GEORGES OHNET

DEMİRHANE MÜDÜRÜ

DEMİRHANE MÜDÜRÜ

GEORGES OHNET

TÜRKÇESİ: MUAMMER TUNCER

YALÇIN YAYINLARI

DEMİRHANE MÜDÜRÜ

GEORGES OHNET

ROMAN/ÖYKÜ DİZİSİ – 59

GENEL DİZİ – 139

ISBN 975 - 488 - 067 - 0

Bu kitabın yayın hakları
5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na
göre Yalçın Yayınları'nındır.

1. Basım – Mayıs 1997

DEMİRHANE MÜDÜRÜ (Roman) / Georges Ohnet / Türkçesi: Muammer Tuncer / Papirüs Matbaacılık'ta basılmıştır / **YALÇIN YAYINLARI**: Ankara Caddesi No. 45 Güncer Han Kat 4 Cağaloğlu 34410 İSTANBUL Tel. : 0212 519 31 35

GEORGES OHNET

DEMİRHANE MÜDÜRÜ

TÜRKÇESİ:
MUAMMER TUNCER

YALÇIN YAYINLARI

I

1880 ekiminin güzel bir günüydü. Zarif avcı kılığında genç bir adam, Jura Dağı eteklerini kaplayan o güzelim serin gölgeli meşe korularından birinin kıyısına oturmuştu. Kestane renkli iri bir İspanyol köpeği, sahibinin birkaç adım ötesinde fundalığa uzanmış, gözlerini ona dikmişti. Bir an önce gidip gitmeyeceğini genç avcıya soruyormuş gibi bir duruşu vardı köpeğin.

Avcı, hemencecik yola koyulmaya hazır görünmüyordu. Tüfeğini bir ağacın gövdesine dayamış boş çantasını hendeğin arkasına fırlatmıştı. Sırtını güneşe vermişti. Çenesi elinde, gözleri önüne serilen güzel manzarayı seyre dalmıştı.

Yolun öte yanında, iri ağaçlar boyunca, fujerlerin ve uzun sarı otların arasında yer yer yeşil adacıklar halinde iki yıllık fidanlar uzanıyordu. Ağaçlı arazi vadiye doğru tatlı bir eğim biçimindeydi. Aşağıda, çayırların ortasına Pont-Avesnes Kasabası yayılmıştı. Kırmızı damların üstünden eski kilisenin şamdan külahı biçimindeki arduvaz çan kulesi göze çarpıyordu. Sağda, suyu kurutulmuş ve yerine

meyve ağaçları dikilmiş geniş su hendekleriyle çevrili bir şato, Avesnes kıyılarına sarkan titrek yapraklı cılız söğüt ağaçları arasında gümüşten bir kurdele gibi parlıyordu. İnce akan bir çaydı Avesnes. Ama kasabalılar ona derin bir tutkuyla "ırmak" diyorlardı.

Daha ötede, ham maden elde etmek üzere kayalıklarına dehlizler oyulmuş bir tepenin etekleri boyunca, fabrikanın yüksek siyah duvarları uzanıyordu. Maden fırınlarının bacalarından rüzgarla sürüklenen kırmızı bir duman yükseliyordu. Oyuklu kayalıkların üstünde yemyeşil bağlar yer almıştı. Bu bağların üzümlerinden "Moselle Şarabı" adıyla satılan beyaz renkte, çakmak gibi sert bir şarap üretilirdi. Gökyüzü maviliğini yitirmiş, ışıkla dolmuştu. Şeffaf bir sis ince bir tül gibi dalgalanıyordu yükseklerde. Güleç doğaya derin bir sessizlik çökmüştü. Hava o denli berraktı ki, demirhanede inip kalkan çekiçlerin boğuk sesleri vadiden ormana yayılıyordu.

Genç avcı, çevresindeki sessizliğin getirdiği uyuşukluk içinde hareketsiz kalmıştı. Güzel manzara yavaş yavaş gözünden kayboluyordu. Derinden derine bir rahatlık çöküyordu benliğine. Düşünceleri tatlı bir boşlukta yitip gidiyordu. Geçmişin derinliklerinde başıboş dolaşan hayalini gülümseyerek izliyordu. Yönünü değiştiren güneş, ormanın kızaran doruklarını yaldızlıyordu. Fundalıklardan bunaltıcı bir sıcaklık yükseliyor ve korunun sessizliği gittikçe ağırlaşıyordu.

Avcı, daldığı derin düşünceden ansızın uyandı. Soğuk bir burun dizlerine dayanmış, insan bakışlı bir çift göz sessiz bir yalvarışla kendisini süzüyordu.

— Ya! Sıkıldın galiba vefalı dostum? diye sordu genç adam. Bırak bu sabırsızlığı, gidiyoruz işte.

İçini çekerek kalktı. Çantasını omzuna astı, tüfeğini koltuğuna sıkıştırdı ve yolun öbür yanındaki dar hendeği atlayarak ağaç dalları arasına girdi.

Esmer Masti, iri otları altüst ederek dolaşmaya başladı. Bir böğürtlenin önüne gelince ansızın ön ayaklarını dikti, boynunu büktü ve taş kesilmişcesine bekledi. Kuyruğu hafifçe oynuyor, bakışlarıyla sahibini çağırıyordu. Avcı hızla birkaç adım attı. O anda iri bir tavşan yuvasından sıçradı ve top sağrısını göstererek zıplaya zıplaya ilerledi. Genç adam acele ile tüfeğini omzuna dayadı ve ateş etti. Namludan çıkan ince duman dağılınca, genç avcı, avının büyük koruya girdiğini gördü. Buna şaşmadı, ama oldukça canı sıkıldı.

— Bir tanesi daha elden gitti, diye mırıldandı.

Ve her şeyi oluruna bırakıp Masti'ye dönerek: "Ne talihsizlik ha?" dedi, "sen onu pekala ele geçirmiştin!"

O sırada genç avcının yüz metre kadar uzağında korunun içinde bir el silah sesi duyuldu. Bir iki dakika süren sessizlikten sonra dallar arasından ayak sesleri gelmeye başladı. Çok geçmeden korunun kenarında güçlü yapılı, boylu-boslu bir adam belirdi. Sırtında mavi bir avcı gömleği, ayaklarında uzun çizmeler, başında ise eski bir şapka vardı. Bir eliyle tüfeğini, öbürüyle ise az önce gözden kaybolan tavşanı arka ayaklarından tutmuştu.

Genç avcı yabancıya doğru ilerledi ve gülümseyerek:

— Anlaşılan, dedi, siz benden daha talihlisiniz.

Mavi gömlekli:

— Ya! Ateş eden siz miydiniz, efendim? diye sordu.

— Evet, ama son derece acemice bir atış. Hayvan ayaklarımın arasından kalktı, ateş ettiğim sırada olsa olsa yirmi adım önümdeydi.

— Gerçekten, pek parlak bir atış sayılmaz! dedi, mavi gömlekli alaylı bir tavırla. Peki ama, bu bölgede nasıl avlanabiliyorsunuz?

Genç adam belli-belirsiz bir şaşkınlıkla:

— Basbayağı avlanıyorum, dedi. Bu benim hakkım...

— Sanmam. Bu korular M. Derblay'indir. O buralara kimsenin ayak basmasını istemez.

Genç adam azıcık üstten bir tavırla:

— Ya! Şu Pont-Avesnes'deki demirhanenin sahibi mi? dedi. Bilmeyerek bu araziye girdim. Üzüldüm doğrusu, yolumu şaşırmış olacağım. Siz M. Derblay'ın korucususunuz anlaşılan?

Mavi gömlekli yanıt vermedi.

— Ya siz, dedi, siz kimsiniz?

— Ben Beaulieu Markisiyim, kaçak av avlamak adetim değildir doğrusu.

Bu sözler karşısında mavi gömlekli kıpkırmızı kesildi ve saygı ile eğilerek:

— Özür dilerim, bay marki; kiminle karşılaşacağımı bilseydim yanınıza yaklaşıp soru sormak cesaretini göstermezdim. Avlanmaya devam ediniz lütfen. Rica ederim, ben çekiliyorum.

O sırada genç marki adamı inceden inceye gözledi. Kaba giyinişi bir yana, iyi bir görünümü vardı adamın. Uza-

mış siyah sakalının altında zeka izleri taşıyan güzel yüzü dikkati çekiyordu. Elleri ince ve bakımlıydı. Üstelik tüfeği omzuna asışında, yalnızca İngiliz silahşörlerinde görülen engin bir sadelik göze çarpıyordu.

Marki soğuk bir tavırla:

— Teşekkür ederim, dedi; ne yazık ki, M. Derblay'i tanımak onuruna kavuşamadım. Ancak kendisinin, bir türlü iyi ilişkiler kuramadığımız cansıkıcı bir komşu olduğunu biliyorum, o kadar... Bu arazide bir daha bir tek el ateş etmemeye büyük bir önem vereceğim. Beaulieu'ye dün geldim. Çevreyi iyi tanımıyorum. Ava olan ilgim, beni bizim sınırlarımızın dışına sürükledi. Söz işitmek istemem.

— Siz bilirsiniz, bay marki, dedi mavi gömlekli tatlılıkla. Ama eminim ki, bu durum karşısında M. Derblay, can sıkıcı bir komşu olmak istemediğini göstermekten mutluluk duyardı. Beaulieulerin toprağını sırf maden ocağına demiryolu döşeyebilmek için aştı... Emin olun, bu yüzden kendisi de derin bir üzüntü duymaktadır ve size dilediğiniz kadar tazminat ödemeye hazırdır. Bir an durdu, sonra gülümseyerek ekledi: İki komşu arasındaki sınırlar bazen belirsiz bir durum alıyor... Bunu bizzat kendiniz de denemiş oluyorsunuz... M. Derblay'i tanımadan kendisini yargılamanız doğru olmaz... Sert davrandığınız için ilerde üzüntü duyacağınızdan eminim.

Marki, mavi gömlekli adama dikkatle baktı ve:

— Siz demirhane sahibinin dostusunuz anlaşılan, dedi, belki de memurusunuz? Kendisini coşkuyla savunuyorsunuz.

— Elbette, bay marki, bundan emin olabilirsiniz.

Sonra birdenbire konuyu değiştirerek:

— Ama anlaşılan sizin talihiniz ne Beaulieu'de, ne de Pont-Avesnes'de yardımcı olmuş. M. Derblay nazik bir insandır. Sizin buradan boş elle ayrılmanıza üzülür. Lütfedip bana doğru sürdüğünüz bu tavşanla, şu dört adet keklik palazını kabul ederseniz sevinirim.

Marki oldukça sert bir tutumla:

— Hayır, kalsın rica ederim dedi, kabul edemem. Israr ederseniz beni üzmüş olursunuz.

— Sizi darıltmak pahasına da olsa ısrar ediyorum, diye yanıtladı mavi gömlekli. Avı hendeğin kenarına bırakıyorum. İster alın, ister bırakın. Ne yapalım, bu da tilkinin kazancı olur... Sizi selamlamak bana onur veriyor, bay marki...

Bir adım geri çekildi ve ormanın içinde hızla uzaklaştı.

O sırada Marki:

— Bayım, bayım!.. diye haykırıyordu.

Fakat avcı gözden kaybolmuştu.

Genç adam ne garip bir serüven, diye mırıldandı: Şimdi ne yapmalıyım?

Beklenmedik küçük bir olay genç markiyi kuşkudan kurtardı. Masti hendeğe doğru seğirtti, kekliklerden birini ağzına alıp sahibine getirdi. Marki güldü. Köpeğini okşayarak:

— Mars olmamızı istemiyorsun galiba? dedi.

Sonra, tavşanı ve keklikleri çantasına yerleştirdi. Ağır adımlarla evinin yolunu tuttu.

Beaulieu Şatosu, Louis XIII tarzında inşa edilmiş bir yapıdır. Bir ana bina ve ona eklenmiş iki kanattan oluşur. Tuğla ve beyaz taşlarla örülmüştür. Kanatların sivri dam-

ları üstünde oymalı bacalar yükselir. Şatonun büyük bir özelliğidir bu. Ön tarafta: yüz metre uzunluğunda, pembe kumlu taştan korkulukla çevrili geniş bir teras, çiçek bahçesine uzanır. Bahçeye, altı dehliz biçiminde olan sekiz basamaklı bir merdivenden inilir. Demirden yapılmış trabzan, merdivenden inenlere güzel kokular saçan çiçekli çelenklerle örülmüştür.

Güneye bakan bu teras güz bitiminde eşsiz bir gezinti yeri olmaktadır. Çok çekici bir manzarası var buranın. Şato bağlar bölgesinin ve at meydanının karşısında bir tepenin üstüne kurulmuş. Etrafı, vadiye doğru tatlı bir eğim halinde inen otuz hektarlık bir koruyla çevrili. Bay Derblay'in fabrikası manzaranın güzelliğini biraz bozmuş ve ovayı derli toplu olmaktan çıkarmıştı. Fakat gene de en güzel malikanelerden biriydi bu.

Ne yazık ki, yıllarca boş kalmıştı. Genç avcının babası olan Beaulieu Markisi 1845 sıralarında, yirmi yaşındayken muhteşem bir servetin sahibiydi ve Paris'te zevk ve eğlence içinde yaşardı. Fakat her sene av mevsiminde üç ayını Beaulieu'de geçirmeyi de ihmal etmezdi. Markinin burada bulunduğu aylarda civarın soyluları bayram ederlerdi. Ayrıca, bu eliaçık şato sahibinin, debdebe içinde harcadığı para çevredeki halkı bütün kış doyururdu.

Gerçekte, Paris'in insanı baştan çıkaran yaşantısının da markinin kararına etkisi olmadığı söylenemezdi. Kulüpler, tiyatrolar, spor ve kadınlar, markinin Beaulieu'den uzakta daha emin bir yaşam sürmesini sağlıyor ve köylülere karşı duymaya başladığı kini unutturuyordu. Ne var ki, birkaç yıl sonra marki bu hareketli ve eğlenceli ya-

şamdan, bütün bu çılgınlıklardan usanmış ve durgun bir anından yararlanarak evlenivermişti.

Bligny Dükü'nün kızı olan genç karısı, yumuşak kalpli, ağırbaşlı bir kadındı. Markiyi çok seviyor, zayıf taraflarına göz yummasını biliyordu. Marki, yaşamı zevk ve eğlenceden ibaret sayan, har vurup harman savuran, eli ve kalbi açık, yakışıklı bir delikanlıydı; karısının isteklerine dayanamıyor, fakat ona öldüresiye acı çektirdiği de oluyordu. Sonra da oturup sürekli ağlıyordu. Büyük çılgınlıklar yaptığının ertesi günü, karısı sürekli onu bir ana şefkatiyle azarlıyor, o ise ağlayarak karısının ellerini öpüyor ve: "Sen bir meleksin," diyordu. Ama, bir gün sonra gene bildiği gibi hareket etmekten geri kalmıyordu.

Genç evlilerin balayı üç yıl sürmüştü. Marki gibi bir insan için kıvanç duyulacak bir sonuç bu. İki çocukları olmuştu. Biri oğlan, diğeri kız... Octave'la, Claire'i anneleri büyüttü. Oğluna, yararlı bir insan olacak şekilde, ciddi bir terbiye vermişti. Kızını ise, ilerde seveceği insana mutluluk sağlayacak şekilde, incelikle yetiştirmişti. Fakat ne gariptir ki, iki varlık birbirinin tam tersi olmuştu: Oğlan, tıpkı annesi gibi yumuşak, duygulu ve neşeli bir karakter kazanmış; kız ise babasının sert ve hırçın yapısını almıştı. Eğitim, huyları yumuşatabiliyor, ama asla değiştiremiyordu. Yaşı ilerledikçe Octave, kendisinden beklendiği şekilde, sevimli bir delikanlı olmuştu. Claire ise çocukluğunda olduğu gibi kibrinden yanına varılmaz bir genç kız haline gelmişti.

Bu arada talihsizlik rüzgarı çocuklara bir arkadaş getirmişti. Genç yaşta bir çocukla dul kalan Bligny Dükü, koşu

meydanında attan düşmüş, atının nalları altında böğrü ezilerek feci bir şekilde ölmüştü. Bir cokey olarak ölen bu yiğit çocuk, arkasında pek az bir servet bırakmıştı. Oğlu Gaston, cenaze töreninden sonra, siyahlara bürünmüş olarak markiz halasının yanına götürülmüş ve bir daha oradan ayrılmamıştı.

Gaston, halasının yanında Octave ve Claire'den farksız muamele görmüş, evlat gibi büyütülmüştü. Onlardan yaşça büyük olduğu için becerikli ve sevimli bir tutum kazanmıştı. O yaşa kadar zaten terk edilmiş gibiydi. Vurdumduymazlık içinde yaşayan babası, ona gereken ilgi ve özeni gösterememişti. Bazen hizmetçinin elinde ayak takımının fitne ve dalavereleri içine sürüklenmiş; bazen de babası tarafından yüksek tabakanın verdiği partilere götürülmüştü. Lokantaların tahriş edici yemekleriyle zaman zaman rahatsızlık geçirmişti. Masum yavrunun ahlakı, babasının kadın düşkünlüğü ile, uşakların türlü ahlaksızlıkları arasında çetin denemeler geçirmişti.

Beaulieu'ye getirildiği zaman çelimsiz bir çocuktu. Tasalı ve durgun bir yapısı ve bazı kötü alışkanlıkları vardı. Ailenin temiz havası içinde iyiliğe kavuşmuş, tazelik kazanmıştı. On dokuz yaşında öğrenimini bitirdiği zaman, sevimli bir kavalye ve tam bir centilmen olacağını gösteriyordu. İşte bu günlerdedir ki, kendisinden dört yaş ufak olan kuzeni Claire'in artık pek de küçük bir kız sayılmayacağını fark etmişti.

Claire'de beklenmedik bir değişiklik olmuştu. Krizalit halinden kurtulan sevimli bir kelebek gibi, sarışınlığının bütün güzelliği ve görkemiyle serpilivermişti. Siyah gözlerinde

tatlı bir parlaklık vardı. Kusursuz bir şekilde gelişen vücudu kendisine eşsiz bir zariflik veriyordu. Gaston ona delice tutulmuştu. Büyük ve beklenmedik bir kazaya uğramıştı sanki. İki yıl sırrını kalbinin derinliklerinde sakladı.

Büyük bir felaket Gaston'un içini dökmesini sağladı. Acı, kalbin itirafını kolaylaştırırdı. Beaulieu Markisi ansızın dünyaya gözlerini yummuştu. Zevk ve sefa içinde yaşamasını bilen bu insan, bir İngiliz gibi, yaşamı gizlice terk edivermişti. Hastalanmamıştı, kalbi duruvermişti. Çalışma odasında sırtüstü uzanmış olarak bulmuşlardı onu. İngiltere'deki uzak akrabalara karşı açtığı dava dosyasını gözden geçirmek istemişti. Ne yazık ki, alışık olmadığı bu işi yarıda bırakıvermişti.

Daima söylediklerinin kesin olduğunu savlayan ve yaşamı pahasına bile olsa, dediklerinin tersini ortaya atana inanılmamasını isteyen doktorlar, markinin bir damar çatlaması sonucunda öldüğünü ileri sürmüşlerdi. Kulüp dostları bunu doğrulamak üzere başlarını sallamışlar, ama kendi aralarında bu iyi insanı, tıpkı Morny gibi, zorlu bir yaşamın yıprattığını ve sonunda kavurup bitirdiğini söylemişlerdi. Markinin yirmi beş seneden beri sürdüğü yaşam cezasız kalır mıydı hiç?

Daha uyanık kimseler ise, avukatın, sermayenin son meteliğine kadar tükenmiş olduğunu bildirmesi karşısında bu har vurup harman savuran insanın kalbine, kocaman bir taş ağırlığında acı çöktüğünü ve buna dayanamayarak göçüp gittiğini söylüyorlardı.

Markinin ailesi, herkesi yıldırımla vurulmuşa döndüren bu beklenmedik ölümün nedenleri üzerinde durmuyordu.

Ağlamaktan başka bir şey düşünmüyordu o. Beaulieu'yu ev halkı, bütün yaşamı boyunca sadık bir koca ve yuvasına kanat geren bir baba olmuşcasına seviyordu. Markiz sessizce bütün evi yasa boğmuş ve bütün kusurlarına karşın çok sevdiği kocasına prenslere özgü bir cenaze töreni düzenlemişti. Artık Beaulieu Markisi ve Bligny Dükü ünvanlarını almış olan Octave, yanında üvey kardeşi ve çevresinde Fransa'nın en eski soylu ailelerine mensup kimseler olduğu halde cenaze alayının başında yürümüştü. Akşamüstü, karanlıklara ve derin bir sessizliğe gömülen eve dönünce markizi ve Claire'i siyahlara bürünmüş olarak, iki kardeşe, yerine getirdikleri ağır ve üzücü görevden dolayı teşekkür etmek için beklerken bulmuşlardı. Sonra markiz, geleceğe dönük düşüncelerini bildirmek üzere oğlunu odasına almıştı. Gaston'la Claire ise bahçeye çıkmışlardı.

Büyük ağaçların altına karanlık çökmeye başlamıştı. Güzel bir yaz akşamıydı. Havada çiçeklerin güzel kokusu vardı. İki genç, çimenliğin çevresinde ağır adımlarla, sessizce yürüyorlardı. Birbirlerinin düşüncelerini anlamaya çalışıyorlardı.

Bir aralık sözleşmiş gibi, taştan bir sıranın yanında durdular ve sıraya oturdular. Ayaklarının önündeki mermer havuzun fıskiyesi şarkı söylüyordu. Bu tekdüze şırıltı, bir anda iki gencin düşlerinin beşiği olmuştu sanki. Gaston ansızın sessizliği bozdu. Uzun zaman konuşması yasaklanmış bir insan gibi telaşla ve içlenerek konuşuyordu. Kendisine babalık yapmış olan insanı yitirmekten duyduğu acıyı Claire'e anlattı. Önünde durulmaz bir heyecan içinde çırpınıyordu. Sinirleri bütün gün korkunç bir şekilde geril-

mişti. Bu şiddetli heyecan karşısında zayıf kalan varlığını bırakıverdi. Bütün çabasına karşın gözyaşlarını tutamadı ve hıçkırarak ağlamaya başladı.

Sonra, ağırlaşmış başını Claire'in sıcak elleri arasına bırakarak:

— Hayır dedi, burada bana yapılan iyiliği asla unutmayacağım. Alnıma ne yazılmışsa yazılsın, beni hep yanıbaşında bulacaksın. Seni çılgınca seviyorum.

Ve hıçkırarak yineledi: "Seni seviyorum! Seni seviyorum!.."

Claire, Gaston'un başını yüzü kızararak, adeta utanç duyarak kaldırdı, sonra yürekten bir bakışla tatlı tatlı gülümsedi:

— Ben de seni seviyorum, dedi.

Gaston çılgına dönmüştü. "Claire" diye haykırdı.

Genç kız ellerini Gaston'un dudaklarına götürdü ve sözleşmenin törenini yaparcasına, genç dükün alnına bir öpücük kondurdu. Sonra, ağır ağır kalktılar, birbirlerine yaslanarak çimenlik çevresinde dolaşmaya devam ettiler. Artık konuşmak istemiyorlardı. Kalplerini dinliyorlardı.

Ertesi gün, Octave, hukuk öğrenimine başladı. Gaston da dışişleri bakanlığında görev aldı. O zamanlar Cumhuriyet hükümeti, Avrupa'nın güvenini kazanabilmek için tanınmış soylu isimlerine büyük bir önem veriyordu. Çünkü o sıralarda Avrupa, başarıyla gelişmekte olan demokrasiye kuşku ile bakıyordu. Genç Dük, M. Decazes Kabinesi'nin adamı olmuştu. Diplomatik alanda pek parlak bir geleceğe sahip görünüyordu.

Toplum yaşamında, davranışlarındaki zarafet, yüzündeki sevimlilik ve konuşmalarının çekiciliği sayesinde geniş bir etki bırakmıştı. Kız anneleri onun peşinden koşuyor, fakat o, bütün girişimler karşısında kayıtsız kalıyordu. Gözü, Claire ile ilgisi olmayan hiçbir şeyi görmüyordu. Yaşamının en güzel akşamları, halasının evinde kuzenini, başını nakışına eğmiş olarak seyrettiği akşamlardı. Bu güzel varlığın yusyuvarlak ensesine dökülen o dağınık bukleler, lambanın ışığı altında pırıl pırıldı. Gaston, tertemiz bir yürekle öpmek istediği bu altın saçları sessizce ve dalgın bir halde içine sindire sindire seyrederdi. Saat ona doğru halasından izin alır, Claire'in elini kardeşçe sıkar ve toplantılarda sabahlara kadar dans etmek üzere evden ayrılırdı.

Yazları, bütün ev halkı markizin Normandie'deki konutuna taşınırdı. Kocasının Pont-Avesneslilere karşı duyduğu kine sadık kalan markiz, Beaulieu'ye dönmeyi aklından bile geçirmemişti. Normandie'deki yazlıkta Gaston'un günleri mutluluk içinde geçiyordu: Octave ve Claire ile birlikte ormanda at gezintisine çıkıyorlar, temiz havanın verdiği sarhoşluk içinde eve dönüyorlardı. Markiz ise ailenin arşivini yaprak yaprak karıştırıyor, İngiltere davasıyla ilgili yeni belgeler bulmaya çalışıyordu.

"M. de Beaulieu"ye vasiyet edilen önemli bir paranın davasıydı bu. İngilizler vasiyetnameye itiraz etmişlerdi. Böylece iki tarafın avukatları, fare peynire dalar gibi, davaya el atmışlar ve savaşımı elden geldiği kadar sürdürerek zengin olmanın yolunu bulmuşlardı. Marki bu davayı bir onur sorunu olarak ele almıştı. Karısı ise bunu kişisel çıkarları kaygısıyla yürütmek zorundaydı, çünkü M. de Beaulieu'nün serveti, sürdüğü çılgınca yaşam yüzünden adamakıllı

tehlikeye düşmüştü ve bu durum karşısında, İngiltere'deki miras, çocukların en emin gelir kaynağı olarak görünüyordu. Markizin serveti fena sayılmazdı. Çürük tarafı da yoktu. Fakat ancak ortak yaşamın bellibaşlı külfetlerine yetebilirdi. Özetle, bütün bunlar, Mme de Beaulieu'yü davacı olmaya, hırgürden hoşlanmadığı halde, Claire'le, Octave'ın servetlerini savunmaya zorlamıştı. Kağıtlara gömülmüş, birçok kanun adamiyla mektuplaşarak dava evrakıyla ilgili kanunlar konusunda adamakıllı bilgi edinmişti.

Çekişmeye bir çıkar yol bulunacağına kesin olarak inanıyordu. Yakınları da kendisine bu konuda teminat veriyor ve Claire'e, seveceği kimseye iki milyon götürecek bir genç kız gözüyle bakıyorlardı. Şimdiden talipleri çıkmıştı. Hem de büyük servet sahibi ailelerden... Claire bunları reddetmişti. Bu durum karşısında kaygılanan markiz, kızını sorguya çekmiş, Claire de, duraksamaksızın Bligny Dükü'yle sözleştiğini söylemişti.

Madam de Beaulieu, iki gencin kendi aralarında yaptıkları söz kesimine sesini çıkarmamıştı. Ama buna pek de memnun olmamıştı. Kuzenler arasındaki evlenmeler hakkında hiç de iyi düşünmediği şöyle dursun, Gaston'un tutumunu garip buluyordu. Onu hafif, ihtiraslı ve kararsız bir delikanlı olarak görüyor, bütün kalbiyle sevebileceğini, fakat asla sadık bir koca olamayacağını düşünüyordu. Ne olursa olsun kızına etki yapmayı aklından geçirmiyordu. Claire'in son derece kararlı bir karakteri olduğunu ve isteyerek verdiği bu sözden onu kimsenin caydıramayacağını biliyordu. Diğer taraftan, kalbinin sesini dinleyince, evlendiği zaman terk etmek zorunda kaldığı Bligny adının böyle bir birleşmeyle yeniden ailesine karıştığını göreceği için zevk

duymuyor değildi. Kısacası, yeğenine karşı hiç de fena davranmadı ve şimdiye kadar olduğu gibi, ona gerçek bir evlat gözüyle bakmaya devam etti.

Bu sırada dük, Saint-Pétersbourg elçiliği sekreterliğine tayin olmuştu. Bunun üzerine, genç diplomatın ilk fırsatta alacağı izinden yararlanarak düğünü yapmayı hep birlikte kararlaştırdılar. İlk izin ancak altı ay sonra verildi. Gaston Paris'e geldi. Fakat, sadece sekiz gün kalacaktı. Hem sonra Paris'e gizli bir görevle gönderilmişti. Elçi şifreli telgrafla işi rastlantıya bırakmak istememişti.

Sekiz gün! Sekiz günde evlenilir mi, allahaşkına? İlanın bile yayınlanmasına yetmeyecek bir süre bu. Genç dükün Claire'e karşı olan sevgisi devam ediyordu. Ancak önceden beslediği sevginin tersine bir sevgiydi bu...

Paris'ten ayrıldığı günden beri dünyanın en bozuk sosyetesiyle, Rus sosyetesiyle ilişki halindeydi. Şimdi aşk hakkında bambaşka düşüncelerle dönmüştü. Kalbindeki duygular gibi yüzünün ifadesi de değişmişti. Yüz çizgileri katı ve belirli bir durum almıştı. Eskiden o kadar temiz olan bu yüzde, şimdi ahlaksızlık belirtileri göze çarpıyordu. Claire bu değişiklikleri görmemiş ya da görmek istememişti. Tertemiz bir sevgiyle kendini genç düke vermişti o. Hem sonra genç soyluya karşı derin bir güven besliyor, bu güven içinde bekliyordu. Gaston, ilkin sık sık yazıyordu. Fakat, zaman geçtikçe mektuplar da seyrekleşmeye başlamıştı. Her mektupta derin bir tutkuyla teminat veriyor, mutluluğunun gecikmiş olmasından duyduğu korkunç acıyı yazıyordu. Şu var ki, dönmekten hiç söz etmiyordu. Böylece ikinci ayrılışının üstünden tam iki yıl geçti.

Madam de Beaulieu, kızının isteğine uyarak iki kış süresince konuk kabul etmemişti.

Genç kız, hâlâ umutlarını kesmeyen taliplerin yalvarmalarından kurtulmak, dünyadan elini eteğini çekmiş bir halde yaşamak istemişti. Octave hukuka devam ediyordu. Markiz ise, gün geçtikçe, o bir türlü sonu gelmeyen davaya kendini kaptırmış, kağıtların arasına gömülmüştü.

İlkbahar gelince, Claire ikide bir yerine getirilmesini istediği kaprislerine bir yenisini daha ekledi: Beaulieu'daki araziyi babasının yaşamının sonuna kadar ayak basmadığı toprakları ziyaret etmek istedi. Claire'in hiçbir isteği karşısında ayak diremeyen markiz, biraz da kızının eğlenmesi gerektiğini düşünerek, yola çıkmaya razı oldu.

İşte bütün bunların sonundadır ki, hukuku yeni bitirmiş olan genç marki, güzel bir sonbahar gününde, omzunda tüfeği, yanında esmer Masti'si olduğu halde M. Derblay'in korusunda görünmüştü.

II

Genç marki, sırtında çantası, ağır ağır şatoya dönerken, Madam de Beaulieu ile Claire büyük salonda oturmuşlar bu güzel günün bitiminden yararlanıyorlardı. Ardına kadar perona açılmış geniş camlı kapılardan güneş dalga dalga içeriye süzülüyor, ortalarında dedelerin tören giysileriyle ya gülümseyerek ya da ciddi bir tavırla boy gösterdikleri çerçevelerin esmer altınını parlatıyordu. Yeşil zırhlarla çevrili, beyaza boyanmış, XVI. Louis biçimindeki oymalı koltuklar ve minderler, ufak ufak benekler halinde işlenmiş

kaplamalarla örtülüydü. Markiz, Cenova kadifesinden, geniş ve basık bir paravanayla çevrili berjerine yerleşmiş, büyük bir özentiyle, köyün çocuklarına başlık örüyordu.

Madam de Beaulieu kırkını aşmıştı. Ciddi ve sevimli yüzüne sarkan kır saçları, ona soylu bir görünüm veriyordu. Hüzünle dolu siyah gözlerinde hâlâ gizlice döktüğü yaşların ıslaklığı vardı sanki. Vücudu ince ve narin olduğu için sağlığı oldukça hassastı. Sakıngan yaşamak zorundaydı. Bu sıcak günde bile dizlerine kalın bir atkı örtmüştü. Siyah satenden zarif ökçeli terlikler taşıyan minnacık ayaklarını sert havaya karşı koruması gerekiyordu.

Claire, geniş bir koltuğa gömülmüştü. Başını arkaya dayamış, kollarını iki yana sarkıtarak hareketsiz bir halde önünde uzayıp giden engin ufku seyre dalmıştı. Bakıyor fakat göremiyordu. Bir saatten beri sarı saçları, güneşin altında azizelerin resimlerinde görülen haleler gibi parlamıştı.

Markiz, birkaç dakikadır bakışlarını kaygı içinde kızına çevirmişti. Dudaklarında hüzünlü bir gülümseme belirdi ve Claire'in dikkatini çekmek için yumak sepetini sevgi dolu bir hareketle sallayarak: "Hişt! Hişt!" diye hafifçe seslendi. Fakat genç kız kendi alemine dalmıştı. Derin bir hareketsizlik içindeydi. Olup bitenlerden habersiz, kendini düşüncelerine kaptırmıştı. Markiz, küskün bir tavırla örgüsünü masanın üstüne bıraktı, doğruldu ve yumuşak bir sesle azarlarcasına:

— Claire... Claire... dedi.

M.lle de Beaulieu, düşlerine veda etmek üzere bir an gözlerini kapadı ve başını çevirmeksizin ak ellerini koltuğun kenarlarına kaldırarak:

— Anneciğim! diye yanıt verdi.

— Ne düşünüyorsun?

Claire bir an sustu. Alnını kırıştırdı. Sonra kendini toparlayarak sakin bir sesle:

— Hiç, anneciğim, dedi, havanın ılıklığı uyuşturdu beni... Niçin seslendin bana?

— Konuşmanı istiyorum, dedi markiz sevgi dolu bir serzenişle, böyle dalgın ve sessiz durmanı istemiyorum.

Bir süre sustular. Claire gene dalmıştı. Markiz öne eğilmiş, serin havayı unutarak atkısını yana atmıştı. M.lle de Beauleu üzgün, güzel yüzünü annesine çevirdi:

— Ne zamandan beri Saint-Pétersbourg'tan mektup almıyoruz? dedi.

Markiz, "Bunu düşündüğünü biliyordum," anlamına başını salladı ve elinden geldiği kadar durgun bir sesle:

— Aşağı yukarı iki ay oldu, dedi.

Claire üzüntüyle içini çekti ve tekrar etti:

— İki ay! Evet!

Markizin sabrı tükendi; ani bir hareketle kalktı, pencerenin yanında, kızının karşısına oturdu ve genç kızın elini avuçlarına alarak:

— Söyle bakalım, niçin durmadan bunu düşünüyor ve ruhunu azap içinde kıvrandırıyorsun?

Claire üzgün bir sesle:

— Nişanlımdan başka ne düşünmemi istiyorsun? dedi. Mektup yazmamasının nedenlerini araştırırken, dediğin gibi, ruhumun azap içinde kıvranmaması olanaklı mı?

— İtiraf etmeli ki bunu açıklamak gerçekten çok güç. Yeğenim, Bligny Dükü hazretleri, geçen sene yanımızda sekiz gün geçirdikten sonra, ayrılırken, kış içinde döneceğine söz vermişti. İlkönce, siyasi karışıklık yüzünden görevinden ayrılamadığını yazdı. Sonra, kışın geçmesini beklediğini, yaza döneceğini ileri sürdü. Yaz geldi geçti. Sayın dük gelmedi. Güze çoktan girdik, Gaston efendiden ses seda yok. Birkaç satır yazmak zahmetine bile katlanmıyor. Bunun sadece bir ihmalcilik olduğunu düşünelim. Bu kadarı da fazla değil mi? Gittikçe her şey bozuluyor kızım: Zamanımızın erkeklerinde de saygı ve nezaketten eser kalmadı.

Markiz kır saçlı başını heybetle kaldırdı. Bu haliyle salonun duvarlarında asılı çerçeveler içinde gülümseyen "tozlanmış" hanımefendilere benziyordu.

Claire'in içinden sevdiği erkeği savunmak geldi. Kötü olasılıklar geçiyordu aklından.

— Fakat hasta olabilir? dedi. Ya yazamayacak durumdaysa?

Markiz, dükün hareketlerini asla hoş görmüyordu:

— Bu olamaz. Böyle bir durum karşısında elçilik bize haber verirdi. Emin ol, sağlığına ve neşesine diyecek yoktur. Bütün kış Saint-Pétersbourg'un yüksek sosyetesinde fink attığından kuşkun olmasın.

Claire sinirlendi. Yüzünü buruşturdu. Birdenbire sapsarı kesildi. Sanki damarlarındaki bütün kan kalbine çekilmişti. Sonra gülümsemeye çalışarak:

— Kışı Paris'te geçireceğine ne kadar yürekten söz vermişti. Ben de kendi çevremizde onunla birlikte bulunacağım

için bayram ediyordum. Onun başarısından kıvanç duyacaktım. O da benim başarımı görecekti belki. İtiraf etmeli ki, anneciğim, kıskanç bir insan değil o. Fakat kıskançlığın ne olduğunu öğrenecek. Şimdiye kadar her gittiğimiz yerde büyük bir ilgiyle karşılandım. Burada bile, şu çölden ayırdı olmayan Beaulieu'de bile çevrem hayranlık halesiyle çevrildi. Hayranlarımdan biri de komşumuz, demirhane müdürü...

— M. Derblay mı?

— Evet, M. Derblay, anneciğim. Pazar günü kilisedeki âyinde –sen çok dindarsın anneciğim, fark edemedin– duamı okurken o anda nedenini bilmediğim bir engel duyumsadım. İradem dışında bir kuvvet dikkatimi çekiyordu. Dayanamadım, döndüm ve başımı kaldırarak arkama baktım. Ne görsem beğenirsin, mihrabın gölgesinde M. Derblay eğilmiş durumdaydı.

— Dua ediyordu.

— Ne duası anne, bana bakıyordu. Göz göze geldik. Yalvarma okunuyordu bakışlarında. Başımı eğdim ve bir daha ona doğru dönmemeye çalıştım. Kiliseden çıkarken onu kapı önünde bekler buldum. Kutsal sudan bana sunmaya cesaret edemedi. Yerlere kadar eğilerek selamladı. Sonra bir süre adamın bakışlarının beni izlediğini duyumsadım. Bu sene kiliseye ilk gidişi galiba...

Markiz kalkarak yürüdü ve kendini rehavetle berjere bıraktı.

— Demek, zavallıcık içini bu şekilde huzura kavuşturmaya çalışıyor. Sana hayranlıkla, baygın baygın bakacağına, sınırlarımıza yaptığı tecavüzü ödeme yolları arasaydı çok

daha iyi olurdu. Bu sessiz yalvarış onu kimbilir ne gülünç bir hale sokuyor. Bir sabah çekiç sesleriyle kulağımızın zarını patlatacak olan bu demircinin, iç çekişiyle meşgul olman için, iyice boş olman gerekir.

— M. Derblay'ın tutumu saygı çerçevesini aşmamıştır, anneciğim. Bundan şikayet etmeyi yersiz buluyorum. Ondan herkesten farklı şekilde söz ettiğim de yok. Hem sonra, kadının kalbi dönektir demiyor... Dük hakkını savunmak üzere burada bulunmuyor. Ben ise, Ülis'in karısı Pénélope gibi, hiç gelmeyecek olanı beklemekten usanabilirim. Gaston'un bütün bunları anlaması gerek... Oysa hiç oralı olduğu yok. Tek başıma sabır ve sadakatle bekliyorum...

Markiz içerleyerek:

— Bütün bu yaptıkların boşuna! dedi. Ben senin yerinde olsaydım...

M.lle de Beaulieu kararlı ve ciddi bir tavırla annesinin sözünü kesti:

— Hayır, anne, ben bu şekilde davranmakta haklıyım. Yaptıklarımla övünmeye de gereksinimim yok; çünkü Bligny Dükünü seviyorum ben...

Markiz öfkesini saklamıyordu.

— Onu seviyorsun demek! dedi. Her şeyde ne kadar aşırısın! Bir çocukluk arkadaşlığını derin bir aşka; akrabalık bağını sonu gelmez bir ilgiye çeviriverdin. Gaston'la birlikte büyüdünüz. Bu yüzden belleğine, yaşamınızı sürdürmeniz gerektiği ve artık dük olmadan mutluluğa eremeyeceğin kanısı yerleşti... Bütün bunlar delilikten başka bir şey değil yavrum.

— Anneciğim! diye bağırdı Claire.

Fakat markiz bir kez başlamıştı: İçini dökmesine yarayacak olan bu bulunmaz fırsatı hiç de kaçırmak niyetinde değildi.

— Dük hakkında büyük düşler kuruyorsun. Oysa boş bir genç o. Sen de biliyorsun, birtakım dikkafalılıkları var. İlerde düş kırıklığına uğrayacaksın. Özetle, açıkçasını istiyorsan, bu evlenmeye gönlüm kaygısızca razı olmuyor.

Claire doğruldu. Yanakları kıpkırmızı kesilmişti. Bir süre sessizce bakıştılar. Birbirlerine son derece ağır sözler söyleyebilirlerdi. M.lle de Beaulieu güçlükle kendisini tuttu ve titrek bir sesle:

— Anneciğim dedi, ilk kez bu şekilde konuşuyorsun benimle. Beni kötü bir habere hazırlamak istiyorsun gibime geliyor. Dükten haber alamayışımızın, benden sakladığınız ciddi bir nedeni mi var yoksa? Sen bir şeyler biliyorsun!

Markiz, kızının şiddetle heyecana kapıldığını görünce korktu. Şimdi Claire'in düke olan bağlılığını her zamankinden daha iyi anlıyordu. Kızına karşı kullandığı sözcüklerde fazlaca ileri gittiğini fark etti. Birden bire dönüş yaparak:

— Hayır, kızım, dedi, hiçbir şey bilmiyorum. Bana hiçbir haber verilmedi. Yeğenimin bu kadar susmuş olması beni de kaygılandırıyor... Gerçekte Gaston, hariciyeciliğin gereklerini de aşıyor bence.

Claire'in içi rahat etti. Annesinin bu şiddetli çıkışını haklı bir kızgınlığın sonucu olarak yordu. Sonra sakin bir tavır takınmaya çalışarak:

— Haydi, anneciğim, biraz daha sabredelim. Dükür hizi düşündüğünden eminim. Bize sürpriz olsun diye, Saint-Petersbourg'tan beklemediğimiz bir anda dönecektir.

— İnşaallah yavrum gönlünden geçirdiğin gibi olur. Bununla birlikte De Préfont'lar Paris'ten bugün geliyorlar. Haber getirirler belki.

— Oh! İşte Octave dönüyor. Yanında Bay Bachelin var, dedi Claire. Ve telaşla kalktı. Bu tatsız konuşmadan uzaklaşmak istiyordu.

Genç kız salondan çıkarak gün ışığının altında ilerledi. Yirmi iki yaşındaydı. Güzelliğinin bütün görkemi üstündeydi. Fidan boyunda göz kamaştırıcı bir zarifliği vardı. Güzel omuzlarına, kusursuzca oturtulmuş olan kollarının ucuna ellerin en güzelleri tutturulmuştu. Başının üstüne topuz halinde düğümlediği altın rengi saçlarının altından yusyuvarlak pembe beyaz bir ense çıkmıştı. Hafifçe öne eğilmişti. Peronun demir parmaklığına tutanarak yürüyor, önüne gelen çiçeklerin yapraklarını iradesizce koparıyordu. Çekiciliği ve tazeliği ona, insan halini almış ilahi bir varlığın görünüşünü veriyordu.

Markiz, bir süre onu sevgi dolu bakışlarla izledi. Sonra başını sallayarak sessizce içini çekti. Kumlu taraçadan, gelenlerin ayak gıcırtıları ve belli belirsiz konuşmaları duyuluyordu.

Bay Bachelin altmış yaşlarında, kısa boylu bir adamdı. Büroda hareketsiz bir yaşam sürmek zorunda olduğu için eni boyuna eşit bir hal almıştı. Bembeyaz saçları kıpkırmızı bir yüzü vardı. Büyük bir dikkat ve özentiyle traş olmuş, siyah bir elbise giymişti. Manşetleri hafifçe ellerinin üstüne sarkıyordu. Bu görünümüyle eski noter katiplerinden

hiç farkı yoktu. Soylu müşterilerine derin bağlılığı vardı. Mme de Beaulieu'ye "Bayan Markiz" diye seslenir, Beaulieu ailesinin çıkarlarını her şeyin üstünde tutardı. Bachelinler ülke soylularının doğuştan noteri sayılırdı. Böylece aile geleneğinden ayrılmayan bu saygıdeğer halk memuru da XI. Louis'ye kadar uzanan ve üzerinden Derebeyi Marki Honoré Onfroy'un, Jacques'ın, Octave'ın sağlam imzalarını ve Kraliyet Noteri Bay Joseph-Antonie Bachelin'in bükülmüş kaytandan yapılma bir süse benzeyen, yatmış bir sekiz şeklindeki parafesini taşıyan imtiyaz beratlarını büyük bir gururla taşıyordu.

Beaulieu ailesinin şatoya dönmüş olmaları bu seçkin kişiyi son derece sevindirmişti. Bu olay, ona göre iyiliğin ve bolluğun işaretiydi. Uzun zaman bu soylu müşterilerin burada bulunmayışı onu oldukça sıkıntıya düşürmüştü. Bu güzel memlekete ısınırlarsa yazları burada geçirmeye alışacaklarını umuyordu. Bay Bachelin, bilgisinin takdir edilmesini ve kendisine önem verilmesini isteyen bir insandı. Arap saçına dönmüş olan İngiltere davasını çözmek üzere Mme de Beaulieu'nün emrine biraz da bu yüzden girmişti. Altı haftadır avukatla sürekli olarak mektuplaşması, davayı oldukça kızıştırmıştı. Şu bir buçuk aydan beri Bay Bachelin'in harcadığı emek, Beaulieu ailesinin on senedir yaptığı bütün danışmaları geçmişti. Dava sonucu hakkında ortaya çıkan kötü belirtilere karşın, markiz, bu becerikli adamın ilgi ve çabasından memnun oluyor, hamaratlığına şaşıp kalıyordu. Onu, dost düzeyine yükseltilmeye layık olarak görünüyordu. Bu yüzden onunla sık sık görüşüyordu.

Bay Bachelin şatoya gelirken, bahçe kapısına yakın bir yerde genç markiye rastlamıştı. Onun adamakıllı yüklü

olduğunu görünce ısrarla tüfeğini almıştı. Şimdi sol kolunda tüfek, sağında ise tıka basa evrakla dolu büyük bir meşin çanta vardı.

— Vay! Zavallı Bay Bachelin, bu ne telaşla yürümek böyle! diye seslendi Claire neşeli neşeli. Noter, peronun basamaklarını acele ile çıkıyor, bir yandan da şapkasını çıkarmaya çalışarak merasimle eğiliyordu.

— Naçiz saygılarımın kabul edilmesini dilerim bayan. Gördüğünüz gibi, şu anda üzerimde hem hakkı, hem kuvveti taşıyorum... Bir koltuğumda kanunlar, diğerinde tüfek... Fakat tüfek sol koltuğumda. Cedant arma togoe! Özür dilerim, efendim, kuşkusuz latince bilmiyorsunuz; bilgiçlik taslayan biriyim ben...

— Kız kardeşim bu kadarcığını biliyor, Bay Bachelin, dedi gülerek marki... Hem sonra siz dünyanın en iyi insanısınız... Tüfeğimi alabilirim artık... Teşekkür ederim...

Octave tüfeğini alarak noterin arkasından peronu çıktı.

Claire salonun eşiğinde kardeşinin önüne geçerek:

— İyi av avladın anlaşılan! dedi ve Octave'ın omzundaki av çantasını yokladı.

— Alçakgönüllüyümdür. Tavuskuşu tüyleriyle süslenmek istemem... Bunları ben vurmadım.

— Kim vurdu peki?

Marki, kardeşinin hayretle baktığını görünce, ısrarla:

— Bilmiyorum. İnan bana!... Yolumu şaşırarak Pont-Avesnes arazisine girmiştim. Yabancı bir avcıyla karşılaştım; beni azarladı, oldukça sert bir şekilde ve yüksek sesle kim olduğumu sordu. Fakat adımı öğrenir öğrenmez, yumuşa-

ması şöyle dursun, aynı zamanda son derece nazik bir tavır takınarak çantasında olanı adeta zorla bana verdi.

— Garip şey, dedi Claire. Bu adam seninle alay etmek istemiş olmasın?

— Hiç sanmam, doğrusu; daha çok bana yaranmak istediği anlaşılıyordu... Nezaket gereğini yerine getirir getirmez, reddetmeme olanak bırakmadan, hızla oradan uzaklaştı.

Bu konuşmayı dikkatle dinleyen Bay Bachelin:

— Markî hazretleri bir soru sormama izin verirler mi?

— Rica ederim, buyurun sevgili maître... (*)

— Söz konusu ettiğiniz avcı nasıl bir adamdı?

— Çok dinç, esmer benizli bir adam. Başında gri renkte eski bir fötr, sırtında da bir bluz vardı.

— Ah! Ah! Ta kendisi! dedi noter yavaşça. Marki hazretleri, size avları bağışlayan esrarengiz adamın kim olduğunu söyleyebilirim. Bu Bay Derblay'dan başkası olamaz.

— Bay Derblay mı? diye haykırdı marki. Sırtına köylülerinki gibi bir bluz, başına da kaçakçılar gibi, tepesi delik bir şapka geçirerek gülünç bir kılığa girmişti bu adam? Hayır, olanaksız, o olamaz!

— Unutmayın ki, marki hazretleri, dedi Bay Bachelin gülümseyerek, bizler kaba avcılarız. Kibarca giyinmek savında olan bendenize ormanda rastlasanız korkarsınız. Emin olun, bu Bay Derblay'dir. Çizdiğiniz portreden tanımasam bile, ki

(*) Maître : Fransa'da avukatlara, noterlere verilen ünvan.

o olduğu belli, size nezaketle bunları sunmuş olması bütün kuşkuları silmeye yeter. İnanın odur!

— Öyleyse, ben çok kaba bir insanım! Kendisine Bay Derblay'in can sıkıcı bir komşu olduğunu ve daha bir yığın söz söyledim. Gidip kendisinden özür dilemem gerek!

— Zahmet buyurmayın marki hazretleri. Lütfedip ziyaretimi annenize haber verirseniz, ikinize de, Bay Derblay hakkında edindiğiniz düşünceyi değiştirmenize yarayacak bazı gerçekleri anlatacağım.

Octave av takımını çıkarıyordu.

— Doğrusu, benim Bay Derblay hakkında bilgiye gereksinimim kalmadı, dedi. Demirhane sahibinde sevimli bir dost tavrı olduğunu anladım.

Sözünü bitirirken salona girmişti. Annesine yaklaştı, saygıyla elini öptükten sonra:

— Bay Bachelin geldi anne, sizi görmek istiyor.

— Niye girmiyor? dedi markiz yüksek sesle. On dakikadır peronda gevezelik ediyorsunuz. Günaydın, sevgili Bachelin...

Sonra noter, şişman vücudunun izni ölçüsünde eğilirken, markiz:

— İyi haberlerin var mı? diye sürdürdü.

Bachelin'in yüzündeki ifade değişiverdi. Gülümserken, birdenbire tasalı bir hal aldı. Ve soylu müşterisinin sorusunu ustalıkla değiştirerek ciddi bir tavırla yanıt verdi:

— Evet, markiz hanımefendi, size haberler getirdim.

Sonra başka bir konuya geçmek için zorlanmışcasına:

— Bu sabah Pont-Avesnes'e gittim. Bay Derblay'i gördüm. Sınırlarınız konusunda aranızdaki anlaşmazlık ortadan kalkmıştır. Saygıdeğer dostum, kendisine önereceğimiz bütün koşulları kabule hazır. İsteğinizi yerine getirmekten mutluluk duyacaktır.

Mme de Beaulieu biraz kuşkuyla:

— Öyleyse, dedi, bizim de ileri sürecek hiçbir koşulumuz yoktur. Savaş olmadığına göre ne yenen, ne de yenilen bulunacaktır. İşi sizin kararınıza bırakıyoruz, sevgili Bachelin. Nasıl isterseniz öyle olsun!

— İşte beni memnun eden bir karar. Şatoyla fabrikanın barıştığını görmekten mutluluk duyuyorum. Şimdi iş, anlaşmanın imzalanmasına kalıyor. Kabul etmek lütfunda bulunursanız, bu arada Bay Derblay, kız kardeşi Bayan Suzanne'la birlikte saygılarını sunmak üzere ziyaretinize gelmek istiyor...

— Memnuniyetle! Buyursun! Nihayet vadiyi baştanbaşa karartan bu adamı görmek beni sevindirecektir... Ah! Sahi! Şu elinizdeki çantayı tıka basa dolduran sadece bu barış anlaşması olmasa gerek, dedi çantayı göstererek Bayan de Beaulieu. Bizim İngiltere dairesi için yeni yeni belgeler getiriyorsunuz herhalde?

Bachelin daha açık bir endişeyle:

— Evet bayan markiz, evet, dedi, arzu buyurursanız konuşabiliriz...

Bir yandan da gözucuyla delikanlıyla genç kızı gösteriyordu. Mme de Beaulieu bunu anlamakta gecikmedi. Ama içine karanlık bir endişe düşmüştü. Güvendiği ada-

mın, kendisine gizli oturumda bildirmesini gerektirecek kadar ağır ne olabilirdi?

Her ne olursa olsun azimli bir kadındı markiz. Duraksaması pek kısa sürdü. Oğluna dönerek:

— Octave, dedi yeğenlerimi karşılamak üzere istasyona gidilmesi için adamlara emir verilip verilmediğine bir baksana.

Bu sözler üzerine Claire başını kaldırdı. Octave heyecanlandı. Annesinin ne demek istediği açıkça anlaşılıyordu. Oğlunu yanından uzaklaştırmak için bahane uydurduğu belliydi. Birbirlerine derin bir sevgiyle bağlı olan bu üç kişi arasında karşılıklı olarak gizlemeye çalıştıkları bir şeyler dönüyordu. Claire'le marki annelerine gülümsedikten sonra ayrı ayrı yönlerde salondan uzaklaştılar.

Claire ağır ağır taraçadan indi. Birdenbire aklına, Bachelin'in Bligny Dükü'yle ilgili bir haber getirmiş olabileceği geldi. Şimdi, derin bir heyecanla ağaçların altında yürüyordu. Belleğinden karmakarışık düşünceler geçiyor, fakat bunlardan hiçbirinin üzerinde uzun boylu duramıyordu. Zaman kavramını yitirmiş, karanlık bir dünyaya düşmüştü.

Salonda markizle Bachelin yalnız kalmışlardı. Noter gülümsemeye çalışmıyordu artık. Ciddi ve düşünceli bir tavır almıştı. Mme de Beaulieu, bir süre sessizce bekledi. İçindeki huzur ve sükundan son dakikaya kadar yararlanmak istiyordu sanki; sonra kararını verdi:

— Söyle bakalım, sevgili Bachelin, bana ne haberler getirdin?

Noter, ak saçlı başını üzgün üzgün sallayarak:

— Hiç iyi değil, bayan markiz, dedi. Şunu hemen söyleyeyim ki, vereceğim haber, ailenizin bunca yıllık hizmetkarı olan bendeniz için derin bir üzüntü konusu olmuştur. Kocanız rahmetli Beaulieu Markisi hazretlerinin İngiltere'deki uzak akrabalara karşı açtığı ve sizin yürütmekte olduğunuz dava büyük bir tehlikeyle karşılaştı.

— Bana gerçeği olduğu gibi söylemiyorsun, Bachelin. Ufacık bir umut ışığı olsa, sen bu derece düş kırıklığına uğramazsın. Konuş, dayanıklı bir kadınım ben, her şeyi dinleyebilirim. İngiliz Mahkemesi kararını verdi mi? Davayı yitirdik mi yoksa?..

Noter yanıt vermeye cesaret edemedi. Umutsuzca itiraf anlamına gelen bir hareket yaptı. Markiz dudaklarını ısırdı. Kirpiklerinde gözyaşı damlaları belirdi. Fakat çok geçmeden yüzüne vuran heyecan ateşi gözyaşlarını kurutuverdi. Bachelin, kaygı ve üzüntü içinde, telaşlı adımlarla salonda dolaşmaya başladı. Saygı gereklerini unutmuştu. Heyecanlıydı; yazıhanesinde bir sorunu tartışıyormuş gibi, el hareketleri yaparak konuşuyordu.

— Dava yanlış yürütülmüş! Bu avukatlar eşek mi eşek! Üstelik açgözlü! Doymak nedir bilmezler! Size bir mektup yazarlar, sonucu şu kadar... Yanıt verirsiniz okurlar, sonucu bu kadar... Marki zamanında bu işi bana danışmış olsaydı! Ama Paris'teydi. Avukatı yanıltmış onu... Şu Paris avukatlarının ne cahil olduğunu bilmez miyim. O çenesi düşük herifler pullu evraklar üzerinde çalışmaktan başka bir iş bilmezler!

Birden durdu, sonra ellerini birbirine çarparak!

— Bu, dedi, de Beaulieu ailesine indirilmiş korkunç bir darbedir.

— Gerçekten korkunç, dedi markiz; kızımı ve oğlumu felakete sürükleyebilir bu. Maddi durumumuzu düzeltmek için en az on yıl sıkıntı çekmemiz gerekecek.

Bachelin salonu adımlamaktan vazgeçti. Sakinleşmişti. Şimdi üzgün ve saygılı bir tavırla Mme de Beaulieu'yü dinliyordu. Davadan alınan bu kötü sonucu onarmanın olanaksız olduğunu biliyordu. Mahkemenin kararını yeni almıştı. Davanın istinafı, temyizi olası değildi. Markinin, sırf üstten tavırları yüzünden davaya dört elle sarılmamış olması rakiplerine büyük bir üstünlük sağlamış ve sonunda savaşım dayanılmaz bir durum almıştı.

— Bir felaketin yalnız geldiği pek seyrek görülmüştür, dedi markiz. Bana daha başka kötü haberlerin olsa gerek, Bachelin. Sonra gülümseyerek sürdürdü. Sırası gelmişken her şeyi söyle. Bundan daha fazla vurulmuşa dönebileceğimi sanmam.

— Vereceğim ikinci sırrı ayırmayı düşünüyordum. Söyleyeceğim şeyin pek ağır olduğu kanısında değilim. Ancak kalbinizin duyarlı olduğunu biliyorum ve korkarım ki, bu iki kötü haberden parayla ilgili olanın üzüntüsü size daha hafif gelecektir...

Markiz sarardı, içini büyük bir heyecan kapladı. Güvendiği insanın kendisine ne söyleyeceğini duyumsamıştı. Kendisini tutamayarak yüksek sesle:

— Söyleyeceklerin Bligny Dükü üzerine, değil mi? diye sordu.

Noter, aristokrasi meraklılarına özgü, kurumlu bir tavırla:

— Bendenizi, yeğeninizin davranış ve hareketlerini soruşturmakla görevlendirmiştiniz efendim, dedi. Emirlerinizi harfi harfine yerine getirdim. Elde ettiğim bilgiyi arz edeyim bayan markiz: Bligny Dükü hazretleri altı haftadan beri Paris'te bulunuyorlarmış efendim.

Markiz hayretle yineledi:

— Altı haftadan beri! Ve bundan bizim haberimiz yok!

— Bunu sizin duymamanız için yeğeniniz adamakıllı sakınmış olsa gerek.

— Başımıza gelen felaketi bildiği halde gelmedi! Hâlâ da gelmiyor! Dava sonucunu öğrendiği için gelmiyor. Doğru değil mi?

— Öğrenmiş, efendim. Hem de ilk öğrenenlerden biri o olmuş!

Mme de Beaulieu'nün başına kaynar sular dökülmüştü. Üzüntü ve şaşkınlık içinde bir el hareketi yaptı. Sonra derin bir acıyla:

— Ah! Ne yazık ki, haklıymışsın, Bachelin. Bu bana para kaybından çok daha korkunç şekilde dokundu. Dük bizi terk ediyor. Gelmedi, gelmeyecek de... Ama bu benim içime doğmuştu. Onun bizde aradığı şey, sadece paraydı. Servet elden gidince nişanlı da uzaklaştı. Çıkardan başka hiçbir şey düşünülmeyen bu hırs çağında, sadece paranın sözü geçiyor. Güzellik, erdem, zeka, bütün bunların bir işe yaradığı yok! Artık hiç kimse, layık olana yer verelim demiyor; herkes; zengine itibar, diye haykırıyor. Nitekim fakir denecek duruma düşünce, bize de değer veren kalmadı.

Bachelin yüreği yaralı annenin beklenmedik sert çıkışlarını sessizce dinledi. Bütün çabasına karşın, noter için-

deki memnunluğu gizleyemiyordu. Yüzü iyice kızarmıştı, arkasında kavuşturduğu ellerini iradesizce oğuşturuyordu.

— Bayan markiz, bana kalırsa çağımıza iftira ediyorsunuz. Kuşkusuz, maddi düşünceler hüküm sürüyor ve insanoğlunun mayasındaki hırs oldukça artmıştır. Ama çağdaşlarımızın topunu birden suçlamak anlamsız. Çıkarlarına düşkün olmayan kişiler de var. Bunlar için güzellik, erdem ve zeka her şeyin üstündedir. Bir kadını, diğer kadınlar arasında gıptaya layık bir hale getiren de bu özelliklerdir. Böyle düşünen birçok kişi tanıdığımı savlayamam. Fakat hiç olmazsa bir kişi tanıdığımı söyleyebilirim. Ve bir tek örnek göstermem yeter sanırım.

Markiz hayretle sordu:

— Ne demek istiyorsun?

Noter sözlerini sürdürdü:

— Sadece şunu efendim: Sevimli bir dostum, ilk görüşte Bayan Claire'e çılgıncasına tutulmuş. Kızınızın dükle nişanlı olduğunu bildiği için duygularını açığa vurmaya asla cesaret edemeyecektir. Ama ayrıldığını öğrenince, kendisini huzurunuza kabul etmek lütfunda bulunursanız, bu konuda sizinle konuşacaktır.

Markiz, Bachelin'e dik dik baktı.

— Bay Philippe Derblay'i kastediyorsunuz, değil mi?

Noter cesaretle yanıt verdi:

— Evet efendim, ta kendisi!

— Kızımın demirhane sahibine ilham ettiği duygulardan haberim var, dedi markiz. Bay Derblay duygularını biraz olsun gizlemesini bilmiyor.

— Demek ki, Bayan Claire'i gerçekten çok seviyor!.. diye atıldı noter. Siz Bay Derblay'i adamakıllı tanımıyorsunuz efendim, değerini bilmezsiniz.

— Memlekette çok tutulduğunu biliyorum... Fakat sizin, sevgili Bachelin, Derblay ailesiyle bir ilginiz var galiba?

— Bay Philippe'le kız kardeşi Bayan Suzanne'ın dünyaya gelişlerini bilirim efendim. İkisi de elimde büyüdü sayılır. Babaları bana gerçek bir dost gözüyle bakardı. Şimdi, Bay Derblay'in duygularını size açıklamaya ne yüzden cesaret ettiğimi anlıyorsunuz herhalde efendim. Beni affedeceğinizi umarım. Bence, müvekkilimin biricik kusuru, soyadının tek sözcükten oluşması ve ünvanı bulunmamasıdır. Ama kimbilir? Uzunboylu araştırılırsa bu kusur da ortadan kalkabilir. Çok eski bir aile bu. İhtilalde şerefli kişiler birbirlerine girdiler.

Markiz derin bir üzüntü içinde:

— Adın ne değeri olabilir, dedi. Onu şerefle taşıması yeter. Bir kere servetsiz kaldığı için Claire'i yüzüstü bırakan Bligny Dükü'ne, bir de fakir bir kızla evlenmek isteyen Bay Derblay'e bakınız. Bunlardan hangisi soyludur, söyleyin bana?

— Bay Derblay sizin konuşmanızı duysaydı büyük bir mutluluk duyardı.

Markiz ciddiyetle noterin sözünü kesti:

— Kendisine konuştuklarımız hakkında hiçbir şey söylemeyin. Kızımın kimseden bir şey beklediği yok. Ve benim bildiğim karakterde kalırsa, ölünceye kadar evlenmeyecektir. İnşallah bu iki taraflı darbeye dayanabilir dostum.

Noter bir süre donakaldı. Sonra heyecandan titreyen bir sesle:

— Bununla birlikte, bayan markiz, unutmayın ki, ufacık bir umut Bay Derblay'i son derece mutlu kılmaya yeter. Sonuna kadar bekleyecektir; çünkü o, kalbi değişen bir insan değildir. Bütün bu olaylarda, hepimiz için derin üzüntüler görür gibi oluyorum. İzin verirseniz ben de, eski bir hizmetkarınız olarak, uğradığınız şanssızlıklar karşısında sizin kadar acı çekmeye mahkumum. Bana sorarsanız şimdilik Bayan Claire'e hiçbir şey söylemeyin. Bligny Dükü belki aklını başına toplar. Sonra bu, Bayan Claire için sürekli bir üzüntü kaynağı olabilir.

— Haklısınız. Fakat oğluma, başına gelen felaketi söylemeliyim.

Perona doğru yürüdü ve taraçada oturmuş, konferansın bitmesini beklemekte olan delikanlıyı eliyle çağırdı.

Genç adam salona girerken neşeyle:

— Söyleyin bakalım, dedi, oturum kapandı mı? Yoksa konferansa beni de üye olarak mı çağırıyorsunuz?

Markiz yumuşak bir sesle ağır ağır yanıt verdi:

— Gerçekten, sana, beni çok üzen önemli haberler vermek istiyorum, Octave...

Markinin yüzü bir anda ciddileşti. Ve annesine dönerek:

— Ne var Allahaşkına? diye sordu.

— Oğlum, Bay Bachelin İngiltere'deki avukatımızdan kesin bir haber almış.

— Dava ile ilgili mi?

— Evet!

Octave markize yaklaşarak sevgiyle elini avuçlarına aldı ve:

— Kaybettik mi? dedi.

Markiz, oğlunun bu uğursuz haber karşısındaki soğukkanlılığına şaşıp kaldı. Bir şeyler söylemesini istiyormuş gibi Bachelin'e baktı. Fakat noterin durgun bir durumda beklediğini görünce, bakışlarını oğluna çevirdi.

Genç markinin sessizce kadere boyun eğmesi anneyi yatıştırmıştı. Rahat bir nefes alarak sordu:

— Bunu biliyor muydun yoksa?

— Asla! dedi genç marki. Bilmiyordum, ama kuşku içindeydim. Size hiçbir şey söylemek istemiyordum; düşlerinize saygı gösteriyordum, fakat bu davanın iler-tutar yanı olmadığına da kesin olarak inanmıştım. Böylece, uzun zamandan beri kendimi bozguna hazırladım. Kız kardeşimin çeyizinin tehlikeye girmesinden başka hiçbir şeyden korktuğum yoktu. Ama gene de, işleri yoluna koymak için basit bir önlem var. Servetinizden bana ayırdığınız bölümü kardeşime vereceksiniz. Bana gelince, kaygılanmaya değmez; ben yalnızbaşıma işin içinden çıkarım.

Bu sözler karşısında markizin kıvançla göğsü kabardı, rengi değişti. Notere dönerek:

— Böyle bir oğlum varken, sızlanmam ne kadar yersiz!.. dedi.

Sonra hafifçe gülümseyen markiye doğru kollarını uzatarak sürdürdü konuşmasını:

— Sen, mert bir evlatsın! Gel seni öpeyim oğlum!

— Değmez anne, ne yaptım ki... dedi marki heyecanla. Kız kardeşimi seviyorum. Onun mutlu olması için her şeyi yapacağım. Bir de şu var: Biz bu üzücü olayı konuşurken kuzenimiz Bligny'den hâlâ ses seda çıkmaması dava sonucuyla ilgili olabilir, ne dersiniz?

— Yanılıyorsun, yavrum... diye atıldı markiz. Ve oğlunu tutmak istiyormuş gibi ellerini kaldırdı. Dük...

Octave gururlu bir tavırla annesinin sözünü kesti:

— Oh! Korkmayın, anne. Artık kız kardeşimin her elinde birer milyon yok diye, Gaston nişanı atmayı düşünebilir. Bu yüzden yakasına yapışıp onu sözünde durmaya zorlarsak insan değiliz. Hem bana kalırsa, böyle bir bahaneyle Bligny Dükü'nün kardeşimle evlenmemesi kendisi için hiç de iyi olmaz, ama Claire için çok iyi olur.

— Tabii, oğlum, dedi markiz.

— Tabii, bay marki, diye destekledi Bachelin. Bayan Claire, artık drahoma peşinde koşan birini özendirecek kadar zengin olmasa bile, daima bir erkeği mutlu edecek kadar kusursuzdur.

Markiz, göz ucuyla Bachelin'e susmasını işaret etti. Bachelin, korkunç bir şekilde sonuçlanacağını sandığı bu durumun iyilikle bittiğini görmekten memnundu. Soylu müşterilerine saygılarını sundu. Sonra ihtiyar tabanlarının var kuvvetiyle Pont-Avesnes'in yolunu tuttu.

III

Beaulieu Markisinin Pont-Avesnes Korusu'nda rastladığı kaçakçı kılığındaki adam, Bachelin'in söylediği gibi, gerçekten Bay Derblay'di. Octave'ın haykırmasına kulak asmayarak, dalların kamçılamasına ve dikenlere aldırmadan hızla ormana dalmıştı. Sinirli sinirli gülüyordu. Şaşkınlığını açığa vuran kesik kesik birtakım sözcükler mırıldanıyordu. Çılgınca sevdiği ve hayalinde bir düş perisi gibi canlandırdığı kadına kendisini biraz daha yaklaştıran bu rastlantıdan memnundu.

Vadiye uzanan meyilli araziyi iri adımlarla, adeta koşarak iniyordu. Hızının ayırdında değildi. Alnında ter damlacıkları belirmişti. Kanatlanıp hızla uçan düşüncelerinin peşinden koşuyordu. Marki ormanda kiminle karşılaştığını öğrenecekti elbet; o zaman can sıkıcı olarak bildiği komşusunun kendisine gösterdiği nezaketi şükranla anımsayacaktı. Ve kimbilir? Belki de bir yakınlaşma olacaktı bunun sonunda. Böylece, düşlerinde tatlı bakışlarıyla durmadan gülümseyen Claire'i yakından görmek olanağını bulacaktı. Onunla konuşabilecekti belki de. Bunu düşünürken Derblay'ın gözleri dumanlandı. Ona öyle geldi ki, sevdiği kızı görünce sözcükler boğazına dizilip kalacak, dili tutulacak, heyecandan vurulmuşa dönecekti. Bunun üzerine salonun karanlık bir köşesine çekilecek ve sevgilisini rahatça, doya doya seyredecekti. Böylece dünyanın en mutlu insanı olacaktı.

Mutluluk! Erişilmesi ne kadar da güç bir şey! Bu çılgınca sevgi onu nereye ulaştırabilirdi? Derin bir tutkuyla

sevdiği kadının düğününe gittiği zaman, daha samimi bir şekilde karşılanmasından başka ne işe yarardı bu. Çünkü Bligny Dükü'nün döneceğinden emindi. Böylesine bir kadın tarafından sevilen erkek, onu yüzüstü bırakacak kadar deli olabilir miydi? Hem sonra, dük böyle bir delilik yapsa bile, diğer ünlü bir soylu çıkar Claire'in elini isterdi. Claire de böyle birine memnunlukla elini verebilirdi. Oysa Derblay'in soyluluğu filan yoktu. Claire'e talip çıkmaya kalksa kendisini hor görürler, soğuk bir şekilde baştan savarlardı.

Bu düşünce karşısında M. Derblay'in içine derin bir hüzün çökmüştü. Dermanı kesilmişti. Artık ağaçlar arasından süzülen bir geyik gibi koşmuyordu Pont-Avesnes'e doğru. Dalların yapraklarını iradesizce koparıp parmakları arasında buruşturarak ağır adımlarla ilerliyordu. Bu kusursuz yaratığı istemek hakkından bile yoksun bulunmak ne büyük talihsizlikti yarabbi! Dalgın bir halde bir meşenin altında durdu. Sırtını ağacın gövdesine dayadı, oturmak istemiyordu. Yüzü üzgün ve solgun, gözleri korkunç bir sıkıntının etkisiyle nemlenmiş olarak düşündü durdu...

Yaşamı boyunca neler yaptığını gözünün önüne getirdi. Kendi kendine bugüne kadar yaptığı ödevin kendisini her türlü şerefe layık kılıp kılmadığını sordu. Çok parlak geçen bir öğrenim yaşamının sonunda "Politeknik Okulu"nu bitirmiş ve maden hizmetlerinde çalışmaya karar vermişti. Mühendis olduğu sırada savaş patlamıştı. O zaman yirmi iki yaşındaydı. En ufak bir kuşku geçirmeden gönüllü yazılmış ve Rhin'deki ordunun alaylarından birine katılmıştı. Froechwiller'deki kanlı çarpışmada bulunmuş ve Birinci Kolordudan sağ kalanların içinde Châlons Ordugâhı'na dönmüştü. Sonra o felaketli Sedan Yürüyüşü'ne katılmış

ve savaşın ilk akşamı mızraklı Prusyalılara esir düşmüştü. Fakat boyun eğecek yapıda bir insan değildi o. Bir gece zifiri karanlıktan yararlanmış ve sürünerek Alman hattını aşmayı başarmıştı. Belçika topraklarına geçmiş, fakat orada hiç oyalanmadan Lille'e giderek yeni kurulmakta olan bir alaya katılmıştı.

Savaş uzun sürmüştü. Ve o, işgal ordularının vatan topraklarına, öldürücü bir kangren gibi yayıldığı günleri görmüştü. General Faidherbe'in gözüne girmiş ve onun yanıbaşında kuzey seferine katılmıştı. Saint-Quentin'de yaralanmış, altı hafta hastahanede ölümle savaşmıştı. Uzun süren komayı atlatıp kendine geldiği zaman Paris'in, Komün'ün eline geçtiğini öğrenmişti.

Nekahet devresi onu kendi yurttaşlarıyla çarpışmaktan kurtarmıştı. Baba ocağına giderken yarası henüz büsbütün iyileşmemişti; ama ne önemi vardı. Göğsünde Légion d'honeur nişanını taşıyordu. Generali hastahaneye gelerek nişanı kendi eliyle takmıştı göğsüne.

Derblay'i, çektiği bütün acılardan daha büyük bir acı bekliyordu evinde. Aile ocağını yas içinde bulmuştu. Annesi yaşama gözlerini yummuş ve yedi yaşındaki kız kardeşini öksüz ve bakımsız bırakmıştı. Babası, işleri yüzünden evden ayrılmak zorunda olduğu için Suzanne'ı güvenilir hizmetçilerin eline terk ediyordu. Philippe'in eve dönmesi acıyı ve gözyaşlarını tazelemişti. Küçük Suzanne, Philippe'e terk edilmenin dehşeti içinde kalan bir çocuğun yürekler acısı sevgisiyle bağlanmıştı. İmdat dileyen küçük, zayıf bir varlık gibi ağabeyine sımsıkı sarılmıştı. Philippe'in şefkat dolu, tertemiz bir kalbi vardı. Kız kardeşine yürekten ilgi gösterdi.

Suzanne'ın böylesine derin bir sevgiye gereksinimi vardı; babasının işten başını kaşıyacak zaman bulamaması yavrucağı gerçek ilgiden uzak bırakmıştı. Hizmetçiler kendisiyle meşgul oluyor, fakat içten gelen bir sevgi gösteremiyorlardı. Oysa çocukların ve kadınların yaşamında buna, maddi ilgiden çok daha fazla gereksinim vardı.

Bununla birlikte işe yerleşmek üzere evden ayrılmak gerekmişti. Bu ayrılık Suzanne'ın yüreğinde derin bir yara açmıştı. Ağabeyinin veda edişi, yavrunun, annesini kaybettiği gün düştüğü umutsuzluğu tazelemişti.

Fakat kader, bu ayrılığın uzun sürmesini istememişti. Altı ay sonra, aşırı derecede çalışmaktan yıpranmış olan Bay Derblay birdenbire dünyayı bırakıverdi. Böylece Philippe'le Suzanne yaşamda yalnız kalmışlardı.

O günden sonra genç adama yeni birtakım görevler düşüyordu. Babadan kalma kurumlara ait hesapların tasfiyesi bir hayli güç ve sürprizlerle dolu geçmişti. Rahmetli Bay Derblay dikkati çekecek kadar zeki bir insandı, ancak büyük bir kusuru vardı: Başından büyük işlere girişiyordu. Çeşitli iş alanlarında kuvvetini harcıyor, bu dağınık çalışma çoğu zaman onu başarısızlığa uğratıyordu. Bir alandaki kaybı, öte yandan elde ettiği kazancı silip süpürüyordu. Birtakım aksiliklerle dolu bir dalga karşısındaydı daima. Zekası ve enerjisi sayesinde bazen bir an için güçlüklerin üstesinden geliyordu; ama ergeç dalga onu yutacaktı. Beklenmedik bir anda yaşama gözlerini yumdu. Arkasında karmakarışık bir miras bırakmıştı.

Philippe'in yaşamda çizilmiş bir yolu, güzel bir mesleği vardı. Babasının bıraktığı iş alanını terk etmiş, alacakları-

verecekleri en uygun şekilde kapatmış ve kendi yolunu izlemeye koyulmuştu. Fakat yıkıntının altında ezilmekten yakasını zor zoruna sıyırmıştı. Babasının bütün gelir kaynakları sadece ailenin ismini korumaya yetebilirdi. Kız kardeşi çeyizsiz kalıyordu. Genç adam kuşku göstermedi. Geleceği pahasına da olsa istifa etti ve babasının ölümünü hazırlayan o ağır yükü omuzlarına yükleyerek sanayici oldu.

Yapılacak iş çok çetindi. Bay Derblay'ın bıraktığı iş alanları çeşitliydi: Courtalin'de cam-şişe fabrikası, Nivernais'de bir dökümhane, Var'da arduaz ocakları ve Pont-Avesnes'de bir demirhane... Philippe bu karanlık işe bütün benliğiyle atıldı ve dağınık yıkıntıyı toplamaya çalıştı. Gözüpek ve çalışkan bir insandı o. Altı sene, gecesini gündüzüne kattı, yiğitçe giriştiği aileyi kurtarma işini başarmak için durmadan didindi. Elindeki avucundaki bütün parayı işleri yoluna koymak üzere harcadı. Fabrikaları çalışır duruma sokup verimli kıldıktan sonra devretti. En verimli gördüğü için, demirhaneyi bırakmıştı elinde.

Yedi sene içinde babadan kalma mirası elden çıkarmıştı. Şimdi elinde Pont-Avesnes'deki demirhane ile, buna paralel olarak işlettiği Nivernais'deki dökümhane kalmıştı. Biri diğerinin ham maddesini sağlıyordu. Genç Derblay artık bütün tehlikeleri atlatmış, işinin uzmanı bir iş adamı olmuştu. İş hacmini oldukça genişletebilirdi. Ülkede tutuluyordu. Adaylığını koyup milletvekili çıkabilirdi. Kimbilir? Bu türlü bir yükselme, bir kadının gönlünü kazanabilirdi belki. Hem sonra, paranın egemenlik sürdüğü bu çağda, sanayi de kolay kolay küçümsenemeyecek bir kuvvet sayılırdı.

Yavaş yavaş kalbi yeniden umutla dolmaya başladı. Yürüdü. Korudan çıkmak üzereydi. Vadiyi kaplayan çayırlar görünmüştü. Sağında solunda tepenin etekleri boyunca kat kat kayalıklar vardı. Bu kayalıkların dibinde maden ocağının dehlizleri göze çarpıyordu. Dar bir demiryolu, hafif bir eğimle geçitlere doğru yükseliyordu. Maden, bu yol üzerinden doğruca fabrikaya taşınmaktaydı.

Daldığı düşleri bırakıp birdenbire kendine gelen Philippe işletmeyi gözden geçirmeye karar verdi ve yönünü değiştirerek maden ocağının yolunu tuttu. İlerde küçük bir tümseğin üzerinde, çıkışları kontrol etmekle görevli olan ırgatbaşının kulübesi yükselmekteydi. Philippe oraya doğru yönelmişti. Yaklaştıkça çığlıklar geliyordu kulağına. Dehlizin ağzında birtakım telaşlı hareketler göze çarpıyordu. Demirhane müdürü adımlarını açtı; birkaç dakika sonra olay yerine ulaşmıştı. Bu olağanüstü telaşın nedeni anlaşılmıştı.

Su sızıntısı sonucunda demiryolunda oluşan çöküntü, vagonların devrilmesine neden olmuştu. Bunun üzerine vagonlardaki kum ve keresteler, treni sürmekte olan on beş yaşlarında bir çocuğun üzerine yıkılmış ve onu diri diri gömmüştü. Birkaç işçi ve köyden kısa zamanda gelen kalabalık bir kadın topluluğu telaş içinde kaynaşıp duruyordu. Bunların arasında bir kadıncağız dizlerini döverek çılgın gibi bağırıyordu.

Philippe kalabalığı yararak hızla ortaya geçti ve endişe içinde bağırdı:

— Ne var? Ne oluyor burada?

Durmadan ağlayan kadın, demirhane sahibini görünce daha çok dövünmeye başladı ve inleyerek:

— Ah! Bay Derblay, dedi, zavallı yavrum, küçük Jacques'ım belki de bir saattir burada yatıyor. Vagonu devrildi.

Philippe maden işçilerine doğru dönerek sordu:

— Çocuğu çıkarmak için ne yaptınız?

Ekip şefi geniş bir çukuru göstererek:

— Olanaklı olduğu kadar açtık patron, dedi, fakat kerestelere dokunmaya cesaret edemiyoruz. Yanlış bir hareket her şeyi altüst edebilir, çocuk ezilebilir.

Umutsuz anne söze karıştı:

— On dakika öncesine kadar konuşuyordu, şimdi sesi kesildi. Boğulmuştur! Ah! Zavallı yavrum! Orada mı bırakacaksınız evladımı?

Talihsiz kadın hıçkırıklarla çırpınarak bitkin bir durumda kendini çimenlerin üstüne attı.

Derblay tüfeğini yanında bulunanlara fırlatarak yüzükoyun yere yattı. Başını çukurun kenarına, çarprazlama duran kerestelerin altına uzattı. Bir süre dinledi. Çocuğun yattığı ağaç mezarından ses gelmiyordu.

— Jacques! diye seslendi. Sesi, ağaç ve toprak yığınının altında boğuk ve hüzünlü bir şekilde çınladı. Jacques! Beni duyuyor musun?

İniltiyle karışık bir ses yanıt verdi. Çok geçmeden güçsüz ve kesik sözleri anlaşılır hale gelmişti:

— Ah! Patron! Siz misiniz? Ah! Allahım! Siz geldiniz ya, kurtuldum ben artık.

Bu tertemiz güven Philippe'in yüreğine işlemişti. Yavrucağın umudunu gerçekleştirmek için her ne pahasına olursa olsun elinden geleni yapmaya karar verdi.

— Kımıldayabiliyor musun? diye sordu.

Çocuk sık sık soludu ve boğulurcasına mırıldandı:

— Hayır, bacağım da kırıldı galiba.

Bu sözler, ölüm sessizliği içinde bekleşenler arasında acıklı mırıltılara yol açtı.

Philippe çocuğa yanıt verdi:

— Korkma, yavrum, seni oradan kurtaracağız. Sonra, yanıbaşında, ayakta duran işçilere döndü ve yıkıntının altında doğal bir kaldıraç şeklinde göze çarpan uzun bir kirişi göstererek:

— Haydi bakalım! dedi, payandaları alın ve şu keresteyi kaldırın!..

Irgatbaşı hüzünle başını sallayarak:

— Olanağı yok patron, dedi, hepsi yıkılır! Bir tek yol var. Kuvvetli iki üç kişi kazmaya başladığımız çukura süzülüp, iyice sıkışmış olan çocuğu kurtarmayı deneyecek. Bu sırada dışarda kalanların payandalarla alttan kaldırması gerekir. Yalnız çok tehlikeli bir iş bu. Altta kalmak olasılığı da kuvvetli.

Demirhane sahibi işçilerini baştan aşağı şöyle bir süzdü ve kararlı bir tavırla:

— Ne olursa olsun, bunu yapmak gerek, dedi. Fakat hepsinin put kesilerek sessizce beklediklerini görünce beynine kaynar sular göküldü.

— Altta kalan sizden biri olsaydı, kendisini bu şekilde bırakan arkadaşları için ne düşünürdü? Madem ki hiçbiriniz cesaret edemiyor, ben gireceğim.

Philippe uzun vücudunu eğdi ve kereste yığınının altına süzüldü. Kalabalık, hayranlık ve minnetle bağrıştı. Philippe'in bu hareketi ayakta bekleşen temiz yürekli insanlara örnek olmuş, cesaret vermişti. Demirhane müdürünün arkasından dört kişi daha girdi. Diğerleri de sırtlarını kirişlerin altına dayayarak inanılmaz bir çabayla kaldırmaya başladılar.

Yeniden sessizlik oldu. Şimdi bitkin bir durumda inleyen zavallı annenin hıçkırıklarıyla, sırtlandıkları yükün altında yorulan kurtarıcıların keskin soluklarından başka bir ses duyulmuyordu. Beş insanın ölümle pençeleştiği birkaç dakika, yüz yıllarca sürmüştü sanki. Arkasından sevinç çığlıkları yükseldi. Üstleri başları toprak içinde, kolları ve omuzları yırtılmış olarak dört adam çıkıyordu. Arkada beşincisi, Philippe, baygın bir halde bulunan çocuğu kolları arasında getiriyordu.

Korkunç bir çatırtı duyuldu. İşçilerin bıraktığı kalaslar hendeğe yığılmıştı. Anne, sevinçten deliye dönmüş, bir oğluna, bir demirhane sahibine sarılıyordu. Heyecanlı kalabalık, sessizce ve saygı dolu bakışlarla kurtarıcının ve kurtarılanın çevresini sarmıştı.

B. Derblay neşeli bir tavırla:

— Haydi bakalım, dedi, bu yaramazı evine götürün ve doktoru çağırın.

Sonra, üstünü başını düzeltti, tüfeğini aldı ve Pont-Avesnes'e doğru yollandı.

Kurtarma haberi, kazanın hemen arkasından yayılmıştı çevreye. Philippe, şatonun dış kapısına yaklaştığı zaman, ileriden kız kardeşinin Bachelin'le birlikte ona doğru gel-

diğini gördü. Suzanne ağabeyini görünce hızlandı. Parlak bir elbise giymişti. Omuzları üstünde, güzel başını ekim güneşinden koruyan pembe bir şemsiye sallıyordu. Bayan Derblay on yedi yaşındaydı. Taze ve sevimli yüzünde pek tatlı bir güven ve iyilik ifadesi vardı. Işıl ışıl yanan kestane rengindeki gözlerinin içi, dudaklarından daha çok gülüyordu. Çok güzel sayılmazdı, ama ona çekicilik kazandıran tatlı ve tertemiz bir sevimlilik vardı üstünde. Sabırsızlık içinde, ağabeyine doğru koşmaya başladı. Şemsiye, arkasında bir yelken gibi şişiyordu. Suzanne, ağabeyinin boynuna sarılmak için kollarını açınca Philippe onu geri iterek:

— Bana sürünme! dedi, üstüm başım çamur içinde. Elbisen berbat olur.

Suzanne sevinç içinde bağırdı:

— Bunun ne önemi var! Oh! Seni öpmek istiyorum! Yavrucağın yaşamını kurtardın. Philippe'ciğim, ne iyi insansın sen, nerede güzel ve yararlı bir iş yapılması gerekiyorsa oraya hemen yetişirsin.

Genç kız, ağabeyinin siyah saçlı başını elleri arasına aldı ve onu sevgiyle alnından öptü. Suzanne'ın koşması üzerine arkada kalan Bachelin soluk soluğa yetişti.

— Vay! Sevgili dostum, hareketlerinize bir güzel davranış daha eklediniz...

Philippe gülümseyerek noterin sözünü kesti:

— Bırakın bunu, rica ederim. Büyüttüğünüze değmez. Asıl önemli olan; bana kalırsa, çocuğun yarası ağır. Ecza çantanı alıp çocuğun evine koşarsan iyi edersin Suzanne. Gerekirse her türlü harcamayı yaparsın.

— Gidiyorum, ağabey, dedi genç kız. Brigitte'i de götüreyim değil mi?

— Tabii, dedi. Sonra Bachelin'e dönerek devam etti: Bize gelince, ben çapulcuya döndüm, üstümü değiştirmem gerekiyor.

Suzanne konağın eklentilerine doğru yönelmişti. Philippe'le noter, yaşlı ıhlamur ağaçlarının kapladığı kare şeklindeki bahçeden yürüdüler. Bahçenin ortasında, etrafı çiçek tarhlarıyla çevrili, dikdörtgen şeklinde bir havuz vardı. Fıskiyeden ince toz şeklinde fışkıran sular rüzgarla sürükleniyor ve güneşin altında ebekuşağı rengini alıyordu. Bu havuz, bir zamanlar konağı çepeçevre saran o engin suların en son kalıntısıydı. O sıralarda Avesnes Irmağı, Pont-Avesnes derebeyleri tarafından yatağından saptırılmış ve su hendeklerine yayılmıştı. XIII. Louis zamanında, suyun kesildiği yerde bir set yaptırılmış ve hendeklerin suyu boşaltılmıştı. Dipte kalan balçık, büyük harcamalarla getirtilen bitki yetiştirmeye elverişli topraklarla karıştırılınca bereketli bir zemin oluşmuş ve burada, bugün hâlâ Pont-Avesnes'e güzellik veren meyve ağaçları yetiştirilmişti. İki yüz yaşını aşkın armut ve şeftali ağaçları bu çevrenin en iyi meyvesini veriyordu, geniş su hendekleri birer ışık hazinesiydi. Buralara güneş ışınları daha canlı bir şekilde toplanıyordu. Hendeklerin duvarları meyve ağaçlarının doğal kaynakları halindeydi. Buralarda bir ser kuytuluğu vardı. Kışın sert rüzgarı ağaçları kasıp kavuramıyordu.

Konak, kestane renginde kumlu taşlardan oluşan bir temel üzerinde yükseliyordu. Bu durumuyla zarif bir görünümü vardı. Fakat karanlık ve hüzünlüydü. Arduazdan

yapılmış geniş damları göğe doğru hüzün verici bir şekilde bölünmüştü. Philippe bu büyük ve soğuk binanın bir kanadında inzivaya çekilmişti. Geriye kalan kısımlar kapalı duruyordu. Brigitte ortalığa bakmasaydı konak büsbütün ıssız bir görünüm alırdı. Brigitte, Suzanne'ın süt kardeşiydi. Suzanne, yaşının küçük olmasına karşın, çabuk geliştiği için ev sahibesi görevini başarıyla yapıyordu.

Zaten çalışkan Juralı çabası ve hamaratlığı sayesinde emrindeki üç hizmetçiyi harekete getiriyordu. Ayda iki kez genel temizlik yapılıyordu. Misafir dairesini süsleyen XIV. Louis döneminden kalma olağanüstü mobilyalara büyük bir titizlikle bakılıyordu.

Brigitte salonun panjurlarını açınca, yüksek tavanlı geniş odalara dalga dalga ışık dolar ve bir tiyatronun perdesi açılıyormuş gibi, ortaya olağanüstü güzellikte şatafatlı bir dekor çıkar. Duvarlarda Gobelins halılarının en güzelleri, bütün bir Piyemonya tarihini gözler önüne sermektedir. İri koltukların Cenova kadifesi ve altın yaldızlı muhteşem kolları pırıl pırıldır. Büyük Venedik aynaları, şivli panoları içinden, bir an tarhların çiçeklerini, keyfince fışkıran fıskiyeyi ve göğün bir köşesini yankılamaktadır. Brigitte, elinde tüyden bir süpürge, işgüzar bir tavırla dolaşmaktadır. Temizlik bittikten sonra, panjurlar kapanır ve konağın sanat zenginlikleri yeniden karanlıklara gömülür.

İçinde oturulan kanadın zemin katında Philippe kendisi için büyük bir çalışma odası ayırmış ve dört duvarını kitaplıkla donatmıştı. Kitaplığın yüksekte kalan bölümlerine ancak ruletli bir merdivenle erişilebiliyordu. Ortadaki büyük yazı masının üstünde dağınık birtakım kağıtlar birikmişti.

Güreşten yeni çıkmış tombul yanaklı iki aşk tanrısını gösteren güzel bir bronz hokka göze çarpıyordu. Üstün çıkan, gülerek yenilenin ağzına bir salkım üzüm sıkıştırmaktadır. Şöminenin üstünde, işlemeli bakırla süslenmiş Boule tarzında abanostan yapılma mükemmel bir duvar saati asılıdır. Çalışma odasının yanında, oymalı armut ağacından eski mobilyalarla titizlikle döşenmiş bir yemek odası var. Dresuarda hiç kullanılmayan zengin ve evladiyelik gümüş takımları. Arkada en yeni ve burjuvalığa yaraşır bir şekilde döşenmiş küçük bir salon. İpek poplinden mavi duvar örtüleri ve aynı kumaşla kırmalanmış koltuk ve kanapeler dikkati çekiyor. Bir duvar saati ve sedef işlemeli ocak ızgaraları, kakmalı küçük bir masanın üstünde yarım kalmış gergef işi Suzanne'ın dönmesini bekliyor sanki. İki büyük panoda iki resim: Bay ve Bayan Derblay'in, Flandrin'in orta derecedeki bir öğrencisi tarafından, yetenekten çok, anlayışla yapılmış resimleri...

Birinci katta, tuvalet odaları, bitişik iki büyük oda: Philippe'le Suzanne'ın odaları. Biri loş ve gamlı. Açık kahverengi kadifelere bürünmüş mobilyası karaağaçtan. Bütün süsü, duvara asılmış yeni silahların ve zırhların koleksiyonundan oluşuyor. Koleksiyonun ortasında üç mermi deliği taşıyan bir piyade matarası göze çarpıyor. Pont-Noyelles anısı bu. Öteki odada, içinde oturana uygun olarak, taze ve tatlı bir hava esiyor. Mavi bir kumaşın üzerine beyaz muslin uzatılmış ve pembe bağlarla uçlardan kaldırılmış Çin verniğiyle parlatılmış, mavi zırhlarla süslü beyaz koltuk ve kanapeler. Ve bir genç kızın odasını sevimli duruma getirecek daha bir sürü öteberi. Suzanne'ın penceresinden parkın, uzakta, yeşillikler içinde kaybolan kuytu yolları gö-

rünmektedir. Genç kız, şayet günün birinde düş ile bir an olsun tasasız gençliğinin parlak neşesini karartırsa, burada rahatça düş kurabilir.

Kız kardeşi uzaklaşınca, Philippe, Bachelin'i odasına davet etmiş ve birlikte yürümüşlerdi. Noterin, Beaulieu'den geldiği kuşkusu düşmüştü Derblay'in içine. Bütün aşıklar gibi o da, önemli olsun olmasın, olan bitenleri öğrenmek istiyordu. Eski dostu Bachelin, şatonun soylu sakinleriyle her görüşmesinden sonra ona haber getirmeyi hiç ihmal etmezdi. Fakat bugün, nedense, Bachelin konuşmaya niyetli görünmüyordu. Bir koltuğa oturmuş, karşısına soru işareti gibi dikilmiş bulunan demirhane müdürüne dalgın dalgın bakıyordu. Philippe daha fazla dayanamadı. Konuya açık yürekle girdi. Zorlama bir sakinlikle:

— Mm de Beaulieu'ye uyuşma önerimden söz açtınız mı? dedi.

— Tabii.

— Peki! Önerimi yeterli ve kabule yaraşır buldu mu?

— Kusursuz.

Philippe, umut kıracak şekilde kısa yanıtlar vermekte ısrar eden Bachelin'e yan yan baktı. Sonra, konunun biraz daha derinine inmeye karar verdi.

— Avdan getirdiğim armağanı da verdin mi?

Noter, Derblay'e alaylı bir tavırla baktı ve hafifçe tersleyerek yanıt verdi:

— Ne gereği var?

— Nasıl, ne gereği var? diye sordu Derblay hayretle:

— Olanaksızdı! Veremezdim, çünkü bu sabah siz romanlardakine uygun şekilde markiyi pekala ağırlamışsınız.

Philippe biraz kızardı ve kararsızlık içinde başını öne eğdi.

— Ya! dedi. Demek Bay de Beaulieu karşılaşmamızı anlattı size. Fakat benim kim olduğumu bilmiyordu.

— Ben anlattım. Markiye, sırf kız kardeşini sevdiğiniz için çantasını doldurduğunuzu da anlatmak gerekir miydi acaba?

— Sevgili dostum!

— Vay! Vay! Ne o? Sözünüzden dönüyor musunuz yoksa? Mlle de Beaulieu'yü sevmeyecek misiniz artık?

— İnşallah! Çünkü büyük bir delilik bu, dedi Philippe. Benim gibi, bunca zamandan beri dünyadan elini eteğini çekmiş bir iş adamı nasıl bu kızı aklına koyabildi? Nişanlısının kendisini ihmal ettiğini görmek, onu ağırbaşlı, düşünceli ve biraz da kuşkucu bir duruma sokmuş. İrademin bütün gücüne karşın hiçbir şeye aldırmadan onu sevmeye devam ediyorum. Aramızdaki uzaklığı, soylarımız arasındaki ayrılığı gözüm görmüyor. Ne aklın sesini, ne deneyimin öğütlerini işitiyorum; kulaklarım kalbimin ısrarla söylediği aşk şarkısından başka bir şey duymaz oldu. Ah! Değerli dostum, kendimden utanıyorum! Ne var ki, bu delice tutkuya bir türlü karşı duramıyorum. Anlaşılmaz bir sevinç, tatlı bir sarhoşluk veriyor bana bu... Umuttan başka bütün güzel duyguları dolduruyor içime! Umuda gelince, gözlerim kararıyor. Emin olun, en ufak bir umut ışığı görmüyorum.

Bachelin hafifçe:

— Umutsuzsunuz demek, dedi. Anlaşıldı, fakat seviyorsunuz ya, bu da bir kazançtır. Markize bundan söz açmakla iyi etmedim mi acaba?

Philippe heyecanlandı. Kekeleyerek:

— Söz açmak mı? Nasıl?.. Söz açmak ha! Fakat neyin sözünü açtınız?

— Neyin olacak! Düşündüğünüzün. Şimdi bana tutkulu ve inandırıcı bir ifadeyle anlattığınız şeyin sözünü açtım.

Derblay bir adım geri çekildi, kaşlarını çattı. Gözleri çukurlarına gömülmüş, siyah iki boşluk halini almıştı. Dudağını ısırdı ve sesine sakin bir ifade vermeye çalışarak:

— Fakat ben sizden, Mlle de Beaulieu'ye böyle bir sır vermenizi rica etmiş miydim?

Bachelin hiç istifini bozmadan:

— Hayır, ne yalan söyleyeyim, etmemiştiniz. Fakat, inanın bana, güzel bir fırsat yakalayınca kuşku duymadım... Hem sonra, durumun açıklığa kavuşturulması hepsinden iyi. Daha haftalarca, belki de aylarca bu işin peşinde oyalanacak ve bu aşk serüvenine daha çok kaptıracaktınız kendinizi. Kibirle reddedilmektense, böyle, bir fırsatını bulup, bu konuyu açmak daha uygun düşerdi. Bana karar verdiren nedenler bunlar. Siz bunların yeteri kadar ağır bastığına inanmıyor musunuz yoksa?

Philippe sessizce bekledi. Bachelin'i güçlükle dinlemişti. Kafasındaki düşünceler altüst olmuştu; benliğinden uzaklaşmış duyumsuyordu kendini. Büyük bir hızla çok uzaklara sürüklenmişti sanki. Kulakları uğulduyor, gözleri kararıyordu. Çevresinde karanlık bir sisten başka hiçbir şey görmüyordu. Sızlayan beyninde durmadan yinelenen bir ses, kaderin belli belirsiz seslenişi, benliğine korkunç bir yorgunluk veriyordu: "Claire senin olmalıydı!"

Bachelin'in konuşmasıyla kendini toparladı.

— Bu ne, Allahaşkına! Bana niye öyle gözlerinizi diktiniz? dedi noter. Bu halinizle düş peşinde koşan insanlara benziyorsunuz.

Philippe, cansıkıcı bir izlenimi zihninden silmek istercesine elini alnında gezdirdi; sonra dostuna gülümseyerek:

— Özür dilerim dedi. Haberim olmadan bu derece ağır bir işe girişmiş olmanız beni epeyce düşündürdü. Sizin bunu yapacak yapıda olduğunuzu sanmıyordum. Yoksa kesin olarak ağzınızdan bir söz kaçırmamanızı rica ederdim. Size Mlle de Beaulieu'yü sevdiğimi söylediğim gündenberi bu kadar düşüncesizce konuştuğuma üzülüyordum. Ne yapmalı ki, insan sevdi mi, kalbi bütün sevgiyi taşıyacak kadar geniş olamıyor ve iradesiz kalıyor, içini dökmeden edemiyor. İtiraflar dudağınızın ucuna sıralanıyor, bir daha onları durdurmak elinizden gelmiyor. Düşlerimin dağıldığını, insafsız gerçekle karşı karşıya olduğumu biraz önce söyledim. Mlle de Beaulieu benim varlığımdan haberi olduğunu gösterecek en ufak bir harekette bulunmadı. Ne diye bulunsun: Zenginliğine zengin, kuzeniyle nişanlı, düşes olacak. Onu gene de sevdiğime göre, ben aklımı yitirdim galiba. Cezaya layık bir insanım ben, bunun cezasını çekmeye hazırım. Ne olursun, bana her şeyi anlat, dirhemle söz söyleme.

— Öyleyse, ilkönce şunu söyleyeyim ki, Mlle de Bealieu artık hiç de zengin değil. Sonra, belki hiçbir zaman düşes olamayacak. Şu da var ki, sizin gibi şerefli bir insan bile, şimdilik onun tarafından beğenilmek talihine asla kavuşamayacaktır.

Bu tümceler karşısında Philippe'in benzi o derece sarardı ki, nerdeyse bayılıyordu. Sevinçli bir çığlık attı. Heyecandan dizlerinin bağı kesildi ve daha fazla ayakta duramayarak koltuğa yığılıverdi.

— Oh! Dikkatli olun! Umut vermeyin bana! Sonra bunu yitirmek benim için felaket olur.

— Evet, umut getirdim size, dedi Bachelin. Fakat bunları söylemekle Beaulieu ailesinin bütün sırlarına ihanet etmiş oluyorum. Şunu da unutmayın ki, ne kadar dilinizi tutmasını bilirseniz, sizin için o kadar iyi olur.

Philippe noterin ellerine sarıldı, merak içinde yanan gözlerini ona dikti. Bachelin konuşmasını sürdürdü:

— Mlle de Beaulieu, İngiltere'deki davanın yitirilmesiyle servetinden oldu. Fakat kendisi bunu bilmiyor. Bligny Dükü altı haftadır Paris'te; onu terk etmiş durumda. Kızcağız bunu aklına bile getirmiyor. Bayan Claire terk edildiğini öğrendiği gün, kalbi korkunç bir fırtınayla karşı karşıya kalacaktır. Ve becerebilen epeyce enkaz toplamak olanağını bulacaktır.

— Serveti elden gitmiş ve terk edilmiş demek! dedi Philippe, o kusursuz genç kız, o güzel kadın! Servete ne gereksinimi var onun? Ondan beklenecek bir tek hazine var: O da kendisi!

— Evet, kuşkusuz! Ben de sizin, çıkar kaygısından uzak bulunduğunuzu anlattım.

Philippe telaşlı bir tavırla:

— Oh! dedi, söyleyin ne olursunuz. Yalvarırım size, Mlle de Beaulieu'ye ve Claire'e her şeyi anlatın.

Sonra, umut kırıcı bir düşünceden tasalanmış gibi durdu ve:

— Hayır, dedi, hiçbir şey söylemeyin. Onuruna düşkün, gururlu bir kızdır o. Kocası olacak erkeğe karşı yükümlü bulunduğu düşüncesi onu benden uzaklaştırır ve nefret etmesine yol açar. Ama markiz her şeyi bilsin, ona bütün kuruntularımı anlatabilirsiniz, hatta beni onunla görüştürmelisiniz. Ah! Claire'in önünde diz çöküp ellerine sarılmayı ne kadar istiyorum. Fakat beni serbestçe red ya da kabul edebilmesi için servetinin yok olduğunu bilmemelidir. Evlendiğimiz gün, ona bütün varlığımı bağışlasam, gene de yükümlü kalan ben olacağım.

Bachelin, samimi bir hareketle Philippe'in sözünü kesti:

— Haydi, haydi! dedi. Acele ediyorsunuz! Gençlik ve aşk ne tatlı şeydir! Fakat daha ağırbaşlı davranmalısınız. Şimdilik sadece şatoyu ziyaret edeceksiniz. Eskilerin dediği gibi, yalnız istemlerinizin hedefini görmekle yetineceksiniz. Sakin olun. Durumunuzun gerektirdiği şekilde, ketum davranın. Beraberinizde kız kardeşinizi götürün. O size destek olacaktır. Ev sahipleri onunla oyalanırlar, böylece siz de rahat kalmış olursunuz.

Philippe heyecanını gizlemeden:

— Ne zaman gitmeli acaba? diye sordu.

— Ah! Şu sorun! Daha hareket etmeden korku duymaya başladınız galiba? Öyleyse, yarın gidin. Güzel bir gece geçirdikten sonra kendinize gelirsiniz; bütün olanak ve avantajlarınızdan yararlanmış olursunuz aynı zamanda.

Noter ağır ağır kalktı, çantasını koltuğuna yerleştirdi ve kapıya doğru birkaç adım attı. Sonra odanın ortasında durdu ve müdüre alaylı bir tutumla bakarak:

— Sizden izin almadan Mlle de Beaulieu ile konuştuğum için hâlâ üzülüyor musunuz? dedi. İyi ki, heyecanınızdan markizin bana ne yanıt verdiğini sormadınız.

Philippe atıldı:

— Sahi! dedi.

Neşesi birdenbire kayboldu; endişe içinde sordu:

— Ne dedi?

— Böyle bir durum karşısında ne söylemek gerekiyorsa onu söyledi. Yani: diyecek sözü olmadığını, Mlle Claire'i asla zorlayamayacağını belirtti. Bundan ötesi her zaman söylenen sözler. Fakat, inanın bana, iş annesinde değil, kızda bitiyor. Bütün güçlük onu etkilemekte. Neyse, cesaretinizi yitirmeyin. Artık ben yemeğe gidiyorum.

Bachelin demirhane müdürünün elini içten bir sevgiyle sıktıktan sonra odadan ayrıldı.

Odasında yalnız kalan Philippe, derin bir düşünceye daldı. Soğukkanlılıkla durumunu gözden geçirdi ve işlerin kötü gitmediği kanısına vardı. Layık olmadığı bir şekilde ihanete uğrayan Mlle de Beaulieu, onur kırıcı talihsizliğini unutmak üzere hiç olmazsa birkaç ay kendi iç dünyasına çekilecekti. Bu haliyle onu görebilir, saygı ve ilgi gösterebilir, belki de gönlünü kazanabilirdi. Kuşkusuz Suzanne kendisi için çok yararlı bir yardımcı olacaktı. Tatilini geçirdikten sonra, onu Besonçon'daki Kuvan'a (rahibelerin idaresindeki kız okulu) göndermeyecek, yanında kalmasını sağlayacaktı. Böylece Suzanne, Claire'le arkadaşlık yapmak olanağını bulacak ve göstereceği temiz ve içten yakınlıkla onun kalbini kazanacaktı. Sonra, yavaş yavaş ağabeyini Mlle de Beaulieu'nün kalbine sokacaktı.

Bütün bu hayaller bir anda sanki gerçek oluyordu. Philippe, bu iki genç kadının Pont-Avesnes gölgelikleri altında ağır adımlarla dolaştığını görür gibi oluyordu. Yanyanaydılar, kardeş gibi elele tutuşmuşlardı, biri büyük ve kurumlu, öbürü ufak tefek ve sevimli. Philippe onlara bakıyordu, bir an çevreye saçtıkları kokunun burnuna kadar geldiğini duyumsadı sanki. Bu hoş kokunun etkisiyle sarhoş olmuştu. Tam onlara dokunacağı sırada, iki taze dudak alnına yapıştı. Suzanne'ın sevgili sesi kulağına fısıldamış ve onu düş dünyasından çekip çıkarmıştı:

— Ne düşünüyorsun, Philippe?

Demirhane müdürü, tek sözcük söylemeden, kararsız bir gülümseyişle genç kıza bakıyordu.

— Söylemek istemiyor musun? Ben mi söyleyeyim? Peki, öyleyse! Genç ve güzel bir sarışını düşündüğüne iddiaya girerim.

Philippe birdenbire ayağa fırladı ve kız kardeşinin elini tutarak:

— Suzanne! diye bağırdı.

Fakat, genç kızın yaramaz bakışları karşısında sarsıldı ve bir şey söylemedi. Ayakta şaşkın bir halde duruyor ve kendi kendine, bu çocuğun nasıl olup da acayip bir önseziyle içinden geçenleri bu kadar iyi anlayabildiğini soruyordu.

— Şaşırdın değil mi? dedi Suzanne şefkat dolu bir sesle. Sırrını adamakıllı gizleyebildiğini mi sanıyordun? Fakat bir aydan beri eski tutumunu büsbütün bıraktın. Böylece, artık kalbinde benden başka birine daha yer ver-

diğini anlamakta güçlük çekmedim. Oh! Kıskanmıyorum. Seni çok seviyorum ama. Seni dalgın ve düşünceli gördüğüm zaman üzülüyorum. Bana karşı beslediğin sevginin bir parçasını alıp başka birine verdiğinden korktuğum için değil, senin acı çekmene dayanamadığım için üzülüyorum. Her şeyimi sana borçluyum, Philippe! Anasız babasız kalınca bana sen baktın, sen şefkat gösterdin, beni sen koruyup yetiştirdin. Ben seni bir ağabey değil, bir baba, bir anne olarak biliyorum. Senin çocuğun sayılırım ben. Sevmeni ve sevilmeni isterim! Bu beni ancak sevindirir. Senin gibi kusursuz bir insana armağan olarak yeryüzündeki mutlulukların en büyüğü az gelir.

Demirhane müdürünün gözlerinde iki damla yaş belirdi ve sessizce yanaklarına süzüldü. Son derece gergin olan sinirleri, kız kardeşinin tatlı sözleri karşısında gevşemedi. Kendini bitkin duyumsuyordu şimdi. Yüksek şömineye yaslanmış, karşısında gülümseyen genç kıza, kımıldamaksızın bakıyordu.

— Şimdi de ağlıyorsun! dedi Suzanne. Fakat, söyle bakalım, sevmek bu kadar hüzün verici mi ki?..

Philippe boğuk bir sesle genç kızın sözünü kesti:

— Bu saçma şeylerden sakın bir daha söz etme.

— Saçma mı? Nedenmiş bakayım? Seni tanıyan hangi kadın gönlüne girmeyi istemez?

Sonra, Philippe'in önüne geldi, atılgan ve kararlı bir tavırla:

— Bak, dedi, gerekirse sevdiğin kıza her şeyi söylerim. Bayan derim, ağabeyimi sevmemekle aldanıyorsunuz, çün-

kü dünyada ona erişecek bir tek erkek daha yoktur. Bunu size kanıtlayabilirim, çünkü onu uzun zamandan beri ve iyi tanıyorum. O kadar güzel ve dokunaklı sözler söyleyeceğim ki, genç kız dayanamayacak, kendiliğinden senin yanına gelip elini uzatacak ve eğilerek: Efendim diyecek, kızkardeşiniz o kadar olağanüstü bir çocuk ki, onun sözleri üzerine sizin değerinize daha fazla yüz çevirmem olanaksızdı. Benim kocam olmak lütfunda bulunur musunuz? Bu durum karşısında sen de saygıyla eğilecek ve dalgın bir tavırla: Memnunlukla bayan, o güzel hatrınızı kırmak istemem! diyeceksin. Böylece sizin için mutlu bir yaşam başlayacak! Ya! Gördün mü? Gülersin işte böyle, için yatıştı değil mi?

Suzanne bir kardeş sevecenliğiyle Philippe'in koluna girdi. Philippe bu canlı ve delişmen neşe kaynağı karşısında heyecanını unutmuştu. Genç kız ağabeyini dışarıya sürüklerken:

— Gel, dedi, düğününü beklerken bahçede biraz gezinelim.

IV

Bligny Dükü, altı hafta önce Saint-Pétersbourg'dan Paris'e ulaşan trenden inince bir arabaya atlamış ve dosdoğru yolu tutmuştu. Bir yataklı vagonda aralıksız devam eden yolculuğun sarsıntısı onu bitkin bir duruma getirmişti.

Hazırlanmış bir dairesi yoktu. Halasının evi de kapalıydı. Büyük siyasi çevreler, üyeleri için daima hazır odalar bulundururlardı. Gaston en kestirme önlemi bunlardan bi-

rine yerleşmekte bulmuştu. Paris'te en çok sekiz gün kalmak amacındaydı. Bu süre içinde bakanlıkta işlerini bitirecek, mağazalardan alışverişini yapacak, sonra Beaulieu'ye hareket edecekti.

Fransa'ya gelmeyeli nerdeyse bir sene oluyordu. Rus yüksek sosyetesinin içinde yaşamıştı. Görünüşte, yabancıların son derece kibar bulduğu Paris'in yapmacıklı yaşamından ayırtsızdı bu. Gerçekte ise Rhin'in çakıltaşı Wisapoor'un elmasına ne kadar benziyorsa, Rus yüksek sosyetesinin yaşayışı da Paris'inkine o kadar benziyordu.

Bununla birlikte Slavların ustaca ahlaksızlıkları onu oldukça sarmıştı. Asya uyuşukluğu ile Avrupa hareketliliğinin karışımı olan bu yaşayış Gaston'un çok hoşuna gitmişti. Yüksek ailelere mensup Rus kadınları, güzelliklerinin gizemli çekiciliği sayesinde büyülemişlerdi onu. Gözleri heyecan dolu, tırnaklarında daima tehlike taşıyan bu güleryüzlü esrarengiz varlıkların sırrını öğrenmek istemişti. Yakışıklı, iyi yetişmiş ve yüksek bir ünvana sahip olduğu için büyük bir ilgi toplamıştı. Böylece, derin bir bağlılıkla kalbine yerleştirdiği nişanlısının yüzü, renkleri zamanla solan Latour pastelleri gibi yavaş yavaş silinmişti belleğinden.

Önceleri Claire'den ayrı olduğu için kendisini sürgünde saymış ve ağırbaşlı bir yaşam sürmek istemişti. Fakat Fransız büyükelçiliğinin en genç memuru olup da dört yandan tatlı tatlı kışkırtılınca manastıra kapanmışçasına yaşamaya devam etmek olası mıydı? Sekiz günlük titiz bir çekingenlikten sonra, Gaston, şefinin verdiği bir kabul resminde görünmekten kurtulamamıştı. O gece, bayramlık takımını sırtına geçirmiş ve Pétersbourg sosyetesine girmişti.

Genç dük, daha ilk geceden başlayarak, Rus aristokrasisinin gözdesi konumuna yükselmişti. Büyük babası ihtilalin ilk saatlerinde, Artois Kontu'yla birlikte Rusya'ya sığınmış ve Nesselrodelarla, Pahlen'le ve Gortchakoff'larla içli-dışlı bir yaşam sürmüştü. Bu yüzden Bligny, sarayın yüksek mensupları tarafından büyük bir itibar görmüş ve çara tanıtılmıştı. Çar genç ataşeyi derin bir sevgiyle kabul etmişti. Günden güne bu yirmi beş yaşındaki diplomat en çok hatrı sayılanlar arasına girmişti. Onun başarısından kuşkulandıklarını belli etmemekte büyük bir ustalık gösteren yöneticileri, astlarının bir anda bıraktığı etkiden yararlanmayı düşündüler.

Fakat Gaston, yakışıklı bir kavalye ve kibarlar dünyasının aradığı adam olduğu halde, hiç de parlak bir politikacı değildi. Zevk ve eğlenceye daldı, entrikaya önem vermedi. Çok geçmeden ortalığa, Saint-Pétersbourg sosyetesinin parlak bir misafir kazandığı, Fransa'nın ise yararlı olabilecek bir hizmetlisini kaybettiği söylentisi yayıldı.

Bligny Dükü, bir arı gibi vızıldayarak çiçekten çiçeğe uçmuş, fakat iyi bal yapan çalışkan bir arı olamamıştı. Kısacası, durmadan çiçek toplayan ve güneşte altın rengi kabuğunu parıldatan ünlü bir yaban arısı olmaktan öteye gidememişti. Birkaç hafta içinde gözüpek bir zevk ve eğlence düşkünü olup çıkmıştı. Pek dayanıklı olan sinirleri en yıkıcı yorgunluğa bile meydan okumuştu. Ziyafetlerde ünlü ayyaşlara taş çıkarttığı oluyordu. Rusların ne kadar içkici insanlar olduğunu herkes bilir. Soylu çevrelerde dillere destan olan bir bakara partisine katılmıştı. Bu partide, ne o, ne de rakipleri, maddi gerekler dışında, üç gün üç

gece masa başından hiçbir yana ayrılmamışlardı. Oyunda yüksek kontların üstesinden gelmiş olması, açık talihinden çok, berikilerin uykusuzluktan dermansız kalmaları ve kumar masasının üstüne serilmeleri yüzündendi. Michel Tiyatrosu'nun Fransız yıldızı, dilber Lucie Tellier'nin sevgilisiydi. Onu en şatafatlı boyarlarını(*) baştan çıkarma girişimlerine karşı korumuştu. Sonra, havanın güzel olduğu bir gün, genç kadının canı sıkıldığını görünce, belki sadakattan usanmıştır diye düşünerek onu Rus çapkınlarına terk etmişti.

Mme de Beaulieu onu iyi anlamıştı. Gerçekten dük, kış mevsiminin kahramanı oldu, hiçbir eğlence onsuz geçmiyordu. Her düğünün kamberiydi. Sonra, Saint-Pétersbourg'un en zengin mirasyedi kadınlarını avucunun içine almıştı. Kendisine yapılan tekliflerin hiçbirine önem vermemişti; ama her kezinde kadınlar daha büyük bir ısrarla peşine düşmüşlerdi.

Bligny her şeyden çabuk bıkan bir insandı. Altı ay sonra, sürdüğü yaşamdan şaşılacak derecede usanmıştı. İçine çöken sıkıntıdan kurtulmanın önlemini oyunda buldu. İlk kartı eline alır almaz kendini iliklerine kadar oyuncu duyumsamıştı. Oynuyordu, hem de görülmemiş bir mutluluk içinde oynuyordu. Dünyalar onun olmuştu sanki. Her sabah, rakiplerinin paralarıyla yüklü, ama alnı bir demir çemberle sıkıştırılmış gibi gergin, benzi mosmor, dudakları cenazeden ayırtsız olarak eve dönüyordu. Gün ışırken yatağa giriyordu. Rus kışının gündüzü bulutlu, karanlık ve kasvetliydi; tan kızıllığını andırırdı. Bu hava içinde Gaston,

(*) Boyar : Rus asilzadesi.

bitkin bir durumda öğleden sonraya kadar uyuyordu. Saat dörde doğru kalkıyor ve şehrin fenerleri yandığı saatlerde günlük yaşamına başlıyordu. Yaşayışını herkesinkinin tersine düzenlemişti. Ve iki sene içinde güneşin yüzünü nerdeyse hiç görememişti. Bir gece kelebeği haline gelmişti. Ailesinden ayrıldığı zaman saf ve sevimli yüzü, şimdi katı ve çiçek bozuğuna benzer bir durum almıştı. Büyümüş olan yüz çizgileri hâlâ o eşsiz güzelliği taşıyordu, fakat gençliğe özgü çekicilik, dinlenmiş yüzlerdeki renk tazeliği silinmişti yüzünden. Zevk ve eğlencesinden başka bir şey düşünmeyen bir adam haline geldiği, yüzünden okunuyordu. Hafif kıvırcık alnı üstüne kısa kesilmiş kestane rengi saçları seyrekleşmeye başlamıştı. Maviye çalan gözleri çukurlaşmıştı. Kudurmuşçasına sürdüğü yaşamın bıraktığı izler günden güne daha belirli bir durum alıyordu.

Bu haliyle halası onu tanımakta güçlük çekecekti. Artık akşamlarını, eski evin büyük salonunda, markiz ile Claire arasında sessizce geçiren, tatlı sesli, sıkılgan delikanlı olmaktan çıkmıştı o. Kararlı, biraz da erkek davranışlı bir kız olan kuzeni, o zamanlar ona gülerek: "Bayan Gaston," diye takılırdı. Gaston'a bir genç kız hali veren o sevimli yumuşaklıktan eser kalmamıştı artık. Bir erkek olmuştu, hem de en tehlikeli cinsinden bir erkek. Anadan doğma kuşkucu kesilmişti. Hiçbir şeye inanmıyor, zevkini her şeyin üstünde tutuyordu. Önceleri, sürdüğü sakin ve düzenli yaşamın etkisiyle pusuda yatmış olan baba kanı kaynamaya başlamıştı. Ateşli ve tutkulu bir soyun çocuğuydu Gaston. Bligny ailesi, III. Henri'den bu yana Fransa sarayının en şehvetli minyonlarını, en becerikli hayasızlarını, en çapkın nedimlerini ve en ayyaş ahlaksızlarını yetiştirmişti. Böyle

bir soydan gelen Gaston, dedelerini gereği gibi temsil ediyordu.

Bu ince bedenli delikanlıda dev gibi bir kuvvet vardı. Tıpkı o eski derebeyleri gibi. Barışçı zamanlarda yumuşak ve güçsüz görünürlerdi bunlar. Kozmatik sürürlerdi yüzlerine ve ellerine. Beyzadelerinin bilbokelerini eğilip yerden kaldırmaktan bile üşenir, onları üzmeyi yeğ tutarlardı. At üstünde yorulmamak için kendilerini tahtırevanda taşıtırlardı. Fakat savaş günü gelip çatınca, kuşandıkları yüz librelik demirle kükreyerek göğüs göğüse vuruşmaya atılır ve görevlerini kahramanca yaparlardı. Kuşkusuz Gaston yararlı bir iş için bir tek kilometrecik olsun yol yürümüş adam değildi; ama sabahtan akşama dek avda dolaştığı, meç elinde, saatlerce eskrim yaptığı olmuş ve yorulmazlığıyla tanınmış kişilere pes dedirtmişti.

Hele kumarda, olanca gücünü topluyordu üstüne. İradesi sayesinde şansını zorluyordu adeta. Ve duyulmamış bir süreklilikle kazanıyordu. Eline gelen en kötü kağıtlar değişiveriyordu. Kendisi saldırdığı zaman şansız bir durum alan bank, kartlar onun elinde oldu mu başedilmez hale geliyordu. Açık talihi, iki sene içinde şımarık bir çocuk haline getirmişti Gaston'u. Herkes "Mutlu Gaston" diyordu kendisine. Herkesçe bilinen dürüstlüğü gerçekten su götürmeye başlamıştı.

Ana-babadan kalma miras kırıntılarına kumarın sağladığı maddi olanaklar da eklenince Gaston şatafatlı bir yaşam sürmeye başlamıştı. Cins atlar edinmişti. Olağanüstü bir evde oturuyordu. Bütün bu lüks yaşam onun gibi ün salmış bir zevk düşkünü için gerekliydi.

Gaston soylu çevrelerine ayak bastı mı, partinin durumu değişiveriyordu. Herkes oyunun ciddi bir gidiş alacağını ve ortada yüksek rakamların döneceğini duyumsuyordu. Yalnız bakara ve lanskine oynamakla yetinmiyor, üstüne bir de piket partisi yapıyordu. Alışkanlığı olduğu üzere, sayısını bir Luyi'ye ve yüz üste oynardı. Kırk milyonluk bir ihtiyar olan Narişkin bir gün güzel bir yanıt vermişti Gaston'a. Üç bin Luyi kazandığını görünce masa başından kalkmış ve: "Çekip gitmek hepsinden iyi; sürdürürsem yitireceğimi biliyorum!" demişti.

Bligny, operadan, tiyatrodan ya da geceyi geçirdiği evden çıkınca kızağa atlıyor ve Perspective Caddesi boyunca dolaşıyordu. Sımsıkı bir şekilde sıcacık kürklere sarılmış olarak, gecenin buzlu rüzgarını yüzünde duyumsamak hoşuna gidiyordu. Böylece sinirlerini oyun için kuvvetlendiriyordu. Sonra, sabahın ikisine doğru taptaze bir güçle oyuna oturuyordu. O saatlerde rakiplerini, sinirleri gergin bir durumda buluyordu. İşte o zaman ölçülü bir cüret göstermek, en atılganların bile hakkından gelmeye yetiyordu.

Masa başında, avizelerin yakıcı ışığı altında büyük bir soğukkanlılıkla oturuyordu. Ne kârın, ne zararın, hiçbir şeyin onu kayıtsızlıktan kurtarmasına olanak yoktu. Kumar tarihinde böylesine iyi bir tutum görülmemiştir. Çevresinde en çocukça hareketler yapıldığı zamanlar bile ağırbaşlılığını bırakmıyor ve onu kibirli gösteren tutumunu devam ettiriyordu. Kendinden başka kimseye güveni yoktu. Etrafındaki sevgililere omuz silkiyordu.

Öte yandan toplumsal yaşamı da boşlamıyordu. Pek öyle tutkulu bir yapısı olmamakla birlikte sayısız aşk gi-

rişimlerinde bulunmuştu. Son derece bencil ve çıkarcı bir insan olduğu için, kendisine belbağlayan güzellerin umutlarını kırmıyordu. Gözyaşlarından nefret ediyor, dert ve serzeniş dinleyerek hiç kimse için tatlı canını sıkıntıya sokmak istemiyordu.

Yalnız bir kezinde ciddi olarak vurulduğuna inanmıştı, fakat çok geçmeden bunun kuruntudan başka bir şey olmadığını anlamıştı. Rus aristokrasisinin en ünlü kadınlarından, kumral saçları ve zümrütleriyle tanınmış Kontes Woreseff, Gaston'a abayı yakmıştı. Kıskanç kocası tarafından büyük bir titizlikle izlenen güzel kontes, Gaston'u ne görebiliyor, ne de ona mektup yazabiliyordu. Dük ise kontese gönlünü kaptırmış ve kumarı hemen hemen unutmuştu. Toplantılarda güzel Woreseff'in peşini bırakmıyordu. Kontun alevli bakışları altında onu valse kaldırıyordu. Ne var ki, gizlice buluşmak olanağını bir türlü ele geçiremiyordu.

Kıskanç kocayı şaşırtmak için Gaston, Moskova'ya uydurma bir yolculuk yaptı. İki gün ortadan kaybolup gizlice evine döndü. Bunun üzerine kont yatıştı ve o günlerde karısını izlemekten vazgeçti. Rus güzeli kaçırmadı bu olanağı.

Üç kez dükün evine geldi. Arabasını Saint-Alexis Kilisesi'nin kapısı önünde bırakıyor, kiliseye giriyor; sonra, tenha bir kapıdan çıkarak gizlice randevusuna yetişiyordu. Üçüncü kezinde kontun uşağı efendisine tehlike çanını çaldı. Uşak, kontesi kurnazca izledi ve nereye gittiğini koşup konta bildirdi.

Kont, küplere binerek Bligny'nin evine kadar geldi. Fakat kapı önünde, bu gibi işlerde adamakıllı pişmiş olan

Parisli uşağı ile tartışmaya girişmek zorunda kaldı. Bu sırada güzel kontes korkudan çıldırmıştı, Gaston'la bir çıkar yol aramaya koyuldular. Kaygısız delikanlı sinirlerinin sağlamlığını burada bir kez daha kanıtladı.

Evin banyosu komşusunun avlusu seviyesindeydi. Fakat pencere demir çubuklarla kapanmıştı. Gaston, bir anda, korkunç bir çabayla çubuklardan birin büktü ve açılan aralıktan Bayan Woreseff'i uçuruverdi. Birkaç saniye sonra Gaston, kontu sakin bir tavırla ve güler yüzle karşılayarak içeri aldı. Bunun üzerine kont, kuşkusunun yersiz olduğu kanısına vardı ve özür dileyerek dükün evinden ayrıldı.

Bu olaydan sonra Kont, öfkesini yenmeyi ve karısına sakin görünmeyi bilmişti. Ne var ki, ustalıkla edindiği bilgi, karısının ihanet ettiği yolundaki inancını daha da kuvvetlendirmişti. Bunun üzerine kıskanç koca, dükü düelloya zorlamayı kararlaştırdı, kulübe gitti ve bir el kumara katıldı. Sonra, kartlar karıştırılıp ta Gaston kesince, kont, oyuna son vermek istediğini kabaca bildirdi. Dük, soğukkanlılıkla nedenini sordu, kont nedeni bildirmeyi reddetti. Bunun arkasından bir meydan okumadır başladı.

Woreseff'in davranışını orada bulunanların hepsi ayıpladı. Ne yazık ki, kıskanç koca dileğine kavuşmuştu. Ertesi gün karşılaştılar. Bir kayınağacı korusunda güzel bir don manzarası altında tabancayla vuruştular. Yirmi adımdan istenildiği şekilde ateş etmek koşul olarak konmuştu. Canının kıymetini çok iyi bilen Gaston, metresinin kocasına acımadı. İşaret verilir verilmez ateş etti ve kurşunu rakibinin karnına boşalttı. Kont kanlar içinde yere yığıldı.

Sonra müthiş bir çabayla tek dizinin üstüne doğruldu, dirseğini yere dayayarak Bligny'ye nişan aldı. Fakat çok kan kaybetmişti. Eli titredi. Ancak omzundan yaralayabildi Bligny'yi.

Kont bu vuruşmada aldığı korkunç yarayla süründü durdu. Gaston'a gelince, altı hafta sonra eski yaşamına döndü. Ama, ne gariptir, Kont Woreseff'in kurşunu genç dükün o eşsiz şansını kırmıştı. Yeteneğinin dengesini akıttığı kan mı bozmuştu? Yoksa şimdiye kadar iyi giden şansını kendisi mi küstürmüştü? Ne iştir bilinmez. O günden sonra dükün başarısı altüst oldu. Durmadan kaybediyordu.

İçindeki o eşsiz güven silinmişti. Kötü kağıtla karşılaşacağını sezen her oyuncunun düştüğü kararsızlığı o da tatmaya başlamıştı. Artık kazanacağından emin olarak atamıyordu parasını masanın üstüne. Rakibine ağır basan o sarsılmaz durgunluğu kaybolmuştu. Benzi sararıveriyordu. Ellerini farkında olmayarak, sinirli bir tavırla, kesik kesik masanın pervazına vuruyordu. Kaşlarını çatıyor, dudaklarını ısırıyordu. Dalgınlığı ve zayıf tarafları sırıtmaya başlamıştı. Böylece oyundaki başarılı tutumu önceleri bozulmuş, sonra büsbütün kaybolmuştu. Gün ışırken, saçları dağınık, yakası açık, kravatı çözülmüş, gömleğinin kolları masanın yeşil örtüsüne sürte sürte buruşmuş ve simsiyah olmuş bir durumda oyundan ayrılıyordu.

İhtişamla tırmandığı başarı merdivenlerini birer birer indi. Ve kumardan çarçabuk kazandığı servet, korkunç bir hızla eriyiverdi. Dük sıkıntı içinde kıvranmaya başladı. Borç para almaya karar verdi. Kendisini bekleyen onur kırıcı dü-

şüşün göstergesiydi bu. Başkalarına gereksinimi olunca kendini günahkar duyumsadı ve derin bir üzüntü içinde kıvranmaya başladı. Eskiden, bu türden ömür geçiren insanların egemeni olmakla övünmekten derin bir mutluluk duyuyordu. Şansın yardımıyla bütün dostlarından üstün çıkmıştı. Herkes usta gözüyle bakıyordu ona. O da bu üstünlükten kıvanç duyuyordu. Oysa şimdi dayanağı birden yıkılıvermişti. Kumarda yitirdiği gün oyuncuların gözünden düşmüştü. Artık kulübe geldiği zaman sadece derin bir sessizlikle karşılanıyordu. Sağda solda birkaç kişi ona kayıtsızca elini uzatıyor, oyundakilerin hiçbiri istifini bozmuyordu. İlgisiz kalabalığın içinde kayboluyordu: Ondan kimsenin korkusu yoktu artık.

Kumara karşı olan tutkusu, hiçbir zaman bu sıkıntılı günlerdeki kadar sarmamıştı benliğini. Saldırılarını gözü kararmışçasına yapıyordu. Hamlelerinin üzerinde durup düşünmek gereğini duymuyordu. Bir gecede dünyanın parasını kazandığı ve kaybettiği oldu. Atını ustaca yönetmesini bilen bir süvari olmaktan çıkmıştı artık. Baş döndürücü bir hızla ilerleyen atına egemen olmayı aklından geçirmeyen ve gerçekte, amaca ulaşmaktan çok beyninin patlaması olasılığı olan çılgın bir biniciye benziyordu. Onun için servetin geriye dönmesi de yararsızdı zaten. Onu kullanmasını bilmiyordu çünkü... Bir çılgın gibi, hırs ve şiddetle kazanmanın üstüne düşüyor ve aldığını son meteliğine kadar veriyordu.

Büyükelçi, Bligny'yi kaçınılmaz bir uçurumdan kurtardı. Onu bir görevle Paris'e gönderdi. Kont Woreseff'le yaptıkları düellonun son derece kötü etkileri olmuştu. Bü-

yükelçi, genç dükü bir süre yanından uzaklaştırmayı kararlı bulduğu için ona ayrıca üç ay izin verdi. Savaşı terk etmek istemeyen bir savaşçı gibi, onuru yüzünden rica etmek istemediği böyle görevi Gaston sevinçle kabul etmişti. Saint-Pétersbourg'da yıprandığını duyumsuyordu. Bir an önce gözden kaybolmak, kendine gelmek ve tutacağı yolu yeniden çizmek istiyordu.

Elinde, bir aralık gerçek bir servet haline gelen kumar kârının artığı olarak ancak elli bin Frank kalmıştı. Yokluğa düşünce Gaston'un düşünceleri de birdenbire değişivermişti. Son derece düzensiz bir yaşam sürmesi ona Claire'i unutturmuştu. Şimdi yeniden nişanlısını düşünmeye başladı. Zevkli bir serap içinde Beaulieulerin rahat ve sessiz salonunu gözünün önüne getirdi. Lambaların tatlı ışığı altında Claire başını gergefine eğmiş çalışıyordu. Güzel kumral saçları ışığın altında pırıl pırıldı. Bu tatlı insan sabırla, belki de içini çekerek nişanlısını bekliyordu. Gaston'un kalbinde Claire'e karşı yeniden sevgi uyandı ve kendisine bunca şiddetli sevince, bunca korkunç üzüntüye neden olan bu heyecan dolu yaşamdan elini eteğini çekmeye yemin etti.

Babasının bıraktığı servetten geriye kalan tükenmiş olsa bile, Bayan Beaulieu zengindi. Senede yüz bin Frank geliri olan bir drahoma ile şerefli bir aile gül gibi yaşayabilirdi. Paris'teki yaşam Pétersbourg'taki kadar pahalı değildi. Hem sonra, çılgınlık çağı da gerilerde kalmıştı. Para biriktirmek üzere senenin altı ayını kızın malikanesinde geçirir, sonra bu kazancın büyük bir bölümüyle kışın rahat ve zevkli bir yaşam sürürlerdi.

Bu düşüncelerle dük, içinde taze bir kuvvet buldu. Yüreğini sevgi ve iyilikle dolu duyumsadı. Bambaşka bir insan olmuştu sanki. Gençliğin ilk düşlerine dönmenin tatlı sevincini duydu. Yol boyunca gelecek için güzel şeyler tasarladı. Tren, kuzey garının camlı hangarları altında durur durmaz Gaston, sevgili Paris'ine sevinçle zıplayarak adımını attı. Paris'inden uzak bulunduğu sürece kalbi ve ruhu sapık bir gidişin kurbanı olmuştu.

Gara gece indi. Arabasının kapısından Lafayette Sokağı'nın dizi dizi fenerlerini izlemekten çocukça bir zevk duydu. Büyük kentin canlılığı benliğini sarıvermişti. Gelip geçenlerin yürüyüşlerinde bir çeviklik, özel bir neşe vardı sanki. Sokaklar gürültülüydü. Monmarte'daki dörtyol ağzında bir araba tıkanıklığının içine düştü. Arabacılar birbirlerine alabildiğine bağırarak çıkışıyorlardı. Yayalar ise hiçbir şeye aldırmadan telaş içinde atların başları altından gelip geçiyorlardı. Gaston'un arabası, Roshschild Oteli'nin değirmenlik taşlardan yapılma duvarı boyunca yürüdü, sonra Helder Sokağı'na dönerek kolaylıkla bulvara çıktı.

Genç dük ansızın heyecanlandı. Şatafatlı arabalar birbiri arkasından operaya gidiyordu. Sevimli balo kıyafetleri içinde, başları dantelli örtülerle sarılı kadınlar göze çarpıyordu. Jabloschkoff'un aralıklı ışıkları tiyatronun karanlık girişli cephesini soluk bir şekilde aydınlatıyordu. Alanın ortasında, atları üstünde pelerinlerine bürünmüş, hareketsizce bekleyen askerî inzibat erlerinin miğferleri parlıyordu. Sokakların bulvarla birleştiği yerde hareketli bir topluluk göze çarpıyordu. Karanlıkta mağazaların camekanları alev gibi parlıyordu. Kaldırımlar iğne atılsa yere düşmeyecek kadar kalabalıktı. Paris gecelerinin büyüleyici görünüşüydü bu.

Paris bütün ihtişamı ve çekiciliğiyle gözünün önüne serilmişti.

Araba Paix Sokağı'na döndü. Biraz sonra Gaston kapının önündeydi. Arabadan indi. Savruk bir görünümü vardı. Trenin sinir bozucu gürültüsü hâlâ kulaklarında uğuldu-yordu. Gardan beri yol boyunca gördüğü ışıklardan gözleri kamaşmıştı. Kendisi için hazırlanan odaya bitkin bir halde çıktı ve ertesi sabaha kadar deliksiz bir uykuya daldı.

Gaston'un Paris'ten ayrı kaldığı süre, ona bulvar düşkünlüğünü unutturacak kadar uzun değildi. Asfalta zor attı kendini. Rusya'da aldığı kötü cila düşüvermişti üstünden. Tepeden tırnağa Parisliydi artık. Bununla birlikte iki gün Paris, Gaston'un başını döndürmüştü. Champs-Elysées'de, koruda dolaştı. Başını alıp Hôtel des Ventes'a gitti, Madeilene ile Monmartre Bulvarı arasında mekik dokudu. El sıkmaktan ve şapkasıyla selam almaktan mutluluk duyuyordu. En küçük tiyatro ve orkestra salonlarındaki yerini boş bırakmadı. En ahmakça piyesleri bile güzel buluyordu. İçi sevinç ve hayranlıkla coşup taşıyordu. Rusya'dan ayrıldığı andan beri benliğini bütün kötülüklerden sıyrılmış duyumsuyordu. Sürgünden kaçmış, zindandan kurtulmuş gibi bir görüntüsü vardı. Özgürdü artık; rahatça soluyabiliyordu.

Bakanlıktaki işlerini üç günde bitirdi. Hafta sonunda Beaulieu'ye hareket etmeye karar verdi. Claire'e ve markize sürpriz yapmak istiyordu. Onların sevinç çığlıklarını duyar gibi oluyordu. Birdenbire karşılarına çıkmaktan duyacağı zevki bir imparatorluğa değişmezdi.

Ötede beride dolaştıktan sonra Paix Caddesi'ndeki aile mücevheratçısına uğradı ve güzel bir nişan yüzüğü aldı.

Yüzüğe, çevresi pırlantalı, eşine az rastlanır türde iri bir gök yakut takılmıştı. Bligny, armalı beyaz kadife kutuyu Claire'e uzatacağı anı gözünün önüne getirdi. Claire kutuyu açacak ve tatlı bir gülümseyişle altın halkayı ağır ağır Gaston'a uzatarak pembe tırnaklı incecik parmağına kendi eliyle takmasını bekleyecekti. Böylece her şey tamamlanacaktı. Gaston Claire'in kocası olacaktı. Yüzük bu iki insanı birbirine bağlayan zincirin ilk halkası durumuna gelecekti.

Hareketinden bir gün önce dük, tiyatrodan dönüşte, kulübü diğer akşamlardakinden daha canlı buldu. Nedenini sordu. Bütün bu hareketin, gürültünün ve ışıkların şenlik salonunda verilen olağanüstü bir oyundan kaynaklandığını söylediler. Seçkin bir kalabalık, "Prenses Yetişiyor" adlı iki perdelik bir operet izlemek üzere toplanmıştı. Operet, yüksek düzeyden iki sanatçının işbirliğiyle oluşturulmuştu. Feras Dükü sözleri kaleme almış, M. Jules Trélan ise müziği bestelemişti.

Yorumlar gerçekten dikkate değerdi. Variétés'den baronun doğal üstünlüğünü başmabeyinci rolünde başarıyla ortaya koyacağı söyleniyordu. Palais-Royal'dan Daubray, şövalye Alphonse de Rouflaquette gibi zorlu bir kişiliği canlandırıyordu. Gymnase'dan Saint-Germain, Pépinster rolünde büyük bir şarkıcı olarak bir kez meydana çıkmayı kabul etmişti. Kulübün üyesi olan genç Baron Trésorier'nin güzel tenor sesi vardı. O da Triolet'yi canlandırmayı üstlenmişti. Bayan Judic, Prenses Hortensia rolündeydi. Suzanne Lagier ise anakraliçe olarak sahneye çıkacaktı.

Olağanüstü bir başarı bekleniyordu. Uşaklar gidip geliyorlardı. Herkes yerleşebilmek üzere aynı anda gelmişti.

XIV. Lui türünden güzel duvar halılarıyla süslü geniş aralıktan, mırıltı halinde sesler, hafif el vuruşlarıyla düzeltilen robların hışırtıları dükün kulağına kadar geliyordu. Pudra kokusuyla karışık doyurucu, sıcak bir hava genizlerini tıkadı.

Dük odasına çıkmaktan vazgeçti. Pardesüsünü bir uşağa fırlattı ve silindir şapkasını düzelterek girdi.

Çoğu zaman önemsiz sayılan bir rastlantı insanoğlunun kaderini tayin ediyordu. "Prenses Yetişiyor" operetini izlemeye giderken, geleceğinin önemli bir değişikliğe uğrayacağını Bligny, aklının kenarından bile geçirmemişti.

Salon, ışıkların altında pırıl pırıldı. Biribirine bitişik sandalyelerin üstünde sıkışık bir dinleyici kitlesi göze çarpıyordu. Satenler, kadifeler, ipek tüller bir araya toplanmıştı. Göz alıcı renklerden oluşan bu ahengin içinde çıplak omuzların beyazlığı dikkati çekiyordu. Yelpazelerin hafifçe sallanışı, bu büyük kalabalığın kanat takınarak hareket ettiği duygusunu uyandırıyordu. Zaman zaman, salona birisi girince, kalabalıktan anlaşılmayan boğuk sesler yükseliyordu. Salonun dip tarafında, kırmızı perdesi kapalı, sessiz sadeliği içinde sahne göze çarpıyordu.

Dük siyah elbiseli bir topluluğa doğru yürüdü. Birkaç dostu gözüne ilişmişti orada. Mesleğine yeni atılmış olan genç Noter M. Escande, ki ilerde milyoner ana-babanın mirasçısı olacaktı, ortada çalımla kuruluyordu.

Kusursuz, zarif bir giysi içinde, üstten bir tavırla konuşuyordu. Fakat Bligny'yi görünce dili damağına yapıştı. Gülümseyerek yaklaşan düke ağzı açık ve şaşkın bir du-

rumda bakakaldı. Derin bir sessizlik oldu. Bu arada dazlak kafalı, boylu-boslu, kılık kıyafetine bakılırsa eski bir tüccar olduğu anlaşılan, kırmızı yüzlü bir ihtiyarın dokunaklı bir sesle: "Oh! Gerçekten çok yazık oldu!" dediği duyuldu. Adamın yanlardan sarkan sarı saçları, yumaklar halinde geniş kulaklarının üstüne toplanmıştı. Boynunda beyaz, kalkık bir boyunbağı vardı. Gömleğinin elmas düğmeleri gözden kaçmıyordu. Üstü açık, parlak ayakkabılarından beyaz pamuk çorapları görünüyordu.

Bligny topluluğa karıştı. Dostlarının ellerini sıktı ve bekledi. Susmaları kaygılandırmıştı onu. Anlamlı bir sessizlikti bu. Orada bulunanların neden sustuklarını, kendisini görünce neden bu derece rahatsız olduklarını soracağı sırada, ihtiyar dük dostlarından birinin kulağına eğilerek, çevreye duyuracak şekilde:

— Beni dük ile tanıştırsanıza, dedi.

Böylece reddedilmeyi de önlemiş oluyordu.

Adam endişeli bir tavırla Gaston'a doğru döndü. Uğradığı şaşkınlığı gizlemiyordu. Bu ihtiyar farfaranın merakı oldukça garipti. Sonra:

— Sevgili dük, Bay Moulinet...

Elmas düğmeli adam hararetle ekledi:

— Sanayici, ticaret mahkemesi eski yargıçlarından.

Ve kendi önemine inanmış bir adam tavrıyla genç dükün eline yapışarak devam etti:

— Ailenizi tanımakla şeref duyuyorum, bay dük. Kızımla kuzeniniz Bayan de Beaulieu "Kuvan"da beraber okumuşlardı. Ya, bayım, Sacré Coeur'de, Paris'in en iyi kurumudur

orası. Athénaï's'ten hiçbir şeyi sakınmam. Dünyanın en güzel şeylerine layıktır o... İnanır mısınız, bay dük, o can sıkıcı haber beni de çok üzdü...

Bu sırada Bay Escande büyük bir telaş içindeydi. Gömleğini buruşturmak ya da kravatının zarafetle bağlanmış düğümünü bozmak pahasına da olsa çırpınmaktan kendini alamıyordu. Dirsek atıyor, tepiniyor, durmadan boğazını temizliyor, ihtiyar farfaranın dikkatini çekmek için elinden geleni yapıyordu. Fakat nafile, Moulinet'nin kendini toparlayacağı yoktu; belki de anlamamazlıktan geliyordu. –Biraz sonraki olay da bunu gösterecekti– Hiçbir şeye aldırmadan üzüntülerini ve başsağlığı dileklerini bildirmeye devam ediyordu.

Dük kaşlarını çatarak:

— Özür dilerim, dedi, pek iyi anlayamadım... Ailemle ilgili ve özellikle Claire'e dokunduğu anlaşılan üzücü bir haberden söz ediyorsunuz galiba. Ne demek istediğinizi pek anlayamadım. Daha açık konuşmanızı rica ederim.

Bay Escande bu kez ihtiyara adamakıllı engel oldu. Bunun üzerine Moulinet, başını önüne eğdi ve kayıtsız bir tavır takınarak sessizce bekledi. Genç noter, Bligny'ye doğru ilerledi ve üstten bir sesle:

— Bay Moulinet'nin dokunduğu meseleyi bu akşam böylesine elverişsiz bir ortam içinde öğrenmenize çok üzüldüm, sevgili dük... Bununla birlikte yarın nasıl olsa öğreneceğinize göre, sizi hemen aydınlatmak sakıncalı sayılmaz. Sözümün üstüne geldiniz. Siz salona girmeden önce baylara, Beaulieu Markisi'nin açtığı miras davasının

kaybedildiğini söylüyordum. Bir iş üzerine İngiltere'ye gitmiştim, orada öğrendim. Temyizi de olası değilmiş...

Bu beklenmedik haber karşısında dük sarardı. Mme de Beaulieu'nün bunca umut bağladığı bu davanın kaybedilmesi Claire için gerçek bir iflas demekti. Gaston kendini toparladı, heyecanına engel oldu ve üstten bir tavırla:

— Doğrusunu isterseniz, sevgili Metr, Beaulieu ailesiyle ilgili bir haberi bu denli kolaylıkla baylara ulaştırmanız beni şaşırttı. Yakınlarımın işleri, tasasızların ağzının sakızı, aylakların dedikodusu haline gelecek kadar önemli olmasa gerek. Bundan böyle daha ölçülü davranırsanız çok memnun olurum.

Bu sözler karşısında genç noter renkten renge girdi. Şişkin yüzünde, sinirlerin hareketinden kesik ve küçük küçük kırışıklar belirdi. Şiddetle soluyarak başını salladı ve alınmışçasına:

— Fakat, dedi sevgili dük, şuna inanın ki...

Bligny soğuk bir şekilde sözünü kesti:

— Gereği kadar inanıyorum.

Sonra muhatabını yukarıdan aşağı şöyle bir süzdü ve ağır ağır oradan uzaklaştı. O ana kadar sessizce duran dostları arkasından yürüdüler.

Moulinet ile Escande bir süre tek sözcük söylemeden birbirlerine baktılar, sonra sanayici, yapmacık bir gülümseyişle:

— Ne de soğuk insanlardır şu Bligny'ler! Sizi adamakıllı payladı ha, sevgili Metr? Bana da taş attı. Adam sende,

sert olsa ne yapar! Yıkıldı gitti, işte o kadar. Ne dersin ha...

Noter küçümseyici bir tavırla:

— Hem de nasıl yıkılmak, dedi, ama hâlâ burnu kaf dağında, akıl hocalığı taslıyor...

— Doğru! Görüyorsunuz ya azizim, ihtilallerin faydasını. Yoksa biz bu adamlarla hiçbir zaman eşit olamayız. Artık dük zengin bir kıza koca olabilir.

Sahneden aralıklı ve ağır bir şekilde duyulan üç kampana darbesi üzerine konuşmalar kesildi. Escande ile Moulinet yerlerine oturdular. Dük biraz ötede oturmuştu. Orkestra uvertüre başladı. Gönül okşayan bir ahenk içinde güzel bir valsin hafif nağmeleri yayılıyordu salona. Dük dinler görünüyordu, oysa derin bir düşünceye dalmıştı. Claire'in iflası dükün bütün geleceğini altüst eden büyük bir felaketti. Gaston, artık fakir bir kız olan Claire'in nişanlısıydı. Doğrusu, Gaston, nişanı atmayı bir an bile aklına getirmedi. Claire'den başka bir kadını sevebileceğini düşünmüyordu. Benliğini ona bağlı duyumsuyordu. Beeaulieulerle Bligny'lerin ortak armasını taşıyan ve içinde nişan yüzüğü bulunan beyaz kadife kutuyu kalbinin yakınındaki cebine yerleştirmişti. Üstelik bu halkadan çok daha sıkı bir bağın belirtisi olarak, verilmiş bir de sözü vardı.

Bununla birlikte, Claire'in iflası demek ömür boyunca orta halli bir geçime boyun eğmek demekti. Bir taşra konağında, çiftçi asılzadeler gibi, kimseyi görmeden, sıkıntı ve kararsızlık içinde gerçekten bir kurt yaşamı sürmek gerekecekti. Her yerde aranan, gönül avlayan yakışıklı Gas-

ton için dedikodulu bir cenaze töreni demekti bu. Kumarda kazandığı koskoca serveti elinden kaçırmış olduğuna yandı durdu. Kumar parası her ne kadar hoş karşılanan bir para değilse de, gene de servetti. Böylesine maddeci bir çağda, herkese parası ölçüsünde değer verildiği bir zamanda, gelir kaynaklarından yoksun bir yaşam sürmek yaşamak sayılmazdı.

Sonra Claire'in ve annesinin, bu uğursuz haberi alınca düşecekleri umutsuzluğu acı acı düşündü. Onlar bundan habersizdi henüz, çünkü Escande haberi yeni getirmişti İngiltere'den. Beaulieu'ye hareket etmek, bir an önce iki umarsız kadının yanında bulunmak, uğrayacakları darbeyi hafifletmek, onları teselli etmek geldi içinden.

Perde açıldı. Sahne al bir yaz dekoru içinde. Güneşli bir manzara. Orakçı kızlardan ve delikanlılardan oluşan koro ahenkli ve kıvrak bir hava içinde, yüksek perdeden şu beyitleri söylüyor:

Şarkı söyle, güzel kız,
Başak topla, yiğit oğlan,
Tırpan sesi karışsın
Nağmesine şarkıların!

Herkesin bildiği bu sözler, dükün yeni yeni düşlerin peşinden sürüklenmesine yol açmıştı. Beaulieu'de, masmavi göğün altında Claire'le birlikteydiler. Buğday tarlalarından orakçıların şarkıları yükseliyordu. Bunaltıcı bir sıcaklık fışkırıyordu topraktan. Gaston tatlı bir aşk yorgunluğu içindeydi. Fakirlik içinde, sevgilisinin yanında mutluluk duyuyordu. Kısa süren zenginlik fırtınasından sonra ne derin bir sükun, ne tatlı bir huzurdu bu! Yaşamından memnundu.

Claire'in servetini yitirmesi yüzünden düştüğü fakirlikte bilinmeyen, çekici bir haz bulmuştu.

Sahnede piyes devam ediyordu. Şövalye Alphonse de Roulaquette, prensesin eşliğinde büyük düosunu söylemekteydi. Judic'in tatlı ve okşayıcı sesi tutkulu bir sıcaklık akıtıyordu gönüllere:

Gel! Senin için feda olsun yüceliğim
Eksik olsun konağım, ıssız kalsın sarayım!

Daubray, kızın kumral zülüflerini okşuyor ve sinsice bakarak yanıt veriyor:

Hayır! Yücelik uyuşmaz aşkla!
Kalsın servetin, kalsın kudretin,
Her şeyi Alphonse'una sakla!

Sevilen sanatçı sözlerini orgun eşliğinde başarıyla bitirdi ve hararetle alkışlandı. Ayak seslerinden salon yerinden oynadı. "Prenses Yetişiyor" opereti büyük başarı sağlamıştı. Variétés Tiyatrosu'nun müdürü, kış mevsimi için bu küçücük tezgahı işletmeyi tasarlamıştı bile.

Moulinet, sandalyesine uzanmış, flüt dinleyen ayı gibi hafifçe başını sallıyordu. Prenses Hortensia'nın başından geçenleri izlemek neyine gerekti Moulinet'nin. Onu başka bir prenses ilgilendiriyordu: Kızı, esmer güzeli Athénoïs "Kuvan"da görüyor gibiydi onu. Üzerindeki kısacık elbisenin içinde ne kadar da ufak-tefekti. Ayağında kocaman ayakkabılar vardı. Pembe eller, biçimi tamamlanmamış körpe bir yüz, henüz gelişme çağında bulunan çelimsiz ve kırıkdökük bir vücut. Bu sevgili varlık, kendisine küçümseyerek, yukardan bakan güzel giyinmiş arkadaşları arasından ay-

rılıyor, okulun misafir salonuna geliyordu. Babası Moulinet o zamanlar henüz pek zengin değildi; o kocaman Villepinte Çikolata Fabrikası'nı henüz kurmamıştı; kendisini Fransa'nın en küçük sömürgelerinde bile tanıtan, mavi kağıt üzerine, dişçi üslubuyla kaleme alınmış prospektüsünü yayınlamamıştı.

O sıralarda zahire toptancılığı yapıyordu. Athénaïs'in soylu arkadaşlarının anneleri, bu "bakkal" kızının okula yatılı olarak nasıl kabul edildiğine saşıp duruyorlar; şaşkınlıklarını açığa vurmaktan kendilerini alamıyorlardı. Kızın sınıfında dönen dolapların hepsi Moulinet'nin kulağına geliyordu. Kızının nasıl hor görüldüğünü bilmiyor değildi. Fesat çeviren dostlar takımının, yani sözüm ona soyluların başında büyük burunlu Mlle de Beaulieu'nün bulunduğunu ise asla unutmazdı.

Athénaïs'in ağzından bu düşmanı hakkında kaç kez sinirli sözler duymuştu! Her kezinde yavrucak, öcünü alacağına andiçiyordu. Öçalma olanağı kendiliğinden Athénaïs'in eline geçmiyor muydu şimdi? Bayan Moulinet bugün Paris'in en zengin mirasçılarından biriydi, fodul Claire de Beaulieu ise meteliksiz kalmıştı. "Bakkal" kızının terzisi Worth'tu. Yüz biçimine uygun şekilde saçlarını yaptırıyor, şatafat içinde yaşıyordu. Sonra o çelimsiz varlık, irileşmiş, biçimli bir görünüm almış ve milyonları aşan servetinin de verdiği şerefle zengin burjuvazinin en güzel, en çekici kişilerinden biri olmuştu. Markizin kızı ise basit bir elbise içinde, taşrada bilinmeze gömülmek üzereydi; hem, –kimbilir?– belki de uzun zamandır hazırlıkları yapılan düğününden bile yoksun kalacaktı.

Bligny Dükü yakışıklı bir asilzadeydi; iyi isim yapmıştı! Birçok kez genç dükle halası Sacré-Coeur'e, Claire'i görmeye birlikte gelirlerdi. Athénaïs, bu yakışıklı delikanlıyla Claire'i bir arada gördükçe öfkesinden kudurur, renkten renge girerdi. Onların yaşamlarını birleştireceklerini, Claire'in düşes olacağını kestirmekteydi. Kendisinin ise sadece Athénaïs kalacağını düşünürdü. Herhangi bir noterden, Escande gibi birinden ya da babası gibi bir tüccardan başka kime varabilirdi? Onun da çocukları olacaktı; ama onlar da kendisi gibi hor görülecek, onlara da yukardan bakılacaktı.

Bunu düşünürken, Moulinet gururla gülümsedi. Arkaya yaslandı, elini yeleğinin cebine soktu ve ufaklıkları karıştırarak kendi kendine mırıldandı: "Bu da ne demek? Benim maddi olanaklarım kızımın seveceği herhangi bir erkeğe drahoma vermeye yetmez mi sanki?" Ağırbaşlı bir tavırla döndü ve gözlerini çevresindeki kibar kalabalığın üzerinde gezdirdi. Kendisine uygun damat arıyordu sanki. Milyonlar tutan servetini kendisine arka duyumsuyor ve bütün olanaksızlıkları yenebileceğine inanıyordu. Athénaïs'in açık bir çekle uzatacağı eli reddetmeye kim cesaret edebilirdi? Bir kont mu, yoksa bir marki mi? Herhangi birini elde etmek için gereken tutar nedir? Bu söylensin yeterdi. Moulinet bir çırpıda on milyon verebilirdi; kocalar müzayedeye çıkarılsaydı! Bu baba kızına bir prens satın alabilirdi.

Moulinet'nin bakışları pervasız, adeta yıldırıcı bir görünüm aldı. Tanımadığı bütün yüzlere şöyle bir göz attı. Sonra geldi, Bligny Dükü'nde karar kıldı. Genç adam dalgındı. Moulinet içinden: "Kuzenini düşünüyor" dedi. Buna kızdı. Bu karmakarışık düşünceler içinden Moulinet nasıl

bir sonuca varacaktı? Kuşkusuz bunu kendisi de kestiremiyordu. Bununla birlikte kafasında bir yol çizdiği belliydi.

Salonda büyük bir gürültü oldu. Operetin birinci perdesi sona ermişti. Alkışlar ve bağırmalar arasında dük ayağa kalktı ve yanında kendisini izleyen arkadaşları olduğu halde, ilgisiz bir tavırla çıkış kapısına doğru ilerledi. Moulinet bir süre dükü gözledi, sonra yerinden fırlayarak gençlerin peşinden yürüdü.

Üst katta kumar devam ediyordu, oyun nedeniyle ara verilmemişti. Oyun için ayrılan salonlar sessiz ve rahattı. Operetin gürültüsü arada bir pek zayıf bir mırıltı dalgası halinde geliyordu oyuncuların kulaklarına. Belleklerinin dağılmasına olanak yoktu. Aşağıda eğlence olduğunu biliyorlardı. Fakat onların neyine gerekti bu? Onlar için bütün zevk ve eğlence, bu at nalı biçimindeki masanın üstünde, şu avizelerin beyinlerini kurutan kavurucu ışığı altındaydı.

Parlak tuvaletler giyinmiş, güzel kokulu zarif ve süslü kadınlar çiçek demetini andıran bir topluluk oluşturmuşlardı. Kumarcıların aldırdıkları yoktu bunlara. Onlar için maça ya da kupa damı çok daha çekiciydi. Ayartıcı şenliğe gönülleri kapalı, şarkı söyleyen seslere, bütün çalgılarıyla neşe içinde coşan ve coşturan orkestraya kulakları tıkalıydı. Kendilerini odanın ağır ve sinir bozucu havasına kaptırmışlar, kumar masasına para atmaktan başka bir şey düşünmüyorlardı.

Dük iradesiz bir devinimle salona girdi. Rasgele buraya uğramış gibi bir görünümü vardı. Bunca güzel karardan sonra onu bir daha kumar masasının başına sürükleyen güç alınyazısından başka ne olabilirdi? Banka tutan: "Ya-

tıralım, baylar" diye seslendi. Gaston cebinden bir binlik çıkardı. Dalgın bir tavırla fırlattı. Kazanmıştı. Şaşkınlık içinde "Ooo! maşallah!" dedi. Başarı yüzü görmeyeli çok olmuştu. Şansının sürüp sürmeyeceğini merak ederek oturdu.

Aynı anda Moulinet salon kapısından içeri giriyordu. Buraya ilk kez ayak basıyordu Moulinet. Prensip olarak şansa bağlı oyunlardan nefret ederdi. Şansını yetenekleri sayesinde değiştirebileceğine inanırdı. Bezikten hoşlanırdı. Ama vist oyununu bilmiyordu. Bununla birlikte masaya sokuldu ve Gaston'un tapiye yüz Lui bıraktığını görünce, cebinden on Frank çıkararak dükün parasının yanına koydu. Anlaşılan Moulinet Bligny'yi gözden kaçırmak istemiyordu. Fakat doğrudan izlemenin ayıp kaçacağını düşünerek oyuna katılmak istemişti. Moulinet işe yarar gediklerin adamıydı.

Parti devam ediyordu, ama şans dönmüştü. Uğurlu sanayicinin on Frankı büyüyü bozmuştu sanki. Bligny hırsından renkten renge giriyor, sinirlice son banknotlarını çıkarıyordu. Kârından koltukları kabaran Moulinet on Frankla oyuna devam ediyordu.

Gün ışıyınca oyuncu kalmadığı için parti sona ermiş ve dük kırk bin Frank zararla kalkmıştı. Mlle de Beaulieu'nün nişanlısı hakkında yeter derecede bilgi edinmiş olan Moulinet, Malesherbes Bulvarı'ndaki görkemli evinde çoktan derin bir uykuya dalmıştı.

Gaston, trenle Beaulieu'ye hareket edeceği saatte, kafası bomboş, sinirleri gergin bir durumda, odasına çıktı ve dirseğini penceresine dayayarak Paix Sokağı'nı seyretti.

Çöpçüler, sabah temizliğine başlamak üzereydiler. Pencereden içeriye dolan serin hava dükün yüzünü yaladı. Duru gökyüzünde hafif bir pembelik göze çarpıyordu. Genç adam kendi kendine: "Bu gece bir çılgınlık yaptım, fakat akşama mutlaka yola çıkacağım. Bakara cehennemin dibine! diyordu. Giyindi, aşağıya indi ve bir arabaya atlayarak Boulogne Korusu'nun yolunu tuttu. O akşam gene yola çıkamadı, kumara döndü.

Bu sırada Claire, sarsılmaz bir güven, değişmek bilmeyen bir aşkla nişanlısının dönüşünü beklemekteydi.

V

Bachelin'in, birbirinden kötü bir haberi; davanın kaybedildiği ve Gaston'un Paris'te bulunduğunu söylediği günün akşamıydı. Markiz, bu ağır darbeden hâlâ kendine gelememişti. Taraçaya bakan salonda koltuğa gömülmüş dalgın dalgın düşünüyordu. Acı içinde bulunduğu yüzünden okunuyordu. Markinin ansızın salona girmesi, zavallı kadını üzgün düşüncelerinden uzaklaştırdı. Birden içinde ürperti duyumsadı, yeni bir felaket haberiyle karşılaşacakmış gibi, kuşku içinde bir süre oğluna baktı. Delikanlının serinkanlılık içinde gülümsediğini görünce rahat bir nefes aldı ve:

— Gene ne var? dedi.

— Kuzenlerimiz, Préfont'lar geliyor, anneciğim. Araba bahçeye girdi bile.

Bu sırada tekerleklerin çakıllı kum üzerinde gıcırdadığı duyuldu. Sürekli üşüyen markiz başını dantelli bir eşarpla

sardı, şalını omuzlarına aldı ve armut ağacından yapılma büyük boyda işlemeli elbise sandıklarının bulunduğu ve duvarları tanınmış kişileri gösteren eski halılarla süslü, kapaktaşı döşeli geniş bir aralıktan geçerek perona doğru ilerledi. Araba, ustaca bir kavis çizdikten sonra durdu. Başında tavus tüylü bir şapka taşıyan güler yüzlü bir kadın arabanın kapısında göründü. Süet eldivenli elini hızla sallıyor, ince ve tatlı sesi ile: "Selam! Selam hepinize!" diye bağırıyordu.

Genç marki arabaya ulaşmıştı bile. Brikin basamağında, ipek hışırtıları arasında, ilkönce yaldıza çalan boz renkli küçük bir botin, sonra da, gri ipek çorabın içinde, orantılı ve sevimli bir bacak göründü. Sonra Bayan Baron de Préfont markizin kollarına atıldı ve kesik kesik konuştu:

— Ah! Teyzeciğim, dedi, ne kadar memnunum bilsen! Canım teyzeciğim benim! Görüşmeyeli ne çok oldu!.. Ya siz, sevgili dostlarım...

Sonra Claire'i kucakladı ve okşayarak sevgi dolu sözlerini yineledi:

— Sevgili Claire'im! Sanki yüz yıl geçti aradan!

Sonunda kuşku duymadan Octave'a sokuldu ve iki yanağını delikanlının dudaklarına uzattı. Sonra, İngilizler gibi gülerek ve elbisesini hışırdatarak olanca gücüyle elini sıktı. Bir yandan sevinç çığlıklarını atmaya devam ediyordu. Bu ufak-tefek varlık, konağı ve konak sakinlerini bir anda sevgi dolu, coşkun bir neşeye boğmuştu. Kucaklaşma ve el sıkışması bitince bayan baron birdenbire ciddileşerek:

— Ooo! Aman yarabbim! Ya kocam! dedi. Ve çevresine telaşla bakınarak devam etti: "Yoksa yitirdim mi onu?"

Yumuşak bir ses yanıt verdi: "Buradayım, sevgilim; sıranın bana gelmesi için sabırla içinizi dökmenizi bekliyordum."

Ağacın gölgesinde bekleyen otuz yaşlarındaki genç adam nazikçe gülümseyerek, sakin bir tavırla ortaya çıktı. Tam bir yolcu görünümündeydi. Omzunda bir çanta vardı. Markizle Claire'e yaklaştı. Kabına bir türlü sığamayan bayan baron hareketli bir tavırla:

— Haydi bakalım! dedi, sıra sizde! Hah! Tamam, oldu işte! Şimdi şu bavullarımı indirtiver. Özellikle büyük, siyah bavula çok dikkat ister. Şapkalarım orada. Bundan sorumlusunuz, ona göre?

Baron ağırbaşlı yanıt verdi:

— Evet sevgilim.

Sonra, Octave'a döndü, elini sıkarak gülümsedi ve:

— Tam on dokuz parça eşya dostum, dedi. Üç yüz kilo fazlalık. Bana kalırsa karım topunu tüfeğini getirdi!

Kadınlar salona girerken bayan baron, markize eğildi ve gözlerini havaya dikerek çabuk çabuk fısıldadı:

— Ah! Teyzeciğim, birbirimize ne çok söyleyeceklerimiz var!..

Sonra heyecanla markizin elini sıkarak:

— Birbirimizi ne kadar seviyoruz, biliyorsunuz. Size dokunan bir olay karşısında ilgisiz kalmamız olanaksız.

Mme de Beaulieu, o anda göz ve kulak kesilen Claire'e endişeyle baktı. Bayan baron devam etti:

— Evet, anlıyorum... Nihayet! Kocam size her şeyi anlatacak!..

— Biliyor musun, İsviçre'ye gidiyoruz?.. Fakat Beaulieu'nün bu kadar yakınından, buraya uğramadan geçmek istemedik. Birkaç gün yanınızda kalacağız; sonra arabayla Verriéres Boğazı'ndan geçip gideceğiz... Hey gidi felek! Neydi doğudaki o zavallı ordumuzun durumu! Bizim baron da Badlılarla Jaıx'da yapılan son artçı savaşında yaralanmıştı... Anlıyorsunuz ya? Bu yolculuk benim için bir bakıma kutsal sayılır... Kocam büyük bir kahramanlık göstermiş... İki yüz kişilik bölüğünün başında... Zavallı çocuklar kar üstünde donup kurumuşlar, ne korkunç şey yarabbim!.. Sadece seksen kişi kurtulmuş... Yazık ki, birer nişan bile vermemişler!.. Krallık taraftarıyız doğrusu. Bir kere, dostlarım, şu hükümetin uyandırdığı nefrete baksanıza!.. Bu durum karşısında Gambetta'nın bakanlık kabul edeceği umulur mu?

Bu ufak-tefek baron karısı bir taraftan yürüyor, bir taraftan da kimi gülüyor, kimi köpürüyor, kimi acıklı bir tavır takınıyor, bir konudan bambaşka bir konuya şaşırtacak kadar değişik bir ifadeyle atlayarak, bir dişi papağan gibi gevezelik ediyordu.

Markizle Claire onu şaşkınlık içinde dinliyorlardı. Kır yaşamının sessizliği ve durgunluğu ağırbaşlı ve dalgın bir hale getirmişti onları. Bu Parisli kadının canlılığı, gürültücü ve hoppaca davranışları Claire'le annesini sersem etmişti.

Bayan baron, sorusuna yanıt beklemeden salonun ortasından pencereye doğru ilerledi. Uzaklarda, kararan vadide fabrikanın alev saçan yüksek bacaları görünüyordu. Karanlıkta bir yangın manzrasını andırıyordu bu. Bayan baron çocukça bir hayranlıkla el çırparak:

— Ne güzel! Ne güzel! diye seslendi. Sanki bir opera sahnesi! Ah! Doğa!.. Kırların ve ormanların ortasında yaşamaktan kimbilir ne kadar memnunsunuz! Ne güzel bir yaşam bu! Hem insanı, hiç de yıpratmıyor! Bir bana, bir de Claire'e bak, teyzeciğim. Yaşımız aynı olduğu halde ben onun annesi yaşında görünüyorum. Baloların, ziyafetlerin, ziyaretlerin, tiyatro ve operaların verdiği yorgunluk, Paris'in sinir bozucu yaşamı insanı yıpratıyor, solduruyor işte böyle... Bütün bu zevk ve eğlenceler gerçekten yorucu bir iş! Niye gülüyorsunuz, teyze? Kocamla başka türlü bir yaşam sürebileceğimizi, senenin hiç olmazsa dört ayını Bourgogne'daki arazimizde geçirebileceğimizi savlayacaksınız kuşkusuz. Ama buna olanak yok. Baronun bilgin olması işi altüst ediyor. Entelektüel çevresi başkentte. Bir yığın bilimsel toplantılar oluyor ya akademi... Ah! Tanrım! Hele akademi!.. Sonra, benim de kendime göre, yakamı kurtaramayacağım birtakım görevlerim var: Sürdürmek zorunda olduğum bazı ilişkiler, yönetim görevini üzerime aldığım hayır kurumları... Bütün bunlardan başka, kızımızı daima dadısıyla bırakmak olası olmuyor. İki ayımızı deniz kıyısında, iki ayı yolculukta, iki ay Nice'te geçirince... Geriye ne kalıyor zaten... Ooo! Adamakıllı yorgunum. Hadi oturalım bari!

Madame de Beaulieu ile Claire'in arasından kasırga gibi geçerek markizin berjerine gömüldü.

— Ee, şimdi de siz anlatın bakalım. Neler yapıyorsunuz burada? Zamanınızı ne ile geçiriyorsunuz? Eh Octave, komşunuzdan, demirhane sahibinden ne haber?.. Görüyorsunuz ya, bana yazdıklarınızı anımsıyorum. Aman Allahım! Kafam bu kadarcık çalışmasaydı ne yapardım...

Geniş koltuğa büzüldü ve yavaşça gözlerini kapayarak teyzesiyle kuzenini yürekten dinlemeye hazırlandı... Hepsi susmuştu. Çok geçmeden Parisli taze, yuvasının kenarında şakıdıktan sonra uyuyakalan bir bülbül gibi, ağırlaşmış başını koltuğun eski dantellerle süslü arkalığına bırakıverdi. Aralık kalan dudakları arasından hafifçe nefes alışı uykuya daldığını gösteriyordu.

Markizle Claire gülümseyerek bakıştılar ve işlerini alıp bu çocuk tavırlı sevimli kadının uyanmasını beklediler.

Bayan Baron de Préfont, asıl adı Sophie d'Hennecourt. –Sophie adıyla alay edilmiş!– Usluluk anlamı taşıyan bu ad, Beaulieu Markisinin kız kardeşinin biricik delişmen kızına verilmişti. Sophie, Claire'le bir arada okumuştu. Kuvanda o da, burjuva çocuklarına kötülük eden soylular sınıfındandı. Bay Moulinet'nin kızını o da tanıyordu. Sophie melek kalpli, fakat kuşbeyinli bir kızdı. Bütün zamanını, düşüncesizliği yüzünden yaptığı kötülükleri iyi kalpliliği sayesinde gidermeye çalışmakla geçirirdi. Athénaïs, Claire'e karşı duyduğu nefreti Sophie'ye karşı beslemiyordu. Mlle Moulinet'ye "bacaksız çikolata" adını daha ilk günü takan Sophie'ydi. O sıralarda on üç yaşlarında birer öğrenciydiler. İkisi arasında kavga başlayacağı zamanlar, daha güçlü kuvvetli ve daha akıllıca bir kız olan Claire araya girer ve asayişi sağlardı.

Athénaïs, kendisine saldırandan çok, araya girene içerlerdi. Mlle de Beaulieu, zamanından önce gelişmiş olan karakteri sayesinde bütün arkadaşları üzerinde etkinliğini yürütebiliyordu. Küçük Moulinet'ye yaşamı zehir eden aristokrat çocuklarının bir bakıma temsilcisiydi Claire. Hor gö-

rülen Athénaïs'in nefretine, daha çok bu üstünlüğü yüzünden hedef olmuştu.

Aslında Claire, Athénaïs'e en ufak bir kötülük yapmamıştı. Ne var ki, birbirine her bakımdan zıd durumdaydılar. Soylu de Beaulieu her şeyi ile bu burjuva kızını eziyor, yüreğinin beyazlığı, giyinişinin zengin sadeliğinden tutun da, renkli başlıklı mektup kağıtlarına ve teneffüslerde giydiği eldivenlerine kadar...

Claire'le arkadaşları senli-benliydiler. Athénaïs de yapmacıklı bir tavırla hepsine "sen" diyordu. Bu küçücük dünyada kendine göre korkunç birtakım çekişmeler, itişip kakışmalar oluyordu. Hırçın bir kız olan Sophie d'Hennecourt çikolatacı kızının senli benliliğine katlanmak istemiyor ve onu "siz" diye çağırıyordu. Claire, bu şekilde fark gözetmeyi çocukça bir davranış olarak kabul ediyor ve Athénaïs'e "sen" diyordu. Athénaïs ise Claire'in teklifsizliğini kendine hakaret sayıyordu. Küçük Moulinet'nin kin ve garazı Mlle de Beaulieu'nün gözünden kaçmıyordu. Ama buna aldırmamaya çalışıyordu. Şu var ki, içinden, ne de olsa Athénaïs'i hor görmeye başlamıştı.

Sophie'yle "çikolata" arasında sürekli olarak şiddetli bir savaş vardı. Bir gün Sophie, okulun misafir salonundan elinde bir kutu çikolatayla bahçeye döndü. Bütün arkadaşlarına dağıttıktan sonra Athénaïs'e yaklaştı ve hatır kırıcı bir tavırla kutuyu uzatarak: "Buyurmaz mısın? dedi. Ooo! Alabilirsin! Babanın cebinden değil, markiden geliyor!"

Küçük Moulinet köpürdü. Kutuyu kavradığı gibi rastgele fırlattı. Kutu bir cama çarptı ve camı parça parça etti. Arkadan bir boğuşmadır başladı. İki kız saç-saça baş-başa

gelmişlerdi. Bu sırada şiddetle itilen Athénaïs yere yuvarlandı ve duvar kenarındaki bir cam parçasıyla eli kesildi. Sinirin ve kanı görünce düştüğü korkunun etkisiyle küçük Moulinet kendini kaybetmişti. Sophie, aklına geleni yapan, sonra yaptığına pişman olan, aceleci yapısı olan bir kızdı. Athénaïs'i ağlayarak kucakladı ve revire götürülmesine yardım etti. Kendi eliyle yol açtığı kötülüğün üzüntüsü içindeydi.

O günden sonra durum değişti. Athénaïs, açıkça burjuva çocuklarının başına geçti; böylece okulun bahçesi iki kampa ayrıldı: Bir yanda soylu çocukları, diğer yanda zengin burjuvalar Çocuklar büyüdükçe taraflar arasındaki kavga da, dünyadakine benzer şekilde kapalı ve sinsi bir durum almıştı. Artık pençe pençeye gelmiyorlar, fakat birbirlerine ağızlarına geleni söylüyorlardı. Onurlu ve kurumlu bir kız olan Claire, daima çekimser kalıyor, savaşa katılmıyordu. Olan bitenlerden tiksiniyordu aynı zamanda. Claire'le Athénaïs arasındaki savaş gizliden gizliye oluyordu. Moulinet'nin de Beaulieu'ye düşman kesildiği ve gerçekte, iki rakibin de eşit kuvvette bulundukları su götürmezdi.

Athénaïs'in babası, büyük bir servet sahibi olma yolundaydı. Maden kömüründen vanilya yapmanın çaresini bulduğu ve çikolatasına kakao yerine kavrulmuş badem çekirdeği karıştırdığı söyleniyordu. Bu besin kimyası Moulinet'ye her sene dünyanın parasını kazandırıyordu. Böylece, Paris'in yüksek çevrelerinde bu sanayici, malî bir değer sayılmaya başlamıştı. Ticaret mahkemesi yargıçlığına atanmıştı. Dostları onun sözünü ederken ciddiyetle başlarını sallıyor ve:

— Çok tutarlı bir insan, diyorlardı.

Moulinet, şakacı ve herkesle senli-benli bir insandı. Gizlisi-kapaklısı yoktu. Kendinden söz ederken göğsünü gere gere aile kusurlarını sayıp döküyordu. Gülünç ve bayağı bir insandı, ama kötülüğü yoktu. Çıkarı bulunan işleri yapmakta becerikliydi. En büyük amacı daha geniş ve yüksek çevrelerle ilişki kurmaktı. Gözü daima bulunduğu yerden yukarılardaydı. Bu tutumladır ki, durmadan yükselmeyi bilmişti.

Havanın güzel olduğu bir gün, çift atlı şatafatlı bir araba ile Sacré-Coeur'e geldi ve kızını çağırttı. Athénaïs bir daha Kuvan'a dönmedi. Arkadaşları pazar günü kendisine, koruda, babasının görkemli arabasında rastlamışlardı. Genç kız, arkadaşlarını görünce, lüks arabanın içinde kendini göstermeye çalışarak gülümsemişti.

Birkaç ay sonra Sophie'yle Claire de evlerine döndüler. Böylece, ortada düşman kalmamış ve okuldaki savaş sona ermişti.

Bununla birlikte Mlle Moulinet'nin içindeki kin sönmemişti. Rakiplerini gözden kaçırmıyordu. Operada, babasının binbir güçlükle ayırtabildiği ikinci katın bir locasından, birinci katta, hem de iki sütun arasındaki locada kurulan Mlle d'Hennecourt'la de Beaulieu'yü kızgınlıkla izliyordu. Perde aralarında rakiplerinin yanına yakışıklı delikanlılar gelip gidiyor, dipteki salonda neşeli konuşmalar arasında çikolatalar yeniyordu. Moulinetlere kimsenin uğradığı yoktu. Perde araları boşuboşuna ve sessizlik içinde geçiyordu onların locasında.

Athénaïs kendi kendine: "Bu kadar ziyaretçiden elbette Claire'le evlenmek isteyen biri çıkacaktır" diyordu. Claire'in

güzelliği dillere destan olmuştu. Çekici, bembeyaz teni, kumral saçları vardı. Açık bir elbiseyle, bir tek mücevher takmadan göründüğü zamanlar bile geniş ölçüde hayranlık topluyordu.

Sophie evlenmişti. İlk önce Baron de Préfont kendisine talip olmuş ve nikah töreni, Saint-Augustin Kilisesi'nde büyük bir tantanayla yapılmıştı. Bu parlak ayine Mlle Moulinet davet edilmedi. Bununla birlikte, Kuvan'dan bazı arkadaşları, onu adamakıllı kapalı bir giysiyle, oda hizmetçisiyle birlikte arkalardan töreni izlerken gördüklerini ileri sürmüşlerdi. Bu söylentinin doğruluğu kanıtlanamamıştı. Oysa Athénaïs bir filayağının gerisine saklanmış ve oradan rakiplerini hırsla gözlemişti. Claire gelinin sağdıçlığını yapıyor ve küçük vikontla birlikte armağanları kabul ediyordu. Mlle Moulinet'nin kendilerini gözetlediği yere yaklaşınca, Moulinet, kalabalığa karışmış ve uzaklaşmıştı. Claire, çevresiyle ilgilenmediği için ayırdına varamamıştı. Ödevine sevimli bir gülümsemeyle devam ediyordu ve bu sırada, eğer bakışlar insanı öldürebilseydi kilisenin ortasında hemen düşüp öbür dünyayı boylayacağını düşünüyordu.

Sophie evlendikten, Bligny Dükü de Saint-Pétersbourg'a hareket ettikten sonra Claire'in yaşamı tekdüze bir görünüm almıştı. Ve sonunda altı aydır Paris'ten uzakta bulunuyordu. Athénaïs'in anısı büsbütün silinmişti belleğinden. Bayan Baron de Préfont'un geniş koltukta uyuklayışını seyrederken, Claire, bu sevimli kaçığın önayak olduğu kavgaları düşünmüyordu.

Salon kapısının açılması Sophie'yi uyandırdı. Kocasıyla Octave içeriye girdiler. Sophie, bir anda kendine geldi ve canlı bir hareketle ayağa fırlayarak:

— Aman, yarabbi! dedi, uyuyakalmışım! Siz de beni öylece beklediniz demek!

Güldü: "Burası peri masallarının güzel prensesinin ıssız ormandaki köşkünü andırıyor. Buraya gelir gelmez gözler yumuluveriyor. Hani ya, yakışıklı prens nerede? Siz mi olacaksınız, sevgili baron? Yoo, hayır, Octave olsun! Teyzeciğim özür dilerim!.. Memleketinizin havası beni bu konuma getirdi! Uyuşturdu beni buranın havası. Paris'te böylesine iklim görmüyoruz."

— Üzülmeye değmez, dedi markiz, yolculuk seni sarsmış. Çok geçmeden, kendine gelirsin.

Baron, ağırbaşlı ve durgun tavrıyla karısına yaklaştı:

— Emirlerinizi yerine getirdim, sevgili dostum, dedi; eşyanızı içeriye aldırttım: Sayenizde şatonun bütün geçitlerini tıkadık.

Bayan baron, tebaasından memnun olan bir kraliçe tavrıyla yanıt verdi:

— Pekala!

Claire, Sophie'nin ayakta, kararsız bir durumda beklediğini görünce sordu:

— Daireni göstereyim istersen?

— Memnun olurum, dedi genç kadın.

Sonra, salona girince bir koltuğun üstüne bıraktığı, armalı kırmızı çantayı aldı ve kocasına bir göz attı.

Baron, telaş içinde yaklaştı ve çantayı karısının elinden almak istedi; fakat kadın elini sertçe çekti ve:

— Hayır, dedi, siz değil; çok dalgınsınız siz. Oysa büyük bir dikkatle taşımak gerek bunu. Siz alın, Octave. Sonra ikinci kez kocasına gözucuyla markizi işaret etti.

Préfont gülümseyerek yanıtladı:

— Güveninizle kim olsa öğünür, sevgili dostum. Octave, haydi azizim, şu angaryaya katlanıveriniz. Ben annenize arkadaşlık ederim.

Bayan baron, ne demek istediğinin anlaşılmış olmasından memnun oldu. Kocasına "uygundur" anlamına gelen küçük bir işaret daha yaptıktan sonra Claire'in koluna girdi. Onun salonda kalmamasını, kocasıyla markizin rahatça başbaşa görüşebilmelerini sağlamak istiyordu. Salon kapısından çıkarken Sophie bir arya mırıldanıyordu.

Baron, ağırbaşlı ve düşünceli, sessizce birkaç adım attı. Markiz, koltuğuna gömülmüş, dalgın bir tavırla önüne bakıyordu. Salon boştu. Ekim akşamının serinliğini düşünerek, markiz, daha önce ateşi yaktırmıştı. Pembe granitten yapılma geniş şömineden hafif bir çıtırtı duyuluyordu. Alevlerin oynak ışığı hareketli bir aydınlık oluşturuyordu tavanda. Markiz, baronun Paris'ten getirdiği haberlerin, o gün Bachelin'in verdiklerinden daha iyi olabileceğini düşünüyordu. İçi bir anda umutla doldu. Salonun tavanından, üst kattan, gençlerin öteye beriye gidip gelen ayak sesleri duyulmaya başlamıştı. Eski bina alışılmamış bir canlılık kazanmıştı. Sophie'nin yürürken arkasında bıraktığı mırıltılar havaya bambaşka bir neşe katıyordu.

Nihayet, markiz kendini toparladı, gözlerini, demindenberi önünde hareketsiz bir halde duran barona dikti ve hüzünlü bir gülümseyişle emirlerine hazır olduğunu bildirdi:

— Söyleyin bakalım, sevgili yeğenim. Bana vereceğiniz sır nedir? Bir şeyden kuşkulanıyorum. Büyük bir üzüntü içindeyim, görüyorsunuz ya...

Genç adam endişeyle yanıt verdi:

— Gerçekten üzücü bir sorun teyzeciğim. Çevrenizin sağlamış olduğu saygı ve itibar sarsılıyor. Çok yazık! Aramızdan birisi görevini yapmayınca, sonucu hepimize yükleniyor. Bizim diğer sınıflardan bir tek üstün yanımız kalmıştı: Sözünde durmak. Atalar boşuna bizler için "Sözünün eri" dememişlerdi. Sözümüzde durmadığımız anlaşılınca, çok geçmeden bize de olur olmaz insanlar gözüyle bakılacak, verdiğimiz sözün hiçbir değeri kalmayacak. Böylece en son güvenilir yanımız da ortadan kalkmış olacaktır.

Markizin gözlerinde iki damla yaş belirdi. İnce, zayıf ellerini barona doğru uzattı ve:

— Bana her şeyi anlatın, dedi, saklamayın: Bizim vefalı Bachelin'in sayesinde, Bligny'nin altı haftadan beri Paris'te olduğunu öğrendim zaten.

— Ooo! Her şeyi biliyorsunuz demek, teyze! dedi baron. Evlenmek üzere olduğunu da öğrendiniz mi?

Mme de Beaulieu şaşırmıştı. Kır saçlarının çevrelediği güzel yüzü sapsarı kesildi. Koltuğunda doğruldu:

— Evlenmek mi? dedi.

— Evet, sevgili teyzeciğim. Bunu açıkça söylemekle kabalık ettiğim için özür dilerim: Bu gibi durumlarda konuya doğrudan girmek daha tutarlıdır bence.

Markiz yineledi:

— Evleniyor demek!

— Bu haberin yayılmaması için dük elinden geleni yaptı. Fakat son derece bayağı bir burjuva olan müstakbel kaynata çenesi düşüğün biri. Sevincinden deliye döndü

zavallı! Düşünün bir kere, kızı düşes olacak! Öyküyü bana, Bligny'nin sırdaşı Castéran anlattı. Anlaşmanın nasıl olduğunu gayet iyi biliyor. Şunu hemen söyleyeyim ki teyzeciğim, bundan daha üzüntü verici bir durum olamaz. Akıl alacak şey değil doğrusu; dük, Paris'e iner inmez kulüpte epey süren büyük bir kumar partisine tutulmuş. Berbat bir şans. Zaten fazla parası da yokmuş. Kısa zamanda bitmiş. Kulübün kasasına başvurmuş, borçlanmış. Oyuna devam etmiş ve öylesine batmış ki, bir hafta içinde açığı iki yüz elli bin Frankı aşmış. Anlaşılan, aklını peynir ekmekle yemiş bu çocuk. Şanssızlık onu şaşırttıkça körükörüne çarpışmaya devam etmiş. İki gecede kaybettiklerinin hepsini kazanmış, ama sonra yeniden yüz bin Frank yitirmiş. Ve sonunda, sonraki günlerde iki yüz binlik bir külotla kalıvermiş.

Markiz hayretle yeğeninin yüzüne baktı ve yineledi:

— Külotla mı dedin?

Baron kayıtsız bir tavırla:

— Affedersiniz, teyze, dedi. Özel bir deyimdir bu. Kumarda çok para kaybeden için böyle derler.

Markiz acı acı gülümsedi:

— İki yüz binlik bir külot! Ne de pahalı kumaştanmış!

— Öyle ki, Gaston'un cebinde tek meteliği bile kalmamış. Oysa bulunduğu çevrelerde bu gibi borçlar yirmi dört saat içinde ödenir. Aksi takdirde o üyenin kulüpten çıkarıldığı ilan edilir. Özetle, dük çok tehlikeli bir duruma düşmüş. Şu işe bakın! Böyle bir zorluk karşısında ailemize başvurmuyor. Bütün servetimizin gayrimenkul olmasına karşın biz kendisine bu paranın bir kısmını sağlayabilirdik. Üst yanını da

o tamamlar, bu iş böyle kapanır giderdi. Fakat Gaston bizi görmedi ya da daha doğrusu görmek istememiş olacak. Oysa Castéran bize göndermiş kendisini. Zavallı çocuk kulüpteki odasına kapanmış ve kara kara düşünmeye koyulmuş. Toplum önündeki itibarının sarsıldığını, geleceğinin adamakıllı tehlikeye girdiğini gözönüne getirmiş. İşte tam bu sırada kaynatası olacak, "Hızır gibi" imdadına yetişmiş. Söylediklerine göre, Gaston bu adamla ömründe yalnız bir kez karşılaşmış. Adam kararlı bir tavırla Gaston'un odasına girmiş ve aşağı yukarı şunları söylemiş: "İki yüz bin frank borçlusunuz, bay dük: Bugün ödemeniz gerekiyor, anlaşılan ödeyemeyeceksiniz!" Ve tam Bligny, yabancının bu yakışıksız konuşmasını kısa kestirmek üzere ayağa fırladığı sırada, ihtiyar, şu sözcüklerle amacını açıklamış: "Size bu iki yüz bin frankı getirdim. Koskocaman bir servetim var. Kimsenin, şuna bakın, biricik kızı için on milyon Frank drahoma veren adam, sadece on bin Luyisine kıyamadı ve yurdunun en soylu ailelerinden birine mensup bir genci yüzüstü bırakıverdi, demesini istemem!" Ne büyüklük, değil mi, teyze? Tabii, konuşmayı sözcüğü sözcüğüne söyleyemem. Castéran'ın daha ince bir üslûbu var ve biraz da olayı süslemesini biliyor. Fakat bana serüveni bu şekilde anlattı. Talihsiz Bligny şaşkına dönmüş. Karşısına pırlanta gibi bir insan çıktığını sanmış. Olur şey değil, beklenmedik velinimetin hazinesi açılıvermiş. Böylece dükün başı dertten kurtulmuş, adı da rezaletten... İşte evlenme öyküsü de bu...

Bir süre sessizlik oldu. Ortalık büsbütün kararmıştı. Baron, markizin dimdik duran başını güçlükle görebiliyordu. On dördüncü Louis tarzındaki duvar saatinin uyumlu ve dü-

zenli tik-takları işitiliyordu yalnız. Birdenbire markizin yüzü önünde bir beyazlık belirdi. Genç adam, hafif bir hıçkırık işitince, teyzesinin ağladığını anladı. Telaş içinde birkaç adım ilerledi ve Mme de Beaulieu'nün önünde ufak bir tabureye çökerek elini sevecenlikle avucuna aldı. Gururdan çok daha etkili olan bu acıyı yatıştıracak bir tek sözcük bulamıyordu.

— Merak etme, dedi markiz hafifçe, üzüntüme engel olamadım, doğrusu. Öylesine vurulmuşa döndüm ki, gözyaşlarımı tutamadım. Gaston'u ne kadar çok severdim! O benim ikinci oğlumdu! Kendi kanım. Onun her kötü davranışı bana iki taraflı dokunur. Bu kadar nankörce davranmış olmasına aklım ermiyor bir türlü; çünkü mert bir çocuktu o, tertemiz bir kalbi vardı. Nasıl değişebildi bu kadar çabuk? Senelerin onda bıraktığı izleri birkaç ay içinde başkaları nasıl silebildi? Ben onun üzerine ne çok titremiş, ne engin bir sevgiyle yetiştirmiştim onu! Ödülüm bu mu olacaktı benim! Ah! Nankör! Nankör!

Derin bir heyecana kapılan baron, iradesiz bir hareketle masanın üstünden, markizin yoksul çocuklara kazak örmek üzere kullandığı tığı tutmuştu; bir eliyle de tığı, ısrarla gri renkte büyük bir yumağa batırmaya çalışıyordu.

Bu arada markiz kendine gelmişti. Son gözyaşlarını siliyordu. Dayanıklılık göstererek:

— Önemli olan, dedi, Claire'e karşı çok dikkatli davranmamızdır. Kendisini tanıyorsunuz. Onurlu ve başına buyruk bir kızdır... Babasına çekmiş: Pırlanta kalpli, fakat dik kafalı. Derin bir güven içinde, vurulmuşa dönecek. Daha bu sabah bana Gaston'un sözünü ediyordu. Gaston'un

başka bir kadını düşünebileceği bir an bile gelmemişti Claire'in aklına. Dükün susmuş ve gelmekte gecikmiş olmasını durumunun öyle gerektirdiği şeklinde yormuştu. Kuşku duymak aklının kenarından bile geçmemişti. Namuslu ve açık yürekli bir kız olduğu için, karşılık olarak da yalnız bunu bekliyordu. Böyle bir düş kırıklığı Claire'inki gibi bir kalbi çok, ama çok tehlikeli bir heyecana sürükleyebilir.

— Fakat, teyzeciğim, Bligny'yle konuşsak acaba durum değişmez mi dersiniz? Gaston bu işe istemeyerek sürüklenmiş. Yaptığı hatanın ağırlığı gözleri önüne serilirse, onu yola getirmek olası olur belki! İzin verirseniz ben bu yolda elimden geleni yapabilirim.

Markiz üstten bir tavırla:

— Hayır, dedi, boyun eğip yalvaracak insanlardan değiliz. Kızım üzülse bile, bizim tutumumuz dürüstlüğün ve onurun dışına çıkamaz. Bu tutumu değiştirmek gelmiyor içimden. Kızıma bu üzücü haberi vermek için, yeğenimin yeni nişanlısıyla evlenmesini bekleyeceğim. Acı acı gülümseyerek ekledi: Çünkü Bligny ayran gönüllünün biridir, daha kaç dala konacağı belli olmaz.

— Naslı isterseniz, dedi baron; size yol gösterecek değilim. Doğrusunu isterseniz ben de sizin bu şekilde konuşmanızı bekliyordum... Yalnız uzlaştırma önerisinde bulunmayı üstüme bir borç bildim. Her ne olursa olsun, en önemli görev size düşüyor, gizlice birkaç damla gözyaşı dökseniz bile, hiç olmazsa yeğeninize karşı yapmacık bir tavır almak zorunda kalmazsınız. Bligny için aynı şeyi söyleyemem.

Geniş loş merdivenden, neşeli bir kadın sesiyle birlikte ayak sesleri duyuldu. Octave, Claire ve Sophie tasasız bir halde, güle oynaya aşağıya iniyorlardı. Kabına sığamayan delişmen genç kadının neşesi Octave'la Claire'i de sarmıştı.

Salonun kapısı açıldı. Mme de Préfont, karanlığa gömülmüş görkemli odaya kuzenlerinin önünden bir çığ gibi girdi.

— Hey! Aman yarabbim! Karanlıktasınız! Bu hal insana hüzün veriyor! dedi. Mezarda sohbet ediyormuş gibi bir durumunuz var. Baksanıza, göz gözü görmüyor!.. Birbirinize ne dediğinizi anlamayacaksınız!.. Teyzeciğim bizi şımartıyorsunuz... Konağın en iyi dairesini ayırmışsınız bize... Biliyor musun, ayrılmak istemeyeceğiz buradan...

— Daha iyi ya, kızım! Trende acıkmışsınızdır... Yemek yiyelim.

O anda, Mme de Beaulieu'nün sözü öbür taraftan işitilmiş gibi, yemek salonunun kapısı, iki kanadıyla birden açılıverdi. Eski porselenlerle ve som gümüş takımlarıyla dolu dresuarlarda bir pırıltı belirdi ansızın. Baş garson seslendi: "Yemeğiniz hazır, bayan markiz."

VI

Préfontların Beaulieu'ye indiğinin ertesi günü Bay Derblay, kız kardeşiyle birlikte şatoya geldi. Tam sırasında bir ziyaret olmuştu bu. Çünkü baronun ufak tefek karısı kır yaşamını sıkıcı bulmaya başlamıştı bile.

Beaulieu sakinleri, gümüşî ve kırmızı çizgili büyük bir çadırın altına oturmuş, ekimin son güzel günlerinin birinden, yakında hüzünlü ve soğuk bir görünüme bürünecek olan havanın veda gülümsemesinden yararlanıyorlardı. Güneşin sıcağına aldanan kuşlar, bahçedeki ağaçlıkta yaza kavuşmuş gibi ötüşüyordu. Terasın parlak kumu üzerinde sarı gagalı iki serçe, Octave'ın attığı ekmek kırıntılarını paylaşamıyor, cıvıldaşarak çekişiyordu. Markiz, atkısına sarınmış ve güzel havanın etkisiyle kendinden geçmiş bir durumda çevreyi dinliyordu. Claire'le Sophie, pembe granitten parmaklığa dirseklerini dayamışlar konuşuyorlardı. Baron, sallanan bir koltuğa uzanmış ağır ağır sigarasını tellendiriyordu. Octave, not defterinin bir yaprağına, arkalarına ufkun berrak fonu geldiği için hoş bir görünüm oluşturan iki genç kadının silüetini, kimseye belli etmeden karalıyordu. Bu ufacık çevre derin bir sessizliğe gömülmüştü. Önüne geçilmez tatlı bir yorgunluk yavaş yavaş insanın elini ayağını kesiyor, iliklerine kadar işliyordu.

Hizmetçinin kumları çıtırdatarak gelişi, herkesi bu beden ve ruh uyuşukluğundan uyandırdı; markiz gözlerini açtı; Claire'le Sophie, dalgın dalgın vadiyi izlemeyi bırakıp başlarını çevirdiler. Octave telaşla cebine soktu not defterini. Yalnız baron, pek hafifçe başını büktü. Boş yere kılını kıpırdatmak adeti değildi.

— Bay ve Bayan Derblay, bayan markiz tarafından kabul edilmelerini rica ediyorlar.

Claire, bu sözler karşısında kalkık kaşlarını belli-belirsiz çattı. Derblay ismi, birden peşinin bırakılmadığı duygusunu verdi ona. Canı sıkıldı. Bu yabancının onun yaşamına et-

kileri olacakmış gibi bir önsezi kapladı içini. Kalbi şimdiden isyan etti.

Birden yüreği üzünçle doldu. Terk edilmiş olduğu düşüncesi, zaten epeydir içinde çöreklenmişti. Kendi kendine, nasıl olup da Bay Derblay'in, bütün o arsızca hayranlık gösterilerinden sonra şatoda boy göstermeye cesaret edebildiğini sordu.

Gerçi Bachelin, Derblay'in gelmek istediğini önceden haber vermişti. Arazi işinde uzlaşma sorunu vardı ortada. Fakat bu bir bahane de olabilirdi. Yoksa bu adam, dükün, Claire'i bir an terk ettiğini görünce ona yaklaşmayı tasarlayacak kadar cesur muydu? Bütün bu karanlık düşünceler bir saniyede Claire'in belleğinden geçmiş ve Philippe'e karşı olan nefretinin başlangıcı olmuştu.

— Gelsinler teyzeciğim, gelsinler, diye atıldı Sophie. Şu demirhane sahibini çok merak ediyorum! Eğlenmiş oluruz; hem kız kardeşinden köyde olup bitenleri öğreniriz. Belki de yerel kıyafetledir. Ooo! Ne kadar hoş olur!

Markiz gülümseyerek yanıt verdi:

— Telaş etme kızım, onları geri çevirecek değilim.

Sonra hareketsiz bekleyen hizmetçiye dönerek:

— Bay ve Bayan Derblay'in lütfen buraya buyurmalarını rica edin.

Bir süre sessizlik oldu, sonra salonun geniş camlı kapısı açıldı ve Philippe, yanında kız kardeşi Suzanne olduğu halde peronda göründü. Esmer ve keskin yüzüne güneş vurdu. Kuvvetli, fakat durgun ve ağırbaşlı bir görünümü vardı. Üstündeki siyah redingot, onu gerçekte ol-

duğundan daha iri gösteriyordu. Kız kardeşi, koyu lacivert yünlü kumaştan sade bir elbise giymişti. Kızcağız utangaç bir tavırla ağabeyine sokuluyordu. Yüzü heyecan ve endişe içindeydi. Bununla birlikte kararlı görünüyordu. İri gözlerini ağabeyinden ayırmıyordu. Ona cesaret vermek istiyordu sanki.

Markiz, misafirleri karşılamak üzere ayağa kalktı.

Philippe, markizin önünde büyük bir saygıyla eğildi ve kekeleyerek birkaç sözcük söyledi. Mme de Beaulieu bu anlaşılmaz konuşma karşısında hafifçe gülümsedi. Sonra, genç adamı sıkıntıdan kurtarmayı düşünmüşçesine, sevimli bir hareketle Suzanne'ın elinden tutarak:

— Ağabeyinize söyleyin kızım, evime hoşgeldi.

Philippe derin bir minnet ifadesiyle başını kaldırdı:

— Kardeşimi bu derece iyi karşılayışınıza nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, bayan markiz. Suzanne, benim elimde, anne şefkat ve özeninden yoksun olarak büyüdü, öğüt ve derse gereksinimi var. Bunu ise, en iyi şekilde ancak yanınızda görebilir; kendisiyle ilgilenmek lütfunu bizden sakınmayacağınızı umarım.

Mme de Beaulieu daha büyük bir dikkatle Suzanne'ı süzdü. Genç kızın sevimli, temiz ve taze yüzü karşısında duygulandı.

— Gelin sizi öpeyim, güzelim, dedi.

Ve dudaklarını Suzanne'ın kumral saçlarına dokundurarak Philippe'e döndü:

— İşte, dedi, böylece bu yavruyla ilgili anlaşmamızı imzalamış oluyorum. Bütün günahlarınız affedilmiştir komşum. Şimdi buyurun, ailemizle tanıştırayım sizi...

Yanlarına yaklaşan Octave'ı göstererek:

— Oğlum Beaulieu Markisi, dedi...

Marki açık yüreklilikle:

— Tanıtmanıza gerek yok, anneciğim, dedi. Ve elini Philippe'e uzattı. Bay Derblay'le daha önce karşılaşmıştık. Hayret! Komşucuğum, çok kuvvetli tabanlarınız varmış. Yakalanmamaya kararlı olduğunuz gün, benim av partisinde kaçırdığım tavşanlar bile size yetişemez sanırım.

Philippe gülümseyerek yanıt verdi:

— Size kim olduğumu söylemediğim için özür dilerim, bay marki... Bana karşı oldukça sert bir tutumunuz vardı. Kendimi tanıtırsam pek iyi karşılanmayacağımı düşünmüştüm.

— Orası öyle! Çünkü sizi önümüze güçlük çıkarmış bir insan olarak tanıyordum. Şimdi iş değişti tabii. İyi arkadaşlık yapacağımızı umarım... Fakat Bayan Derblay'le tanışmak şerefine kavuşamayacak mıyım?

Suzanne'ın insanı büyüleyici bir çekiciliği vardı. Octave dikkati çeken bir telaşla genç kıza yaklaştı. O sırada Mme de Beaulieu Philippe'e döndü ve onu Sophie'yle Claire'e tanıttı:

— Bay Derblay, Pont-Avesnes demir ocaklarının sahibi... Sonra iki genç kadını göstererek: Yeğenim Bayan Baron de Préfont, ve kızım Bayan de Beaulieu.

Philippe'in yüzü kıpkırmızı kesildi. Çılgın gibi sevdiği kadına bakmaya cesaret edemiyordu. Neredeyse diz çökecekmişçesine eğildi.

Sophie, Claire'in kulağına eğilerek:

— Fakat, şekerim, efendi kılıklı bir insanmış bu! dedi. Bense onu kolları sıvalı, dizlerine kadar deri önlüklü, saçları eğe talaşlı bir demirci sanmıştım!.. Doğrusu yanılmışım, güzel giyinmiş! Bizim baron hiç de böyle değil! Tabii bu gibi yolculuklarda olmuyor! Nihayet, olağanüstü bir durum bu! Yani bu adam çekiç tutmuyor mu? Şuna bak!.. İnanılacak şey değil... Çok yakışıklı... Ne güzel gözleri var!

O ana kadar başka tarafa bakan Claire, gözlerini sertçe Philippe'e dikti. Körükörüne bir öfkenin etkisinden kurtulamıyordu. Karşısında dikilip duran kendini bilmeze kırıcı sözler bulmak ve ona gücendirecek şekilde bakmak geldi içinden. Philippe'in güçlü kuvvetli yapısını kaba buluyordu. Bununla birlikte, ona soylu ve ağırbaşlı bir tutum kazandıran sade görünüşü Claire'in dikkatini çekti. Bu sırada dükü gözünün önüne getirdi. Bir anda Gaston'un zarif ve ince-uzun yapısını, asıkça yüzünü, kestane rengi saçlarını, mavi gözlerini ve kumral bıyıklarının çevrelediği gülümseyen dudaklarını iyiden iyiye fark etti. Karşısında duran Philippe'le dükün hayali birbirine baştan başa zıttı. Biri gürbüz yapılışıyla burjuvalığın sağlamlığını canlandırıyordu sanki; öbürü ise soylu sınıfının, eski halini biraz yitirmiş olan sevimli inceliğinin kusursuz örneğiydi.

Philippe, genç kızın bakışları karşısında ne yapacağını şaşırmış ve öylece donakalmıştı. Ayakları yere saplanmıştı sanki, derin bir heyecan içindeydi. Bu kızgınlık dolu bakışların sorgulayıcılığından sıyrılmaya çalıştı. Kendisine karşı yumuşak davranacak birine sığınmayı düşünerek Suzanne'la konuşmakta olan markiye doğru bir-iki adım atmak istedi: Fakat elinde değildi. İstemeyerek gözü kendi

üzerine kaydı ve birden kaba, bayağı, sevimsiz buldu kendini. Derin bir üzünçle durumunu, gözü önünde gezinen iki gençle karşılaştırdı. İkisinin de üstünde iyi dikilmiş, rahat ve sade birer elbise vardı. Zariftiler. Oysa kendisinin taşıdığı siyah redingot gülünç bir şekilde biçilmişti, iğrençti adeta. Elindeki yüksek şekilli şapkayla büsbütün gülünç bir konuma geldiğini düşündü. Korkunç bir acı duydu içinde.

Şu anda, baron ve Octave gibi giyinmiş olmak ve rahat bir hava içinde bulunabilmek için ömrünün on senesini seve seve verebilirdi. Claire, onu ilk gördüğünde karşılaştığı bu kılığı hiçbir zaman unutamayacaktı. Philippe, genç kızın, bütün yaşamı boyunca, belleğinde yer edecek olan bu biçimsiz anının etkisi altında kalacağını düşündü. Şimdi Mlle de Beaulieu'nün, maddi bakımdan yıkılmış bile olsa, Pont-Avesnes demir ocaklarının sahibinden ne kadar uzakta bulunduğunu daha iyi anlıyordu. Derin bir umutsuzluk içinde, erişemeyeceği şeye büyük bir hırsla göz dikmek gibi bir çılgınlığa düştüğü için bin pişman oldu.

Octave'ın seslenişi üzerine Philippe kendini toparladı.

— Sayın Bay Derblay, burada, endüstri konusunda size kafa tutabilecek biri var, dedi marki; kuzenim Bay Baron de Préfont, kendisi bir bilgindir.

Baron yumuşak bir tavırla markinin sözünü kesti:

— İnceleme yapan bir adamdır de, Octave... Bilginin alanı çok geniştir. Benim savım, bu engin alanın küçücük bir kısmını incelemiş olmaktan öteye gidemez...

Philippe bir yandan barona yaklaşıyor, bir yandan da göz ucuyla Mlle de Beaulieu'yü izliyordu. Sevimli Claire, ağır

ağır uzaklaşmıştı. Taraça boyunca Sophie'yle şakalaşarak geziniyor ve kırmızı ipek şemsiyesinin ucuyla, taş parmaklığın arasından sarkan güllere iradesizce dokunuyordu.

Demirhane sahibi, içini çekerek bu güzel görünüşten istemeye istemeye başını çevirdi.

— Bay de Préfont'un adını daha önce de işittim.

Sonra Baron nezaketle itiraz edince:

— Semantasyon üstüne değerli bir çalışma yapan siz değil misiniz, efendim? dedi. Bu önemli problemle ben de uzun boylu uğraştım ve bu arada sizin Fransız Akademi'sine sunduğunuz bilimsel belgeyi derin bir ilgiyle okudum.

— Vay! Vay! Baron diye atıldı neşeyle Octave, demek siz şu dağların ortasında tanınmış olacağınızı ummuyordunuz?.. Haydi bakalım! Azizim, ünlü olmak yolundasınız, adınız kırların ortasına kadar yayılmış. Artık sizin o eski, "Fortis Gladio" dövizinize "et penna"yı da eklemek gerekecek. Alay ettiğimi sanmayın... Ben de sizin yolunuzdan pekala yürüyebilirim.

Markinin konuşmaları baronun canını sıkıyordu! Philippe'in kişiliğinde, kendisini anlayabilecek bir ilgili bulduğu için sevindi ve hemen çeliğin eritilmesi konusunda bilimsel bir tartışma açtı. Karısının işe karışması bile onu bu konudan ayıramıyordu. İngilizlere özgü bir inatla kendini konuya iyice kaptırmış, içini döküyordu. Bir yandan da kanıtlarını kuvvetlendirmek amacıyla ellerini birbirine vurarak makinelerin gürültüsünü yansıtıyordu. Derblay'i kaçırmaktan korkuyormuş gibi, onun koluna yapışmıştı. Yüksek sesle ve el hareketleriyle konuşuyordu.

Oysa Philippe, muhatabının bu işgalci teklifsizliğinden hiç de kaçıp kurtulmak istemiyordu. Aksine, burada duyduğu sıkıntıyı giderecek beklenmedik bir can dostu bulduğu için mutluydu, konuyu daha da derinleştirmeye çalışıyordu. Baronun keyfine diyecek yoktu. İçinden geldiği gibi konuşuyor, Philippe'e: "Azizim" diye sesleniyordu. Üç aylık ilişkilerinden sonra kuşkusuz baron, ancak bu derece yakınlık gösterebilecekti. Aynı bilimsel alanda uğraşmaları, onları, bir anda, birbirlerinin ellerine dokunarak işaretleşmiş iki mason gibi yakınlaştırmış ve aralarında sımsıkı bir bağ kurmuştu.

— Ham maden çıkarıyorsunuz tabii? İşletmeniz kimbilir ne kadar ilgi çekicidir! diyordu baron. Yarın, atölyelerinizi görmek üzere Pont-Avesnes'e inmek isterim. Herhalde yüksek sayıda işçi çalıştırıyorsunuzdur?

— İki bin işçi.

— Çok güzel! Ya yüksek fırın sayısı?

— Yılın başından sonuna kadar hiç söndürülmeyen on fırınımız var. Sonra makineli çekicimizi göreceksiniz. Kırk bin kilo ağırlığında. Öylesine kesinlikle hareket edebiliyor ki, onu bir yumurtanın üzerine kadar indirebilir ve yumurtayı kırmadan kabuğuna dokundurabilirsiniz.

— Öyleyse, siz bu aletle, Crensot'ya rekabet edebilirsiniz?

— Elbette, zaten onun büyük ölçüde yaptığını biz de az ölçüde yapabiliyoruz.

Baron neşeyle atıldı:

— Azizim, sizinle karşılaşmak benim için gerçekten büyük bir mutluluk oldu... Hafta sonunda karımla İsviçre'ye

hareket etmek amacındaydım, fakat şeytan görsün yolculuğu!.. Anlıyorsunuz ya, kalıyorum... Sizinle deneyler yapacağız... Laboratuvarınız var mı? Tabii! Kimyagersiniz değil mi? Olağanüstü! Siz ömrümde en çok hoşlandığım insanlardan birisiniz.

Baron, Philippe'in koluna girerek taraçayı adımlamaya başladı.

Sophie, Claire'le birlikte yaklaşarak:

— Bu durum ne böyle, kocacığım?

Octave gülerek yanıt verdi:

— Bay Derblay'i yağız atının terkisine almış sürüp gidiyor, sevgili kuzenim. Baronun keyfine diyecek yok.

— Bana bakın! Borunu durduramazsak çok uzaklara gidebilir bunlar.

— Durdurmamıza ne gerek var? dedi marki. Yoksa Bay Derblay'le de Préfont'un arkadaşlığını iyi bulmuyor musunuz? Kocanız bin yıllık yiğit bir ailenin savaşçı büyüklüğünü canlandırıyor kişiliğinde. Bay Derblay de, sanayici oğlu olarak buhar makinesini, gazı ve elektriği bulan eşsiz bir çağı temsil ediyor. Doğrusunu isterseniz ben, kendi hesabıma bu iki insanın birbirine değer verecek bu kadar çabuk ve yürekten anlaşmış olmaları karşısında hayranlık duyuyorum. Bir ülkeyi büyük yapan, her şeyden önce geçmişteki kahramanlıkları ve çağdaş ilerlemeleridir.

— Octave, dostum, dedi Sophie, görülüyor ki, tam bir avukatsın: Çok güzel konuşuyorsun. Fakat izin verirsen şunu söyleyeyim ki, biraz demokratsın; o babanın oğlu değilsin sanki.

Genç adam gülerek yanıtladı:

— Unutmayın ki, kuzenim, demokrasinin egemen olmaya başladığı çağda yaşıyoruz. Demokratik gidişe uygun bir aristokrasi kurmaya çalışalım. Bunun için ise ikisi ortasını almalı ve böyle bir temel üstüne yeniyi ve iyiyi kurmalıyız. Böylece doğuştan asilliğin yerini, asıl değer taşıyanın, yetenek asilliğinin almasını sağlamış oluruz. Bu, aslında, dedelerimizin yürüdüğü yolu izlemekten başka bir şey değildir. Soyumuzun ilk insanlarının asil olarak doğduklarını sanıyor musunuz? Onların, başkalarının üstüne yükselmeleri yiğitlikleri sayesinde olmuştur. Nitekim Préfont Soyu'nun ilk kişisi sadece Gaucher diye çağırılıyormuş, fakat, hiç kuşkusuz, bu onun atılgan ve becerikli bir insan olmasını önleyememiştir. Onun gözünü budaktan sakınmayan bir asker olduğunu biliyoruz. Savaşımcılığı sayesinde asillik unvanı almış, yağmalarla zengin olmuş; Filistin'den geldiği için de memleketinin adıyla çağırılmış. İşte bu yüzbaşı Gaucher sayesindedir ki, sevgili kuzenim, siz bir baron karısısınız. Neden geçmişimizi inkar edelim. Eskiden: "Şeref ve şan yiğidin" deniyormuş, bugün artık "Meydan zekanındır" demesini bilmeliyiz.

Ağaçların arkasından özentili bir ses duyuldu:

— Doğru düşünüyor ve doğru söylüyorsunuz, bay marki; bayan baronun kanısına karşı geldiğim için beni affedeceklerini umarım.

Bachelin, elinde şapkası, koltuğunda her zaman olduğu gibi evrakla tıka basa dolu çantası, yüzü kan kırmızı kesilmiş bir halde taraçanın köşesinden çıkıverdi.

Bayan baron gülerek seslendi:

— Hoppalaa! Az daha geç kalıyordun Bachelin, tam zamanında yetiştin. Ah! Siz adliyeciler yok musunuz, hepiniz halktansınız. İhtilal sizin için yapıldı zaten. Anlamıyorum doğrusu, her yerde mantar gibi bitiyorsunuz!.. Sen de nerden çıktın şimdi?

— Bahçeden geçtim; Varenne'den geliyorum, arabamı küçük kapıda bıraktım... Fakat, özür dilerim...

Sonra, Suzanne'la birlikte kendisine doğru yaklaşan Mme de Beaulieu'ye dönerek:

— Bayan markiz... Saygılarımı sunarım... Günaydın, Bayan Suzanne... Bugün olağanüstü bir sıcak var... Aceleyle geldim... Bay Derblay'in geldiği anda burada olmak istiyordum... Ne yazık ki, çok önemli bir anlaşmanın imzası geciktirdi beni... Beni çok üzen bir anlaşma bayan markiz. Varenne'in satış işlemleri.

— Ya! demek Estrellesler sonunda müşteri bulabildi? dedi Octave.

Bachelin içini çekti:

— Evet, buldular, hem de uygun fiyat ödeyen bir müşteri. Fakat adam bu yere özel bir önem veriyordu... Oradan Estrelleslerin alabileceği paranın en az üçte bir fazlasını ödedi, hem de bölünmüş olduğu halde. Adam Parisli büyük bir fabrikatör. Hatta ailenizi tanımak şerefine daha önceden kavuştuğunu da söyledi. Beaulieulere komşu olmak istemesinin nedeni de bu olsa gerek.

Markiz kayıtsızlık içinde sordu:

— Adı neymiş bu bayın?

Noter sakin bir tavırla yanıtladı:

— Bay Moulinet.

Bachelin, bu ismin nasıl bir etki uyandıracağını iyi biliyordu. Sophie ellerini çırparken Claire atıldı:

— Athénaïs'in babası!

— Bay Moulinet'nin yanında Athénaïs adında genç bir kız vardı gerçekten. Malikane onun üstüne yapıldı; düğün armağanı imiş. Senelik geliri en azdan otuz bin frank, bu miktar icar sözleşmelerine göre artmaya da elverişli.

— Ooo! Mükemmel! Gördünüz mü komşularımızı! dedi Sophie. Demek Bay Moulinet şatoculuk oynayacak. Zavallı adam! Bahçıvanına benzeyecek Tanrı bilir!

Bachelin sordu:

— Çok zengin olduğu söyleniyor?

— Son derece zengin, dedi Sophie, gülünç şekilde zengin.

— Görüyorsunuz ya! Octave'cığım, sizin kuramlarınız bizi buraya götürüyor işte. Zekanın aristokrasisi budur işte! Bunun en güzel örneklerinden biri Bay Moulinet'dir. Fransa'ya on general, iki amiral, bir mareşal ve birçok devlet adamı yetiştirmiş olan, Versailles'da dedelerinin resimleri, tarihimizin her büyük sayfasında isimleri bulunan d'Estrellesler bir çikolata fabrikatörü tarafından şatolarından kapıdışarı ediliyor. Vatanına en ufak bir hizmeti olmayan ve adı, sadece sokak başlarında dağıttırdığı el ilanlarında görülen ne idüğü belirsiz biri tarafından. İşte sizin demokrasiniz, azizim! Bakın! Bu gibi rezaletlere sahne olan bir ülke daha gösteremiyorsunuz... Yurdumuz mahvoldu!

— Sakin olun, bayan baron, dedi Octave. D'estrelleslerin şatolarını elden çıkarmış olmalarını ben de üzücü buluyorum. Fakat doğrusu, elden ne gelir? Dostlarımızı zengin etmek için Bay Moulinet'nin parasını mı alalım? Bu keyfi bir davranış olmaz mı? Piyasaya sürdüğü mala rekabet etmekten başka hiçbir kötülük yapılamaz ona.

Mme de Préfont bağırdı:

— Beni rahat bırak, dayanılmaz bir hal aldın. Bütün bunları beni kızdırmak için söylüyorsun galiba, ağzından çıkanı kulağın duymuyor.

Ve Mme de Beaulieu'nün koluna girerek baronla, Philippe'e doğru birkaç adım attı.

Claire, arkada hareketsiz ve düşünceli bir halde kalmıştı. Bay Derblay'le Athénaïs'in ansızın yaşamına girmeleri garip bir heyecan uyandırmıştı içinde. Kibar bir ortamda yetişmişti o. Çevresinin aristokrat kişileri tutuculuk derecesine varan gururlarıyla kendilerini daima halktan uzak tutmuşlardı. Özüne beklenmedik şekilde saldırılmış olması, Claire'i acılı bir şaşkınlığa sürüklemişti. Mademki, B. Derblay, Beaulieu'ye bu derece kolaylıkla girebiliyor, itibarla karşılanıyor, soyluya eşit sayılıyordu, öyleyse bu eski şato bir sokak kadar bayağı bir durum almıştı. Şato sakinlerinin yabancılara karşı gösterdikleri bu bayağılığa kaçan teklifsizliğin büyük bir tepkiyle önüne dikilmeye karar verdi. Ve çevresindekilerin güler yüzlü ve gönül alan tavırlarının tersine Claire suratını asarak soğuk bir hal aldı.

Bu arada çevresinde anlaşılmaz ve korkunç birtakım olayların döndüğünü seziyordu. Dükten bir ses çıkmaması,

içinde düşündüğünden de büyük bir yara açmıştı. Çevresindekilerin zoraki davranışları, gizlice yakaladığı birkaç kesik tümce, yanlarına yaklaşınca birdenbire kesilen konuşmalar, yakınlarının aşırı sevgi gösterileri, bütün bunlar onu güvensizliğe sürüklemişti. Derin bir acı içindeydi. Bu onurlu ve açık yürekli insan için sözcük oyunları dayanılmaz bir şeydi. Önüne çıkacak engele doğru diki dikine yürümek ve ona cepheden saldırmak Claire'in karakterinin gereğiydi. Fakat bu durum karşısında diki dikine yürümeye cesaret bulamadı içinde. Yüreğindeki sevgi çekingen bir hale getirmişti onu. Dükün kendisine ihanet ettiğini duyacakmış gibi korkuyordu. Sevdiği insanın hesabına utanç duyması ve onun kabalığını ortaya çıkarmak korkusu Claire'in soru sormasına engel oluyor ve sessizce acı çekmesine yol açıyordu.

Philippe'i kayıtsız ve üstten bir tavırla karşılamış, selamına, onu hor gördüğünü saklamaya çalışmadan karşılık vermişti. Şatoya gelişinden hoşlanmadığını belli etmek için onu baştan aşağı şöyle bir süzmüştü. Suzanne şaşırmıştı. Mlle de Beaulieu'nün sımsıkı kapanmış olan ağzını açtırabilmek için birkaç tatlı söz söylemiş, fakat terslenince, kendisine çocukluğundan beri bir baba şefkati gösteren Bachelin'e sığınmıştı.

Suzanne'ın sadeliği ve sevimliliği markinin ilgisini çekmişti. Şu var ki, Claire'in tutumu karşısında genç kız üzülmüş ve cesaretini yitirmişti. Kızcağızın kurduğu düşler bir anda suya düşmüştü. Ağabeyinin mutluluğunu büyük bir tehlike karşısında görüyordu. Vaktinden önce gelişmiş olan sağduyuyla, kibirli ve çalımlı Claire'in Philippe'den ne kadar uzakta bulunduğunu ölçebiliyordu. Anlıyordu ki, bir-

birine hiç benzemeyen bu iki varlığı ancak beklenmedik bir olay birleştirebilirdi. Bununla birlikte büsbütün umutsuzluğa düşmedi. Temiz yüreğiyle yaradana sığındı ve bu defa aynı zamanda çocuksu bir yapışkanlıkla bütün güçlükleri yenmeye çalıştı.

Philippe markizin üzerinde iyi bir etki bırakmıştı. Gerek Bachelin'in daha önce Philippe'i övmüş olması, gerekse baronun hayranlıkla onu hep kendi yanına çekmesi ve şatoda böyle bir insana rastlamanın hayreti içinde bulunması markizde büyük bir memnunluk yaratmıştı. Bu hava içinde markiz, Derblaylerin şatoda akşam yemeğine kalmalarını istedi. Fakat bunun üzerine kızının sert bakışlarıyla karşılaşınca vurulmuşa döndü. Sempatisini ifade etmenin zamansız olup olmadığını düşündü kendi kendine. Ama gene de pişman olmadı. Claire'in hoşnutsuzluğunun sadece bir yabanıllık nöbeti olduğu kanısına vardı. Zaten B. Derblay'in davranışı işi çıkmaza sokmadı. Derblay, yemeye kalmayı büyük bir nezaketle özür dileyerek reddetti. Bu lütuftan yararlanamayacağı için derin bir üzüntü duyduğunu, ne yazık ki, işlerinin şatoda yemeye kalmasına olanak vermediğini ileri sürdü.

Gerçekte ise, şatodan uzaklaşmak için acele ediyordu. Bu taraçada geçirdiği iki saatlik zaman onun için korkunç bir işkence olmuştu. Baronun söyledikleri bir kulağından girmiş öbüründen çıkmıştı; şakakları bir mengeneyle sıkılmıştı sanki. Beyni karmakarışık düşüncelerle altüst olmuştu. Oradan hemen kurtulmak istiyordu. Sabırsızlıkla beklediği ve sonunda büyük bir sevinç umduğu bu görüşme, yaşamının en sıkıntılı anlarından biri olmuştu. Umutsuz,

bitkin, bütün tutkulu tasarılarından vazgeçmeye hazır bir halde şato sahiplerinden izin istedi.

Claire, Philippe'in gelişine olduğu gibi ayrılışına da en ufak bir ilgi göstermedi. Genç adamın saygılı selamı karşısında tek sözcük söylemeden, kurumlu bir tavırla hafifçe başını salladı. Bu davranış alışveriş ettikleri bakkala yapabileceğinden ayırtsızdı.

Philippe'in çekilişi tam bir bozgun halini alabilirdi. Bereket versin ki, müttefikleri yerinde ve zamanında imdadına yetiştiler. Bu arada baron, tutkunun ne dereceye kadar kişinin karakterini değiştirebileceğini göstermişti. Bu tutucu adam, Derblay'i bahçe kapısına kadar geçirmiş ve ayrılırken kırk yıllık bir dost gibi elini hararetle sıkmıştı. Marki de Suzanne'ı aynı yere kadar izlemiş ve genç kızın hatrı için ağabeyine de büyük bir yakınlık göstermişti. Bachelin, koltuğundan ayrılmaz çantası, arkalarından gelmişti. Kapı önünde arabası bekliyordu. İhtiyar atı, fındık ağacının yapraklarını filozofçasına otlamaya koyulmuştu. Philippe'le Suzanne arabaya binerken baron, hiç gereği yokken atın gemini tutmaktan bile çekinmedi. Markiyle genç kız birbirlerine bir kez daha gülümsediler. Bachelin kamçısını atının sırtına şaklattı. Araba hareket etti. Baronla marki ilgi çekici bir ağızbirliğiyle seslendiler:

— Güle güle! Gene bekleriz! Philippe arabanın gürültüsü arasında kaybolan titrek bir sesle, asla! dedi. Noter birden arkasına döndü ve yineledi:

— Asla! Asla! Bu da ne demek! Aklınızı mı kaybettiniz, sevgili dostum? Neden Beaulieu'ye asla gelmeyecekmişsiniz artık?

Bu soru karşısında Philippe kendini tutamadı, düş kırıklığının yüreğine akıttığı zehri açığa vurdu. Onur kırıcı bir başarısızlıkla sonuçlanacağı her haliyle belli olan bir girişimi ne diye daha fazla devam ettirsindi? Haksız hakaretlere ve şiddetli acılara uğrayacağı besbelliydi. İyisi mi, şimdiden her şeyden vazgeçmeli, uğursuzluğun kökünü, henüz pek fazla yayılmamışken kurutmalıydı.

Bachelin alaylı bir tavırla sözünü kesti:

— Eh! Azizim, ne bekliyordunuz, ne bekliyordunuz, söylesenize? Bu derece sinirlenmeniz gerekiyor ki, oldukça iddialı gitmişsiniz oraya. Mlle Beaulieu'nün size, tıpkı hafif meşrep bir kızın bir üniversite öğrencisine davrandığı şekilde, hemencecik yılışacağını mı ummuştunuz yoksa? Biraz önce bulunduğunuz çevrede, aziz dostum, duygular büyük bir nezaket ve incelikle ifade edilir çoğu zaman. Orada, ne şiddetli etki bırakan hayranlıklar, ne de açıkça bildirilen nefretler vardır. Her şey belli kurallar içinde, belli bir kılık kıyafetle olmaktadır. Siz bu işe ilk atılışta inanılmaz sonuçlar elde ettiniz. İnsanları adeta büyülediniz, markinin dostluğunu kazandınız. Baron preparatörünüz olmak istiyor. Sonra Mme de Beaulieu, üzerinde bıraktığınız etkiyle, daha ilk görüşmede size, yirmi yıllık dosta yapılanı yaptı, sizi yemeye davet etti ve gene de şikayetçisiniz? Hakkınız yok! Evet, doğruyu söylemek gerekirse, Claire size karşı soğuk davrandı. Ama bunda büyütecek ne var? Boynunuza sarılacak değildi ya! Ah! Siz yok musunuz, her şey çarçabuk olsun bitsin istiyorsunuz! Dün onu görmeyi, bir an yanında olmayı erişilmez bir mutluluk sayıyordunuz. İki saatinizi onun yanında geçirdiniz, gene de umutsuzluk içinde söylenip duruyor, yerden göğe dert yanıyorsunuz!

Bir daha oraya gitmek istemiyorsunuz, ha! Siz aklınızı peynir ekmekle yediniz galiba! Bir defa, son derece kötü eğitim görmüş bir insan izlenimini bırakmayı göze alarak Beaulieu'ye gitmemezlik edemezsiniz. Kaldı ki, güzel Claire'in karşısında tapınmadan durabilecek kadar kuvvet duyumsuyor musunuz kendinizde? Ah! Dostum, sevmenin mutluluğu içindesiniz. Gençsiniz, ağlayınız, acı çekiniz, ne güzel şeydir o! İnanın bana, bundan ötesi yalan. Noter olarak kırk yıllık deneyimi olan bu ihtiyara inanın! Bu yaşımda yalnız bir şeye acıyorum...

Bachelin'in yüzü canlanmış, gözleri parlamıştı. Ders alınacak birkaç itirafta bulunacağı belliydi. Fakat bu sırada Suzanne gözüne ilişti. Genç kız, kulak kesilmiş, şatonun taraçasında markinin koparıp kendisine hediye ettiği güzel gülün yapraklarını yoluyordu. Noter, birden durakladı. Sonra, başı ayakları arasında, yavaş giden atına var kuvvetiyle kamçısını şaklatarak:

— Sözlerimi yabana atmayın, sevgili dostum, dedi, markizleri yeniden ziyaret etmeyi unutmayın. Mlle Claire, çok yakında birtakım korkunç sınavlar geçirecek. Ve unutmayın ki, olaylar onun size karşı olan tutumunu çok değiştirecektir. Ya! Asla demiyorsunuz artık. İleriye doğru bir adımdır bu! Yarın "her zaman" diyeceğinizden eminim. Pont-Avesnes'e geldik işte. İçeri girmeyeceğim. Katiplerime verilecek acele işlerim var... Haydi, bol iştahlar, iyimserliği elden bırakmayın!

Bachelin, Philippe'in elini sıktı, Suzanne'ın parmaklarını çevik bir hareketle öptü, sonra arabasını kasabanın ana caddesinde hızla sürerek büyük meydanın köşesinden kayboldu.

Philippe içini çekti. Bahçe kapısını açtı ve iki saat önce yüreği umutla dolu olarak ayrıldığı evine, başı öne eğilmiş bir durumda girdi. Arkasında, sessiz yazgısına saygıyla katılan kız kardeşi vardı.

VII

Varenne Şatosu, Fransa'daki feodalite devrinden kalma yapıların en güzellerinden biriydi. Enguerrand d'Estrelles tarafından atından düşürülen Kral Philippe Auguste'ü kurtarmakla ün salmıştı. İmparator Charles-quint, Nancy'yi kuşatmaya giderken bu şatonun işlemeli kurşunla kaplı sivri burçları altında barınmıştı. Kanlı ve vahşi Palatinat Seferi başlamadan önce, ünlü Mareşal Turenne'in imparator taraftarlarına karşı giriştiği saldırı sırasında Varenne kalesi top ateşiyle yıkılmış ve Louis XV ile Louis XVI zamanlarında öylece kalmıştı.

İhtilalin şatonun enkazına herhangi bir etkisi olmamıştı. Yıkılacak tarafı kalmamıştı zaten. Yalnız Besançonlular, kışlık yakacaklarını şatonun korularından sağlamışlar ve ev yapmak üzere taşlarını çalmışlardı. Bir taşocağı haline getirilen şato, yirmiden fazla evin malzemesini sağlamıştı. Hurda demircinin biri, damlarından üç yüz bin kilodan fazla kurşun aşırarak arsızca satmıştı. En çok yükünü tutan da o olmuştu.

Kont Artois ile savaşa giden d'Estrellesler, bu yağmaya karşı durmak olanağından yoksundular. O sırada onlar, Mayence önlerinde ateş ediyor, kılıç sallıyor, düşmanla kahramanca çarpışıyorlardı. Onların bu kahramanlığı sa-

yesinde Byron'un hüsarlarına ve Pichegru'nün humbaracılarına karşı Fontenoy zaferi kazanılmıştı. Şatonun düzenli bir şekilde herkes tarafından yağma edilmesi, ne gariptir ki, d'Estrellesleri iflastan kurtardı. Besançon Belediyesi Varenne arazisini milli emlak olarak satamadı. Burayı, istila edilmiş bir yer gibi yağma etmeye alışan köylü ve kentlilerin kötü niyetlerinden korkulduğu için kimse satın almaya cesaret edemiyordu.

Directoire Devrinde, Barras'nın koruması altında d'Estrellesler Fransa'ya döndüler. Mülklerini yağma edilmiş, fakat serbest bir halde buldular. Bir muhafız bölümüne kapı ve pencere takarak yerleştiler. İmparatorluk boyunca özenle saklanmış olan miraslarının kalıntılarıyla yeniden servet sahibi oldular. Restorasyon Devrinin ilk günlerinde yeniden Paris'te göründüler ve itibar sağladılar. 1830 isyanından sonra d'Estrelleslerin en küçüğü, Banker Claude Chrétien'in iki yüz bin Frank senelik geliri olan kızıyla evlendi. Kaynataya, krallık hazinesine yaptığı hizmetlerden dolayı bir süre önce baron ünvanı da verilmişti.

Genç d'Estrelles eskiye merak sardı. Ve büyük harcamaya katlanarak Varenne Şatosu'nu, görkemli zamanındaki durumuna uygun şekilde yeniden yükseltti. Mazgallı setleriyle kalın ve yüksek duvarlar, özel bir tarzda açılmış oluklarıyla azametli kuleler, şatoya eski görünümünü veriyordu. Yapı on senelik emeğe ve çok büyük harcamalara mal oldu.

Ortalık ince bir zevkle döşendi. M. d'Estrelles modanın önünden giden bir insandı: İnceden inceye araştırarak kiliselerin eski kredonslarını, parlak çerçeveli aynalarını ve

tahta kaplamalarını satın aldı. Bunlar Ortaçağ yontmacılarının şaheserleriydi. Göz kamaştırıcı Flandre halıları buldu. Kısacası Varenne, o zamanlar beğenilmeyen, bugün ise herkesin ısrarla aradığı taşraya ait sanat zenginliklerini bir araya getiren gerçek bir müze görünümünü aldı. Böylece, hazinelerle dolup taşan bu görkemli yapı, tutkulu koleksiyoncu için bir cennet oldu.

M. d'Estrelles ölünce bu güzel bina eksiksiz olarak, genç bir subay olan oğluna kalmıştı. Dört sene içinde Varenne'in değerinin üçte ikisi ipotek edildi. M. Moulinet malikaneye talip olduğu zaman, değer biçilmez koleksiyonlar müzayedeyle satılmak üzere Paris'e taşınmaktaydı.

Kızıyla dükü evlendirmeyi kafasına koyan sanayici, ilk önce Blignylerin Touraine'deki mülkünü almayı düşünmüştü. Fakat müstakbel damadının eskiden mirasçısı bulunduğu bu şato defalarca el değiştirmiş, en sonunda Bloislı zengin bir çini fabrikatörünün eline düşmüştü. Adam, Moulinet'nin oldukça çekici önerilerini küçümsemiş ve şatoyu satmaya bir türlü yanaşmamıştı. Bunun üzerine Athénaïs'in babası, Bligny'den habersiz Varenne işi üzerinde durmuş ve her şeyi hesap ederek, büyük bir sevinç içinde şatoyu satın almıştı.

Beaulieu'ye komşu gelmiş olmaları müstakbel kaynatanın çok hoşuna gitmişti. Ailece gidip gelmeler olacağını ve komşuluğun pek ilgi çekici bir gidiş alacağını düşünüyordu. Karanlık ve hainee birtakım hesapların uygulayıcısı olan Moulinet, koca seçmekte kızının elinden tutmasını bilmişti. Şu var ki, Athénaïs'in çevirdiği sinsice dolabı iyice kavrayamıyordu. Teklifsizlik konusunda ise dükün akrabalarının

birazcık ayak direyeceklerini dikkate alıyordu. İşin aslına bakılırsa, Gaston, kuzeninin başına gelen felakete karşın onunla evlenmek zorunda kalacaktı. Gelgelelim hırslı baba, hayret verici bir sivri akıllılıkla genç nişanlıları evcilik oynayan iki çocuk yerine koymuştu. Sanki Gaston'la Claire, kalbin boş ve aklın yönsüz bulunduğu çağda minimini bir çifttiler. Bu iki genç arasında, hiç olmazsa tek yanlı derin bir bağlılığın, yaşamın başlangıcında girişilen böyle bir anlaşmayı hazırlamış olabileceği, Moulinet'nin aklına sığmıyordu.

Gençliğinde Lombards Sokağı'ndaki ecza tüccarının katipliğini yaptığı sıralarda o da, Ferronnerie'de oturan bir değirmencinin on üç yaşındaki kızına tutulmuş ve çocukça birtakım vaadlerde bulunmuştu. Fakat sonra kız, unutulduğunu anlayınca İnnocents Meydanı'ndaki kasapla evlenmişti. Günün birinde Moulinet, onu, üstü-başı yağlı, kollarına yağlı kemik kırıntıları yapışmış bir halde, omuzlarında deri önlük, büyük bakır terazide kotlet tartarken görmüştü. Kendisi ise, o sıralarda milyoner olmuş, Malherbes Bulvarı'nda güzel bir evde oturuyordu. Bir ticaret mahkemesi yargıcının bu kanlı-canlı kasap karısıyla ne ilgisi olabilirdi? Yaşam onların delice davranışlarını düzenlemiş ve her ikisini de gerçek yerlerine getirip koymuştu. Mlle de Beaulieu ile dükün durumunu da aynı değil miydi sanki?

Birleşselerdi, acınacak şekilde orta halli bir yaşam sürmek zorunda kalacaklardı. Ayrılmaları ikisi için de hayırlıydı; böylece ikisi de işlerini yoluna koyabilirlerdi. Dükün durumunun düzelmesi, Claire'in de yaşama şartlarını şerefine layık bir hale getirebilirdi. Moulinet'nin kendisi bile elinden gelen yardımı esirgemeyecekti.

Sonra, bütün bunların üstünde, çok önemli bir neden daha vardı: Paşa gönlünün dileği. Bligny Dükünün kişiliğinde Moulinet, kendisine uygun bir damat görmüştü. Parayı keyfinden esirgeyen insanlardan değildi Moulinet. Kızının dük karısı olmasına mı karar vermişti; bu olmalıydı. Ve olacaktı da...

Şunu da belirtmek gerekir ki, Varenne Şatosu'nun görkemi Moulinet'in benliğini okşamıştı. Mazgallı kuleler, biberliklerin tepe mazgalları, titizlikle saat başlarını vuran ağır görünüşlü saat kulesi, bu sonradan görme insanı büyülemişti. Çalımdan kabaran yeni zengin, şatodaki yerini seçmişti bile. Duvarları d'Estrelles ailesinin bağlaşıklarına ait armalarla süslü büyük muhafız odasını beğenmişti. Büyük bir titizlikle onarılmış olan bu odada Charles-Quint yatmıştı vaktiyle. İşte Moulinet, buraya yerleşecek kadar arsızdı.

Dahası var; bu çikolata tüccarı benzersiz bir gönül rahatlığıyla Pavie kahramanının yatağına kuruldu. Yattığı odaya şatodakilerin, imparatorun odası, dediklerini duyunca Moulinet, şatonun kısa bir süre önce onarılmış olduğunu ve mobilyaların yeni olduğunu unutmuştu. Büyük adamın, birkaç saatini aynı duvarlar arasında ve aynı döşemenin üstünde geçirdiğini düşünmüş ve orayı gözüne kestirmişti. Tantanalı bir kerevet üstünde yükselen, Venedik tarzında işlemeli perdelerle süslü yatağa yuvarlanması da bu düşünceyle olmuştu. Çelimli bir ifadeyle "şatoyu bir zamanlar Charles Quint kurmuştu" demek için fırsat kollamaktan geri durmuyordu. Büyük imparatorun, saat ayarlamayı kendine iş edindiğine yürekten inanıyordu. Sonraları Saint-

Just'te ruhunu saran sıkıntıyı gidermek için Moulinet de aynı önleme başvuracaktı.

Athénaïs'e gelince tatmin edilmiş bir fodulluğun zevkini çıkarmak bir yana, şatoyu, düşmanını yerle bir edecek korkunç kale olarak görüyordu. Ona göre, Varenne'in en üstün özelliği kurumlu ve görkemli burçlarını Beaulieu'nün iki fersah yakınında yükseltmesiydi. Oradan, Athénaïs duruma daima egemen olacak ve bütün varlığıyla nefret ettiği insanı, kesin bir şekilde yaralayacağı zaman güvenlik içinde seçebilecekti.

Bachelin tarafından kaleme alınan sözleşmeyi imzaladığının ertesi günü ustalıkla birtakım bilgiler edinmişti. Bayan baronun Clairelerde olduğunu öğrenmişti. Fakat iki düşmanın bir arada bulunmaları, Athénaïs için korkulacak bir durum yaratmaktan uzaktı. Aksine, Mme de Préfont'un gözleri önünde, Mme de Beaulieu'yü hırsından çatlatacağını düşünerek seviniyordu.

Moulinet ile Athénaïs üç günden beri şatoda kalıyorlardı. Parkı, bostanları, eklentileri karış karış defalarca gezdiler. Üçüncü günü, şehirden gelen bir ulakla dükün yolda olduğunu bildiren bir telgraf alınca, şatonun yeni sahibi adamakıllı üzüldü. Onu bu kadar çabuk beklemiyordu.

Bu beklenmedik olay, Athénaïs'in kafasını altüst etti. Genç kız, tasarılarına dükün karşı duracağından korkuyordu. Gaston, ailesinin haklı dargınlığını idare etmeyi aklına koymuş olabilirdi. Ve Mlle Moulinet'nin, Mlle de Beaulieu'yü yaralamak için girişmek isteyeceği her hareketi önleyebilirdi. Bunun üzerine Athénaïs, Bligny'nin egemenliği altına girmeden önce harekete geçmeye karar verdi. Nişanlısı aynı

gün öğleden sonra saat üçte gelecekti. Kaybedilecek dakika yoktu.

Moulinet, telgrafı avucunda iradesizce buruşturarak şatonun önündeki çiçek bahçesinde geziniyordu hâlâ. Genç kız, hoş bir tuvalet içinde, tasasız bir tavır takınarak babasının yanına geldi ve tatlı bir gülümseyişle kararını bildirdi.

— Babacığım, bugün şatoya gitmemiz gerekiyor.

Moulinet şaşkınlık içinde sordu:

— Hemen mi? Dük geliyor, onu beklemek daha uygun olmaz mı? Onun yanında daha iyi karşılanırız... Hem bizi ailesine kendisi tanıtmış olur.

Athénaïs sakin görünerek karşılık verdi:

— Buna ne gerek var. Claire de Beaulieu ile benim aracıya gereksinimiz yok. Evlenmek üzere olduğumu benim ağzımdan duymamak haklı olarak Claire'i hayrete düşürür. Hem sonra, söz aramızda, Bligny de zor duruma düşebilir. İlk görüşmenin güçlüğünü ortadan kaldırırsak Gaston memnun olur. Bir kez durum aydınlandı mı, sorun kalmaz. Eski düşünceler unutulur, işler yoluna girer. Kötü karşılanacağından korkmayacağını umarım.

Moulinet kurumla kabardı ve ellerini kararlı bir tavırla cebine sokarak:

— Kötü karşılanmak mı? dedi. Benim durumumda bir insan, ticaret mahkemesinin eski bir yargıcı hiçbir yerde kötü karşılanamaz. Yeter ki, her şeyi hiçe sayan bir hükümet başa geçmesin ve Tuileries Sarayı'na gölge düşmesin... Şunu bil ki kızım, kendi evime girer gibi girebilirim

her yere! Kötü karşılanmak! Hem de, belki senede altmış bin Frank gelirleri olmayan bir aile tarafından! Görmeye değer doğrusu! Biraz bekle! Sekiz yaylı arabayı hazırlatayım, uşaklar da elbiselerini giysinler.

— Hayır, baba, uzunboylu şatafata gerek yok, faytonla gidelim. Oraya servetimizi göstermeye gitmiyoruz. Zenginliğimiz arttığı ölçüde alçakgönüllü olmalıyız. Gösterişimizle alay ederler, sade görünürsek beğeniliriz.

Moulinet, şikayetçi sesle:

— Öyle mi? dedi. Kısa pantalonla ipek çoraplar biraz tuhaf kaçacak gibime geliyor... Fakat ne yapalım dediğin gibi olsun; sen zevk sahibi bir kızsın, yüksek sosyetenin adetlerini de bilirsin... Haydi hazırlan, ben de ahıra kadar gidip araba hazırlatayım.

Çeyrek saat sonra, Athénaïs'le babası, iki kuvvetli atın tırısla çektiği arabaya kurulmuşlar, tozu dumana katarak Pont-Avesnes'e doğru yol alıyorlardı.

Philippe, umutsuz bir anında verdiği kararı unutarak şatoya gene gelmişti. Daha doğrusu, baron, onun yalnızlığa gömülmesine olanak vermemişti. Mekaniğe, Louis XV kadar tutkun olan bilgin, Philippe'in Beaulieu'yü ziyaretinin ertesi günü erkenden fabrikaya damladı. Üstünü başını değiştirmiş, kollarını sıvamış ve öyle bir görünüme bürünmüştü ki, demirhane sahibi, onu öğle yemeğine alakoyarken değişmelik elbise vermek zorunda kalmıştı.

Bundan sonra da Beaulieu'ye gitmemek olası mıydı? Philippe, zayıf yanını özürlü kılmak için kendi kendine o derece güzel nedenler bulmuştu ki, bir süre önce iki saatini işkence içinde geçirdiği o taraça bile ona hoş gö-

rünüyordu şimdi. Claire ilk görüşmelerinde olduğu gibi, gene soğuk davranmıştı. Fakat genç kızın, karşısındakini hor gören, kurumlu tutumu bu kez demirhane sahibini şaşırtmamış, kızdırmıştı. Ve Mlle de Beaulieu ona aldırış etmemekte direndikçe o, genç kızı kendisiyle ilgilenmeye daha çok zorluyordu.

Markiz, doğanın kusursuz bir mizaç değişmezliği içinde yarattığı mutlu kadınlardan biriydi. Onu dün nasıl bulmuşsanız bugün de öyle bulacağınızdan emin olabilirdiniz. Mme de Beaulieu'nün daha ilk anda Philippe'e karşı kanı kaynamıştı. Bu izlenimin silinmesine olanak yoktu artık. Onu her zamanki nezaketiyle karşıladı ve rahat bıraktı.

Baronun karısı, önceleri düşlerinde acayip kılıklı bir demirci olarak canlandırdığı bu adamın karakterini merak etti. Ona, şen ve uçarı mizacıyla yakınlık gösterdi. Mme de Préfont, uzunboylu çaba harcamasına gerek kalmadan Philippe'i sevimli ve ilgi çekici buldu. Onu bedence olduğu kadar ahlakça da sağlam bir insan olarak tanıdı ve kendisi hakkında özel bir kanı edindi.

Markiye gelince; o, Suzanne'ın kişiliğinde çok sevimli bir arkadaş bulmuştu. İki genç, hararetle İngiliz bilardosu ve Hollanda topacı partilerine girişiyorlardı. Arasıra bu partilere "ağırbaşlılar"ın da katılmaktan geri durmadıkları görülüyordu.

Moulinet ile Athénaïs'in şatoya hareket ettikleri sırada, Sophie, Octave, Suzanne ve baron ateşli bir kroke partisine tutulmuşlardı. Oyun alanı, eklentilerle giriş kapısı arasında, büyük bahçenin ortasına düşen çimenlik bir yerdi. Salonun açık kalan pencerelerinden markizle Claire,

dalgın dalgın dışarıyı dinliyorlardı. Tokmağın vuruşlarını, oyuncuların neşeli çığlıkları izliyordu. Her ustaca ya da bahtsız vuruş, zaferi bir yana yaklaştırıyor ve oyuncuların coşmasına yol açıyordu. Philippe'le Bachelin hakemlik yapıyorlardı. İkisi de büyük bir dikkatle topların hareketini izliyor ve anlaşmazlık çıkınca cetveli alıp mesafeyi titizlikle ölçüyorlardı.

Hakemlerin dürüst ve dikkatli kararıyla Suzanne'la baronun oyunu kazandıkları açıklanacağı sırada, ansızın kapının önünde duran bir araba, oyuncuların dikkatini çeldi ve partiye gösterdikleri ilgiyi bir anda unutturuverdi. Bu sırada giriş çanının uşak tarafından çalınması şatoya misafir geldiği konusunda kuşku bırakmıyordu.

Oyuncular, ürkütülmüş kuşlar gibi bir saniyede kaçıştılar. Peronu çıkarak salona girdikleri zaman hizmetçi, markize bir kart uzatıyordu. Markiz, gözlüğünü taktı, bristol kağıdına göz gezdirdi ve başını şaşkınlık içinde kaldırarak:

— Bay ve Bayan Moulinet, dedi.

Sessizlik oldu bir süre. Herkes, birtakım üzücü olayların patlak vereceğini duyumsuyordu sanki. İlkönce baronun karısı atıldı. Ellerini biribirine vurarak mırıldandı:

— İşte zorlu bir sorun!

Mme de Beaulieu, sakin bir tavırla sordu:

— Ne istiyorlarmış bizden bu insanlar?

Kimsenin karşılık vermediğini gören Bachelin söze karıştı:

— Her halde Bay ve Bayan Moulinet, buraya yeni yerleştikleri için komşulara nezaket ziyareti yapmayı uygun

görmüşler efendım. Biliyorsunuz ya, bu adettir. Demek ki ilk ziyaretlerini şatoya yapıyorlar. En doğru ve doğal olanı da bu idi zaten. Beaulieuler çevrenin en eski ve en büyük ailelerindendir. Üstelik Bay Moulinet, kızının eskiden beri Claire'i tanıdığını ileri sürmemiş miydi?.. Daha fazla neden göstermek gerekmez sanırım.

Baronun karısı öfkesinden köpürmüştü:

— Moulinet ailesinin teklifsizce ziyaretini kabul etmeyeceğinizi umarım, teyzeciğim. Bu adamla sizin ne alıp vereceğiniz olabilir? Aşağılık herifin biridir o. Kızı ise, inan bana, dünyanın en tehlikeli vebasıdır. Bu sonradan görmeler, milyonları sayesinde şato sahibi olunca, istedikleri gibi ilişki kurabileceklerini sanıyorlar! Buna olanak vermeyin teyzeciğim! Bu sinsice girişimi sonuçsuz bırak!

Baron soğukkanlılıkla:

— Bana kalırsa, sevgili dostum, teyzeniz nasıl davranacağını pekala bilir. Sizin öğütlerinize gereksinimi olacağını hiç sanmıyorum.

Markiz, kararsızlıkla başını salladı. Canının sıkıldığı belliydi. Sakin yaratılışlı bir insan olduğu için karışık işlerden tiksinirdi. Claire, gözü önünde olup bitenlerin yabancısıymış gibi, sessiz ve hareketsizce bekliyordu. Mme de Beaulieu, kızına dönerek:

— Claire, dedi, ne yapsak acaba, sen ne diyorsun?

Genç kız sakin bir tavırla karşılık verdi:

— Vallahi anne, Bay ve Bayan Moulinet'ye kapımızı kapamak oldukça garip kaçacak gibime geliyor. Bir bahane göstermek gerekecek. Neyi bahane edebiliriz? Yok-

luğumuzu mu? Arabadan, bu bay ve bayanların bahçede top oynadıklarını gördüler. Biz de penceredeydik. Doğrudan doğruya kabul etmediğini söylemek ise, ne de olsa saygılı bir davranışa nezaketsizlikle karşılık vermek olur. Bize yaraşır mı bu? Kabul etmen gerek anne, bir kezle yetiniriz olur biter. Sen de böyle düşünmüyor musun?

— Evet yavrum haklısın, öyle yapmak gerekir. Octave söyle, içeri alsınlar misafirleri.

Biraz sonra, Bay ve Bayan Moulinet şatonun büyük salonuna girdiler.

Bütün kadınların oyunbazlığa yatkın bir yanı var nedense. Athénaïs, salona girerken büyük bir heyecan duyduğu ve kalbi duracakmış gibi attığı halde, daha ilk anda, cüretli bir hareketle kararsızlığını yeniverdi. Sevinçten gözleri ışıl ışıl, dudaklarında gülümseme, kollarını açarak Mlle de Beaulieu'ye doğru ilerledi ve candan bir dost gibi boynuna sarıldı. Bir yandan da sakınmadan sesleniyordu:

— Ah! Sevgili Claire! Sana kavuştuğum için ne kadar seviniyorum bilsen.

Bu davranış karşısında Mlle de Beaulieu o denli şaşırdı ki, hazır cevap bir insan olduğu halde söyleyecek tek sözcük bulamadı. O sırada Athénaïs, sağladığı üstünlükten yararlanarak markize döndü, onu kusursuz bir saygı ve utangaç bir tavırla selamladıktan sonra sözünü sürdürdü:

— Mlle de Beaulieu'nün yakınına geldiğim için çok seviniyorum bayan markiz. Sonra gülümseyerek Claire'e baktı ve: Onu uzun zamandan beri tanıyorum, dedi. Onun alışkanlıklarını almayı kendime ilke edindim. Bence ondan daha kusursuz bir örnek bulmak güçtür.

Claire sakin bir tavırla:

— Beni örnek mi alıyorsun? dedi. Çok alçakgönüllüsün.

Baron'un karısı ilerleyerek mırıldandı:

— Bu ilk kez mi başına geliyor.

Mme de Préfont'u görünce, Athénaïs'in sevinci büsbütün arttı. Ne var ki, Mlle Moulinet, sağı-solu hiç belli olmayan Sophie'nin boynuna sarılmayı göze alamadı. O küçücük ellerin, kaç kez kendisini herkesin gözü önünde tartakladığı olmuştu. Bu delişmenin, Mlle Moulinet'yi bir kez daha bunca insanın içinde rezil etmeye kalkışmayacağını kim kestirebilirdi? O zaman ustalıkla hazırlanmış bir dolap altüst olur, bütün tasarılar suya düşerdi. Athénaïs işini bilirdi. Bileziklerini şıkırdatarak baron karısının elini sıkmakla yetindi; ama bir yandan bu soğukluğu, sıcak bir yakınlık göstererek örtmekten de geri durmadı. Çifte mutluluktu bu onun için. Nasıl! Demek sevgili d'Hannecourt da buradaydı!

Athénaïs, Sophie'nin düğününe çağırılmadığı için, düğünü olmamış sayarak baronun karısına kızlık adıyla seslenmişti. Sophie, bu ustaca sözcük oyununu kısa kesmek için baronu, Athénaïs'e tanıtmak zorunda kaldı. Baron, güzel bir tümceyle karısını, böyle çekici bir arkadaş seçmiş olduğu için kutladı.

Bir yığın engel ve pusuyla dolu olan savaş alanına, ölçülü ve ustaca atılan Mlle Moulinet, ataklığı sayesinde rakiplerini etkisiz bırakmış, hazırcevaplığıyla babasını bile şaşırtmıştı. Kısacası, orada bulunanların tümüne zekasını kabul ettirmişti. Sophie ile Claire, bildiklerinden çok daha korkunç bir düşmanla karşı karşıya bulunduklarını anladılar.

O ufak tefek kız, iki senede insanı şaşırtacak kadar gelişmişti. Vücudu güzelleşmişti. Boyu biraz kısa olduğu için dolgunca görünüyordu. Bu durum ona aldatıcı fakat aynı zamanda çekici bir gevşeklik veriyordu. Saçları kehribar karası, gözleri açık maviydi. Ellerindeki süet eldivenler, dirseklerinin altında kollarını sımsıkı saran yenlerinin pliselerine kadar uzanıyordu. Kısacık elbisesinin eteğinden adamakıllı gözüken ayakları, aksilik bu ya, alt tabakadan olduğunu iyiden iyiye açığa vuruyordu. Dikkat edilince biraz bayağı olduğu anlaşılıyordu. Ama ilk bakışta onu sevimli bulmamak elde değildi.

Moulinet, hayranlık içinde, sessizce bekliyordu. Gönlünden, kızının üstün bir kişiliği olduğunu ve düşes olmak için doğduğunun kuşku götürmeyeceğini geçiriyordu.

Hayranlığı o dereceye vardı ki, ansızın duygulanmaktan kendini alamadı. Sağ olsaydı, rahmetli karısının da Athénaïs'in bu durumuna hayran kalacağını ve şaşacağını düşündü. Bir anda kendini evlilik yaşamının heyecanına kaptıran ticaret mahkemesi eski yargıcının gözleri doldu. Havluyu andıran geniş mendilini çıkardı ve gürültü ile sümkürdü. Athénaïs, sert bir bakışla babasına durumu anımsatarak, bulunduğu çevrede her işin ölçülü olması gerektiğini belirtti.

Bunun üzerine Moulinet, kollarını büküp şapkasını kalbinin üstüne dayayarak markizin önünde eğildi:

— Bayan de Beaulieu ile Bayan Baron Sacré-Coeur'de kızımın sınıf arkadaşlarıydılar, dedi. Paris'in kuşkusuz en iyi terbiye yuvası olan bu kurumda kızımı okuttuğum için, bugün her zamankinden çok kıvanç duyuyorum... Genç

kızlar orada gerçekten yüksek bir eğitim alıyor ve aralarında çok güzel ilişkiler kuruyorlar.

Markiz gülümsemekten kendini alamadı. Moulinet'ye tepeden bakarak alaylı bir tavırla:

— Ayırdındayım, dedi. Sanayici alay konusu olduğunu kavrayamadı, fakat Athénaïs öfkesinden renkten renge girdi.

Bay Moulinet markizin sözünden yüreklenerek sürdürdü:

— Bana gelince, bayan markiz, saygılarımı sunmak üzere beni kabul edip yakınlık gösterdiğiniz için gerçekten duygulandım. Bu ziyaret, birçok bakımlardan size karşı görevimdi. Her şeyden önce toprak alıp buralara yerleştiğim için...

Markizle, Bachelin gözgöze geldiler. Noter, "Ben size dememiş miydim?" anlamına gelen bir hareket yaptı. Mme de Beaulieu "haklısınız" anlamına başını hafifçe salladı.

Markizle noterin sessizce anlaşmaları karşısında bir an duraklayan Moulinet ısrar etti:

— Oldukça büyük bir toprak, d'Estrelles'lerin Varenne'i... Ben uzunboylu durmadım bunun alınması üzerinde. Fakat kafası çok iyi çalışan kızım, benim gibi servet sahibi bir insanın toprağı da olması gerektiğini anımsattı... Sonra, izin verirseniz şunu da söyleyeyim ki, bayan markiz, ben liberal düşünceli bir insanım, ama kurulacak ilişkilerin aristokratça olmasından başkasına aklım ermez...

Moulinet, beyaz yeleğini XVIII. yüzyıl çalımıyla fiskeleyerek çevresindekilere babacan bir tavırla gülümsedi. Herkes, büyük bir şaşkınlık içindeydi. Ticaret Mahkemesi eski

yargıcının ahmakça sözleri Athénaïs'i mahvetmişti. Genç kız, bitkin bir halde içini çekerek kendisini bir koltuğa bırakıverdi. Bu durum karşısında markiz, kusursuz bir ev sahibi kibarlığı ve soyluluğuna özgü bir gururla davranmıştı.

Mme de Beaulieu, Moulinet'nin çevresindekilerde bıraktığı izlenimi ayırdetmesini istemiyordu. Bununla birlikte onu incelikle taşlamaktan da geri durmadı. Böylece markiz, durumu kavrayanlar için güzel bir komedi oynamıştı.

Bayan markiz, Moulinet'ye:

— Emin olun, efendim, dedi, ahenkli bir sadelikle dile getirdiğiniz duygular beni çok memnun etti. Bunlar, ancak zekanız sayesinde yükselebildiğiniz mevkideki insanlara yaraşır duygulardır.

Moulinet, karşılıktan çok memnun olmuştu. Bu sözlerdeki takılganlığı ayırt edememiş, markizin gerçekten iyi bir kadın olduğu kanısına varmıştı. Kendi kendine, soylu kadına karşı özel bir saygı göstereceğine söz verdi. Tanışmalarının belirli bir yöne girdiğini, artık ürkecek bir şey olmadığını düşündü ve hemen içini döktü:

— İşte ben böyle bir insanımdır, bayan markiz! Karakterimi beğeniyorsanız iyi komşuluk edebileceğimizi umarım.

Baronun karısı adamakıllı içerlemişti. Daha fazla dayanamadı; ayağa fırlayarak Philippe'i bir pencere aralığına çekti, içini yatıştırmak için mırıldandı:

— Ne de hayvanmış bu adam!

Moulinet kendisi hakkında konuşulduğunu anladı. Fakat iyi söylenip söylenmediğini düşünmedi bile. O kendi dünyasındaydı:

— Varenne Malikanesi çok büyük bir yer. Şatoyu tanıyorsunuz kuşkusuz? Tarihi bir yer olduğunu biliyorsunuz tabii? Söylediklerine göre benim kaldığım odada bir zamanlar Charles-Quint yatmış. Ya, bayan markiz, bendeniz bir imparator yatağında yatıyorum!

Sonra, ticaret mahkemesi eski yargıcı alçakgönüllü görünmeye çalışarak:

— Ama, inanın! Bu yüzden hiç de burnum büyümedi! dedi.

Athénaïs daha fazla dayanamadı. Babasının birkaç dakika içinde her şeyi altüst ettiğini anlamıştı. Birden ayağa fırladı. Yüzünün rengi değişmişti. Moulinet'ye kötü kötü baktı; sonra sert bir dille ve üzgün bir sesle:

— Baba, dedi, bayan markizden sana şatonun güzel taraçasını göstermesini rica etsene: Besbelli, çok hoş bir görünüşü var oranın.

Ve babasının daha fazla açılmasını önlemek için perona bakan camlı kapıya doğru yürüdü. O sırada markiz de ayağa kalkmış, Moulinet'ye yol gösteriyordu. Ötekiler markizle Moulinet'yi izliyorlardı. Claire, felaket bekliyormuş gibi, kaygılı bir tavırla en arkadan geliyordu. Kapıdan çıkacağı sırada, topluluktan kurnazca ayrılarak salona dönen Athénaïs'le karşılaştı. Geriye çekildi. İki genç kız, bir an gözgöze geldiler. Claire'in bakışlarında şaşkınlık ve soru okunuyordu. Athénaïs, ağırbaşlı ve endişe verici bir tutum almıştı. Mlle Moulinet salona bir adım attı ve:

— İçerde kalalım istersen? dedi.

Mlle de Beaulieu'nün kalbi ansızın duracak gibi oldu.

— Hay hay, dedi. Bana söyleyeceklerin mi var?

Claire, biraz önce aklına gelenin başına gelmek üzere olduğunu düşünerek soğukkanlılıkla bütün kuvvetini üzerine topladı. İnce boyunu doğrulttu, kafasını işletti ve kalbinden kuşku etmeksizin, amansız düşmanından gelecek darbeyi büyük bir güven içinde bekledi.

Athénaïs Mlle de Beaulieu'nün sorusuna karşılık vermedi.

— Seni gördüğüm için büyük bir memnunluk duyduğumdan kuşkun olmasın. Ayrılalı iki yıl oldu. Bu süre boyunca çok şey düşündüm ve çok şey gördüm. Oldukça deneyim sağladım. Duygularım büsbütün değişti. Eskiden pek iyi arkadaşlık etmemiştik...

Claire, itiraz anlamına gelen kibirli bir hareketle kaşlarını çattı:

— Fakat... dedi.

Athénaïs, sesini yükselterek:

— Ooo! Saklayacak değilim! Seni sevmiyordum! Artık açıkça söyleyebilirim, kıskanıyordum seni. Ben de iyi yetişmiş bir kızdım, benim de küçümsenmeden arkadaşlarımla içli dışlı olmaya hakkım vardı. Şu da var ki, elimde olmayarak sana karşı hayranlık duyuyordum aynı zamanda. Bütün isteğim sana erişmekti.

Claire acı acı gülümsedi:

— Bana erişmek mi? dedi. Aman yarabbi! Neyim ben ki! Sen benden üstünsün, emin ol; hem de pek çok! Düşün bir kere! Neyin eksik, güzelsin, şıksın, şatafat içindesin...

Athénaïs soğuk bir tavırla:

— Doğru, dedi, her şeyim var, yalnız ünvanım eksik.

— Fakat dedi Claire, ünvan almak zor bir iş değil artık. Her keseye göre bulmak olası: Ucuzu, orta fiyatlısı, pahalısı, her çeşidi var. Gerçekten soyluluğa büyük bir önem veriyorsan, en iyisini bulabilirsin. Olanakların buna uygun...

Athénaïs, sinirinden titremeye başlayan sesine canlılık vermeye çalışarak:

— Gerçekten öyle, dedi. Yakında evlenmem söz konusu zaten.

— Yaa! Çok güzel. Seni yürekten kutlarım.

— Bu kadarcık değil! Tebrikten başka bir şey daha bekliyorum senden.

Claire şaşkınca:

— Nedir o öyle? dedi.

— Bir düşünce.

— Düşünce mi, ne üzerine?

— Seçeceğim eş üzerine!

— Bana gerçekten çok önem veriyorsun. Ailenle ilgili işlerde benden öğüt beklemek? Bu beni şaşırtıyor doğrusu. Birbirimizi çok az tanıyoruz! Benim oyumu sormasan olmaz mı?

Athénaïs ağırbaşlı bir tavırla:

— Olanaksız dedi.

Claire heyecanla karşılık verdi:

— Hiçbir şey anlamıyorum doğrusu.

— Beni iyi dinle, dedi Mlle Moulinet, çok çapraşık bir sorun bu. Evleneceğim insan benim düzeyimin çok yükseğinde bulunan biri. Bütün umutlarımın üstünde. Benim için bir taç söz konusu...

Claire, gülümsemeye çalışarak sordu:

— Krallık tacı mı?

Athénaïs, gözlerini rakibinin gözleri içine dikerek karşılık verdi:

— Hayır, dükalık tacı; düşes olacağım.

Bu sözler Claire'i ürpertti. Birden belleğini saran perdenin yırtıldığını duyumsadı. Uzun zamandır evdekilerin kendisinden sakladıkları şeyin ne olduğunu bir anda anlamıştı. Athénaïs'in Gaston'u kasdettiğinden bir saniye bile kuşku duymadı. Dükün kendisinden niçin uzaklaştığını, neden sustuğunu anlıyordu şimdi. Derin bir acı kapladı yüreğini. Damarlarındaki kan çekilmiş, kalbi şişmişti sanki. Yüzü sapsarı kesilmişti. Üzüntüyle içini çekti.

Athénaïs, bu beklenmedik değişiklik karşısında çılgınca bir neşeye büründü. Claire'in acı çekmesi Mlle Moulinet'nin hoşuna gitmişti. Claire'in şakaklarının düzensiz atışını içi gülerek sayıyordu. Çeyrek saatten beri katlandığı hakaretlere toptan karşılık vermenin zevkini tadıyordu. Fakat Claire'in hareketsiz, donakalmış hali karşısında Athénaïs, rakibinin düşüp bayılarak yakayı sıyıracağından korktu. Gaddarca sırrını baştanbaşa açıklamamıştı henüz.

— Nişanlımın adını sormuyorsun? dedi.

Claire'in her yanı titriyordu. Bakışlarını bir noktaya dikmişti. Kulakları uğulduyordu.

— Hayır, diye kekeledi.

Ne dediğini bilmiyordu. Kederli düşüncelere dalıp gitmişti.

— Fakat bilmen gerek, dedi Athénaïs. Sana nişanlımın kim olduğunu söylemeyi bir ödev sayıyorum.

Rakibine indireceği darbenin zamanını seçmek istercesine ağır ağır konuşuyordu:

— Dük de Bligny, dedi.

Claire'in de beklediği darbe buydu zaten. Artık bütün düşleri yıkılmıştı. Dükün kendisine ihanet ettiği gün gibi ortadaydı. Bununla birlikte, Bligny adını duyunca Claire, derin bir acıyla iliklerine kadar ürperdi. Bu ad onun olacaktı! Hareketsizce bekliyordu hâlâ. Değişik çıkacağından korktuğu için sesini duyurmak istemiyordu. Elleri titriyordu. Ağzı kurumuş, simsiyah birer boşluk haline gelen gözleri, düşlerinin zehirle dolu kadehini kurutmuştu.

Athénaïs, rakibinin donuk ve duygusuz haline içerleyerek devam etti:

— M. de Bligny senin akraban ve çocukluk arkadaşındır. Hatta yaşamlarınızı birleştirmeyi tasarladığınız da söyleniyordu. Şimdi anlıyorsun ya? Sana bu yüzden mutlaka haber vermek ve iyi niyetle danışmak istedim.

Athénaïs'in dürüst gibi görünen konuşması, Claire'e bir umut ışığı getirmişti sanki. Belki de işler, kendisine duyurulmak istendiği kadar çığrından çıkmamıştı. Claire, bir anda yüreklendi ve kendini sonuna kadar savunmaya karar verdi:

— Bana danışmak mı? dedi, ne hakkında, yani?

Mlle Moulinet saflıkla karşılık verdi:

— Canım dükle aranızdaki ilişkinin içyüzü hakkında. Şayet söz kesmişseniz, nişanlını ayartmakla suçlandıra-

bilirsin beni. Bu bakımdan sordum, anlıyorsun ya. Dük bana evlenmeyi önerdi, fakat henüz sevmiyorum onu: Tanıyalı o kadar az oldu ki... O ya da bir başkası, benim için hepsi bir... Haydi, bakalım!.. Bana her şeyi açıkça söyle. Onu seviyor musun? Benim onunla evlenmem seni incitir mi? Yoksa sadece gücüne mi gider? Bir tek sözcük söyle, bu işten hemen vazgeçebilirim.

Claire, cesaret edip aşkını açıklasaydı, belki de Athénaïs, mertlik taslamanın zevkini tadacak ve Mlle de Beaulieu'yü daha çok ezmek için dükle evlenmek hırsından geçecekti. Bir tek saniye, iki genç kızın kaderini çizecekti. Ne var ki, Mlle Moulinet'nin birkaç sözü Claire'in belleğini kurcalıyordu: "Dük bana evlenmeyi önerdi." Claire'in yüzü kıpkırmızı kesilmişti. Dükü sevdiğini itiraf etmektense ölmeye razıydı. Şaşılacak bir iradeyle bakışlarına ve sesine egemen oldu, rahat ve sakin bir tavır aldı. Sonra soğuk bir gülümseyişle:

— Teşekkür ederim, dedi. Fakat terk edilecek ve hor görülecek seviyede bir kadın değilim ben. Benimle ilgisi olsaydı dük başka bir kadınla evlenmezdi. Bundan kuşkun olmasın. Adettir: Çocuklukta aileler, kuzenleri şakacıktan nişanlar ve sözde evlendiriverirler. İlk çağın oyunudur bu. Unutmamalı ki, insan çabuk büyüyor, akıl egemen oluyor yaşantımıza ve yaşamanın gerekleri bu gibi tasarıları altüst ediyor. Dükün sana evlenmeyi önerdiğini söylüyorsun... Evlen onunla. Birleşmezseniz gerçekten yazık olur. Birbirinize çok yaraşıyorsunuz.

Athénaïs, son birkaç sözün etkisiyle sarardı. Claire, katlanmak zorunda kaldığı bütün hakaretleri bir defada geri çevirmişti. Bu sırada gözgöze geldiler. Öldürücü bir

gülümseme vardı ikisinin de dudaklarında. İki düşman arasındaki didişme en üstün nezaket kuralları içinde oluyordu. Altın iğneli sözlerin silah olarak kullanıldığı savaştı bu. Fakat bıçak kadar keskin ve tehlikeliydi bu silahlar. Yelpaze sallar gibi, gülümseyerek saldırılıyordu, fakat sinsi vuruşlar, onur kıran birer şamardan ayırtsızdı. Böyledir kadınların savaşı. Saldırışlar, ince elenip sık dokunmuş birtakım hesapların ışığında yapılır. Zaferi hangi yanın kazandığı tartışma konusu olabilir. Şu var ki, savaştan iki rakip de eşit ve korkunç yaralar alarak çıkar.

Mlle Moulinet açtığı yarayı deşerek:

— Evlenmemizin seni üzecek bir yanı yok demek? dedi. Çok memnun oldum, doğrusu. Düşün bir kez, düşlerim gerçekleşiyor, senin akraban ve seninle eşit bir insan oluyorum; üstelik bir de düşes!

Claire derin bir dokundurmayla:

— Senin layık olduğun şeyler bunlar! dedi.

Athénaïs:

— Seni öpeyim, dur! dedi ve boğmak istercesine Claire'in boynuna sarıldı.

Mlle de Beulieu hareketsizdi. Athénaïs, bir kadının verebileceği en sahte öpücüğü Claire'in yanağına kondurdu. Sonra ağırbaşlı bir tavırla yüzüne bakarak:

— Bil ki, sana candan ve gerçek bir dost olarak yer veriyorum kalbimde.

Claire, karşılık verecek gücü hâlâ buluyordu kendinde:

— Bunu kanıtladın, dedi.

Sonra, halsizlik içinde, bir kanapeye oturdu.

Hele şükür, baronun karısı, iki kızın görünürde olmadıklarını ayırt etmiş ve Athénaïs'in hainlik yapabileceğini düşünerek onları aramaya koyulmuştu. Sophie, salona girince Claire'i solgun ve bitkin bir halde buldu. Athénaïs ayakta ve sevinç içindeydi. Neler olup bittiği anlaşılıyordu.

— Hey, baksanıza! Nedir bu haliniz, yarım saatten beri buraya kapanmış ne yapıyorsunuz öyle?

Ve endişeyle Claire'e eğilerek:

— Ne var Allahaşkına?

Mlle de Beaulieu karşılık vermedi. Dokunaklı bir bakışla, rakibini öldüren bir düellocu gibi soğukkanlılıkla eldivenlerini düzeltmekte olan Athénaïs'i gösterdi. Claire'in yalvarırcasına yardım bekleyen hali karşısında Sophie'nin içi burkuldu. Öfkesinden kan beynine sıçradı, küçücük kulakları kıpkırmızı kesildi. Mlle Moulinet'nin üzerine doğru yürüdü ve meydan okuyan bir el hareketiyle kapıyı göstererek:

— Çekilir misin buradan!.. dedi.

Athénaïs, daha fazla hakarete uğramamak için büyük bir ustalıkla Sophie'nin sözünü kesti. Böylece, baronun karısının köpürmesinden bir şey anlamadığını gösteren bir tavır takınmak olanağını da kaçırmadı:

— Evet, gidiyorum... Babama bakayım taraçada, dedi. Sonra, Claire'e dönerek:

— Biraz sonra görüşürüz canım, diye ekledi.

Savaş alanını kendi isteğiyle terk ediyormuş gibi bir tavır takınarak ağır adımlarla oradan uzaklaştı.

VIII

Mlle Moulinet salondan ayrılır ayrılmaz Claire yerinden fırlayarak Sophie'nin üstüne yürüdü. Öfkesini saklamayı yersiz buluyordu. Kıvılcım kıvılcımdı gözleri:

— Onun evlenmek üzere olduğunu biliyordun, diye bağırdı. Niçin benden sakladın bunu?

Mme de Préfont şaşkın bir haldeydi. Mlle de Beaulieu, güzel ellerini, çılgınca bir çaresizlik içinde burkarak kükredi:

— Hainliğe uğradım! Terk edildim! Hem de bu kız için! Haberi onun ağzından işitmeme olanak verdiniz siz de! Bana bu darbeyi rahatça indirdi! Siz de onun suç ortaklarısınız. Gaston!.. Para için yaptı bunu! Zavallı!

Claire'in derin bir acı içinde kıvranması Sophie'yi altüst etti. Yatıştırmaya çalıştı onu:

— Ne olur kendine gel! Claire, dedi, beni korkutuyorsun...

Fakat Mlle de Beaulieu kendisini kaybetmiş gibiydi. Uzun süredir kapalı kalan kalbini boşaltmaktan hiçbir şey alıkoyamazdı artık onu. O korkunç konuşma sırasında harcadığı çabanın korkakça bir davranış olduğunu düşündü. Kendisini cehennem azabına sürükleyen o arsızın yüzüne, şimdi ağzına gelen bütün hakaretleri nasıl olup da vurmadığını hayretle soruyordu içinden. Üstüne atılıp onu tartaklamadığına, yaralamadığına pişmandı. Sevgilisinin elinden alınmasına köpüren alt tabakadan bir kadın gibi haykırıyordu. Bütün terbiye engellerinden kurtulmuş, hırsla tepinen ve mantık dinlemeyen bir kadının öfkesine ben-

ziyordu bu. Asıp-kesmek, kırıp-dökmek geliyordu Mlle de Beaulieu'nün içinden şimdi. Aklından rakibi için rezil edici ve korkunç işkenceler geçirdi. Fakat elinden hiçbir şey gelmediği duygusu onu yeniden dermansız bıraktı. Bütün umutlarının suya düştüğünü ve öç almasının olanaksız olduğunu anladı. Gergin sinirleri birden boşaldı ve gözyaşları ve hıçkırıklarla kendini Mme de Préfont'un kollarını bıraktı. Kısık bir sesle kekeleyerek:

— Ah! Ne talihsizim! dedi. Ne talihsiz bir insanım, Tanrım!

Mme de Préfont derin bir üzüntü içindeydi. Claire'i bağrına basarak, başını hafifçe omzuna dayadı. Sonra, yavrusunun acısını dindirmek ve üzüntüsünü unutturmak için bir annenin yaptığı gibi, tatlı bir ifadeyle bu yaralı kalbi yatıştırmaya çalıştı. Claire, durmadan ağlıyordu. Gözyaşları, içindeki yaraya Athénaïs'in akıttığı zehri alıp götürmüş, acısının şiddetini azaltmıştı. Mlle de Beaulieu yavaş yavaş kendine geldi. Bunca taşkınlık yapacak kadar küçüldüğü için utanç duyuyordu şimdi. Acınacak durumdan kurtulmak istiyordu. Gerçekten, büyük bir çabayla gururunu toplamayı başardı.

Annesi, Moulinet'nin safçasına verdiği sırdan dehşete düşerek salona geldiği zaman Claire'i başeğme içinde değilse bile –başeğmesi olanaksızdı– yürekli ve ağırbaşlı buldu.

Markiz, gerek duyduğu heyecan, gerekse peronu aceleyle çıkmış olması yüzünden soluğu tükenmiş ve şaşkın bir durumda Claire'in karşısına dikildi. Claire hâlâ mosmordu, her yanı titriyordu. Mme de Beaulieu bir şeyler söylemek istedi, fakat söyleyecek söz bulamayınca inleyerek kızının kollarına atıldı:

— Ah! Yarabbim, zavallı yavrum!..

Claire, gözleri yaşararak sordu:

— Öğrendin mi, anne?

— Babası her şeyi anlattı şimdi! dedi markiz. Sonra kollarını öfkeyle havaya kaldırarak devam etti: Sen ise nezaketsizlik olur diye onları geri çevirmek istememiştin.

— Bu benim için güzel bir armağan oldu, değil mi? dedi, Claire hüzünle. Önlem alamadan yakalandım. Sakınmam gerekiyordu bu kızdan... Hem de çok. Bana karşı beslediği duyguları biliyordum! Onu eskiden utandırdığımız olmuş anlaşılan, şimdi öç alıyor benden! Affetmemiş! Eski arkadaşlarından en mutlusunu vurmak için elverişli zamanı kollamış, hem kalbinden vurmak için! Yaşamımı kararttı. Bu terk ediliş, ömrümün sonuna kadar ezecek beni. Uğradığım hakaretten sonra evlenmeyi düşünmek gibi bir deliliğe kapılsam bile beni kim ister artık?

Markiz atıldı:

— Ne demekmiş! Kim ister? Seni görecek gözü ve işitecek kulağı olanların hepsi. Sevgili yavrum, bu durum karşısında alçalmış olan biri varsa o sen değilsin, düktür o... Sen evlenmek istediğin gün gerek çevremizden, gerekse dışardan o kadar çok isteklilerin olacak ki, hangisini seçeceğini şaşıracaksın. Mlle de Beaulieu gibi bir kız talipsiz kalır mı hiç? Çok şerefli ailelerden bazıları ağzımı arayalı altı ay olmadı. Hepsini baştan savmak zorunda kalmıştım. Bunlar seni her zaman istemişlerdi.

Claire, bezgin bir tavırla:

— Bligny'den sonra, anneciğim, dedi, ondan üstün olmayan biriyle evlenmemeliyim. Ya da evleneceğim kimseyi

seviyor görünebilmeliyim. Elalemin gözünde itibarımın düzelmesi, seçeceğim erkeğin yüksekliğine ya da çekiciliğine bağlıdır. Fakat bunun olanaksız olduğunu biliyorsun anneciğim ve biliyorsun ki, benim gibisi, böylesine bir düş kırıklığından sonra ancak kuvanla evlenebilir!

Markiz yumuşak bir tavırla:

— Ne diyorsun yavrum, aklını mı yitirdin sen? Kuvan ha? Ya biz? Yoo, bu olamaz! Kendini umutsuzluktan kurtaracak kadar gençsin. Uğradığın kötülüğün yanıtını yakın bir gelecekte verecek kadar faziletli ve güzelsin. Nihayet, bilmek istersen hemen söyleyeyim ki, yanıbaşımızda elini diz çökerek kabul edecek biri var bile.

Mlle de Beaulieu kaşlarını kaldırdı ve annesine dönerek:

— Bay Derblay mı?

— Evet, Bay Derblay, dedi markiz. Sırf için yatışsın diye söyledim bunu. Seni görüp de sevmeyen erkek olur mu hiç?.. Paris'e mi gidelim, yoksa Préfontlarla İsviçre'ye mi gitmek istersin? Söyle, seni mutlu edecek ve avutacak her şeyi yapmaya hazırım. Ne istiyorsun?

Claire kendinden geçerek:

— Ah! dedi, onu bir bilsem? Bir anda yok olmak, hem kendimi, hem ötekileri yok etmek istiyorum. İçim kin ve tiksintiyle dolu. Yazık ki, ölemiyorum!

— Ölüm! Kızım, önlemi olmayan tek felaket bu işte. Nişanlıları ya da kocaları tarafından ihanete uğrayan bütün kadınlar ölseydi, yeryüzünde insan kalmazdı! İyi bil ki, sadık erkek yoktur bu dünyada. Erkek denen yaratık bugün aldatmazsa yarın aldatır!

Erkeklerin sadakatsizliğinden söz etmekle markiz, bunca acı çektiren ve bunca gözyaşı döktüren sadakatsizi imdada çağırmıştı sanki. Birdenbire, dörtnala gelen bir atın nal sesleri duyuldu. Açık kalan bahçe kapısından Düc de Bligny, terden köpük köpüğe kalmış atının üzerinde ağaçların arasına girmişti.

Çevik bir hareketle attan indi ve gemi, şaşkın bir halde karşısında duran uşağa uzatarak peronun basamaklarını dörder dörder çıktı. Kimseye tek sözcük söylemeden doğruca salona yöneldiği sırada, baronla, Bachelin sözleşmişçesine koşarak onu sofada durdurdular. Solgundu. Yüz çizgileri gerilmişti. Israrla salona girmek istiyordu. Pürüzlü bir sesle sordu:

— Moulinetler burada mı hâlâ?

Baron burada olduklarını söyleyince:

— Ya halam? dedi, markizi derhal görmem gerekiyor, geç mi kaldım yoksa?

Baron, dükün niçin telaşlandığını anlamıştı. Ağırbaşlı tavrıyla karşılık verdi:

— Kendinize gelin azizim, çok geç kaldınız. Moulinetler her şeyi anlattı.

Dük, derin derin içini çekti. Sonra kendini oymalı kanapelerden birinin üzerine bırakarak karşısında duran iki adama hüzünle baktı:

— Bu kötü durumu düzeltmek için ne yapabilirim şimdi?

Bachelin saygılı bir serzenişle karşılık verdi:

— Ne yazık ki, bay dük, onarılmaz bir kötülük bu. Ve sizin şimdi yapacağınız en iyi hareket, Mme de Beaulieu'yü görmekte ısrar etmeden buradan ayrılmaktır.

Dük ayağa fırlayarak seslendi:

— Bunu asla kabul edemem. Halamın beni ayıplamasına dayanamam. Durumumu anlatmalıyım ona... Üzerime yıkmak istedikleri alçaklığı yapacak bir insan olmadığıma inandırmalıyım onu... Onun sözünden dışarı çıkmayacağım... Fakat onu görmek, onunla birlikte ağlamak istiyorum... Bütün bu olup bitenlerden ne kadar üzgün olduğumu görüyorsunuz...

Dükün yüzü o kadar heyecanlıydı ki, baronla, Bachelin telaşa düşmekten kendilerini alamadılar.

— Pekala, dedi Bachelin. Bay baron lütfedip size arkadaşlık eder, ben de gider Mme de Beaulieu'ye ricanızı kabul edip etmeyeceklerini sorarım, bay dük.

Bachelin, iki kuzeni başbaşa bıraktı ve taraçadan geçerek salonun kapısını çaldı.

Taraçada Philippe, Moulinet, Suzanne, Athénaïs ve marki sessizce konuşuyorlardı. Misafirler eve egemen olan ağır havanın etkisi altındaydılar. Batmak üzere olan güneş, göğün yeşile çalan maviliği üstüne kırmızı bir şerit çekmişti. Akşamla birlikte vadinin derinliklerine, tatlı bir sessizlik iniyordu. Uzaklardan Pont-Avesnes Kilisesi'nin, ertesi günkü cenaze törenini haber veren berrak ve üzüntülü çan sesleri duyuluyordu. Güzel doğanın derin sessizliği Athénaïs'i iyiden iyiye sarmıştı. Genç kız, içinin biraz yatıştığını duyumsuyordu. Rakibine karşı tam bir zafer kazandığına göre, bundan böyle ona iyi davranabilirdi.

Bachelin, salona girdiği zaman, üç kadını anlatılması olanaksız bir heyecan içinde buldu. Claire, dükün at üstünde dolu dizgin bahçeye girdiğini görünce telaş ve şaş-

kınlıkla yerinden fırlamıştı. Bir şeyler söylemeye çalışmış, fakat söyleyememişti, dili tutulmuştu sanki. Dükün geldiği yana elini uzatmış bir iki sözcük kekelerken sinirli sinirli gülmeye başlamıştı. Delirmişti sanki. Bu durum karşısında markizle Sophie dehşete düştüler. Dudakları bembeyaz kesilmiş bir halde çırpınmakta olan genç kıza doğru atıldılar. Düşüp bayılacağından korkmuşlar, onu uyarmak istemişlerdi. Claire, kurumlu bir el hareketiyle onları durdurdu. Sonra, bütün çabasını topladı ve geçirdiği buhranın etkisiyle kilitlenmiş olan dişleri arasından şu sözcükleri çıkarabildi:

— Yok bir şeyim, hiç kimse, bırakın beni, kendime gelirim ben.

Oturdu. Alnında inci tanelerini andıran soğuk ter damlacıkları belirdi. Sophie bunları silmekte gecikmedi. Markiz, yün atkısını çıkarıp soğuktan titreyen kızına sardı. Böylece bir süre korkunç bir sıkıntı içinde geçti. Claire, alnını önüne eğmiş, sırtını köşe yastığına dayamıştı. Hareketsizdi, uyukluyor gibi bir görünümü vardı. Alev alev yanan gözlerini halının bir gülüne dikmişti, bakıyor fakat görmüyordu. Uykuya dalmadığını belli eden tek şey gözlerinin açık olmasıydı. Dalgındı. Sürükleyici bir düşüncenin peşinde harcadığı çabayla iki kaşının ortasında derin bir kırışık meydana gelmişti. Birkaç dakika sonra renk geldi yanaklarına. Derin bir nefes alarak içini hafifletti, sonra apansız bir hareketle üstündeki örtüleri fırlattı.

Bachelin camlı kapıyı açınca Claire başını ona doğru çevirdi. Notere üzgün görünmek istemiyordu. Gülümsedi. Bachelin, bezgin bir yüzle, hastanın odasına girmiş gibi

ayaklarının ucuna basarak Mme de Beaulieu'ye yaklaştı. Söyleyeceğinden utanıyormuşçasına, her zamankinden fazla eğilerek:

— Affınıza sığınırım, bayan markiz, dedi, fakat öyle olağanüstü bir şey oldu ki...

Markiz sertçe sözünü kesti:

— Biliyorum. Dük geldi. Eee?

Noter bozulmuştu biraz.

— Ne söyledikse kâr etmedi efendim, sizi görmekte ısrar ediyor...

Markiz, kendisinden beklenmeyen bir çeviklikle yerinden fırlayarak bağırdı:

— Şaşılacak derecede bayağıymış doğrusu! Ve kapıya doğru yöneldi. Claire sordu:

— Nereye gidiyorsun, anneciğim?

Mme de Beaulieu, öfkesinden kıpkırmızı bir halde karşılık verdi:

— Hak ettiği şekilde kovduracağım onu!

Claire bir saniye sustu, tehlikeli bir karar vermekten çekiniyormuşçasına içini yokladı. Sonra başını sallayarak:

— Hayır, anneciğim, dük de Bligny'yi kovdurmamalısın. Kabul etmeliyiz onu.

Markiz şaşkınlık içinde yineledi:

— Kabul etmek mi?

Kızının aklını yitirmiş olabileceğini düşündü. Claire devam etti:

— Evet, hem sonra güleryüzlü görünmek gerekir ona. Ne pahasına olursa olsun, beni terk ettiği için acı çektiğimi sanmamalıdır. Benim gibi bir kızın kendisi için gözyaşı döktüğünü bilirse koltukları kabarır! Onun onur kırıcı merhametini dilenmektense ölmek daha iyi! Hayır, kovdurma, kabul et onu anne... Kapımızı nişanlısının yüzüne kapamadığımıza göre ona da pekala açık tutabiliriz!

Madame de Beaulieu kaygıyla sordu:

— Fakat ne yapacaksın?

Claire müthiş bir öfkeyle karşılık verdi:

— Öç alacağım!

Sonra, Bachelin'e dönerek:

— Lütfen, dedi, düke rica edin, taraçaya geçsin ve biraz beklesin. Size pencereden seslendiğim zaman kendisini içeriye alırsınız. M. Derblay'i de buraya gönderin lütfen.

Sophie'yle markiz hayretle bakıştılar. Claire'in ne yapmak istediğini kestirememişlerdi. Bachelin daha kavrayışlıydı. Planının başarıya ulaşmak üzere olduğunu anlayınca bir delikanlı çevikliğiyle salondan ayrıldı. Biraz sonra Philippe salona giriyordu.

— Anneciğim ve sen Sophie'ciğim ayrılın yanımdan biraz. M. Derblay'le yalnız konuşmak istiyorum.

Mme de Beaulieu ile Sophie pencere aralığına çekildiler ve büyük bir ilgiyle konuşmanın sonucunu beklediler. Philippe çok heyecanlıydı. Şu saniyede kaderinin dönüm noktasında bulunduğunu, buhranın sona ermek üzere olduğunu anlıyordu. Bachelin de kendisini uyarmıştı zaten. Çıldırasıya

sevdiği kızın karşısında hareketsizdi. Başını önüne eğmişti.

Claire, Philippe'e ilk kez doğrudan doğruya sözünü yöneltiyordu:

— Efendim dedi, eski dostumuz ve çok değerli danışmanımız Bay Bachelin, bana talip olmak lütfunda bulunduğunuzu söylemiş anneme...

Philippe, karşılık vermeden eğilerek bunu doğruladı.

Mlle de Beaulieu kararlı bir tavırla devam etti:

— Nazik bir insan olduğunuz kanısındayım. Bunu tasarlarken sanırım ki, çevremdekiler gibi siz de dük de Bligny'nin uzun zamandan beri bana yüz çevirdiğini biliyordunuz...

Philippe güçlükle açıkladı:

— Evet efendim, biliyordum. Ve inanın, şu anda bile sizin mutluluğunuz dükle aranızın düzelmesindeyse, yaşamım karşılığında da olsa bunu sağlamak için elimden geleni kuşkusuzca yaparım.

— Teşekkür ederim, dedi Claire, fakat dükle aramızdaki bütün bağlar sonsuza kadar kopmuştur. Bu konuda size verebileceğim en kesin kanıt şudur: Düşüncenizi değiştirmemişseniz size elimi uzatmaya hazırım.

Bu sözleri söylerken Mlle de Beaulieu'nün sesi kısılmıştı. Philippe, genç kızın söylediklerini işitmekten çok, sözün gelişinden çıkarmıştı. Genç adam, bir anda, hüzünlü ve umutsuz gününde kız kardeşinin gülerek kendisine söylediklerini anımsadı:

— Göreceksin! Ayağına gelip, kendisiyle evlenmek lütfunda bulunmanı isteyecektir.

Suzanne'ın kerameti gerçekleşiyordu işte. Çocuk, sevgisinin ışığı altında ağabeyinin mutluluğa ereceğini önceden sezmişti. Philippe düş görmüyordu; gerçekle karşı karşıya idi: Claire kendi isteğiyle uzatıyordu elini ona. Genç adamın yüreği engin bir sevinçle doldu. Kendisine uzanan sevimli eli, o şimdiye dek avucuna almaktan defalarca umudunu kestiği eli, buz kesilmiş parmaklarının ucuyla tutarak, ona öpücüklerin en sıkılganını ve en zevklisini kondurdu.

— Şimdi sizden bir ricam var efendim, dedi Claire. Günlerce önce söz kestiğimiz kanısını vermek için lütfedip elinizden geleni yapmanızı istiyorum. Neden bu oyuna başvurduğumu açıklamayı gereksiz görüyorum. Buna gururum sürükledi beni. Ne yazık ki, kalbimin içyüzünü henüz bilmiyorsunuz. Ama, şunu kesin olarak söyleyeyim, size sadık ve açıkyürekli bir eş olacağım. Şimdi lütfen yanımdan ayrılın, fakat fazla uzaklaşmayın, size gereksinimim olabilir.

Philippe ayrılırken genç kız Bachelin'e, dükü getirmesi için işaret verdi.

Noter, Mlle de Beaulieu ile B. Derblay arasındaki konuşmanın sürdüğü birkaç dakika süresince ateşli delikanlıyı ustalıkla oyalamıştı. Philippe güler yüzle salondan çıktıktan sonra Bachelin, taraçayı salona bağlayan kapıyı düke açtı.

Moulinet ile Athénaïs, Gaston'un geldiğini görünce, hayretten donakalmışlardı. Ticaret mahkemesi eski yargıcının kızı, Napoléon'un Grouchy'yi beklerken Blücher'in öncüleriyle karşılaşınca düştüğü heyecandan çok daha büyük bir çarpıntıya uğramıştı bu durum karşısında. Şu nazik anda dükün Beaulieu'de bulunması, Athénaïs'in çevirdiği dolap için büyük bir tehlikeydi. Genç kız sıkıntıdan boğulacak gibi oluyordu. Bu kadar emin bir zaferden sonra uğursuz

ve onur kırıcı bir bozguna mı uğrayacaktı yoksa? Gastonla Claire'in karşılaşmaları ne sonuç verecekti? İşler bir barışmaya engel olacak kadar karışmış mıydı acaba? Yoksa gözgöze gelir gelmez iki nişanlı yeniden birbirlerine bağlanacak ve sarmaş dolaş olarak şaşmaz yeminler mi edeceklerdi?

Moulinet'ye gelince; o da şaşkınlık içindeydi, ama keskin gözlü kızı kadar derin düşünemiyordu. Dükün neden Varenne'de beklemediğine akıl erdiremedi, genç adamın Beaulieu'ye gelişi hakkında en ufak bir kuşkuya düşmedi. Müstakbel damadına hoş bir gülümsemeyle yaklaştı, elini uzattı, fakat Gaston'un kendisine kötü kötü bakması ve Athénaïs'i bile selamlamadan geçmesi üzerine vurulmuşa döndü. Bununla birlikte, salona doğru ilerleyen dükün peşini bırakmadı.

Markizle Sophie çarçabuk bir düzen almışlardı. Bligny salona girince, markizi her zamanki gibi berjerine gömülmüş olarak buldu. Sophie şöminenin yanında, ayaktaydı. Gaston'un, adeti olduğu üzere, elini uzatamaması için genç kadın ellerini çaprazlamıştı. Mlle de Beaulieu annesiyle Sophie'nin arasındaki koltuğa oturmuştu. Yüz çizgilerindeki değişiklikler belli olmasın diye sırtını aydınlığa vermişti. Genç adamın ilk önce dikkatini çeken şey Claire'in altın rengi güzel saçları oldu. Bütün çabasına karşın her yanı titriyordu. Büyük bir heyecan içindeydi. Hâlâ bütün kalbiyle sevdiği kadının ayaklarına koşup kapanacaktı nerdeyse. Böylesine tutkulu bir davranışın nereye varacağını düşündüğü yoktu. Ne var ki, markizin durgun ve sert bakışları dikilmişti karşısına. Kendisine bunca zaman analık etmiş olan kadının önünde saygıyla eğilerek kesik bir sesle:

— Bayan markiz, dedi... Sevgili halacığım... Görüyorsunuz, heyecanlıyım... Üzüntülüyüm... Yeriniyorum! Varenne'e, şeylere gelince... Moulinet'nin adını ağzıma almaktan utanıyorum... Öğrendim ki, çirkin bir girişim...

Ticaret mahkemesinin eski yargıcı, gücendiğini saklamaksızın dükün sözünü kesmek istedi:

— Fakat, bay dük...

Bunun üzerine Bligny kibirli bir tavırla müstakbel kaynatasına dönerek:

— Garip bir davranış bu efendim; sizinle suç ortağı olamayacağımı hemen söylemeliyim... Birçok hatalarım, düşüncesizce ve nankörce davranışlarım olmuştur... Ama yakınlarıma bu kadar hakarette bulunmak; asla, bu şerefsizliği yapamam!

Moulinet, dükün sert çıkışı karşısında ezilip büzülerek mırıldandı:

— Sadece bir nezaket ziyareti. Bir şey anlamıyorum doğrusu...

Dük, ezici bir kibirle atıldı:

— Anlamıyorsunuz demek! Biricik sığınağınız da bu!

Fakat Moulinet, kendi kişiliğine gülünç denecek ölçüde tutkun bir insandı. Kendisinden daha üstün bir asıldan olduğunu kabul ettiği biri tarafından bile uzunboylu uygunsuz davranış görmeye katlanamazdı. Ciddi bir tavır takınarak çalımla eğildi ve:

— Kusurum olmuşsa sevgili damadım, dedi, açıkça bildirmenizi rica ederim: Her zaman düzeltmeye hazırım.

Şu var ki, Moulinet'nin "Sevgili damadım" diye seslenmesi genç adamı daha da köpürttü. Nihayet dayanamadı, ti-

caret mahkemesi eski yargıcını, bu kez kesin olarak susturdu: Bir kırbaç şakırtısı gibi "yeter, efendim" diye söylendi. sonra, cesaretini toplayarak, kayıtsız bir tavırla oturan Claire'e baktı ve:

— Halacığım, size söyleyeceklerim var, izin verin de anlatayım. Claire, beni affetmezsen buradan çıkmayacağım.

Bu sözler karşısında Mlle de Beaulieu kurumla yerinden doğruldu ve nişanlısına durgun bir tavırla bakarak:

— Fakat, dük, dedi, hiçbir şey açıklamak zorunda değilsiniz, özür dilemeye de gereksiniminiz yok. Bayın kızıyla evlenmek üzere olduğunuzu söylediler. Claire, yaralayıcı sözlerini daha konuşmasının başında tüketti. Devamla "bunu yapmakta hakkınız vardı bence" dedi. Siz de benim gibi özgür değil miydiniz?

Bu sözler karşısında Bligny, bir düşün oyuncağı haline gelip gelmediğini sordu kendi kendine. Claire'e, baronun karısına, sonra da halasına baktı. Hiçbirinin yüzünde heyecan, üzüntü ve öfke belirtisi yoktu. Genç dük, gözyaşı beklerken gülümseyişle karşılaşmıştı. Yazgıya boyun eğdiği şu bir sene içinde Mlle de Beaulieu'nün ondan bu derece soğuması olası mıydı? Claire devam etti:

— Nişanlınız mutlu haberi bana ulaştırdı; pek güzel olmuş. Sizinle daha fazla görüşecek bir şeyimiz yok sanırım.

Sonra taraçaya doğru ilerleyerek eliyle Philippe'i çağırdı. Athénaïs de büyük bir merakla demirhane müdürünün peşinden yürüdü. Böylece bütün konuklar bir anda salona toplanmışlardı.

Mlle de Beaulieu büyük bir soğukkanlılıkla:

— Baylar sizi tanıştırayım, dedi. Ve dükü, Philippe'e işaret ederek: "Bay Dük de Bligny, kuzenim" dedi. Sonra Gaston'a döndü ve meydan okurcasına: "Nişanlım Bay Derblay" dedi.

Şatoya yıldırım düşseydi bu sahnenin seyircileri bu derece vurulmuşa dönmezlerdi. Dük, perişan bir durumda yere yığılacaktı nerdeyse. Athénaïs de adamakıllı sersemlemişti, pembe yüzü kül rengini almıştı. Baronla karısı şaşkın şaşkın birbirlerine bakakaldılar. Yalnız Bachelin'le, Suzanne soğukkanlı görünüyorlardı. Çünkü noter, işi bir sonuca ulaştırmak için gizlice büyük bir emek harcamıştı. Suzanne ise ağabeyine karşı duyduğu derin sevgi ve hayranlığın etkisiyle, Mlle de Beaulieu'nün eninde sonunda Philippe'in üstünlük ve yeteneklerine boyun eğeceğinden bir an bile kuşku duymamıştı.

Dük, diplomasi deneyiminin kendisine yararlı olduğunu göstermekte gecikmedi. Çarçabuk kendini toparlayabildi. Kusursuz bir tutum aldı ve M. Derblay'e incelikle gülümseyerek:

— Saygılarımı lütfen kabul buyurun efendim, dedi. Pek az kimsenin layık olabileceği bir kadınla evleniyorsunuz.

Athénaïs, Mlle de Beaulieu'nün indirdiği karşı darbeden serseme dönmüş ve donakalmıştı. Fakat her ne olursa olsun iyi bir tavır takınmak gerektiği kanısındaydı. Birkaç adım ilerledi ve Claire'e dikkatle bakarak:

— Kutlarım, dedi. Ve sessizce gülümseyerek yarım ağızla ekledi: "Aşktan doğan bir evlenme bu!"

Mlle de Beaulieu ürperdi; durumu, bütün korkunçluğu ile gözünün önüne serildi birden. Çılgınca sevdiği erkek

şimdi karşısındaydı ve düşmanıyla gidecekti biraz sonra. Bir an öfkesi kayboldu. Derin bir düşünceye daldı. Gaston, Athénaïs'in parmaklarının ucundan tutmuş, mutlu bir insanın kendinden geçmişliği içinde, gülerek konuşuyordu. Kendisi ise, zavallı Claire, azgın bir gururun etkisiyle yaşamını zincire vurmuş, özgürlüğünü satmıştı. Sevemeyeceği bir erkekle sözleşmişti. Kalbi, başka bir erkeğin acı ve tatlı anılarıyla doluydu. Düke derin bir üzünçle baktı. O kendini beğenmiş Athénaïs'ten onu koparmak, her şeyi olduğu gibi ona anlatmak geldi içinden. Fakat bu sırada Gaston'un o kadar sakin, o kadar ilgisiz, o kadar vurdumduymaz bir görünümü vardı ki, Claire'in içini yeniden öfke ve kibir kapladı. Kendinden geçtiğini belli etmemeye çalıştı. Böylece Claire, bütün geleceğini onurunun zaferi uğruna soğukkanlıca feda ediyordu. Bligny ile Mlle Moulinet'yi üstten bir bakışla süzdükten sonra kendi kendine mırıldandı:

— Onlardan önce evleneceğim.

IX

Düğün hazırlıkları inanılmaz bir hızla gelişti. Beaulieulülerle Pont-Avesnesliler Claire'e yardımcı olmakta birbirleriyle yarıştılar. Philippe gerekli bürokrasiyi tamamlamak üzere hemen Berry'ye hareket etti. Marki de Paris'in yolunu tuttu. Tüccarlar mektup ve telgraflarla seferber edildi. Markizin bir yıldanberi sürdüğü durgun yaşam, yerini baş döndürücü bir hareketliliğe bırakmıştı. Olup bitenlerden bunalan güzel kadın, kızının beklenmedik kararını, tartışmaya olanak bulamadan kabul etmişti:

Bachelin'in M. Derblay hakkında söylediklerine inanıyordu. Sonra, demirhane müdürünün ilk görüşmede gösterdiği yapmacıksız nezaket markizi gerçekten hayran bırakmıştı. Bunun içindir ki, bu birleşme kararı Mme de Beaulieu'yü kaygılandırmamış, biraz şaşırtmıştı yalnız. Claire'in soylu çevreden biriyle evlenmek üzere bir parça sabretmediğine acındı. Şu da var ki, bu madde çağında Mlle de Beaulieu gibi drahomasız bir kızı, hem serveti hem de ünvanı bulunan birinin alması olacak şey değildi. Bu düşünce markizi o derece kuşkulandırdı ki, M. Derblay'in bunalımlı bir anda karşılarına çıkmış olmasını güzel bir rastlantı saydı.

Claire, annesinin çekingenliğini gidermek ve ona tam bir güven vermek için elinden geleni yaptı. Güleryüzle görünerek mutlu olduğu kanısını verdi. Bütün sıkıntıyı, gizliden gizliye baronun karısı çekmişti. Genç kızın baygınlıklarına yardım eden ve onun sinirlerini yatıştırmaya çalışan o olmuştu. Claire, günlerce odasına kapanmış ruhça ve bedence bitkin bir durumda şezlonga uzanıp gözleri kapalı, alnını kırıştırarak kendisini dinlemişti. Gaston'la aralarının büsbütün açılması, sızlayan beynini bütün o korkunç ayrıntılarıyla durmadan kurcalıyordu. Umutlarının baştanbaşa uğradığı çöküntüye bir türlü alışamıyordu. Nasıl olup da böylesine bir talihsizliği hak ettiğini araştırıyordu. Fakat kendine yükleyecek suç bulamıyordu. Bütün bunlara, rakibinin kini ve nişanlısının alçaklığı yol açmıştı.

Kendini azgın düşmanı tarafından yenilmiş ve yazgının kurbanı olmuş sayan Claire, öç almayı kafasına koydu. Yaşamı bir savaş meydanı olarak görüyordu artık. Öyle bir savaş meydanı ki, yengin çıkmak için mutlaka kin ve

nefret zırhını giymiş ve yüreklilikle silahlanmış olmak gerekiyordu. Claire, düşmanlarına karşı elini-kolunu sımsıkı bağlayan, kendisini savunamaz hale getiren bütün kuruntuları sıyırıp attı belleğinden. Amacına ulaşmak için hiçbir şeye boyun eğmemeye yemin etti artık. Yüreği katılaşmış, altüst olmuştu. Kızgınlığı amansız bir görünüm aldı. Böylece soylu, yüce gönüllü ve yufka yürekli Claire'den hiçbir iz kalmamıştı. Onun yerine taşyürekli, çıkarına düşkün ve bencil, istemi için her şeyi fedaya hazır bir Claire çıkmıştı ortaya. Sanki acı, o iyi kalbi yakıp kavurmuştu. Güzelliği de adamakıllı değişikliğe uğramıştı. Duygusuz, mermerimsi bir görünüm almıştı. Heykellerin görkemliliği ve soğukluğu çökmüştü üstüne.

Claire yakında yaşamında olacak değişikliği gözönünde bulundurarak kendine bir yol çizdi ve bunu şaşmadan izlemeye karar verdi. M. Derblay'e karşı ilgisizdi. Genç adamın gösterdiği candan bağlılığın Claire'e hiçbir etkisi olmuyordu. Demirhane müdürünün tertemiz duygularını öğrenmek istemiyordu. Onun Derblay'den istediği biricik şey kendisiyle evlenmesiydi. Genç adam böylesine olağanüstü bir kızla evlenmeyi ve bu soylu aileye karışmayı seve seve kabul etmişti. Claire, dükle oynadığı onur kırıcı komediye M. Derblay'in kolaylıkla boyun eğmesini biraz da hor görüyordu. Philippe'in hayranlık verici mertliği Clair'e bayağı görünmüştü. Fakat genç adamın kolayca yönetilebilecek yumuşak bir koca olacağını düşünerek biraz da memnun oldu. Claire'in de aradığı buydu zaten. M. Derblay uysal olursa, Claire ona karşı ilgi göstermekten geri durmayacak ve onu yüceltmek için elinden geleni esirgemeyecekti. Böylece kocasının alacağı mevkiin önemi

doğuştan soyluluk kusurunu ortadan kaldıracaktı. Nihayet, sonradan görmelerin çağı değil miydi bu?

Baronun ufak-tefek karısı, düğün öncesinde kuzeninin sessiz bir hüzne bürünmüş olmasını kaygıyla karşılamış ve Mlle de Beaulieu'nün ne düşündüğünü anlamaya çalışmıştı. Genç kıza çeşitli sorular sormuş, fakat soruların ağırlığını her zamanki şakacılığı ve hafifliğiyle gizlemesini bilmişti.

Claire, boş yere soğukkanlı görünmeye çalışıyordu. Bütün çabasına karşın üzünç dudaklarından okunuyordu. İçinde kanayan korkunç yarayı Baron'un karısından saklayamamıştı. Şu da var ki, arkadaşına kalbini açmaktan derin bir teselli bulmuştu. Böylece Sophie, kibirli genç kızın çektiği cehennem azabını öğrenmişti. Onun yürekliliği karşısında hayrete düşmüş ve kararlarını sezinlemek olanağını bulmuştu. Üç yıllık evlilik yaşamının sağladığı deneyimle genç kadın, Mlle de Beaulieu'nün son derece tehlikeli bir tutum aldığı kanısına varmıştı. İşlerin gerçek yönünü kendisine dili döndüğü ölçüde anlatmaya çalıştı. Ne var ki, kaya gibi bir iradeyle karşılaşmıştı.

Claire, bir çeşit kısas kuralı bulmuştu kendisine. Madem ki, başkaları yüzünden acı çekiyordu; o da başkalarına acı çektirmeliydi. Günahsız olup olmadıkları onu ilgilendirmezdi. Kendisi suçlu muydu sanki? Madem ki haksızlık insanlığın kuralı konumuna ulaşmıştı, öyleyse o da hak ve ödev tasası çekmeyecek, her şeyi keyif ve arzusuna feda edecekti. Bütün varlıkları birer araç olarak görüyordu artık. Erkek olsun, kadın olsun, hepsini satranç tahtası üzerindeki piyonlar gibi yürütmeye ve sonunda zafere ulaşmaya ka-

rarlıydı. Amacı Athénaïs'ten öç almak ve dükü küçük düşürmekti. Bu garip haz için her şeyini fedaya hazırdı. Claire'in ağına ilk düşen kurban, genç kıza tutkun ve yüce gönüllü Philippe olmuştu. Philippe, taparcasına sevdiği kadının kaybolmuş olan dirlik ve mutluluğunu geri getirmeyi tasarlıyordu.

Mme de Préfont, Claire'in keyfi arzularını ayıplamaktan kendini alamamıştı. Mlle de Beaulieu'nün, bencilliği yararına haklıyla haksızı büyük bir soğukkanlılıkla ve korkunç şekilde birbirine karıştırması genç kadına çılgınca bir davranış olarak göründü. Fakat bunu zamanla silinecek olan aşırı duyguların etkisine verdi.

Bununla birlikte, can dostuna, düşünen ve hakaret eden yaratıklara haksızlık etmenin sandığı kadar kolay olmadığını anlattı. Gerçi M. Derblay, Beaulieu ailesine karışmaktan ancak kıvanç duyuyordu ve Claire'le evlenmek şerefi kendisine pek pahalıya mal olmamıştı. Philippe genç kıza, düşmanlarını tam zamanında ezmesi için olanak sağlamış, genç kız da kendisine armağan olarak elini vermişti. Buna diyecek yoktu. Ama Claire bu erkeğe nasıl bir gelecek vadediyordu? Ve Philippe, karısına kollarını açarak, dudaklarında sevgi dolu sözlerle sokulunca onu somurtkan ve soğuk bulursa nasıl bir tavır alacaktı? Mlle de Beaulieu, demirhane sahibinin ilgisini bir hırs olarak yorumluyordu. Fakat bu gerçek bir aşk da olamaz mıydı? Gerçi çağımızda birtakım ard niyetlerin ve çıkarların evlilik anlaşmasını sağlamak bakımından payı olduğu yadsınamazdı. Tutkulu niyetlerin gerçekleşmesi için elden gelen yapılırdı. Fakat, nihayet karılarını yürekten seven kocalar da yok değildi. M. Derblay de bunlardan biri olamaz mıydı?

Claire sorunun tek yanını düşünmüştü yalnızca. Ve Sophie ona, bunu ısrarla anımsatıyordu. Ya ne istediğini çok iyi bildiği anlaşılan M. Derblay isyan edip Claire'in planlarını altüst edecek olursa? Bu iki iradenin çatışmasından doğacak sonuç ne olabilirdi? Yelpaze arkasında akdedilen birkaç saatlik gizli bir aşk anlaşması ya da bir salon ilişkisi değildi bu. Bütün bir ömür konuyordu ortaya. Bu durum karşısında kadın, eşinin boyun eğdiği rekabetin armağanı olarak ona parmaklarının ucunu öptürüp yol veremezdi. Kocasıydı o; yani çözülmeyecek şekilde bağlı bulunduğu varlık. İşler çığırından çıkmadan enikonu düşünmek gerekiyordu. Evlendikten sonra yan çizmek olmazdı. Beş dakikada bitirilecek bir oyun değildi bu, akla hayale gelmeyen bir felakete dönebilirdi. Ve belki de iş işten geçmeden buna bir son vermek çok daha iyi olurdu.

Mlle de Beaulieu'nün bu kanıtlara aldırdığı yoktu. Tasarılarını değiştirmektense bütün varlığını tehlikeye atmaya hazırdı. Dükten vazgeçmiş gibi görünmek istiyordu. Ondan önce evlenmeye kararlıydı. Düğün günü belli olmuştu. Hiçbir şey onu yolundan çeviremezdi. Bununla birlikte düşüncelerini Sophie'nin anlamasına olanak vermekle önlemsizlik yaptığı kanısına vardı. Ve genç kadını aldatmaya karar verdi. Yüzünün kasılmış ve sertleşmiş olan adalelerini gevşeterek gülümsemeyi başardı. Yumuşak bir sesle ve sevimli bir tavırla zavallı M. Derblay'e acıdığını ifade etti. Genç adam, Claire gibi bir kızla evlenecek kadar talihsizdi. Sonra bu birleşmede, karısının maymun iştahlı ve biraz da zalim yapısına katlanacak kadar çıkarı da yoktu.

Baronun karısı tuzağa düşmüştü. Claire'in içini kaplayan karanlık hüznün dağılacağına ve üzünç veren öfkesinin

yatışacağına inandı. Evlenmenin bir genç kız için sürprizlerle dolu olduğunu ve idare etmesini becerince en zorlu karakterlerin bile yumuşayacağını düşündü. En dikkafalı kadın bile, kocasıyla başbaşa kalınca yola gelmek zorundaydı. Ahmak olmayan ve seven bir erkek, karısının düşüncelerini pekala değiştirebilirdi. Sonra, bir de yavru dünyaya geldi mi ortalık durulurdu. Dişi kaplan, tatlı ve yumuşak bir kuzu haline gelirdi.

Bu düşünceler Sophie'nin içini serinletti. Zaten her şeyi derin derin düşünen bir kadın değildi o. Bir gününü ağır davranıp kafasını işleterek geçirdikten sonra, yeniden saçmalığına bürünmüştü.

Bu sırada Philippe dönmüş ve nişan yüzüğünü getirmişti. Çevresi pırlantalı, koyu kırmızı renkte güzel bir yakuttu bu. Mlle de Beaulieu'den parmağını uzatmasını isterken zavallı çocuğun her yanı titriyordu. Claire, bu olağanüstü mücevhere kibirle şöyle bir baktı. Beyaz elini ilgisiz ve kurumlu bir tavırla M. Derblay'e uzattı, ama teşekkür anlamına gelecek tek sözcük söylemedi ona. Bu halka, nefret ettiği bağlantının belirtisiydi. Ertesi günü yüzüğü Claire'in parmağında göremeyince Philippe'in içi burkuldu. Ona bir şey söylemeye cesaret edemedi, onun karşısında o kadar sıkılgandı ki!.. Fakat gözlerini Mlle de Beaulieu'nün eline o derece anlamlı şekilde dikmişti ki, genç kız: "Affedersiniz, yüzük taşımaya alışık değilim de..." demekten kendini alamadı.

Bu sözler demirhane müdürünün içine su serpti. Yoksa, kendisinin vereceği her şeyi Mlle de Beaulieu'nün bir çeşit tiksintiyle karşılayacağı kanısına varmıştı o anda. Philippe, genç kızın duyguları karşısında ne ile yetinmek ge-

rektiğini pekala biliyordu. Bachelin'in önceden haber verdiği buhranı kendi gözleriyle görmüştü. Düke küskünlüğü yüzünden kızın kendisiyle evlenmek istediğini bilmiyor değildi. Fakat o kadar tutkundu, yüreği sevgiyle o kadar doluydu ki, bu yolunu şaşırmış yüreği kendine bağlayacağına inanıyordu. Bir kadının, her an göreceği dikkatli, nazik, candan bir sevgi karşısında duygusuz kalması olası mıydı? Bütün umutlarını yitiren Mlle de Beaulieu şimdi acıklı bir şekilde içine kapanmıştı. Fakat bir gönlün, yirmi yaşında sonsuza dek kapanması olacak şey miydi? Genç yaşta duygusuz ve soğuk bir şekilde yaşamak. Yaşamın bütün çağrılarına kulak tıkamak, umudun gülümseyişine göz yummak! İnanılır şey mi bu? Claire'i çılgınca seven Philippe, Claire'in de bir gün kendisini seveceğinden kuşku duymuyordu. Genç kız, göğsünde ölü bir yürek taşıdığını sanıyordu şimdi. Oysa o yürek uyuşmuştu sadece. Yavaş yavaş kendine gelecek, yeniden çarpmaya başlayacaktı. O zaman, kendisini uyuşukluktan kurtaranı bırakıp da bir başkası için atabilir miydi o yürek? Philippe'in, kurtarıcı olarak onun üzerinde hiç hakkı olmayacak mıydı? Özetle Claire, yaşama yeniden gözlerini açınca, yitirdiği sevgiyle, kazandığı sevgi arasındaki ayırımı gördüğü gün, gene de Philippe'e mutluluk armağan etmekten geri duracak mıydı?

Philippe dalgın anlarında bunları düşünüyordu işte. Delikanlılığından beri ağır işlerle uğraşmak zorunda kalan Philippe, toplum yaşamına atılmaya zaman bulamamıştı. Sıkılganlığını atamamıştı üstünden. Genel olarak kadınlar karşısında büyük bir heyecan duyuyordu. Mlle de Beaulieu'nün karşısında ise titremekten kendini alamıyordu bir türlü. Ona, çarpıntıya uğramadan yaklaştığını anım-

samıyordu. O soğuk ve ağırbaşlı Claire'in durgun gözlerini Philippe'e dikmesi genç adamın sarsılmasına yetiyordu.

Pont-Avesnes'i Beaulieu'ye bağlayan yokuşu çıkarken Philippe, Suzanne'a gelecek üzerine olan düşüncelerini anlatıyordu; konağın düzeninde yapmayı tasarladığı değişiklikleri belirtiyor, nihayet nişanlısını ne çok sevdiğini söylüyordu. Suzanne, ağabeyini derin bir ilgiyle gülümseyerek dinliyordu. Onun dersini yinelediğini, kendini Claire'in önünde konuşmaya alıştırdığını ayırt ediyordu. Sonunda Philippe, söylediklerinin doğrulanmasını isteyerek Suzanne'a "değil mi?" deyince, genç kız şeytanca karşılık verdi:

— Fakat bütün bunları bana değil, ona anlatman gerekiyor Philippe. Biliyorsun, ben senin her söylediğini haklı, her yaptığını iyi buluyorum, daima senin düşüncendeyim. Fakat Mlle de Beaulieu...

Demirhane müdürü kararlı bir tavırla atıldı:

— Bugün ona da anlatacağım... Oh! Ona anlatacak o kadar çok şeyim var ki!..

Ne var ki, Claire'i karşısında görünce cesaretini yitiriyordu. Dili dolaşmadan günaydın bile diyemiyordu. Sonra perişan bir halde kenara çekiliyor, kalbini bir mücevher kutusu gibi açıp gizemli hazinesini genç kıza göstermesini sağlayacak bir mucizenin oluşmadığından yakınıyordu.

Kasımın ilk günleriyle soğuklar başlamıştı. Taraçaya topluca serilmek olanaksızdı artık. Şatonun sakinleri büyük salona kapanıyorlardı. Philippe, böylece daha samimi bir hava içinde serbestçe konuşmak olanağını buluyordu. Fakat

gene de tutkularından söz edemiyordu. Kendisi söz konusu olunca dili tutuluveriyordu. Octave'la Baron'un da katıldıkları bu konuşmalar genel konular üstüne oluyordu. Bunlarda Philippe, düşünüşünün doğruluğunu, bilgisinin sağlamlığını başarıyla ortaya koyabiliyordu. Bu sırada Claire, alevlerini yansıtan şöminenin bir köşesinde, annesinin yanına büzülüyor, gözlerini nakışından ayırmadan, dalgın bir tavırla konuşulanları dinliyordu. Bilardo salonunun açık kalan kapısından kendilerini oyuna iyiden iyiye kaptıran Suzanne'la markinin gülüşmeleri ve neşeli çığlıkları duyuluyordu. Sahneye canlılık veren de onlardı zaten. İki genç ilk günden beri uyuşmuşlar, küçük çocuklar gibi eğleniyorlardı.

Athénaïs, kurnazca düzenin başarısızlığa uğradığını görünce sinirlenmiş, babası ve dükle birlikte Paris'e dönmüştü.

Moulinet şatoya Allahaısmarladığa gelmiş ve markiz tarafından çok iyi karşılanmıştı. Claire'in yalvarması üzerine Mme de Beaulieu, neşeli bir tavır takınmış, dudaklarını gülümsercesine germiş ve ticaret mahkemesinin eski yargıcını, sevilen bir yeğenin müstakbel kaynatasına yaraşır şekilde kabul etmişti.

Böylece anne de, hakarete uğramış olan kızının hazırladığı oyunda rolünü oynamaya razı olmuştu. Moulinet'nin ziyaretinden sonra, baba-kız ve dük, Mlle de Beaulieu'nün çalımla yaptığı mutluluk gösterisine iyiden iyiye inanmışlar ve onu yaraladıkları kanısını bir yana bırakmışlardı. Dük kendini suçlu sayarken masum çıkmış olmanın şaşkınlığı içindeydi. Athénaïs, rakibinin yürek sağlamlığına hayran kalmıştı. Genç kız, yendiğini sanırken, yenildiğini duyumsamanın acısıyla bunu karşılıksız bırakmamaya karar verdi.

Athénaïs, Varenne'in olağanüstü mekanında büyük bir törenle kıydırmayı tasarladığı nikahını Paris'e bırakmak zorunda kalmıştı. Paris burjuvazisinden babasının davet edeceği kimselerin taşraya gelemeyeceklerini düşünüyordu, sonra dükün davetlisi olacak yüksek ailelerin de şeref vereceklerinden kuşkuluydu. Özetle, bozguna uğramaktan korktuğu için düğünü şatoda yapmaya cesaret edemedi. Müstakbel kuzeninin, yapmacıklı bir tavırla Mlle de Beaulieu diye sözünü verdiği "sevgili Claire'inin" düğününe geleceğine söz vererek Varenne'den ayrıldı.

Athénaïs'in Paris'e hareketi karşısında Claire içinde bir hafifleme duydu. Rakibinin uzaklaşmasıyla, soluduğu hava temizlenmişti sanki. Güzel yüzü açılmış, neşeli denecek bir tutum almıştı. Philippe, işçileri gizlice Pont-Avesnes'e getirtmiş ve konağın zamanla yıpranmış olan dairelerini onartmıştı. Bu sevinç pırıltısından yararlanarak Mme de Beaulieu'yü kızının oturacağı evi görmeye davet etti. Davet kabul edildi. Ertesi günü Beaulieu sakinleri topluca büyük bir arabaya binerek Pont-Avesnes'e indiler.

Konağa girişin bıraktığı izlenim pek hoştu. Yaşlanmış ıhlamur ağaçlarıyla örtülü bahçe, havuz, dört yanı meyve ağaçlarıyla dolu su hendeklerinin çevrelediği konak Claire'in hoşuna gitti. Serin ve karanlık gölgeli yollarıyla konağın parkı, genç kıza sessizlik vaadediyordu. Geniş odalara çökmüş olan ağır hüzün, Mlle de Beaulieu'nün derin üzüntüsüyle ahenk halindeydi. Büyük ağaçlarla çevrili ve hiçbir yeri görmeyen bu ev, garip bir mezara benzetilebilirdi. Claire gönlüne uygun bulmuştu burayı.

Baronun karısı, misafir dairelerini dolaşırken, Philippe'in babasının topladığı eski sanat zenginlikleri karşısında afal-

layarak, sevinç ve hayranlık çığlıkları atmaktan kendini alamıyordu. Louis XIV tarzındaki küçücük noktalı mobilyalar karşısında kendinden geçiyor, İskender'in savaşlarını temsil eden Beauvais tarzı yüksek kapılara hayranlıkla bakakalıyordu. Eskiye hayranlık, bugünün insanlarını bu konuda adeta yetiştirmiş, birer uzman konumuna getirmişti. Sophie birçok satışta bulunmuştu, III. Henri godronlarıyla ve eski Saksonya porseleninden şekerliklerle dolu işlemeli kredanslara paha biçildiğini işitmekten büyük bir zevk duyuyordu. Çini tabakları hafif bir fiskeyle yoklamak da Sophie'nin zevk aldığı garip davranışlardan biriydi. Genç kadın papağan gibi durmadan çene çalıyordu. Mme de Beaulieu'nün kafası adamakıllı şişti, çerçici deyimlerinden bir şey anlamıyordu. Sadece Brigitte, bunca zamandan beri üzerine titrediği eşyaya karşı Sophie'nin gösterdiği hayranlığı yürekten takdir etmişti. Ve tabii, genç kadının ortalığın temizliğini övmesinden koltukları kabarmıştı.

Suzanne'la Octave konağa girmemişlerdi. Çiçek bahçesinin düzgün geçitlerinde söyleşerek bir süre dolaştılar; sonra Suzanne birdenbire mutfağa koştu ve ekmek parçaları getirdi. İki genç, havuzdaki sazan balıklarına kırıntı atmaya koyuldular. Yarım saatten beri buradaydılar. Aç gözlü balıkların, su üstünde yüzen ekmek parçalarını sürüklemek için gösterdikleri çaba, markiyle Suzanne'ı adamakıllı eğlendirmişti. Barona gelince, fabrikanın yakınlığı onu rahat bırakmamıştı. Genç bilgin, çok iyi anımsadığı bir geçidi izleyerek atölyelerin yolunu tutmaktan kendini alamadı.

Baronun karısı eşyayı dibine darı ekercesine incelediği ve Philippe, Mme de Beaulieu'ye kıvançla ilgi gösterdiği

sırada Claire arkada kalmıştı. Birdenbire perona açılan camlı bir kapıdan parka çıkıldığını ayırt etti. Kapıyı açtı ve yalnızbaşına bahçeye indi. Derinden fabrikanın neşeli çekiç sesleri duyuluyordu. Maden fırınları gökyüzüne yoğun bir duman salarak hırıldıyordu. Konağın parkı insanın rahatça içini dinleyebileceği derin gizemli bir yerdi. Fabrikanın gürültüsüyle korunun sessizliği Claire'i kendisine çeken bir zıtlık oluşturuyordu. Genç kız, güz rüzgarlarıyla yaprakları kavrulan ağaçların oluşturduğu kemerin altına girdi. Dar ve yosunlu yoldan ağır adımlarla ilerleyerek derin bir düşsel dünyaya daldı.

Bu karanlık ve ıssız parkı, süreceği yaşam için aramakla bulunmaz bir yer olarak görüyordu. Ayakları altında çıtırdayan kuru dallar, kalbinden ayrılan istekler gibi düşmüşlerdi ağaçlardan. Bütün düşlerini, kuru yaprakları dağıttığı gibi kovacaktı içinden. Alabildiğine uzanan bu sağır ve kasvetli koruluk gibi, yüreği kaskatı ve buz kesilmişti. Böylece doğanın hüznünü acı bir sevinçle içine sindirerek karanlık yolu izledi. Birdenbire, köşede, geniş bir geçitten, güneşli ve bereketli ovayı gördü. Beklenmedik bir anda karşısına çıkan bir manzaraydı bu. Claire, şiddetli bir tepki duydu içinde. Deminden beri çevresiyle o kadar iyi uyuşmuştu ki, bu günlük-güneşlik görünüş karşısında vurulmuşa döndü. Neşe, bir anda yerini üzünce bıraktı. Bu yaslı ve karanlık korudan sonra, bu verimli ve yaşam dolu tarlalar ne demekti? Kendisinin içinde de böyle bir olay meydana gelecek miydi yoksa? Duygularının değişmesi olası mıydı? Genç kız, karşısına çıkan güleç manzaraya sırtını çevirdi ve yalnızlığa, tasaya, karanlığa döndü. Geleceğin vaatlerini kovuyordu gönlünden.

Claire'in uzun süren yokluğundan hayret ve biraz da kaygıya düşen Sophie, Philippe ve Mme de Beaulieu onu aramaya koyulmuşlardı. Tam o sırada genç kızın ağır adımlarla ıssız geçitten çıktığını gördüler. Sakindi ve gülümsüyordu. Yalnız gizlice döktüğü yaşlardan nemli kalan gözleri, yüreğindeki acıklı savaşa tanıklık ediyordu. Baron, merakla bağlandığı bilimsel gözleminden koparılıp alındı, Suzanne'la Octave da sandaldan indiler. Hep birlikte arabaya binildi. Markiz, Philippe'le kız kardeşini de Beaulieu'ye akşam yemeğine götürüyordu.

Claire'le Philippe'in bekledikleri ana, sekiz gün kalmıştı. Biri gururu, öteki ise aşkı yüzünden sabırsızlık içindeydi. Bilinen gün yaklaştıkça genç kız sinirli ve heyecanlı bir görünüm alıyordu. Bu son hafta içinde onun bu sabırsız halini görenler mutlu olduğuna ve bir an önce yuvasını kurmak istediğine hükmetmişlerdi. Bütün tavırları, son anda bir aksilik çıkmasından korktuğu kanısını uyandırıyordu.

Trenle durmadan paketler geliyor, posta servisi harıl harıl çalışıyordu. Şatonun çıngırakları aralıksız sallanıyordu. Taşranın sakin ve rahat hizmetine alışmış olan hizmetçiler bu duruma adamakıllı içerliyorlardı.

Davetiyeler gönderileceği sırada, Mlle de Beaulieu'nün iki kararı herkesi şaşırttı. Genç kız, nikah töreninin en ufak şatafata kaçılmadan Pont-Avesnes'in küçük kilisesinde geceyarısı yapılmasını ve törende aile çevresinden başka kimsenin bulunmamasını istiyordu. Bu durum karşısında markiz kollarını göğe açtı, baronun karısı, bitkin bir halde kendini bir koltuğa bırakarak on dakika tek sözcük söylemeden, öylece kaldı. Octave, kız kardeşine delirip delirmediğini açık açığa sordu. Philippe görüşünü belli etmedi.

Claire, hiçbir neden ileri sürmeden isteğinde diretti ve yakınlarının bütün saldırılarına göğüs gerdi. Gece yarısı evlenmek! Gerçi Paris'in Saint-Germain gibi kenar mahallelerinde bu alışkanlık hâlâ vardı, ama oldukça yabancı bir görenekti bu. Karanlık bir dinsel tören! Anlaşılan, Claire kendini dükten dul kalmış sayıyor, yas tutuyordu! Neyse, uzlaşmak olası değilse evlenme töreni gece yarısı yapılabilirdi; fakat bu kadarı yetmiyormuş gibi, bir de kimseyi davet etmemek! İşin gizli kapaklı tutulacak bir yanı mı vardı? Mlle de Beaulieu, Philippe'le evlenmekten utanç mı duyuyordu yoksa? Bütün bunlar felakete yol açabilirdi.

Bu son düşünceyi ileri sürmeyi göze alan baronun karısıydı. Fakat bu da öteki kanıtlardan daha fazla etki yapamamıştı.

Philippe, bir süre devam eden sessizliği telaş ve heyecanla bozdu ve Mlle de Beaulieu'nün isteğinin çok güzel olduğunu, gönlünün her bakımdan hoş edilmemesi için hiçbir neden görmediğini söyleyerek sorunu bir sonuca bağladı.

Birinci derecedeki ilgili, Claire'in düşüncesine karşı koymayınca, bütün itirazlar bir anda suya düşmüştü. Sophie'nin bu duruma adamakıllı canı sıkılmıştı. Çünkü o gün için Paris'ten getirttiği görülmeye değer elbiseyi giymeye hazırlanıyordu. Genç kadın, şakaya getirerek, bunun Porte-Saint-Martin dramlarında görülen evlenmelere benzeyeceğini söylemekten kendini alamadı; bu felaketlerde idam mahkumunun, sehpaya çıkmadan önce kralın lütfuyla hapishanede sevdiği kadınla evlendiğini anlattı.

Akdin imzası, tören gününden bir gün önce yapıldı. Bachelin, hem M. Derblay'in hem Mlle de Beaulieu'nün no-

teri olduğu için iki müşterisinden birini temsil etmek zorundaydı. Düşündü taşındı, Besançonlu bir meslekdaşını yanına aldı ve kendisi, dedelerinin yüzyıllardan beri hizmet gördüğü soylu aileyi temsil etti. Deneyimli ihtiyar sözleşmenin okunmasını büyük bir ustalıkla kısa kesti. Ve Claire, Bachelin'in mırıldanırcasına okuduğu anlaşılmaz sözleri büyük bir dikkatle dinlediği halde, durumun ayırdına varamadı. Böylece, genç kız, İngiltere davasıyla yitirdiği servetten bütünüyle habersiz kalmıştı. Claire, kendisinden çok daha büyük bir heyecan içinde titreyen Bachelin'in uzattığı kalemi alıp sözleşmeye imzasını attığı zaman, M. Derblay'in servetinin yarısına konduğunu aklının kenarından bile geçirmemişti.

Sözleşme usulüne göre imzalandıktan sonra, Philippe'in içi biraz serinlemişti. Fakat gerçek huzura, belediye başkanının: "B. Philippe'i kendinize koca olarak kabul ediyor musunuz?" sorusuna Claire'in kararlı bir sesle verdiği "Evet!" karşılığını duyduktan sonra kavuştuğunu itiraf etmişti.

X

Saat sabahın birine geliyordu. Beyazlar giymiş olan Suzanne, imzaların sonunu beklememiş, kiliseden ayrılarak bir solukta yeni evlilerin dairesine gelmişti. Vefalı Brigitte, küçük salonun oymalı öd taşından yapılma yüksek şöminesi önünde diz çökmüş, ocağın zambak resimleriyle süslü dökme levhasını aydınlatan ateşi elinin olunca gücüyle körüklüyor, canlandırmaya çalışıyordu. Kapının kapandığını duyan vefalı kız, elinde körük, ayağa kalkmadan

dönüp arkasına baktı. Mlle Derblay'i görünce yürekten gülümseyerek:

— Siz misiniz, Bayan Suzanne, dedi. Kiliseden döndünüz demek? Tören bitti mi?

— Bitti! Her şey tamam Brigitte. Bizim sevgili rahiple başbaşa bıraktım hepsini. Ortalığa son bir kez göz gezdirebilmek için önden geldim. Evin yeni hanımı geliyor, değil mi ya! Yuvasından hoşlanması gerek.

— O da ne demek, dedi Brigitte, hoşlanmaz olur mu hiç? Philippe'imizle oturup da hoşnut olmamak olası mı? Hem sonra, gerçi kuş güzel, ama kafes de ondan aşağı kalmıyor.

Hizmetçi kadın, yüksek tavanlı odayı donatan III. Henri tarzındaki ağır ve görkemli eşyaya hayranlıkla göz gezdirdi. Oymalı arkalıklı geniş koltukları, kıvrık ayaklı bodur kredansları, altın yaldızları zamanla esmerleşmiş olan ve karanlıkta gizemli bir şekilde parlayan Cordoue sahtiyanından duvar örtülerini bakışlarıyla okşadı. Aralık bir kapıdan, lambanın bellibelirsiz ışığıyla aydınlanan yatak odası görünüyordu. Işık, XVI. Louis tarzındaki olağanüstü görünümlü aynalı dolabın üç panosuna vuruyordu. Suzanne odayı işaret ederek:

— Ya orada, her şey tamam mı?

— Her şey! Hepsini kendi elimle düzene koydum. Düğün eğlenceleri bizim hizmetçilerin başını döndürüyor. Hayır yok onlardan, hepsi de başıboş!

Sonra, şeytanca bakışlarla genç kıza yaklaşarak:

— Düşünüyorum ki bayan, dedi, bir iki seneye kadar, evin düzenini altüst etmek sırası size gelecek!

Suzanne'ın yüzü kızardı. Biraz heyecanlı bir tavırla başka tarafa dönerek:

— Çok şükür, ortada böyle bir dava yok Brigitte! dedi.

— Çok şükür mü? Ah! Keşke öyle olsa! Fakat, söyler misiniz bana, giderken koluna girdiğiniz ve size karşı büyük bir ilgi gösteren yakışıklı bay kimdi?

Genç kız salonda gösterişle dolaşarak karşılık verdi:

— M. Octave de Beaulieu idi, Mlle Claire'in kardeşi...

Brigitte sevecen bir gülüşle:

— Ya! dedi, portakal ağaçlarımızın çiçeklerini incelikle koklayan bir sağdıç!

Suzanne kıpkırmızı kesildi:

— Kendine gel, Brigitte, dedi. Ne söylediğini kulağın duymuyor galiba...

Arabaların gürültüsü, Brigitte'in gevezeliğini tam zamanında kesti. Suzanne pencereye koştu. Karanlıkta, fenerlerin ağaçlara vuran ışığından başka bir şey ayırt edilmiyordu.

Genç kız sevinçle seslendi:

— Geliyorlar!

Sonra büyük salona geçti. O sırada baronun karısı kapüşonunu başına geçirmiş, kuzey kutbu seferine çıkacakmış gibi sarınmış bir durumda içeri girdi. Yanında Octave'la baron vardı. Sophie:

— Telaşlanmayın! dedi, biziz. Burası sıcak! Ne güzel! Adamakıllı dondum dışarda.

Genç kadın bir koltuk çekerek şöminenin önüne yerleşti. Robunu kaldırdı, siyah satenden kunduralar giymiş

küçücük ayaklarını ateşe uzattı. Sonra, içini çekerek kürk mantosunu geriye itti ve:

"Ah! Böylesi daha iyi oldu!" dedi.

Peronun önünde, Mlle de Beaulieu'nün akrabalarını, M. Derblay'in tanıklarını ve kenarda bırakılması olası olmayan bazı içli-dışlı dostları getiren arabalar birbirini izliyordu. M. Moulinet, Athénaïs ve dük de törene katılmışlardı. Üstü kapalı görkemli gala arabası ve uşakların giysileri burada Moulinetlerin işine yaramıştı. Ne yazık ki, zifiri karanlık yüzünden bu göz alıcı arabalı-uşaklı takımın ihtişamı beklenen etkiyi gösterememişti. Moulinet, birazcık ay ışığı için büyük bir maddi fedakarlığa katlanabilirdi bu akşam: Ne var ki, ayı parayla baştan çıkarmak olanaksızdı; yüzünü göstermedi.

Özetle ticaret mahkemesinin eski yargıcı derin bir düş kırıklığına uğramıştı. Paris'ten, soylu çevrenin bir düğününde bulunmak umuduyla gelmiş, fakat burjuvaca bir törenden başka hiçbir şey görememişti. Oysa burada en soylu ailelerin temsil edileceğini umuyordu. Buna karşılık kimi görüyordu şu anda?.. Kendisine Varenne'i satan noteri, iki tarafın akraba ve tanıklarını. Gerçekten çok acıydı bu!

Bununla birlikte, düğün alayının Moulinet'yi heyecanlandıran yüce bir anı olmuştu. Arabalar, Beaulieu'den kiliseye inerken, alanda sessizce sıralanmış olan büyük bir işçi kalabalığının ortasından geçmek zorunda kalmıştı. Bu sadık insanlar ayine davet edilmemişlerdi, fakat gene de genç patronlarının karısını şapkalarıyla selamlamaktan kendilerini alamamışlar ve korteji beklemişlerdi. Gecenin karanlığında, bu bin beş yüz, iki bin kişilik kadınlı, erkekli ve

çocuklu topluluk koskocaman görünüyordu. Hepsi de saygılı bir tutumla gürültüsüzce konuşuyorlardı. Bütün yüzler yolun üzerinde bir anda belirince Moulinet şiddetli bir sıkıntı duydu içinde. Resmi kişilerin bayramlarda yaptıkları gibi, gülümsemek ve selam vermek istedi, fakat ansızın tutuldu, kaldı. Büyük bir heyecana düştü; sanki biri boğazına sarılmıştı. Fakat çok geçmeden eski yargıcı bir gülmedir aldı. Neden güldüğünü bilmiyordu.

Athénaïs, kızgın bir bakışla babasına durumu anımsattı. Bunun üzerine Moulinet ağırbaşlı bir tavır takındı ve gümüşî pantolonunun kırışıklıklarını düzelterek bir hükümdar çalımıyla arabadan indi. Kilise pek ufak ve pis görünmüştü Moulinet'ye. Yüzünü ekşiterek kilise korosunun sıralarından birine oturdu ve üstten bir bakışla çevresini süzdü. Mihrapta yanan mumların sayısı yirmiyi geçmiyordu. Sonra rahip, sekiz gün önce değirmencinin kızını evlendirirken de aynı ruhanî elbiseyi giymişti. Moulinet, Siècle Dergisi'nin eski bir abonesi olarak Volter'ce bir yeteneğine sahipti. O anda düşündüklerine taraftar bulmak geçti içinden. Düke eğilerek konuşmak istedi. Dük, Athénaïs'in babasını öylesine yabansı bir bakışla süzdü ki, eski yargıç damadının üstüne varmaya cesaret edemedi. Dikkatini, yoksul bir çifte özgü sadelik içinde devam eden törene çevirdi. Usta ellerin çaldığı orgun nağmeleri rahibin sözlerine eşlik ediyordu. Bu soğuk ve çıplak kubbelerin altında orgun ağır sesi derin bir hüzün yayıyordu ortalığa.

Dükün yüzü solgun, kaşları çatıktı. Dalgın görünüyordu. Bu nağmeler dokunmuştu ona. Birdenbire anılarına dönmüş ve kendini Saint-Germain-des-Prés Kilisesi'nde, ba-

basının cenaze töreninde bulmuştu. Orgun hüzünlü sesi bugünkünden ayırtsızdı. Mumların birer parlak nokta halinde deldiği karanlık aynıydı. Yanan balmumu ve buharlaşan buhur aynı şekilde boğucu bir koku oluşturuyordu. O gün dükün yanında, gözlerinin içine bakarak ağlayan halası, kendisi gibi siyahlara bürünmüş olan ve dermansız ellerini sevgiyle sıkan Claire ve Octave vardı. Oysa bugün yapayalnızdı. O gün onu bağırlarına basan, teselli eden bu temiz yürekli, sevgili insanlardan uzak kalacaktı artık; hem de sonsuza kadar. Onlarla arasındaki bağı kendi eliyle koparmıştı. Çılgın gibi sevdiği Claire başkasının karısıydı; kendisiyse, ne olduğu belirsiz bir kadının haince girişimlerine hizmet etmişti. Onun kocası olacaktı. Birden kalbi derin bir üzüntüyle doldu. Yetersizliğinden için için sızlandı. Öksüz kalınca kendisini yuvalarına almış ve kendisine karşı sevgi göstermiş olan insanların iyiliğine kötülükle karşılık vermişti. Borcunu bu şekilde ödemişti. Fakat bunun cezasını kendisi çekmiyor muydu sanki? Claire'i terk etmekle kendi mutluluğunu yıkmamış mıydı?

Bu arada kendi tutumunu Philippe'inkiyle karşılaştırdı. Ve kendisinin nankörlüğü ve bencilliği ölçüsünde demirhane müdürünün özverililik ve mertlik gösterdiğini kabul etmekten kendini alamadı. Yüce gönüllü Philippe, sevdiği kadını, onun servetsiz oluşuna bakmadan alıyordu. Çalışan bir insandı o. Dük, kendisinin hiçbir işe yaramadığından acı acı sızlandı. Toplum için olumsuz bir yaratıktı. Tıpkı sıfır gibi, önüne ancak bir sayı gelince anlam ifade ediyordu. Nitekim durumunu kurtarması için, zengin bir burjuvanın, onun soylu adına hayranlık duyması gerekmişti. Ne iş geliyordu elinden? Hiç! Zevk ve eğlenceden başka

bir şey bilmiyordu. Bir yarış atı satın alır gibi almışlardı kendisini.

Şimdiye dek aklından hiç geçmemiş olan bu düşünceler, dükün içinde Moulinet'ye karşı derin bir nefret uyandırdı. Bu adamın kölesi durumunda gördü kendini... Sinirlendi. Moulinet'nin iradesine karşı ayaklanmaya ve onu yenmeye karar verdi. Athénaïs'in de gerçekte kısır düşünceli, bayağı karakterli, alçakçasına kıskanç ve kötü bir burjuva kızı olmaktan öteye gidemeyeceğini düşündü. Mlle Moulinet bir ara dükün gözüne ilişti. Bir genç kız için aşırı derecede süslü, gösterişli elbisesi içinde sırasına çökmüş dalgın dalgın ve canı sıkılmışçasına esniyordu. Sonra dükün bakışları Claire'e kaydı. Genç kız beyaz tülleri içinde önüne eğilmişti. Sonu gelmeyen bir duaya dalmıştı sanki. Gaston, Claire'in ağladığını omuzlarının hareketinden anlamıştı.

Mlle de Beaulieu'nün yanında, boylu boslu Philippe, dimdik ve hareketsiz bir halde duruyordu. Yüzü ciddiydi. Claire'in düke yeğlediği erkek bu muydu? Bligny, Mlle de Beaulieu'nün tavrındaki anlamı bir anda kavramıştı. On beş günden beri bir türlü anlayamadığı nokta şimdi aydınlanmıştı. Demirhane sahibinin gerçek durumu ortadaydı. Claire hüzün içinde bile ne kadar da güzeldi! Dük, genç kızın bu çekici görünümü karşısında bir şeyler düşündü; engellenemez bir gülümseme belirdi dudaklarında. İki haftadan beri ortaya çıkan açık yürekli ve duygulu Bligny bir anda yok oldu; ahlaksızlığın kuşkucu, soğuk ve her şeyden usanan bir insan haline getirdiği Bligny yeniden yerini aldı.

Şu M. Derblay, Gaston'u küçük düşüren başlıca insandı. Dük, zevkli bir öç almalıydı ondan. Bu demircinin Claire

gibi güzel bir kadına sahip olması dayanılır şey miydi? Çok geçmeden göstermeliydi gününü ona. İçinden: Claire ağlıyor, dedi: Bu adamdan nefret ediyor ve beni hâlâ seviyor."

Genç dükün içi güvenle doldu. O ana kadar sıkıntı ve şaşkınlık içindeydi. İşlerinin yolunda gittiğini duyumsayınca, üstünlüğünden emin, özgür ve kibirli derebeyi tavrını yeniden takındı. Ayinin sonunda baronun karısı ona doğru dönmüştü. Dük, Sophie'yi öylesine alaylı bir bakışla süzdü ki, genç kadın, kötü niyetli kimseleri sezen koruyucu köpeklere özgü bir kinle kaşlarını çattı.

Ayin bitince kilisenin pek dar ve fakir sakristisine geçildi. Orada gelin, tülünü kaldırıp dostlarına ve yakınlarına yüzünü gösterdiği zaman dük, genç kızın sessizce döktüğü gözyaşlarının izini boşuna aramıştı. Claire, gururunun ateşiyle ıslak gözlerini kurutmuştu. Sakin bir tavırla gülümsüyor, tam bir gönül rahatlığıyla konuşuyordu. Dük buna memnun olmadı: O, Claire'i bezgin bir halde görmek istiyordu. Kibirli genç kadının kendi kişiliğini savunmakta olduğunu ve savaşın çetin olacağını düşündü. Fakat her ne olursa olsun uğraşmaya karar verdi. Zaferden umutluydu.

Bligny, müstakbel kaynatası ve Athénaïs, görkemli arabaya bindiler. Dük, Moulinet'nin tören sırasında gördüklerini dinlemeye katlanmak zorundaydı. Eski yargıca göre, insanın omuzlarına soğuğun kurşun gibi işlediği, bu türbeyi andıran kilisede, böylesine bir gece yarısı nikahında hazır bulunmak oldukça eğlenceliydi. Ticaret mahkemesi eski yargıcının bu türlü evlenmelere aklı ermiyordu. Üç haftaya kadar kızı da evlenecekti. O zaman düğün nasıl olur gör-

sünlerdi. Nikah töreni Madeleine Kilisesi'nde yapılacaktı. Her şeyin en pahalısını ısmarlamıştı. Çiçekler, çam ağaçları, korolar, sololar...

"Sonradan görme"nin, tasarladığı ihtişamlı ortamı sayıp dökmesi dükü sinirlendirmeye başlamıştı.

— Solistler, diye sözünü kesti.

Moulinet, sözcük eklerinin doğruluğuna pek önem veren insan değildi.

— Canım, dedi, solo, solist... Nihayet, maksat opera sanatçılarının şarkı söylemesi değil mi? M. Faure bunların en değerlisi... On beş bin Franka gelecek! Vız gelir vallahi. Moulinet kızını bir kez evlendirecek, düğününüz dillere destan olmalı...

Dük, bıçak yüzü gibi keskin bir sesle ihtiyarı susturdu:

— Efendim, bütün bunların sözünü ne kadar kısa kesersek ilerde o kadar fazla konuşmak olası olur...

Moulinet'nin canı sıkıldı. Karşılık vermek istedi:

— Fakat, sevgili damadım...

Dük, eski yargıcın sözünü bir kez daha kesti:

— Fakat efendim, bir kere henüz ben sizin damadınız değilim. Kaldı ki, bana karşı bu bayağı dükkancı çağrısını hiç kullanmazsanız çok memnun olurum. Nihayet anımsatayım ki, M. Derblaylere geldik; sizden çok rica ediyorum, olanaklı olduğu kadar az konuşun. Hepimizin çıkarı bunu gerektiriyor.

Bligny sözünü bitirirken araba durdu. Genç dük, ağır ağır inerek elini nezaketle Mlle Moulinet'ye uzattı ve inmesine yardım etti. Bu sırada ticaret mahkemesinin eski

yargıcı, büyük bir şaşkınlık içinde, dükün tavrını düşünüyordu. Adamakıllı canı sıkılmıştı. Bu adam Moulinet'yi hayvan yerine mi koyuyordu yoksa?..

Markiz, Pont-Avesnes Konağı'nın büyük salonunda geniş bir koltuğa oturmuş, alçak sesle konuşan Bachelin'i dinliyordu. Mme de Beaulieu, o gün ihtiyar noterden, Claire'e servetinin gerçek durumunu bildirmek üzere Philippe'den izin almasını rica etmişti. Artık evlenme sonuçlandığına göre, Claire'in, İngiltere davasıyla servetini yitirdiğini ve kocasının gösterdiği özveriyi bilmesi gerektiği kanısındaydı markiz. Böylece demirhane sahibi de, gösterdiği nezaketin gerçek armağanına kavuşmuş olacaktı.

Claire'in çektiği üzüntüyü ve acıyı derin bir tutkuyla dindirmeye çalışan Philippe bunu reddetti. Genç karısının, evine ayak basar basmaz bir çeşit küçüklük duymasını istemiyordu. Bu ince ve içli ruhu karartmak? Fakat niçin? Onurun zevkine varmak için mi? Claire'den belirsiz ve belki de utandırıcı bir teşekkür koparmak için mi? Philippe, Mlle de Beaulieu'nün sevgisini bu yoldan elde etmeye çalışmayı şerefine yediremedi. Hem sonra o, Claire'den minnettarlığın üstünde bir şey bekliyordu. Onun istediği genç kadının aşkıydı.

— M. Derblay'in istediği gibi olsun, sevgili Bachelin, dedi markiz. Şunu da belirteyim ki, onun yerinde olsaydım bu derece incelik gösteremezdim gibime geliyor. Ona şaşıyorum doğrusu. Engin görüşü ve karakterindeki yükseklik insanı şaşırtıyor. Gerçekten olağanüstü bir erkek.

— Bunu size daha önce söylemiş olmakla şeref duyuyorum, bayan markiz. Anımsayacaksınız, kendisinden söz ederken belirtmiştim. Gerçekten soylu bir insandır Philippe.

— Evet, evet talihli kişilermişiz, dedi markiz ve bu mutlu sonucu size borçluyuz. Bizim gibi kızım da kocasının değerini anlar inşallah... Kızım çok solgun, Bachelin!..

İhtiyar noter arkaya baktı, Claire, çelenginin altında bir ölü beyazlığı içindeydi. Romeo'nun yanık sesi üzerine mermer yatağından kalkan Juliette'i andırıyordu. Dük, genç kadının yanına yaklaştı ve üzüntülü bir gülümsemeyle eğilerek:

— Gidiyoruz, Claire, dedi. Seninle konuşmadan ayrılamadım buradan. Yüreğim derin bir üzüntü ve heyecan içinde. Bir tek sözcüğün içimi rahata kavuşturabilir. Ne olursun, beni affettiğini söyle...

Claire kibirle başını kaldırdı ve dükü zafer kazanmışçasına süzerek kararlı bir sesle karşılık verdi:

— Her şeyi unuttum. Kocamı seviyorum. Güle güle, dük.

Bligny heyecandan titriyordu. Meydan okuyarak:

— Umarım ki, açık yürekle konuşuyorsunuz, dedi.

Sonra gözdağı verircesine ekledi:

— Allahaısmarladık, Claire.

Ve, yeniden eğilerek oradan uzaklaştı.

Baron genç dükün önüne çıktı:

— Ne o dük, gidiyor musunuz yoksa?

Bligny soğuk bir tavırla karşılık verdi:

— Evet. Burada yapılacak bir işimiz kalmadı artık. Şimdi sıra damadın.

— Ya! dedi baron. Pek neşeli görünmüyorsunuz. Claire'in evlendiğini görmekten üzgünsünüz, desenize!

Dük, alaylı bir bakışla, güçlükle ayakta duran Claire'i göstererek:

— Üzülmek mi? dedi. Ben mi acaba?

— Oldukça iddialı ve biraz da gülünç bir karşılık bu, azizim, dedi M. de Préfont. Fakat madem ki üstün çıktığınıza bu denli inanıyorsunuz, zahmet edin de bir kez M. Derblay'e bakın ve lütfen onda karısı elinden alınmış bir koca tavrı olup olmadığını söyleyin?..

Dük, salonun bir köşesinde dimdik duran Philippe'in yüzüne yan yan baktı. Genç sanayicinin açık havada esmerleşmiş olan yüzü kuvvet ifade ediyordu. Böyle bir insanın öfkesi korkunç olsa gerek.

Bligny hafif bir sesle:

— Töh! Vülken'den(*) bu yana şu demircilerin hiç de şansı yoktur.

Baron sertçe karşılık verdi:

— İnan bana dostum, çekiçten sakınmak gerek!

Bligny tasasızca omuz silkti ve bir kapı aralığında M. Moulinet'ye yetişerek:

— İstediğiniz anda gidebiliriz buradan, dedi.

Ticaret mahkemesinin eski yargıcı yavaş sesle karşılık verdi:

— Sizi ben burada daha fazla tutmak istemem. Bu ne biçim konuk ağırlama; sevgili dük!.. Bir bardak su bile sunmadılar! Biz, burjuvalar böylesine kuru düğün deriz. Bizimkini bir ayarlayayım, sen de gör... Dillere destan ola-

(*) Vülken : Romalıların ateş tanrısı.

cak! İki şölen ve bir de balo vereceğim... Size şu kadarcığını söyleyeyim ki, bizim konuklarımızın evimizden ayrılırken mideleri zil çalmayacak!..

Moulinet, tasarladığı ihtişamı sayıp dökmeye devam edecekti; fakat dük kulak asmıyordu ona. Genç adamın gözleri, gelinle vedalaşmakta olan Athénaïs'teydi. Genç kız, Claire'e sokularak ellerine sarılmış ve gürültülü bir sevgi gösterisiyle söze başlamıştı.

— Yazı bir arada geçireceğiz, diyordu. Varenne kaç adımlık yer. Fakat kışın çok arayacağım seni!.. Ah! Sensiz Paris bana bir çöl gibi gelecek! M. Derblay seni insafsızca Pont-Avesnes'e mi kapatacak? Burada hiçbir eksiğin olmayacağını biliyorum: Seviliyorsun, seviyorsun... Sevinçlerinde ve şayet olursa üzüntülü anlarında beni düşüneceğine söz ver. Bilirsin, üstüme düşen görevi yerine getirmekten kaçınmam.

Claire, bu korkunç ve haince sözleri soğukkanlılıkla karşıladı.

— Dostluğuna layık olduğu değeri verdiğimden emin olabilirsin, dedi. Yalnız, biliyorsun, mutluluğun sırdaşa gereksinimi yoktur. Mutluluğumu yaymayı gereksiz buluyorum.

Athénaïs, içinden kudurmuştu. Yürekli düşmanını yenmekten umudunu kestiği için daha fazla üstüne varmadı.

— Beni öper misin? dedi.

Claire duraklamadan karşılık verdi:

— Memnunlukla. Sonra tatlı ve yakıcı dudaklarını Athénaïs'in alnına yapıştırdı.

Fakat genç kadın kendini zor tutmuştu. Yanında duran Sophie'nin koluna sıkıca sarıldı ve onu dışarı sürükleyerek:

— Çıkalım, dedi, boğuluyorum!..

Markiz, kaygı içinde kızının peşinden gitti. Claire'in yüzü bir anda bozuluverdi. Gözleri çukurlaştı. Ağzı gerildi, bayılacaktı nerdeyse. Fakat ruhunun kuvveti, bir kez daha zayıf bedeninden üstün çıkmıştı. Genç kadın, üzerine kuşku ve üzüntüyle eğilmiş olan annesini sevgiyle süzerek:

— Bir şeyim yok, dedi, biraz yorgun ve heyecanlıyım... Ama şimdi iyi duyumsuyorum kendimi...

Gerçekten, hırsından yanakları kızarmaya ve gözleri parlamaya başlamıştı. Genç kadın, kendisini altüst eden acıyı annesine belli etmemeye çalışıyordu. Fakat markiz, Claire'in tutumundan kuşkulanmıştı. Bir anne olarak kendisinin büyük bir memnunlukla karşıladığı bu birleşme, kızına layık olduğu mutluluğu getirecek miydi acaba? Mlle de Beaulieu, gönül rahatlığı ve güven dolu bir yürekle mi bu işe girişmişti? Soylu kadın, on beş gündür aklına gelmeyen şeyleri birkaç saniye içinde düşündü. Kendi kendine bir yığın soru sordu, fakat bir tanesine yanıt veremedi. Başkalarının iradesine boyun eğmeye alışmıştı o; eskiden kocasının ihanetine boynunu bükmemiş miydi? Şimdi ise kızının yumuşak zorbalığına katlanıyordu. Markiz, her şeyi sineye çeken bir kadındı, sorumluluk nedir bilmiyordu. Belli başlı bir karakteri olmayan, haline sürekli şükreden ve başkalarının kendi yazgısıyla oynadıklarını ayırdedemeyen tipten bir insandı. Claire'i, gönlünün dilediğini yapmakta serbest bırakmıştı. Nihayet, şu tehlikeli anda, ilk kez olarak, şimdiye dek önlem alıp, almadığını soruyordu kendi kendine. Çok heyecanlıydı. Anlayış aradı kızının gözlerinde. Onu kolları arasına alarak:

— Mutlusun değil mi, yavrum?.. dedi. Görüyorsun; analık görevim bitti... Artık yaşama atılıyorsun... Senin mutluluğun için elimden geleni yaptığımı kabul edersin herhalde!

Claire, annesinin gözlerinde derin bir üzüntü okudu. Temiz yürekli kadını yanıltmak için en son çabasını harcadı; onu sevgiyle kucaklayarak:

— Evet, anneciğim, mutluluk sağladın bana. En ufak bir üzüntü ve kaygıya kapılma sakın!

Bu sırada markiz kendini tutamayarak ağlamaya başladı. Claire boğuk bir sesle:

— Beni üzme anne, dedi... Sanki...

Sözünü tamamlamadı... Sinirli bir tavırla annesini bir kez daha kolları arasında sıkarak:

— Git artık, dedi ayrılmamız gerekiyor... Haydi... Yarın görüşürüz...

Claire'in sakin görünüşü, Mme de Beaulieu'yü avuttu. Salona döndüğü zaman yüzünde en ufak bir kaygı izi kalmamıştı.

Bu sırada Mme Derblay'in dairesine Suzanne ile Brigitte girmişlerdi. Genç kız, hizmetçinin hamaratlığına pek güvenmediği için onu yanına alarak eksikleri tamamlatmak istemişti. Sevimli varlık, bir kuş gibi ince yürüyüşle dört dönüyor, en küçük şeyleri bile gözden kaçırmıyordu. Claire, kırgın ve kuşkulu bir bakışla, sessizce izliyordu onu. Suzanne'ın bu davranışından ilerisi için çıkacak sonuçları içerleyerek düşünüyordu. Kocasının kız kardeşi, Claire'in bir tek hareketini, üzünçlü davranışlarından hiçbirini gözden kaçırmayacaktı. Ağabeyi adına çalışan sürekli bir gözcü

olacaktı. Genç kadın, Suzanne'ı bir casus olarak görüyordu artık; daha da ileri giderek ona karşı kin duymaya başlamıştı.

Bu sırada genç kız Claire'in örtüsünü ve tacını çıkarmıştı. Tülün kıvrımlarını kabartıyor, tacın çiçeklerini incelikle düzeltiyordu. Gizli bir isteğin telaşı içindeydi, fakat açıklamaktan çekiniyordu.

Sonunda, Mme Derblay'e doğru ilerledi ve yüzü kızararak:

— Abla, dedi, bizim taraflarda, sevilen bir gelinin tacından koparılan çiçeğin uğur getirdiğine inanırlar. Sizi çok sevdim. Bu çiçeklerden birini koparmama izin verir misiniz?

Claire, genç kıza soğuk bir tavırla baktı ve robunu süsleyen gırlantı sert bir hareketle koparark ayaklarına fırlattı:

— Uğur getiren çiçeklere gereksinimim yok! dedi. İşte, alın hepsi sizin olsun!

Suzanne, şaşkın bir durumda geri çekildi. Çiçekler ayaklarına düştü. Yaşlı gözlerle Claire'e dönerek iyilikle:

— Anlaşılan değer vermiyorsunuz bu çiçeklere. Fakat ne olursa olsun bunları size veren benim ağabeyimdir...

Bu kız çocuğunun sızlanması karşısında Claire heyecanlandı. Hemen kendini toparladı. Fakat çok geçmeden taşkın hali gene baskın çıktı. Suzanne'a uzanan eli, soğuk bir şekilde kapalı olarak yanına düştü.

Sophie, Suzanne'a dönerek:

— Onu yalnız bırakın yavrucuğum, dedi. Dinlenmeye gereksinimi var. Çiçekleri alın ve sakın üzülmeyin. Bu çelenk, pek yakında örnek olarak işinize yarayacak...

Genç kızı, güler yüzle ve güven veren bir davranışla kapıya kadar götürdü. Sonra Claire'in yanına döndü. Claire oturmuş, gözlerini sabit bir noktaya dikerek acı düşüncelere dalmıştı.

— Ee! Ne düşünüyorsun, Claire? dedi Sophie. Zavallı yavrucağı üzdün, hem de yok yere! Neden hakim olamıyorsun sinirlerine? Arkadan şakaya getirerek ekledi: Doğrusu, La Juive'in beşinci perdesindeki matem marşıyla seni işkenceye götürüyorlar sanki. O denli allak-bullak olmuş bir halin var.

Claire'in sistemkar bakışı karşısında genç kadın bir anda ciddileşti.

— Ne oluyor, dedi, söylesene?

Claire kalktı ve rasgele yürüdü. Sonra dönerek ıstırap içinde Sophie'nin ellerine sarıldı:

— Ne büyük bir acı içinde kıvrandığını görmüyor musun? Deliye döndüğümü anlamıyor musun? Biraz sonra beni seven sizler ayrılacaksınız buradan. Ve ben, bu yabancı evde yapayalnız kalacağım. Neye bağlanacağım, kime yöneleceğim burada? Beni geçmişe bağlayan hiçbir şey kalmıyor. Gelecek için beslediğim bütün umutlar silindi!

— Gerçekten kimsesiz kalmış gibi üzülüyorsun. Sürekli aynı sevgi ve ilgiyi görmeyeceğini mi sanıyorsun? Sonra, bu evin açıkyürekli ve candan bağlı insanları seni yalnız mı bırakacaklar? Kocan yanıbaşında, seni taparcasına seviyor, emin ol.

Sophie sustu.

"Kocan" sözü üzerine Claire'in öfkesinden titrediğini gördü.

— Oh! İçimi bir bilsen! diye mırıldandı genç kadın. Ayaklanmış bir gururun taşkınlığı içinde her şeyi göze alarak istediğim bu birleşmeden iğreniyorum şimdi. Kocam olacak adamı kovmak geliyor içimden. Beni dinle! Yanımdan ayrılma, burada kal, sen yanımda oldukça o adam sokulmaya cesaret edemeyecek... Oh! Bu adam! Yaşamımda ilk korktuğum insan bu! Ondan ne kadar nefret ediyorum, bilsen!

— Aman Allahım! Fakat beni korkutuyorsun Claire, dedi Sophie. Gerçekten büyük bir telaş içindeydi. Annen henüz gitmemiştir belki: İstersen çağırayım?

Claire sert bir tavırla karşılık verdi:

— Hayır! Özellikle o, hiçbir şey bilmemeli. Onun karşısında nasıl davrandığımı gördün. Benim korktuğumu ve umutsuzluk içinde bulunduğumu asla öğrenmemeli. Zavallı anneciğim! Beni sevdiği için, bana düşkünlüğü yüzünden bir an önce evlenmeme yardım etti... Bilseydi ki!.. Oh! Hayır! Benim çektiğim acı yeter! Her şeyi ben istedim, cezamı kendim çekmeliydim... İşlediğim kusurlar affedilecek gibi değil, bana hiç de yakışmayan şeyler. İçin rahat etsin: Bir daha yapmam...

Ve sesinin kabalığı, sözlerinin sertliği üzerine kaygıyla bakakalan Sophie'ye karşı anlaşılmaz bir tavır takınarak devam etti:

— Haydi git, kocana yetiş, kötü şeyler gelmesin aklına, kaygılanma boş yere. Beni öp, ve bu kapının eşiğini atladıktan sonra ağzımdan kaçırdıklarımı unut. Unutacağına söz veriyor musun?

— Söz veriyorum, dedi Sophie. Allahaısmarladık. Yarın görüşürüz.

İçini çekerek sevgili kuzenini son bir kez daha süzdü ve mırıldanarak çıktı:

— Zavallı Claire!

XI

Claire büyük odada yalnız kalmıştı. Çevresine bir göz gezdirdi. İnsanın kendi iç dünyasını dinlemesine elverişli, durgun ve ciddi bir hava vardı bu odada. Lambaların tatlı ışığı, duvarları süsleyen eskiden kalma halılara vuruyordu. Renaud ile Armide'in tutkularını canlandıran değer biçilmez seriydi bu. Kırmızılı sarılı bir çadırın altında şövalye, büyücü kadının ayaklarına uzanmış; gülümsüyor ve dermansız bir elle oymalı, geniş bir kupa kaldırıyor. Biraz ötede, iki kurtarıcı şövalye, yollarını kesmeye çalışan devleri, büyülü kalkanlarının yardımıyla uzaklaştırarak sihirli ormandan geçiyorlar. Ve sonunda, Hıristiyanların Sudanlı birliklere karşı giriştikleri savaşta, Armide, Kudüs surları önünde, iki efsanevî kır atın çektiği şarı üstünde dimdik ayakta, sadakatsızların kanına girmiş olan Renaud'ya en korkunç oklarını hırsla atıyor. Odanın diğer yanında oyma tezyinatı içinde Rönesans devrine ait, abanozdan yapılmış, renk renk mermer kakmalı bir elbise dolabı göze çarpıyor. Bunun karşısında, armut ağacından oymalı sütunlu, üstü iri çiçekli Cenova kadifesinden saçaklarla çevrili olağanüstü güzellikte bir karyola. Karaağaçtan yapılmış ve bakır üzerine oymalarla süslü Louis XIII tarzında eşsiz bir çekmeli dolap, yeni bayağı ve gülünç konsolları aratmıyordu. Büyük bir incelikle yapraklar halinde işlenmiş pirinçten çerçevesi içinde görkemli bir ayna, öd taşından ya-

pılma yüksek şöminede yanmakta olan ateşin ölgün ışığını yankılıyordu. Şöminenin arkalığına, İspanyol ekolüne ait ilgi çekici bir tuval yerleştirilmişti. Şekil, elbisesinin katılığı yüzünden yapmacık bir tavır takınmış; çenesi, dantelli kırmalı yakalığına dayanmış bir halde hüzünle gülümseyerek elindeki gülü koklayan bir İspanyol şehzadesini canlandırıyor. Duvarlarda asılı büyük bakır şamdanlar ve tavandan sarkan flaman avizesi eşyanın bu sade zenginliğini bütünlüyordu.

Claire çevresindeki eşyaya karşı ilgisizdi. Derin bir düşünceye dalmıştı. Hararetli bir hevesin peşinden sürüklenmiş ve karşılaşacağı durum hakkında kendi kendini aldatmıştı şu ana kadar. Evlendikten sonra neler olacağını düşünmek istememişti. Bu işin, Dük de Bligny'nin kendisine yaptığı hakareti temizleyeceği kanısıyla bir an önce sonuçlanması için büyük bir sabırsızlık göstermişti. Ama kaba gerçek, birden karşısına çıkıverdi işte. Kocasıyla ortak kullanmak zorunda olduğu bu oda, hemen hiç tanımadığı bir erkekle paylaşacağı bu geniş yatak, evliliğin cinsel gereklerini anımsatıyordu.

Genç kadın bu düşünceye karşı utanarak isyan etti. Hem Philippe'ten, hem kendinden iğrendi. Bu birleşmeyi aklına koymakla, çılgınlık yapmıştı. Kendini teslim edebileceği bir erkek değildi evlendiği adam. Claire'in beyni altüst olmuştu. Koşup pencereyi açtı. Gecenin serinliğiyle içi rahatladı biraz. Ay buluttan kurtulmuş, parkın büyük ağaçlarını aydınlatıyor ve yusyuvarlak bir durumda havuzda yankılanıyordu. Çevre sessiz ve durgundu. Claire, yaşamın yüz kızartıcı ve iğrenç engelleriyle boğuşmaktansa,

bu duru ve derin sessizlik içinde sonsuza dek kaybolmanın daha iyi olup olmayacağını sordu kendi kendine. Bir an, parlak ve durgun suyun kenarına inip, Hamlet'in solgun benizli nişanlısı gibi, lekesiz ve biricik aşkıyla teslim olmayı düşündü.

Fakat elalemin diline düşeceği tasası, bütün kararlarında o uğursuz etkisini gösteren olası dedikodular, Claire'i bu umutsuzca hareketinden döndürdü. Athénaïs'in, Claire dükünün aşkıyla intihar etti, diyeceğini düşündü ve acı acı gülümsedi. Bu hayali ölümün, çevresinde koparacağı fırtınadan da tiksindi. Sonunda, yakınlarını üzmek ve onları bu intiharın yıkıcı dehşeti içinde bırakmak istemiyordu. Claire, uyuyan ışıklı sulara son bir kez daha dostça baktı ve pencereyi kapayarak şöminenin başına gelip oturdu.

Olan olmuştu, o artık hür ve bağımsız bir kız değildi, bunu çok iyi anlıyordu. Yaşamak ve bir erkeğe bağlı olarak yaşamak zorundaydı. Bağlı bulunduğu adam, haklarına dayanarak gelip ona: "İstiyorum" diyebilirdi. O kişi, şimdiye dek daima özgür kalmış ve daima sözünü dinletmişti. Korkuyla karışık bir öfke sardı genç kadının içini. Gururu, boyun eğmek zorunda olduğu bu emir kulluğuna karşı ayaklandı. Katlanamazdı buna. Kocasının, kendisini serbest bırakmasını sağlayacak çareler aradı.

Karı ve kocanın, kendi iradeleriyle hareket edebilecekleri bir çeşit evlilik tasarladı. Philippe, kendisine içten bağlılık gösterebilirdi, buna bir diyeceği yoktu, elverir ki, genç adam saygılı ve itaatli olsundu. Claire'i kendi iradesine bırakmak koşuluyla, dilediğini yapabilirdi. Demirhane müdürünün tutkulu bir insan olduğu kuşku götürmezdi. Claire, bu eve

büyük bir servet ve engin bir itibar getiriyordu. Philippe'in böyle bir kadının hatrını kırması pek kolay olmasa gerekti. Üstelik genç adam delicesine aşıktı, Claire bunu çok iyi anlamıştı. Ne var ki, bu duyguyu hesaba katmak istemiyordu. Her şeyi kaprislerinin kulu yapmaya alışmış, zorba bir kadın olan Claire, canını sıkan bu aşkı bir yana bıraktı ve Philippe müşkülpesent davranırsa, kafa tutmaya karar verdi. Kuvvetli ve kibirliydi; tartışmak ve savaşmak gelirdi elinden. En sert direnişi bile kıracağından bir an kuşku duymadı. Kendisini çılgınca seven erkeğin kalbinde açacağı yaraları, gözü kararmış hotbinliği yüzünden bir defacık olsun düşünmedi.

Bitişik odadan gelen ayak sesleriyle Claire birden ürperdi. Kan beynine sıçramıştı. Daha fazla yerinde duramadı. Ayağa fırladı ve titreyerek dirseğini şöminenin rafına dayayıp mırıldandı:

— "Geliyor!"

Philippe, akraba ve dostlarını ağırlayıp birer birer uğurladıktan sonra yalnız kalmıştı. İradesiz bir hareketle bekar odasına doğru yöneldi. Karısıyla birlikte kalacakları oda, eskiden annesiyle babasının odasıydı. Tatlı bir heyecanla, sevdiği kadının birkaç kapı ötede, beyaz tuvaleti içinde endişe ile kendisini beklediğini düşündü. Bu güzel ve taze varlığı kolları arasına alacağı anı çok kereler gözleri önüne getirmiş ve şehvetten titrediği olmuştu. Şaşılacak şey, şimdi bütün duyuları uyuşmuştu. Sürükleyici bir istek yoktu içinde. Ağırbaşlı, dalgın ve son derece yumuşak bir tavrı vardı. Claire'e karşı beslediği aşk, bir çeşit koruyucu şefkatiyle kuvvetlenmişti. Bu dermansız kalbi iyileştirmekle görevli

saydı kendi. Kız kardeşinin çocukluğunda, ona karşı duyduğu sevgiyi şimdi Claire'e yöneltmişti. Derin bir tutkuyla istediği hazineyi kendisine bağışladığı için Tanrı'ya şükretti. Ve Claire'e mutluluk getirecek, bu lütfa layık olacağına söz verdi.

Böylece Philippe, misafirler gittikten sonra yarım saatini odasında, bir koltuk üzerinde bunları düşünerek geçirdi. Gülümsedi, biraz budala saydı kendini. Sonra, hızla kalktı ve tuvalet odasına geçti. Dolabının boy aynasında kendini gördü. Bu simsiyah güvey elbisesi içinde ve bu beyaz kravatla karısının karşısına çıkmanın son derece gülünç bir hareket olacağını düşündü. Lacivert bir sabah elbisesi giydi. Ve anlatılması olanaksız bir heyecanla yüreği çarparak Claire'in odasına doğru yürüdü. Küçük salondan geçti ve kapıyı parmağının ucu ile tıklattı. Ses yoktu. Kendisinin geldiğini yeteri kadar duyurduğu kanısına vararak içeri girdi.

Claire, hâlâ gelinlik elbisesi içinde, ayaktaydı. Sessiz ve durgun bir halde dirseğini şöminenin üstüne dayamıştı. Philippe'e bakmadı, yalnız başını hafifçe eğdi. Beyaz ensesi üstünde parlak, kumral saçlarının kalın örgüsü genç adamın gözüne ilişti.

Philippe, yavaş yavaş ilerleyerek güçlükle konuştu:

— Yanınıza sokulmama izin verir misiniz? dedi.

Claire, eliyle "kabul" anlamına gelen bir işaret yaptı.

Philippe, bundan yararlanarak, şezlonga kadar kayar gibi yürüdü ve genç kadının ayaklarına kapanırcasına oturdu. Ona dikkatle baktı. Claire'in kasılmış ve sert yüzü

Philippe'i şaşırtmıştı. Genç adam, meydan okuyan bu haşin ifadeyi anımsıyordu. Mme Derblay, dükün karşısında da aynı tavrı almıştı. Genç kadını savaşıma atılacakmış gibi kasılmış görmek Philippe'i kaygılandırdı. Claire'in ne düşündüğünü kestiremiyordu, fakat direndiğini içgüdüsüyle sezmişti. Her ne olursa olsun, büyük bir inatla kapalı tutulan bu kalbin sırrını anlamak, bilmeceyi çözmek geldi içinden. Biraz önceki heyecanı, yerini sessizliğe bırakmıştı şimdi.

Philippe'in ruh halindeki değişiklik Claire'i kaygılandırıyordu. Heyecanlı ve kararsız bir kocanın kolayca hakkından gelebilirdi. Oysa Philippe'i sakındırmakla, bütün basiretini ve savaş gücünü toplamasına olanak vermişti. Philippe yavaş bir sesle:

— İlk kez olarak yalnız kalıyoruz. Size söyleyecek çok şeyim var. Şimdiye kadar konuşmaya cesaret edemedim... Duygularımı güzelce dile getirmek elimde olmayabilir... Bütün yaşamım işle güçle geçti... Hoşgörmenizi rica ederim... Duyumsadıklarım, emin olun, söylediklerimden çok daha derindir... Evinizde, çok defalar birkaç sözcük kekeledikten sonra sustuğumu anımsarsınız. Fazla cüretkar ya da son derece utangaç görünmenin korkusu içindeydim... Bu korku elimi ayağımı bağlıyordu. Bu yüzden sizi dinlemekle yetiniyordum. Sesiniz tatlı bir şarkı gibi geliyordu kulağıma. Güneşli havalarda bahçede dolaştığınız zaman kendimden geçerek sizi seyre dalıyordum. Böylece içimde derin bir iz bıraktınız: Sizi taparcasına sevdim. Biricik düşüncem, umudum, yaşamımın anlamı haline geldiniz... Şimdi sizi yanımda görüyorum, yanıbaşımda, ne derin bir haz duyduğumu düşünün bir kez!

Philippe, Claire'in elini tutarak ateşli alnına dayadı. Genç kadın ani bir hareketle elini çekti. Bitkin bir durumda mırıldandı:

— Lütfen, efendim...

Philippe birden başını kaldırdı ve hayretle Claire'e bakarak:

— Neyiniz var?.. dedi. Yoksa sözlerim rahatsız mı etti sizi?

Claire tatlılıkla karşılık verdi:

— Şu anda bunlardan söz etmeyin bana. Çok rica ederim... Görüyorsunuz, derin bir heyecan içindeyim...

Philippe, genç kadının acıklı ifadesi karşısında içlendi. Üzünçle başını sallayarak:

— Evet, haklısınız, benziniz solgun, titriyorsunuz... Buna ben mi neden oldum yoksa?

Claire, yanaklarından süzülen gözyaşlarını gizlemek için başını çevirdi ve titrek bir sesle karşılık verdi:

— Evet.

— Yalvarırım size, sakin olun. Biricik arzumun sizi sıkmamak olduğunu duyumsamıyor musunuz? Ne yapayım? Söyleyin. Her şeye razıyım. Sizi o kadar çok seviyorum ki!..

Genç kadın sevinçten titredi. İçinde çırpındığı karanlığa bir umut ışığı vurmuştu. Kocasının üzerinde sınırsız bir etkisi olduğunu genç adamın tutkulu sıcaklığından anlamıştı. Bu durumu insafsızca kötüye kullanmaya karar verdi. Şuh bir tavır takındı ve ilk kez demirhane müdürüne ince bir gülüşle bakarak:

— Beni seviyorsanız, dedi...

Sonunu getirmedi. Fakat üstten bir hareketle ne demek istediğini Philippe'e belli etti. Genç adam itaatli bir tavırla:

— Sizi kendi halinize bırakmamı istiyorsunuz anlaşılan? Bana bunu mu kabul ettirmeye çalışıyorsunuz? İstediğiniz bu ise, boyun eğip beklemeye razıyım.

Claire rahat bir nefes aldı. Büyük bir korku duyduğu bu adama mutlak surette hakim olduğunu duyumsadı. Bir anda ifadesi değişiverdi; Philippe'e karşı neşeli bir tavır takındı.

— Evet öyle, dedi, sabrederseniz memnun olurum. Bugün geçirdiğim heyecan beni sarstı. Sakinliğe gereksinimim var. Kendi iç dünyamla başbaşa kalmam gerek. Yarın, daha sonra, kendime gelince anlatırım size...

Philippe bir süre sustu. Claire'in bazı sözleri yapmacık gibi gelmişti ona. Bu oyalayıcı çekingenlik kuşku uyandırıyordu. Bu işin içinde bir iş vardı. Genç adam bunu ortaya çıkarmaya karar verdi.

— Yarın veya daha sonra neler söyleyeceksiniz bana? dedi. Bunları bugün işitmemde sakınılacak ne var? Sizinle yaşamlarımızı birleştirmedik mi artık? Yolumuz belli. Size güven içinde ve açık yürekli olmak düşüyor; bana ise fedakar ve sabırlı olmak. İnanın, ben buna hazırım. Ya siz?

Philippe'in ifadesi açık ve kararlıydı. Konuşurken gözlerini karısından ayırmıyordu. Genç kadın, birden çok ileri gittiğini düşünerek korktu. Biraz gerilemek istedi.

— İzin verirseniz şunu söyleyeyim ki, güven bir anda kazanılmaz, dedi. Evleneli sadece iki saat oldu. Yazık ki, yaşamım daha gerilere uzanıyor. Mutlu günler geçirdim. Her

şeye yukardan bakmaya hakkım vardı, susmaktan özgürdüm. Yalan söylemeye hiçbir zaman zorlanmadım. Sıkıntılı anlarım da oldu biliyorsunuz, bunları saklayamıyordum. Anıları bir çırpıda bellekten silmenin olanaksız olduğu anlaşılıyordu. Son derece yüzlü büyütüldüm... Üzgün anlarımda kimse beni gülmeye zorlamıyordu... Sizden duygularımı saklamak kolay değil. Böyle bir güçlüğe alışmamı istiyorsanız, lütfen bana zaman verin.

Claire, yanıt vermekten kurtulmak için konuşmanın akışını büyük bir ustalıkla değiştirmişti. Kendini haksızlığa uğramış gibi göstermişti. Philippe, daha fazla ısrar ederse genç kadına gaddar görünebileceğini anladı. Claire'in önüne gelerek:

— Rica ederim, dedi, bir tek sözcük eklemeyin. Bana hakaret ediyorsunuz... Şunu bilin ki, hiçbir zaman benden daha yumuşak ve daha özverili bir dostunuz olmayacaktır. Sizinle evlenirken acılarınızı hesaba kattım. Bunların hepsini unutturmak istiyorum size. Bana güvenin, size mutluluk getirmek sorumluluğunu üzerime aldım. Geçmişte düş kırıklığına uğramış olabilirsiniz, bütün umutlarınızı geleceğe bağlayın artık. Size aşkımı zorla kabul ettirmeye kalkışmak aklımın kenarından bile geçmez! Sizden istediğim şey, şefkat ve özenle acılarınızı dindirmeye çalışmama olanak vermenizdir. İşte benim bütün tutkularım bundan oluşuyor. Madem ki dinlenmeye yalnızlığa gereksiniminiz var, evlenmeden önceki gibi güven içinde özgür kalabilirsiniz. Ben çekiliyorum; istediğiniz buydu değil mi? Dilediğiniz gibi olsun...

Bu sözler genç kadını hem sinirlendirdi, hem kaygıya düşürdü. Demirhane müdürünün bu derece mertlik ve bü-

yüklük göstermesi, Claire'in özgür kalmak için önceden yaptığı hazırlıkları suya düşmek tehlikesiyle karşı karşıya bırakmıştı. Philippe, beklenmedik bir iyilikle kendi istemlerinin önüne geçtiğine göre, Claire ondan ayrı yaşayabilecek miydi? Genç adam Claire'i çılgınca seviyor ve kendini karısına sevdirmeye çalışacağını ileri sürüyordu. Bu derece açık yürekli ve yüce gönüllü bir erkeği sonsuza kadar reddetmek haksızlık ve gaddarlıktan başka ne olabilirdi? Kocasının yumuşaklığı ve şefkati pek kısa bir zamanda Claire'in direncini kıracak, sertliğini giderecekti. Claire, çevresinde dolaşan tehlikeyi sezdi ve Philippe ile arasındaki bütün bağları azimle koparark buradan kaçıp kurtulmaya karar verdi.

Philippe, Claire'i sessiz ve hareketsiz görünce ona doğru ilerledi. Başını eğdi ve dudaklarını genç kadının beyaz alnına dokundurdu.

— Yarına kadar Allahaısmarladık, dedi.

Fakat, o kumral saçların kokusu, dudaklarına değen o taze tenin hışırtısı Philippe'i birden sarhoş etti. Kendinde değildi artık. Verdiği sözü unutmuştu, karşısında heyecanla çarpan yüreğin alınacağını hiç düşünmüyordu. Gözleri önünde, delicesine arzu ettiği ve kendisinin olan güzel bir kadın vardı. Dayanılmaz bir istekle onu kolları arasına aldı ve alevli gözlerle süzerek fısıldadı:

— Sizi ne kadar seviyorum bilseniz!

İlkönce neye uğradığını şaşıran Claire mosmor kesildi. Belini büktü ve ellerini kocasının omuzlarına dayıyarak tiksinti duyduğu bu dokunuştan kurtulmaya çalıştı. Sinirlice:

— Bırakın beni! diye bağırdı.

Philippe'in kolları gevşedi. Geri çekildi. Genç kadın, yüzü acı ve endişeden perişan bir halde, kocasının karşısında titriyordu. Philippe heyecanlı bir sesle:

— Nasıl! dedi, dudaklarımı alnınıza dokundurmama bile izin vermiyorsunuz demek? Şiddetle, adeta nefret edercesine itiyorsunuz beni! İçinizde anlayamadığım bir şey var? Sadece utanmaktan ileri gelen bir korku değil bu?.. Nefret ediyorsunuz!.. Benden mi nefret ediyorsunuz yoksa? Fakat niçin? Size ne yaptım ben? Ooo! Biraz önceki sözleriniz geliyor aklıma. Korkarım ki, ne demek istediğinizi şimdi daha iyi anlıyorum. Uğradığınız düş kırıklığı kalbinizde üzüncü aşan bir iz bırakmış anlaşılan. Pişmanlık duyuyorsunuz galiba...

Claire boğuk bir sesle itiraz etti.

— Bay Derblay!

Fakat Philippe yüreklenmişti. Öfkelenmeye başlaması kanını harekete getirmişti. Heyecanla öteye-beriye gidip gelerek konuşmaya devam etti:

— Bayan, birbirimize karşı yapacağımız kararsız itirazlar hiçbir yarar sağlamaz. Her şeyi açık yürekle ve olduğu gibi ortaya dökmek zamanı geldi çattı. Kuşku uyandıran davranışınız hakkında aydınlanmak gereğini duyuyorum. Bir kadın kocasına, ortada fol yok yumurta yokken yüz çevirmez. Sizin bana yaptığınız şekilde davranmak için... Philippe sustu. Sesi boğazına takılıp kalmıştı. Yüzü sapsarı kesildi. Elleri sinirli bir titremeyle sallandı. Derin bir nefes aldı ve büyük bir dikkatle karısının yüzüne bakarak:

— Sizi bu derece alçakça terk eden erkeği hâlâ seviyor musunuz yoksa?

Claire, büyük bir hırsla arzu ettiği bozuşmanın, giderilmesi olanaksız şekilde gerçekleşmesi için iyi bir olanak çıktığını anladı. Bununla birlikte bu durumdan yararlanmakta kuşku duymadı. Philippe'in, iyiden iyiye sinirlendiğini açıkça ortaya koyması Claire'i korkuttu. Genç adamın karşısında, kaşları çatık, kararsız bir durumda öylece kaldı. Yüreği yerinden oynamıştı. Kaderinin kıl üstünde olduğunu anlıyordu.

Genç kadının susması Philippe'i büsbütün kışkırttı. Bunun üzerine karısının kolunu sıkıca yakaladı ve onu ateşli gözlerle süzerek:

— Beni duymadınız mı? Yanıt verin! Bunu bilmek istiyorum!

Philippe, elini Claire'in koluna koyar koymaz kibirli genç kadın, bu sert davranıştan adamakıllı alındı. Kocasına dik dik bakarak:

— Öyle olsa ne olur yani? dedi.

Sonunda bunu söylediğine pişman oldu. Demirhane müdürü doğruldu. Bir anda boyu irileşti, yüzü korkunç bir görünüm aldı. Yumruğunu ağır çekiçlerinden biri gibi kaldırarak bağırdı:

— Zavallı!

Claire bir adım bile geri çekilmedi. Ölüme hazır bir kurban gibi feragatle başını eğdi ve kollarını sarkıttı. Philippe, onun bu halini görünce içini çekti, rasgele birkaç adım attı ve sağ yumruğunu sol eliyle kırmak istercesine, sinirlice yakaladı. Bu güzel kadının alnına, gözdağı verircesine kalktığı için yumruğunu cezalandırmak istiyordu. Sonra, kendine gelerek:

— Ne olur, biraz ölçülü konuşun... Bu karşılığınızın doğru olacağını sanmıyorum?.. Olamaz! Beni denemek istediniz herhalde. Öyle değil mi? Oh! Bunu açıklamaktan sakınmayın, sizi önceden affediyorum. Beni çok üzdünüz ama... Nasıl bir kalbe sahip bulunduğumu bir gün anlarsınız elbet... Böyle bir kalbi şaşırtmak doğru olmaz... Emin olun, korkunç bir oyun bu...

Philippe gülümsemeye çalıştı, fakat dudakları büzülüp kalmıştı. Claire durgun ve duygusuz bir görünüm aldı; taş kesilmişti sanki.

— Ne olursunuz, konuşun! dedi Philippe yalvararak. Bir şeyler söyleyin bana! Susuyorsunuz?.. Doğru mu yoksa?

Claire tek sözcük söylemedi. Kaderini kendi eliyle çizdiğini biliyordu. Bir cinayet işlediğinin ayırdındaydı, fakat amansız gururu yakasını bırakmıyordu. Philippe, şaşkınlık içinde pencereye doğru yürüdü ve ateşli alnını cama dayayarak kendine gelmeye çalıştı. Karısıyla giriştiği iğrenç konuşmanın henüz başında olduğunu anlıyordu. Claire'in bu isyanını nereye vardıracağını öğrenmek istiyordu.

Yeniden karısının yanına doğru yürüdü.

— Kalbiniz bir başkasında olduğu halde benimle evlenmeye razı oldunuz demek? dedi. Size karşı aldığı çirkin tutuma, çekinmeden yaptığı bütün hakarete karşın onu hâlâ seviyorsunuz? Ve bunu bana söylemekten çekinmiyorsunuz? Dürüst ve sadık bir eş olacağınıza söz vermiştiniz. Sözünüzde böyle duruyorsunuz demek! Ve yüzünüz kızarmadan elinizi bana uzattınız! Nasıl bir ahlak çöküntüsüne uğradığınızın ayırdında mısınız?

— Kendimi savunmuyorum efendim, dedi Claire, bana daha fazla acı çektirmek mertliğinize yaraşır mı?

— Acı çekiyorsunuz demek! dedi Philippe. Ya ben, ben çekmiyor muyum. Ben ki, sizi bütün kalbimle seviyorum. Ben ki, gönlünüzü hoş etmek için her şeye hazırdım ve bunun karşılığı olarak birazcık hoşgörürlükle ufacık bir sevgiye razıydım. Zedelenmiş olan gururunuzu tatmin etmek, küskünlüğünüzü belli etmemek için beni alet ettiniz. Basiretsizliğimle alay ettiniz belki de. Yaptığınızın nasıl bir gaddarlık olduğunu fark edemiyor musunuz?

Claire daha fazla dayanamadı:

— Ya! Demek ki, on beş gündür deliye döndüğümü anlayamazdınız, dedi. Çaresizlik içinde çırpındığımı görmüyor musunuz? Beni bu duruma sürükleyen davranışlarım, önünde durulmaz bir alınyazısından başka ne olabilir? Size zavallı bir yaratık olarak görünebilirim. Fakat şunu bilin ki, kendim için verdiğim hüküm daima sizinkinden daha sert olmuştur. Bana kızmakta ve beni hor görmekte haklısınız. Alın! Her şeyim sizin olsun, yalnız kişiliğime dokunmayın... Servetimi size bırakıyorum. Özgürlüğümün bedeli olsun!..

— Servetiniz ha? Terk ediyorsunuz... Bana!.. dedi, Philippe.

Büyük bir dikkat ve incelikle genç kadından sakladığı servet öyküsünü öfkesinin etkisiyle açıklamak üzereydi. Kibirli Claire'den ne de güzel öc almış olurdu! Bu kadın o denli kendinden emin, atılgan ve gaddardı ki! Fakat Philippe bu düşünceyi hemen uzaklaştırdı belleğinden. Böyle bir şey yapmayı kendine yakıştıramadı. Artık, manevi olarak genç kadının üstünde bulunduğunu duyumsadığı için gönlü rahata ermişti. Ona kızmadan bakabiliyordu:

— Gerçekten, dedi soğukkanlılıkla, beni satılığa çıkmış bir insan yerine mi koyuyorsunuz? Vurgun vurmak için mi sizinle evlendiğimi sanıyorsunuz? Aldanıyorsunuz, bayan! Dük de Bligny sanıyorsunuz karşınızdakini galiba...

Claire yıldırımla vurulmuşa döndü. Düke yapılan hakareti kendisine yapılmış sayarak fırladı. Philippe'e dik dik baktı ve:

— Bay Philippe! diye bağırdı.

Fakat, birden, utanmışçasına sustu.

Demirhane müdürü hüzünle:

— Eh! Niye sustunuz? Savunsanıza onu. Bunu yapabilirsiniz hiç olmazsa onun için... Onu değerlendirecek durumdasınız. Tutumunuz onunkinden ayırtsız!.. Düzen ve ikiyüzlülük, tuttuğunuz yol bu, değil mi? Oh! Açıkça anlıyorum şimdi. Size emir kulluğu edecek bir koca aradınız ve yüreği güvenle dolu, tutkun birini buldunuz. Benimle evlenmeyi kibrinize yediremiyordunuz, ama uysallığımın, soyumdan ileri gelen boşluğu dolduracağını düşündünüz. Şayet isyan etmeye, hak savında bulunmaya kalkışırsam ağzımı tıkayacak olanağınız da vardı... Bir çuval para! Eh! Daha ne isteyebilirdim? Bu kadar soylu ve zengin bir kadının kocası olmak az şey mi? Size göre bayağı ve açgözlü bir yaratıktım ben! Bütün düzenlerinizi işte buna göre ayarladınız! Ve bunu bana ne zaman itiraf etmek işinize geldi? Şeref ve namusun gerektirdiği şekilde, törenden önce mi? Pazarlığı reddedebileceğim bir zamanda mı? Yoo, hayır! Geriye dönemeyeceğim bir anda açığa vurdunuz her şeyi; olan olduktan, imzalar geri alınmayacak şekilde atıldıktan sonra! Sizin oyuncağınız haline geldiğim

anda! Sizi terk edeceğimden korkmuyordunuz artık! Ne de körmüşüm, bana hazırlanan tuzağı göremedim! Ahmaklığıma doymayayım, böyle sinsi bir düzen karşısında kalacağımı hiç de düşünemedim! Bense, aşkımı itiraf etmek üzere heyecanla, titreyerek geldim buraya! Ne kadar da çılgın ve gülünçtüm değil mi? Arsız ve alçak bir insandım! Çünkü, en sonunda servetinize konmuştum öyle değil mi? Satılmıştım! Hiçbir şey istemeye hakkım yoktu!

Philippe korkunç bir kahkaha atarak kanapeye yığıldı ve yüzünü elleri arasına aldı. Claire bu müthiş sözleri itiraz etmeden dinlemişti. Genç adamın sızlanmasından alındı. Kendini haksızlığa uğramış saydı. Gerçeğe, körükörüne içerliyordu. Philippe'in çektiği acılara Claire'in kulak astığı yoktu. Yalnız iğneli sözleri dikkatini çekmişti. Kibirle:

— Bay Derblay! dedi, burada keselim, boş yere benimle alay etmeyin.

Philippe, sert bir hareketle ellerini alnından çekti ve gözyaşlarından ıslanmış bir yüzle genç kadına bakarak:

— Alay etmiyorum, bayan, dedi; kırılan umutlarıma, kaybolan mutluluğuma ağlıyorum. Fakat bu zaaf yeter. Biraz önce özgürlüğünüzün karşılığı olarak beni satın almak istiyordunuz. Özgür kalın, hiçbir karşılık istemiyorum. Bilin ki, size asla karışmayacağım. Aramızdaki bütün bağlar kopmuştur, ortak hiçbir şeyimiz bulunmayacak. Bununla birlikte resmen ayrılmamız bir skandal olur. Onuruma yediremem bunu. Beni böyle bir duruma sürüklememenizi rica ederim. Birlikte yaşayacağız, birbirimizin olmayacağız. Fakat yanlış anlaşılmamı istemiyorum, şimdi söyleyeceklerime iyi dikkat edin. Bir gün gerçeği öğreneceksiniz. Gad-

darlıktan da öteye giden bir haksızlık işlediğinizi anlayacaksınız. Ve belki o zaman tuttuğunuz yoldan dönmek isteyeceksiniz. Hemen söyleyeyim ki, o anda iş işten geçmiş olacak. O zaman ayaklarıma kapanıp yalvardığınızı görsem bile, size merhamet ifade edecek bir tek sözcük bulamayacağım. Öfkenizi hoşgörebilirim belki. Ama katı yürekliliğinizi ve bencilliğinizi asla unutamam. Allahaısmarladık bayan; dilediğiniz gibi bir yaşam süreceğiz. Burası sizin daireniz olsun. Bugünden başlayarak benim için bir varlık olmaktan çıktınız.

Claire, tek sözcük söylemeden, kabul anlamına başını eğdi. Philippe son bir kez genç kadına üzünçle baktı. Onu sonsuza kadar yitireceği anda, bir dönüşün, bir yumuşamanın her şeyi düzelteceğini umdu. Fakat Claire soğuk ve duygusuz bir haldeydi. Ne gözlerinde bir bakış, ne dudaklarında tek bir sözcük...

Philippe yürüdü, ağır ağır kapıyı açtı ve pişman bir tavırla arkasından çekerek durdu. İçerden bir sesleniş, bir hıçkırık ya da derin bir nefes duyacağını ve bu bahaneyle, henüz sırasıyken onu affedebileceğini umuyordu. Fakat odadan çıt çıkmadı.

Bunun üzerine, amansız genç kadının tek başına kaldığı odanın kapısına dönerek:

— Eğilmek istemeyen kibirli yaratık, dedi, ben seni bükmesini bilirim.

Sonra, bir saat önce yüreği umutla dolu olarak geldiği yoldan bekar odasına döndü.

XII

Lambaların ışıkları kısılmış, ocağın ateşi sönmüştü. Büyük oda alacakaranlığa bürünmüştü. Claire, olduğu yerde, şöminenin önünde mıhlanıp kalmış, düşüncelerine çeki düzen vermeye çalışıyordu. Savaştan galip çıkmıştı. Bununla birlikte yenilmişçesine bitkin düştüğünü duyumsuyordu. Müthiş bir yükün altında eziliyordu. Başı gövdesine o kadar ağır geldi ki, onu elleri arasına almak zorunda kaldı. Kulaklarında dayanılmaz bir uğultu vardı. Gözleri kararıyor, önünde her şeyin korkunç bir hızla döndüğünü görüyordu. Yüreği ağzına gelmişti sanki, şakaklarında soğuk ter damlaları belirdi. Öylece dalgın, hareketsiz bir durumda, korkunç bir acının etkisi altında kalmıştı. Ne kıpırdamaya dermanı, ne de sesini çıkarmaya isteği vardı. Bayılacaktı nerdeyse...

Şezlonga yıkıldı, fakat hemen ayağa fırladı yeniden. Keskin bir sızı kaplamıştı ayaklarının adalelerini. Daha fazla hareketsiz kalamadı. Adamakıllı şişmiş ve sanki beyinsiz bir hal almış olan başının ağırlığına karşın odayı bir baştan bir başa dolaşmak gereğini duydu. Sol kaşının üstü şiddetle sızlıyordu, alnına çivi çakılmıştı sanki. Korkunç bir ateşin etkisi ile atardamarları hızla çarpıyordu. Genç kadın, acısından iki kat olmuş, inleyerek geziniyordu. Bir yandan da, yapışkan ve dayanılmaz düşünceler, allak-bullak bir hal alan belleğini durmadan kurcalıyordu. Adeta bir kabus içindeydi. Dişlerinin korkunç gıcırtısıyla kesilen belirsiz birtakım sözler mırıldanarak yürüyordu.

Böylece iki saat karanlıkta acılar içinde kıvrandı. Kimseye seslenmek istemiyordu. Kapıyı açarsa, kocasının af

dilediği kanısına vararak yanına geleceğini düşünüyordu Bununla birlikte kocasının namusuna güveni vardı; ne kapının anahtarını çevirdi, ne de sürgüsünü itti. Hazin bir fethe ne kadar da yatkındı şu anda! Philippe onun bu durumu karşısında dehşet içinde kalırdı; çok kısa bir zamanda, benliğini saran nöbetin etkileşimiyle o derece değişti ki, onun bu durumunu gören ancak acıma duyabilirdi.

Şafak sökerken Claire hâlâ odasında dolaşıyor, ayaklarının gittikçe artan sızısını hareketle dindirmeye çalışıyordu. Yüzü sapsarıydı, gözlerinin parlaklığı sönmüştü. Şimdi alnının iki yanı da zonkluyordu. Artık direnci kalmamıştı. Bir an pembeleşen gökyüzüne baktı. Sabahın temiz havasıyla içinin serinleyeceğini ve sükun bulacağını umarak pencereyi açmak istedi. Fakat direnci kalmamış eliyle espanyoleti çeviremedi. Bunun üzerine bir çığlık atarak, baygın bir durumda halının üstüne yığıldı.

Saat dokuza doğru, Brigitte, hanımın hâlâ uyuyup uyumadığını anlamak üzere sessiz sedasız kapıya yaklaşınca içerde bir inilti işitti. Vefalı hizmetçi irkildi, kuşku duymadan içeri girdi. Claire, yığıldığı yerde upuzun ve hareketsiz yatıyor; yüksek sesle anlaşılmaz bir şeyler söylüyordu. Yüzü kıpkırmızı, ayakları ise buz kesilmişti. Brigitte, Mme Derblay'in neden bu durumda, hem de giyinik bir halde bulunduğunu araştırmadan, bir çırpıda onu bir tüy gibi kaldırdı, üstünü başını soydu, bir çocuk gibi yatağına yatırdı ve genç kadının serin çarşaflar içinde rahatlayarak sakinleştiğini görünce, Philippe'e haber vermeye koştu.

Philippe odasında giyinmek üzereydi. Hizmetçi kadın, dağınık yatağa bir göz attı; efendisinin üzünçlü yüzüne

baktı, sonra başyastığının yanından, gözyaşlarıyla ıslanmış bir mendili eline alarak üzüntüyle başını salladı:

— Ah! Bay Philippe, dedi, bu nasıl bir üzüntü! Ağlamışsınız. O da...

Demirhane müdürü mosmor kesildi. Birden ürperdi. Claire'in umutsuzca bir harekete girişmiş ve ölmüş olabileceği geldi aklına. Üzüncünü açığa vuran korkunç bir sıkıntı içinde sordu:

— Ne oldu?

Brigitte, genç adamın aklına geleni sezmişti.

— Hayır, dedi, düşündüğünüz gibi değil. Fakat... Oldukça hasta!

Philippe başka bir şey duymadı. Redingotunu giymeye gitmeden, çılgın gibi Claire'in odasına koştu. Genç kadının beyaz elbisesi, örselenmiş jüponları, kıvrık ökçeli minnacık ayakkabıları ve güzel kokulu saten korsesi dağınık bir halde sağa-sola fırlatılmıştı.

Claire, dört başı sütunlu geniş yatağa uzanmıştı. Yüzü kıpkırmızıydı; gözleri, yarı-açık, gözkapaklarının altında kıvılcım kıvılcımdı. Duvar halılarındaki savaşçılar, ellerinde mızrakları, ağırbaşlı tavırlarıyla genç kadının kolcularıydı sanki. Philippe yaklaştı: Claire tanıyamadı onu. Tatlılıkla gülümsüyordu, solgun dudaklarının arasından bembeyaz dişleri görünüyordu. Philippe karısının elini tuttu, ateşler içindeydi eli. Ardı arası kesilmeyen bir heyecan ve bellek karışıklığı içinde geçen geceden sonra derin bir uykusuzluk başlamıştı. Philippe dehşet içindeydi: Besançon'un en iyi doktoruna telaşla bir pusula yazdı ve onu getirtmek üzere araba gönderdi. Aynı zamanda Beaulieu'ye de haber saldı.

Claire'in başucuna oturdu ve üzücü şeyler düşünmeye koyuldu. Bu sevgili varlık ölecek miydi, böylece her şey bitmek üzere miydi yoksa? Yatağında upuzun ve hareketsiz yatıyordu. İri gözleri şimdi iyice açılmıştı ve bulanık bakıyordu. Acı veren bir kasılma, bakışlarının çaprazlanmasına yol açıyordu sanki. Kaşlarını çatıyor ve arasıra inleyerek elini ensesine götürüyordu. Korkunç bir acıyla kıvrandığı belliydi. Sayıklaması dakikadan dakikaya artıyordu.

Bu hazin manzara karşısında genç kocanın bütün kini silinmişti. Philippe şu anda, ömründe ilk kez olarak hurafeye bel bağlıyordu. Claire hastalığını yenerse bunu, hem karısının, hem kendisinin mutluluğuna işaret sayacaktı. Bunu aklından geçirdiği andan itibaren Philippe'in biricik düşüncesi Claire'i kurtarmak oldu. Kendisine acı çektirmiş olmasına karşın bu güzel varlığı hâlâ çılgınca seviyordu. Hem sonra, belki de rahatsızlığı yüzünden o derece kötü davranmıştı dün gece. Philippe, gerdek yatağının başucunda yaşamının en korkunç iki saatini geçirdi. Bununla birlikte bu sıkıntılı saatler ona epeyce deneyim kazandırdı. Mme de Beaulieu ile Octave'ın gelişi Philippe için büyük bir teselli oldu. Sorumluluğun bir kısmından kurtulduğunu duyumsadı. Markiz, şaşkınlık ve korku içindeydi, ama çok şükür sessiz kalabilmişti. Acı acı çığlık atmamış, sel gibi gözyaşı dökmemiş ve Tanrı'nın yardımını bağırarak dilememişti. Damadına saygı ve çekingenlikle durumu sormuş, birkaç basit önlem buyurmuş, sonra, solgun ve ağırbaşlı haliyle kızının yanında kalmıştı. Claire annesinin gelişinden habersizdi. Octave kaygı ve telaş içinde bir ata atlayıp doktoru karşılamaya gitmişti.

Öğleye doğru doktor geldi. Gençten biriydi, tıp öğrencisiyken hastanede yatıp kalkmış, deneyimli doktorların yanında yetişmişti. Tedavi alanındaki gelişmelerle çok yakından ilgileniyordu. Ciddi teşhis koyacak durumdaydı. Zaten bu hastalığı anlamak için derin incelemelere de gereksinim yoktu. Hastalık kendini, sayıklamalar, alın ve ensede ağrılar, iki taraflı kontraktürle belli ediyordu. Nabzı ölçtü. Yüz yirmi atıyordu. Ateş çok yüksekti. Doktor başını sallayarak mırıldandı:

— Çok ağır!

Ve annenin, kardeşin, kocanın sorgulu ve endişeli bakışları karşısında ilave etti:

— Menenjit...

Sonra Claire'in, acılı ve kesik bir nefes çıkaran beyaz göğsüne eğilerek uzun uzun ve dikkatle dinledi. Sonra doğrularak:

— Kalb düzenli atmıyor, dedi, sinirlerini altüst eden çok ağır bir durumun sonucu olacak... Hemen on iki sülükle buz getirtmek gerek.

Suzanne, bunu kapının eşiğinde duyar duymaz Brigitte'e işaret etti. Hizmetçi koşarak ayrıldı. Sevimli Suzanne, iki saatten beri heyecandan titreyerek, anlaşılmaz bir olayın kuşkusu içinde, salonda beklemişti; içeri girmeye bir türlü cesaret edememişti. Yatağın yanına kadar kayar gibi ilerledi. Kendisini oradan uzaklaştırabileceklerini düşünerek tek sözcük söylemedi; nefesini tuttu ve dehşetle Claire'e baktı. Zavallı kadının yüzü kıpkırmızı, dudakları sapsarı kesilmişti. Suzanne'a, bu kocaman odanın içinde Claire'i bu-

naltıyorlar gibi geldi. Bunun üzerine, her kadında bulunan o kusursuz hastabakıcılık güdüsüyle, kimseye bir şey sormadan, ayaklarının ucuna basarak gidip pencereyi açtı. Onun bu hareketini göz ucuyla izleyen doktor gülümseyerek: "Güzel" dedi. Dalgın bir halde bulunan Philippe o ana kadar kız kardeşinin geldiğini fark etmemişti. Onu görünce dokunaklı bir tavırla kollarını uzattı ve ağlamaya başladı. Zavallı gencin sinirleri yirmi dört saatten beri gergindi. Suzanne da gözyaşlarını tutamadı. Ve başını ağabeyinin omzuna dayayarak mırıldandı:

— Sakın aklına kötü şeyler gelmesin, biz varken ona hiçbir şey olmaz. Kurtaracağız onu.

Fakat, Claire kurtulursa, herhalde bunun nedeni Suzanne olmayacaktı. Philippe, Suzanne'dan özveride bulunarak, Kuvan'a dönmesini istedi. Demirhane müdürü genç kadının sayıklamasından kuşkulanıyordu. Claire, olağanüstü bir canlılıkla konuşuyor ve durmadan Dük de Bligny'nin adını anıyordu. Onu büyük bir kızgınlıkla çağırıyor, durmadan sızlanıyordu. Talihsiz kadın, nişanlısının kendisini bırakmasıyla yüreğinde oluşan yarayı açığa vuruyordu. Philippe'i de sayıkladığı oluyordu, fakat onun adını korkunç bir şekilde yineliyordu sürekli. Dükü öldürdükten sonra, elinde silahıyla kendisini vurmaya gelen bir kimse olarak gösteriyordu kocasını. Ellerinde kan izleri görüyor ve ona, kendisini sevgilisine kavuşturması için yalvarıyordu.

Philippe, sessiz ve devinimsizce dinlemek zorunda olduğu bu çılgınca sözleri hiç olmazsa Suzanne'ın duymamasını istiyordu. Geleceğe güvenle baktığı için uğradığı talihsizliği kız kardeşinden saklıyordu. Bu acı dolu anın günün birinde uğursuz bir düş gibi geleceğine inanıyordu.

Bu yüzdendir ki, Suzanne ile Claire'in arasına acı bir anının gölgesinin düşmesini istemiyordu.

Suzanne acı acı gözyaşı döktü. Fakat her zaman olduğu gibi, bugün de ağabeyinin sözünü dinleyerek vefalı Brigitte ile birlikte Besançon'a hareket etti. Böylece Philippe evinde sevgili hastasıyla yalnız kalmıştı. Markiz, damadının kararlı, anlayışlı ve dikkatli bir tutumla hastasıyla uğraştığını görünce, daha ilk andan başlayarak onu davranışlarında özgür bırakmış ve yalnız orada bulunmakla yetinmişti. Gece-gündüz kızının odasından ayrılmıyordu. Philippe de akşamları yatağın yanında bir koltuğa yerleşiyor ve lambanın solgun ışığı altında sabahlara kadar uyanık kalıyordu.

Sayıklamalar kesilmedi. Philippe, Claire'in güzel boynundan, beyaz teni üzerinde kırmızı bir çizgi bırakarak damla damla akan kanı yüreği sızlayarak seyrediyordu. Fakat boşuna! Bu zavallı beyni saran çılgınlık bitmek bilmiyordu. Günler ve geceler geçiyor, ateş sevgili varlığı kırıp geçiriyordu. Genç kadının yüzü iyice zayıflamıştı; dişleri, çökmüş yanaklarında çıkıntı oluşturmuştu. Eli ayağı durmadan hareket ediyor, çarşafları birbirine katıyordu. Bünye çöktükçe belli-belirsiz bir durum alan mırıltının sonu gelmiyordu bir türlü.

Claire'in beynini kurcalayan tek bir açık düşünce vardı. Kendisi bu yatakta upuzun yatarken Athénaïs'in evlenmek üzere olduğunu seziyordu. Rakibi, Matdeleine Kilisesi'nin merdivenlerini gösterişli bir şekilde, M. Moulinet'in düzenlediği görkem içinde etrafı çiçeklerle sarılı olarak çıktığı gün; tam gelinle damadın arkasından konukların ki-

liseye girdiği sırada Claire kendini toparlar gibi oldu. Gözleri anlayışla parladı; doğruldu ve pürüzsüz bir sesle:

— İşte şu anda onların nikahı kıyılıyor, bense bu dünyadan göçmek üzereyim.

Markiz, kızının yanına yaklaşarak onu avutmaya çalıştı; fakat o hiçbir şey duymak istemedi. Yeniden sayıklamaya koyuldu. Bu kez korkunç bir nöbete girdi: Bağırıyor, kollarını büküyordu; dudakları ateşten çatlamıştı, dağınık güzel saçlarından terler süzülüyordu. Bu durum karşısında dehşete kapılan Philippe doktora haber saldı. Doktor, akşamüstü geldiği zaman ateşin yeniden arttığını gördü. Atardamarlar, buharın ısısına dayanamayan borular gibi çatlayacaktı nerdeyse. Ateşin bir derece daha yükselmesi ölümdü.

Korkunç bir gündü bu. Philippe, öldürücü bir sıkıntı içinde buhranın sonunu bekledi. Bitmek bilmeyen saatlerin kendi yazgısını çizeceğine inanıyordu. Üzüntü ve yorgunluktan şişen kafasında, bir mahkeme kararı yüceliğiyle şu düşünce yineleniyordu: "Claire yaşarsa, mutluluğa ereceğiz!" Bu inanç, genç adamın benliğini iyiden iyiye sarmıştı. Can çekişmekte olan sevgili varlığa ömrünün bir kısmını seve seve verebilirdi.

Sonunda akşam oldu. Geceleri çoğu zaman geçici bir durgunluğa kavuşan Claire'de bu kez hiçbir değişiklik görülmedi. Kaşlarını çatmış, çenesini alabildiğine sıkmış, dokunaklı bir ses durmadan dükü çağırıyor, dağınık yatağında, çaresizlik içinde kıvranıyordu. Philippe kalktı ve karısının kendisini tanımayacağını düşünerek yüzüne eğildi. Hasta, gözlerini açarak dehşetle kocasına dikti.

Sonra kolunu kaldırmaya çalışarak boğuk bir sesle:

— Onu öldürdünüz, dedi; beni öldürmek için daha ne bekliyorsunuz.

Bu korkunç nankörlük karşısında Philippe'in yüreği parçalandı. Günlerdir gösterdiği çabadan bitkin düşmüştü. Bir anda küçük bir çocuk gibi dermansız duyumsadı kendini. Daha fazla dayanamadı. Alnını karyolanın oymalı tahtasına dayayarak acı acı ağlamaya koyuldu. Gözyaşları yavaş yavaş süzülerek Claire'in ateşli alnına damladı. Bu damlalar yararlı bir şebnemin damlalarıydı sanki. Philippe'in kalbinden fışkıran gözyaşları sevda iksiri haline gelmişti sanki. Genç kadının gergin yüz hatları birden yumuşayıverdi. Hafifçe içini çekti, güçlükle doğrularak sesin geldiği yana kulak verdi. Philippe, bilincini yitirmiş olan bu varlığın yanıbaşında, karanlıkta, kendinden geçmiş, hıçkırarak ağlıyordu. Ansızın elinin üstünde bir kadın eli duyumsadı, aynı anda kısık, hasta bir ses mırıldandı:

— Başucumda ağlayan kim? Sen misin anne?

Demirhane müdürü başını kaldırdı ve Claire ile gözgöze geldi. Biraz yaklaştı. Genç kadın kendisini tanıdı. İrileşen gözleri doldu. Bunca acı çektirdiği adama elini uzatarak:

— Oh! Siz misiniz? dedi... Her zaman siz, yüce gönüllü ve özverili... Oh! Affedin Philippe, affedin beni!

Demirhane müdürü diz çöktü ve kendisine ilk kez öfkesizce bakan bu güzel gözleri çılgınca öptü. Genç kadın hüzünle gülümsedi. Sonra yüzü, ağrılı bir gerilmeyle yeniden o korkunç katılığını aldı ve yeniden sayıklamalar, birbirini tutmayan sözler başladı.

Üç hafadan beri ölümle pençeleşiyordu. Son buhranıydı bu. Gece yarısından sonra hastalık yeni bir evreye girdi. Şiddetli galeyan, yerini çaresiz bir uyuşukluğa bırakmıştı.

— Koma nöbeti, dedi doktor sakince. Mme Derblay'i uyutmak için şimdiye kadar elimizden geleni yaptık; şimdi de onu uyandırmak için bütün çabamızı harcayacağız.

Philippe, hastalık yinelemez ya da yeni bir aksilik çıkmazsa Claire'in kurtulacağını anladı. Artık, Claire'in yaşamda kalacağı umudu içinde Philippe, karısının yaşayışını düzenleme konusunda kaygılanmaya başladı. Genç kadın tehlikede bulunduğu sürece onu ölümden korumaktan başka bir şey düşünmüyordu. Şimdi ise onu yaşama karşı korumak gerekecekti.

Claire, bilincine kavuşunca, büyük bir olasılıkla kocasından nefret etmeye devam edecekti. Hastalığın verdiği dermansızlık içinde, zayıf bir anında içlenmiş ve özür dilemiş olabilirdi. İyileşince Philippe'e karşı alçakgönüllülük ve bağlılık gösterecek miydi?

Philippe, karısının kurumlu doğasını iyiden iyiye tanımıştı. Claire'in söz anlamaz kibrinin etkisiyle aldığı amansız tavır genç adamı yıldırmıştı. Genç kadın, ilk gece aralarında yaptıkları anlaşmayı, dinlenme devresinden yararlanarak kocasının çiğneyeceği kanısına da varabilirdi. Philippe bu düşünceyle ürperdi. Sözünde durmazsa, Claire'in gözünden ebediyen düşebilirdi. Sert bir tavır almak gerektiğini duydu. Düşündüğünü yapacak kadar kuvvetli bir yapısı vardı. Karısının gururunu kıracağına kendi kendine and içmemiş miydi? İşte şimdi andını tutmaya hazırlanmalıydı.

Ocak ayı gelip çattı; kış oldukça şiddetliydi. Claire'in hastalığının ağır devresinde kısmen durmuş olan fabrika yeniden bütün gücüyle çalışmaya başladı. Çekiç sesleri genç kadının gönlünü açıyordu. Uzun süren dinlenme devresi pek tatlı geçti. Claire'in neşesi yerine geldi. Kendisini çevreleyen her şeyi büyük bir dikkatle gözlemekten derin bir zevk duymaya başladı. Titizlikle döşenmiş büyük ve biraz da loş oda, oyma işçiliği, eski duvar halıları ve çok eskiden kalma eşyasıyla Claire'in hoşuna gitti. Burada her şey durgun, uyumlu ve huzur vericiydi. Yatağının karşısındaki duvar halısında, dağınık saçlı bir su perisinin, omzunda taşıdığı testiden akıttığı su, ovaya yayılarak bir ırmak oluşturuyordu. Claire, bu güzel yüzün bir başka anlam taşıdığı kanısına vardı. Olanca sevimliliğiyle eğdiği testisinden Claire'in gönlüne yaşam boşaltıyordu sanki.

Geniş pencerelerden, karla örtülü ağaçların güneşte parladığını görüyordu. Kuşlar camlara gelip içeriye sığınmak istercesine kanat çırpıyordu. Claire onları zevkle izliyor ve hepsine ekmek kırıntıları attırıyordu. Kısacası, genç kadın her şeye karşı ilgi duymaya başlamıştı. Yavaş yavaş kuvveti yerine geliyor, bedence ve ruhça yeniden doğmanın tadını çıkarıyordu. Evinde kendini rahat duyumsuyordu artık. Belleğini hiçbir düşünce kurcalamadan rahatça yatağına uzanıyor, tatlı bir anlamsızlık içinde kendinden geçerek duvar saatinin tik-taklarını uzun uzun dinliyordu.

Bütün gününü annesiyle başbaşa geçiriyordu. Philippe artık günde yalnızca iki kez uğruyordu Claire'in odasına: Gündüz ve akşam... Karısından sağlığı hakkında dikkatle bilgi alıyor, ona kendisinden istediği bir şey olup

olmadığını soruyordu. Ve yatağın ayakucunda beş dakika oturduktan sonra kalkıp ağır ağır uzaklaşıyordu. Claire, onun öbür odalarda kaybolan ayak seslerini dinliyordu. Artık onun ziyaretlerini dört gözle bekler olmuş ve pek kısa bulmaya başlamıştı. Bu yüzden kendisine biraz da içerliyordu.

Bir bahaneyle kocasına darılmak olanağı buldu ve bundan çocukça bir tasasızlık içinde yararlanmaktan çekinmedi. Genç kadını, odasında çiçek görmek tutkusu sarmıştı. Beaulieu'nün kışlık camlı bahçeleri her türlü çiçekle doluydu. Bir gün markiz, bir demet güzel kokulu beyaz leylakla döndü. Tam bu sırada Philippe odaya girdi ve Claire'i çiçekleri koklarken buldu. Bunun üzerine çiçek kokusunun genç kadına dokunabileceğini yumuşak bir tavırla anımsattı ve demedi alarak salona doğru yürüdü. Claire hemen atıldı:

— Fakat inanın, kendimi çok iyi duyumsuyorum, çiçekleri burada bırakabilirsiniz...

Philippe gülümseyerek karşılık verdi:

— Siz de dinlenme döneminde bulunan her hasta gibisiniz, kuvvetinizi büyütüyorsunuz... Fakat üzerinize titremekte bizi haklı...

Genç kadın cilveli bir tavır ile suratını asarak:

— Beni üzmeyi göze alıyorsunuz öyle mi? Alacağınız olsun. Hastalığım sırasında böyle değildiniz.

Philippe birden ciddileşti. Tek sözcük etmeden Claire'i üzgün ve sert bir bakışla süzdü. Genç kadın içini çekti ve değişik bir sesle:

— Hakkınız var, dedi, götürün. Teşekkür ederim.

Claire o gün düşünceli bir durum aldı. Düşünme gücünü yavaş buluyordu. Eski kuvvetini kazanan belleğinde geçmişin anıları yeniden canlanmaya başlamıştı. İçini dinlemeye koyuldu. Düke karşı beslediği aşktan, kalbinde en ufak bir iz bulamayınca şaşırdı. Sevgisi çürük bir meyve gibi düşmüştü. Athénaïs'e karşı da kin beslemiyordu artık. Tedavi kabul etmez bir kıskançlığın esiri olduğu için ona acıdı. Düğünleriyle ilgilenmedi. Yapıldığını tahmin etti. Çevresindekiler, Claire'in yanında Bligny'nin adını anmaktan dikkatle kaçınıyorlardı. Oysa gereksiz bir önlemdi bu. Claire, eskiden çılgınca sevdiği insanın adını hiç heyecanlanmadan işitebilirdi artık. Kalbi büsbütün değişmişti.

Genç kadın uzun bir dinlenme devresi geçirdi. İlk kez kalkmak isteyince kendini kötü duyumsadı ve yeniden yatağına uzanmak zorunda kaldı. Burun üzerine derin bir kaygıya düşen Philippe, karısına yeniden büyük ilgiyle sessiz ve soğukkanlı bir bağlılık göstermeye başladı. Claire'in alnı hâlâ ağrıyordu. Beyin zarında sürekli bir düzensizlik olabilirdi. Başını oynattığı zaman beyninin bir çan tokmağı gibi, sızlayarak sallandığını söylüyordu. Sonra gülümseyerek ekliyordu:

— Hastalıktan önce biraz deliliğim vardı zaten. Hele şimdi kimbilir ne olacak?

Düğünün üstünden beş ay geçmişti. Sonunda güzel bir nisan günü annesiyle vefalı Brigitte'in kollarında bahçeye inebilmişti.

Ağır ağır ve güneşte ısınmış olan taş sıraların üstünde dinlenerek havuzun çevresinde dolaştı.

Annesinin "kusurlu doğmuş bir delikanlı" diye andığı o fodul ve kurumlu genç kızı bu haliyle, bahçenin kumlu yolunu adımlamaya çalışırken gören tanıyamazdı. Yüz hatları yumuşamış, bakışları tatlılaşmıştı. Gerçekten kadındı artık. O herkesi hor gören kibirli tavrı yoktu üstünde; daha ufak-tefek görünüyordu şimdi...

O günden sonra Philippe tavrını değiştirmedi. Yabancıların yanında Claire'e karşı güleryüz gösteriyor, hoş davranıyordu; yalnız kaldıkları zaman ise soğuk, resmi ve ağırbaşlı bir tavır alıyordu. Davranışları o derece ölçülüydü ki, çevresindekiler kendisini örnek bir koca olarak gösteriyorlardı. Markizin içine en ufak bir kuşku düşmemişti. Kendi çevresindeki kocaların durgun ve ölçülü davranışlarına alışıktı zaten. Nitekim markiz de, Beaulieu de ona uzun uzadıya içini dökerek yüz vermekten hoşlanmazdı. Böylece Mme de Beaulieu kızının evlilik yaşamının yolunda gittiği kanısına varmış ve onu gözetlemeyi gereksiz saymıştı. Claire'in sağlığı konusunda da içi rahata kavuşan markiz, bir sabah damadıyla kızına haber vererek Paris'e hareket etti. Oğlu Octave, ocak ayından beri oradaydı. Eşitlik kuramına sadık kalan genç marki, armasını bir yana atıp avukat olarak iyi müşteri tutmaya hazırlanıyordu.

Böylece Claire kocasıyla başbaşa kalmıştı. Fakat onu yemek saatlerinde görebiliyordu sadece. Akşam yemeğinden sonra Philippe, Claire'i salona götürüyor, beş dakika oturuyor, sonra kalkıp iyi akşamlar dileyerek odasına çekiliyordu. Bir akşam Claire, kocasının odasında ne yaptığını merak etti. Ve gece, geç vakit mantosuna sarınarak onu dışarıdan gözetledi. Genç adamın gölgesi, titrek ışığın et-

kisiyle küçülüp irileşerek perdede gidip geliyordu. Düşünceli bir tavırla durmadan ve ağır ağır odasını adımladığı belliydi. Claire, ayaklarının ucuna basarak çalışma salonuna bitişik bir odaya sessizce girdi. Karanlıkta bir koltuğa yerleşti ve gözlerini kapının altından sızan ışığın oluşturduğu çizgiye dikerek Philippe'in, ölçülü adımlarla kalın halıyı hışırtıyla çiğneyişini dinledi. Gece yarısına kadar sürdü bu yürüyüş. Sonra, aralıklı hışırtılar yavaş yavaş kayboldu. Philippe odasına geçerken kapının altındaki ışıklı çizgi de Claire'in gözünden kaybolmuştu.

Bu uzun ve programsız denebilecek yürüyüş sırasında Philippe ne düşünüyordu acaba? Yalnız başına geçirdiği bu uzun saatler boyunca nelere dalıyordu? Claire, bunu öğrenmek için çok şey verebilirdi.

Mme Derblay, isteğini uzun zaman yüreğinde saklayabilen kadınlardan değildi. Bir akşam Philippe, her zamanki gibi, odasına çekilmek üzere izin alınca:

— Bu kadar erken odanıza kapanıp ne yapıyorsunuz Allahaşkına? dedi.

Demirhane müdürü sakin bir tavırla karşılık verdi:

— Gecikmiş hesaplarla uğraşıyorum. Ah! Sahi, size para vermem gerekiyor.

Bunu söylerken bir yandan da cebinden bir deste kağıt para çıkarıyordu.

Claire şaşkınlık içinde:

— Para mı? dedi... Bana mı?

— Mülkünüzün altı aylık geliri...

Ve parayı masanın üstüne bırakarak soğuk bir tavırla ekledi:

— Tamam mı, bakar mısınız lütfen?

Claire geriye doğru bir adım attı; kan beynine sıçramış, yüreği kararmıştı. Elleri titreyerek haykırdı:

— Alın bunları, efendim... Kaldırın rica ederim... Alamam bu parayı ben...

— Fakat almanız gerekiyor, dedi demirhane müdürü ve üstten bir hareketle banknotları genç kadına doğru itti.

Claire savaşıma hazır bir tavır takındı. Philippe'in davranışı ve sesindeki gariplik adamakıllı canını sıkmıştı. Gözleri kıvılcımlandı: Bir anda o eski sert ve kibirli Claire çıktı ortaya. Gözlerini kocasına dikerek:

— İstemiyorum... dedi.

Philippe gizli bir alayla yineledi:

— İstemiyorsunuz demek?

Gözgöze geldiler. Philippe'in bakışları o denli kararlı, dik ve keskindi ki, genç kadın daha fazla dayanamadı. Birdenbire direnmekten vazgeçti, kurumla kalkan eli yanına düştü ve boynunu bükerek hüzünle sustu. Demirhane müdürü sessizce eğilerek çıktı.

İlk defa olarak Claire, Philippe'in iradesiyle çarpışıyordu. Ve bu vuruşmadan şaşkın ve yenilmiş bir halde çıkıyordu. Böylece Philippe'e değer vermeye başladı. Kocasının, üzerine dikkatle eğilmek gereken bükülmez bir yapıya sahip bulunduğu kanısına vardı. Yeniden yaşama döndüğü günlerde, kendi kendine içini dökerken, Philippe'e karşı iyi davranmaya ve açık yürekle yakınlık göstermeye karar ver-

mişti. Fakat şimdi, kendisinden istenmeyen bir tavır almayı kararlaştırmış olduğunu üzüntü ve küskünlük içinde anlıyordu. Dostluğa hazır bulunduğu bir sırada kocası kendisine karşı ilgisizdi. Surat asmıyordu. Somurtsaydı bir kolayını bulmak olasıydı. Philippe, karısının düğün gecesi istediklerini yerine getiriyordu şimdi. Onu dilediği gibi yaşamaya terk etmiş ve ona karşı buz gibi bir tavır takınmıştı. Biraz kibirli görünen bu ilgisizliğe Claire adamakıllı kırıldı ve bununla savaşımı tasarladı. Zaten, önünde yenilmesi gereken birtakım güçlükler bulunmazsa Claire'in canı rahat etmezdi.

Bachelin'in Pont-Avesnes'e yemeğe geldiği akşamlar Philippe salondan ayrılmıyordu. Genç kadın noteri belli günlerde, haftada iki kez davet etmeye başladı. Vist oynuyor ve kibar bir dul gibi durgun bir tavır takınıyordu. Demirhane müdürü, Bachelin'in yanında laflıyor, kağıt oynuyordu; fakat konuk gidince gene ağırbaşlı ve sessiz bir tavır alıyordu. Bütün çabasına karşın genç kadın kocasının iradesini yenemedi.

Philippe'in kendine hakim oluşu Claire'i kızdırdı. Odasında saatlerce öfke nöbetleri geçirdiği oldu. Başkasının egemenliği altına girdiğini duyumsadıkça ürperiyordu. Genç kadın kocasının, fabrikasında işlettiği demir kadar soğuk ve katı olduğu kanısına vardı. Claire'in karakterini örsünde dövüp duruyordu bu adam. Ve bu gidişle ona istediği şekli verebileceği besbelliydi. Claire gücünün yetersizliği karşısında duyduğu utançtan ağladı. Ama gene de içinde saklanan gurur kırıntısı, çektiği acıyı Philippe'e açmasına engel oluyordu.

Bu arada, Pont-Avesnes dışında olan bitenlere ilgisiz kaldığı halde, Paris'teki yakınları onu bu konuda rahat bırakmıyorlardı. Baron'un karısı, Claire'in iyileştiğini duyduğu günden beri ona, dağınık fakat ilgi çekici ayrıntılarla dolu mektuplar yağdırıyordu. Mme Derblay, bu mektuplardan dük, düşes ve M. Moulinet hakkında da bilgi alıyordu.

Athénaïs, gürültülü bir biçimde sosyete dünyasına katılmıştı. Genellikle erkeklerin hoşuna gitmişti, fakat sert tavırlarıyla bütün kadınların kendisine cephe almalarına yol açmıştı. Dükün ise karısına hiç aldırdığı yoktu. Düğünden üç ay sonra, zamanını elinden geldiği kadar ondan ayrı olarak geçirmeye başlamıştı. Güzel Kontes Canalheilles'le sıkı fıkıydı. Bu İrlandalı kadının deniz kadar derin ve heyecan verici mavi gözleri vardı. Öte yandan düşes de boş durmuyordu. Yarım düzine kadar genç çapkınla flört ediyordu. Bu yarım manga hovardaya Athénaïs "Aynı arabaya koştuğum altı at" diyordu. Genç kadın, arabayı devirmek tehlikesiyle karşılaşmadan altısını da ustalıkla idare ediyordu. Yüreğinin kuruluğu ve doğasının yoksulluğu onu rasgele yaşamaya sürüklemişti.

Moulinet'ye gelince; kızından ayrıldığından beri önemli birtakım projeler tasarladığını her haliyle belli ediyordu. Bir yazı masası almıştı; her gün saatlerce, içinde bir tek kitap bulunmadığı halde "Kitaplık" adını verdiği bir odaya kapanıyordu. Masanın üstünde siyasal ekonomiyle ilgili, yeni satın aldığı bir eser göze çarpıyordu sadece. Kızı, babasının bu esere göz gezdirirken, gözleri açık olarak uyukladığını savlıyordu. Baronun karısı ise, ticaret mah-

kemesi eski yargıcının adaylığa hazırlanmakta olabileceği kanısındaydı. Moulinet'ye, gazeteci oldukları orta halli görünüşlerinden anlaşılan birtakım insanlarla bir arada rastlamışlar, diyordu. Sonra birçok kez Jura'ya gitmişti. Oranın belediyesine layık bir okul yaptırmış ve gizlice kiliseyi onartmıştı. Sol eliyle radikalleri, sağ eliyle de muhafazakarları okşuyordu. Bu çikolata fabrikatörü Makyavelist bir siyasi yol izliyordu.

Gerçek şuydu ki, M. Moulinet büyük bir hırsa kapılmıştı. Kendi işini bu derece iyi yönettiğine göre başkalarınınkini de pekâlâ yönetebileceğini düşünüyordu. Hem sonra mecliste, siyasi durumunu kendisinin serveti kadar sağlam bir temele bağlamış olan bir tek kişi gösterilebilir miydi? Bu sorunun karşılığını gene kendisi verdi: Hayır! İşte bu düşünceyledir ki Moulinet, kızına "en iyisinden" bir koca satın aldıktan sonra, milletvekili olmayı aklına koymuştu.

Bir süre, senatoya mı yoksa millet meclisine mi girmesi gerektiği konusunda kuşku geçirdi. Senatör! Bu ünvan kendisine pek ulu görünüyordu. Eskiden memleketin en yüksek kişilerinin üye olduğu bu meclise karşı taparcasına bir saygı vardı içinde. Eh! Milletvekilliği de kötü sayılmazdı. Üstelik millet meclisi daha canlı, daha hareketliydi. Pek ince bir kurnazlıkla, millet meclisinde sıradan adamların arasında kolayca ve çarçabuk sivrilebileceğini, önemli bir kişi haline gelebileceğini düşündü. Böylece, başarısı için hiçbir fedakarlıktan kaçınmamaya karar vererek seçim kampanyasına atıldı.

Bu alanda ilk adımını atmak amacıyla Varenne'e gitti. Seçim bölgesi, Besançon'la Pont-Avesnes'e bitişikti. Bu

bölgede M. Derblay'in büyük bir etkisi olabileceğini düşünerek bu durumdan kendi çıkarına yararlanmayı kararlaştırdı. Demirhane müdürünü ziyarete gitti. Bu görüşme sırasında kurnazca yaltaklanarak son derece saf görünmeye çalıştı. Tasarladıkları hakkında M. Derblay'e en ufak bir ipucu vermedi; sadece yaz mevsimi dolayısıyla şatoya geldiğini söyledi. Claire, Moulinet'nin bu saf görünüşü karşısında, onun hiç de kötü niyetli bir insan olmadığı, evlenme işinde Athénaïs'e bilmeyerek alet olduğu kanısına vardı.

Moulinet, bu arada, adaylığını destekletmek amacıyla, Besançon'da "Jura Postası" adıyla bir de gazete çıkarmak üzereydi. Yazı işleri müdürlüğünü, ticaret mahkemesi eski yargıcının yanında sık sık görülen halktan kişilerden biri yapacaktı. Moulinet'ye, tutulacak siyasi inançları sayıp döktü. Eski yargıç, sağ ile sol arasında bocaladıktan sonra, ortada bir cumhuriyetçi olmakta karar kıldı. Her iki tarafın da gönlünü kandıracak bir yol tutacaktı.

Zaten adaylığının rengi önemli değildi onun için. Sözün kısası, kesesine güveniyordu ve bunda da haksız sayılmazdı. Dük de Bligny, M. Moulinet'nin kurduğu düzenlere adamakıllı içerlemişti. Ona göre, böyle bir servetin sahibi olan kaynatası bu gibi kaygılara düşmemeliydi. Sorunu, ticaret mahkemesi eski yargıcına, her zamanki sataşkan teklifsizliği içinde açtı.

— Siyasete atılmak da nereden aklınıza esti? dedi... İşlerinizin yolunda gittiğine inanıyorsunuz galiba? Sakin bir yaşam süren insanların ortada hiçbir neden yokken gürültülü kalabalığa karışmak hırsına kapılmaları çok garip

doğrusu! Seçmenlerin sizi seçecek kadar ahmak olduklarını mı sanıyorsunuz?

— Fakat, sevgili dük, ben işimi bilirim.

— Bunun size neye mal olacağını görürüz.

— Bu sizi ilgilendirmez.

— Pekala ilgilendirir! Biricik kızınızla evlendim, şimdi bir kardeş çıktı ortaya.

— Kardeş mi?

— Kardeş tabii: Siyaset! Ve bu kardeşin birçok yavruları olacak: Simsarlar, ajanlar, yardımcılar, koruyucular, fedailer. Birbirleriyle yarışırcasına sizden para sızdıracak olan seçmenler de caba. Tanrı bilir bunun nereye varacağını!

Moulinet kurumlu bir tavır takındı ve bir türlü vazgeçemediği bir alışkanlıkla yelek cebini fiskeleyerek:

— Sevgili damadım, dedi, maddi olanaklarım her türlü özene elverişlidir. Henüz altmışındayım, dansözlerle de düşüp kalkabilirim.

— Bu bir cinayet sayılmaz! Öylesine serüvenlere aklım erer! Minnacık bir ayak, güzel bir bacak, Faust Balesi'nde Mısırlıların altın çemberine hapsedilmiş ufak-tefek bir vücut ve ön sıralarda oturmakta olan Moulinet'yi arayan simsiyah ya da gök mavisi gözler, mükemmel! Her türlü özveriye değer bu! İsterseniz sizi oyuncu çevresine tanıtayım. Fakat siyasete atılmak, bu alanda dünyanın parasını boşuboşuna harcamak da ne oluyor? Bay Moulinet, beni gerçekten üzüyorsunuz. Bu meraktan vazgeçip dansözlerle ilgilenseniz iyi edersiniz!

— Şu var ki, sevgili dük, iyi ahlak sahibi bir insanım ben! Siyaseti yeğlerim...

— İnşaallah hakkınızda hayırlı olur! Peki, seçilince nutuk atacak mısınız bari?

— Büyük bir olasılıkla, evet...

— Pek hoş olacak! Sizi dinlemeye geleceğim, hem dostlarımla birlikte... Fakat bakan olmayasınız sakın: Sonunda şeref ve itibarımı tehlikeye atarsınız.

Moulinet damadının iğneli sözlerine aldırmadı, planlarını uygulamaya devam etti. Baharın ilk günlerinde gidip Varenne'e yerleşti ve kollarını sıvayarak seçim işiyle adamakıllı uğraşmaya başladı.

O günlerde markiz Paris'ten Beaulieu'ye dönmüş; Philippe, Suzanne'ı Kuvan'dan almıştı. Claire bunu yadırgamadı. Genç kız eve ne de olsa canlılık getirmiş ve görünüşte karı-kocanın arasını biraz ısındırmıştı. Philippe, gerçeği saklamak için Suzanne'a karşı neşeli davranmak, karısına da sevgi göstermek zorunda kalıyordu. Bunu gerçekten büyük bir ustalıkla başarıyordu. Suzanne'ın temiz yüreğine en ufak bir kuşku girmedi. Genç kız, ağabeyinin son derece mutlu olduğu kanısına vardı. Claire'i tanıyamadı adeta. O kibirli ve asık suratlı Mlle de Beaulieu alçakgönüllü ve güleryüzlü bir görünüme bürünmüştü. Suzanne, yengesinin bu tutumundan çok hoşlandı ve ona derin bir sevgiyle bağlandı. Claire'de hem bir anne, hem de bir dost sevgisinin bağlılığını ve tatlılığını görüyordu.

Claire'in gençliği, kaygılar, üzüntüler ve acılar içinde bir süre tıkanıp kaldıktan sonra, bir ağacın özsuyu gibi,

yeniden bütün coşkunluğuyla akmaya başlamıştı. Gelinle görümce birbirlerine sıkı sıkıya bağlandılar. Suzanne, Pont-Avesnes'e döner dönmez işçilerin evlerini dolaşmaya koyulmuştu. Claire de bir iyilik perisi gibi onunla birlikte gezdi. Philippe'in verdiği parayı kuruntusuzca aldı ve bunu talihsizliğe uğrayan kimselere dağıtarak onların acılarını dindirmeye çalıştı. Bu iki iyiliksever kadına Pont-Avesnes sokaklarında sık sık rastlanıyordu. Sade giyiniyor, ellerinde geniş şemsiyeleriyle dolaşıyorlardı. Philippe'in kızıl tüylü köpeği arkalarından ayrılmıyordu. Geçtikleri yerlerde herkes kendilerini saygı ile selamlıyordu.

Birkaç ay içinde Claire, bu işçi çevresinin sevgilisi haline geldi. Düğünü sırasında işçilerin kulübelerinde kendisinden uzun uzadıya söz edilmişti. Pont-Avesnes işçileri onu çok iyi tanıyorlardı. Eskiden de onu at üstünde gördükleri olmuştu. O zamanlar ilgisiz, dalgın, dükü düşünen bir hali vardı. Kendisini selamlayanlara, kırbacının ucunu şapkasına dalgın bir tavırla dokundurarak karşılık veriyordu. Herkes kibirli olduğunu söylüyordu. İşçiler, kendisini laübali ve biraz da kindar bir tavırla "Markiz" diye çağırıyorlardı. Mme Derblay olunca aynı şekilde çağırmaya devam ettiler. İşçilerin hepsinde Claire'in üstün bir soydan geldiği kanısı vardı. O kadar beyaz, koyu renkli yünlü elbisesi içinde o kadar ince ve sevimliydi ki, Pont-Avesnes'in çamurlu sokaklarında ya da viranelerin eşiğinde genç bir kraliçe gibi görünüyordu. Fakat seviliyordu da...

Octave, Beaulieu'ye temmuzda döndü. Markinin gelişi gençler için eğlencelerin başlangıcı oldu. Suzanne küçük bir araba hazırlatıyor, Claire'in ustaca yönetimi altında ge-

zintiye çıkıyorlardı. Marki, arabayı atla izliyordu. Pont-Avesnes korularında yaptıkları gezilerin zevkine doyum olmazdı. Büyük ağaçların meydana getirdiği karanlık kemerlerin altında, otların serinliğini içlerine sindirerek ağır ağır dolaşıyorlardı. Araba, maktalarını taşıyan oduncuların bıraktıkları derin tekerlek izlerini yalpa vurarak izliyordu. Arasıra inmek zorunda kalınıyordu. Araba çukura saplanınca, Octave arkadan itiyor, Suzanne da atı yediyordu. Bu sırada markinin binek atı, Claire'i bir koyun gibi izliyordu. Islak gözlerini genç kadından ayırmıyor, her zamanki şekerini istercesine boynunu ona doğru uzatıyordu.

Günler mutluluk içinde geçiyordu. Gündüzleri Claire üzüntülerini unutuyordu. Fakat, akşamları, o kocaman odada yalnız kalınca, derin bir umutsuzluk çöküyordu içine. Yaşamını çaresiz bir çıkmaza sokmuştu. Philippe'i iyice tanıyordu artık: Genç adamın kendisine hiçbir zaman dönmeyeceğini anlıyordu. Aralarında vardıkları anlaşmaya sonuna kadar sadık kalacak yapıda bir insandı o. Birbirlerini özgür bırakmaya karar vermişlerdi. Oysa Claire artık özgürlüğünü ona seve seve feda edebilirdi! Genç kadın kibirli ve haşarı yapısıyla kendisinden çok daha çetin birine çatmıştı. Ve yenildiği için öfke ile karışık bir sevinç duyuyordu şimdi. Claire'in gerçekten sevdiği erkek buydu işte. İradesinin erkekçe kuvvetini duyumsadığı için seviyordu onu.

Yalnızbaşına geçirdiği bitmek bilmeyen saatlerde evlendiği adamın üstün bir kişiliği olduğunu zamanında anlayamadığı için kendini acı acı suçluyordu. Philippe'in, ülkede ne kadar önemli bir yeri olduğunu şimdi anlıyordu.

Genç kadın, her gün şaşkınlık içinde, demirhane müdürünün sahip bulunduğu sayısız servet kaynaklarından biriyle karşılaşmaktaydı. Claire, Suzanne'ın Pont-Avesnes'e döndüğü güne kadar Nivernais'deki demir ocaklarından habersizdi. Bunu öğrenince Mme Derblay, ustalıkla görümcesinin ağzını aramış ve kocasının, çağımızın en üstün gücü olan endüstrinin kralı haline gelmek üzere olduğunu hayretle anlamıştı.

Kendinden utandı. Böyle bir adama yaptığı kötülüğü servetiyle ödemeye kalkışmıştı! Demirhane müdürünün engin serveti yanında Claire'in mülkü neydi ki? Bir göl içinde bir damla su. Kibrinin, kendisini ne derece bayağı ve gülünç bir duruma soktuğunu düşündü. Philippe'in kendisine karşı nefret besleyebileceği kanısına vararak şiddetli bir acı duydu içinde. Bununla birlikte, kocasını örnek tutarak, olağanüstü bir güçle bu acıyı yüreğinde saklamasını bildi.

Şu var ki, Philippe'e karşı beslediği sevgi, ufak-tefek olaylarda, bütün gücüne karşın kendisini ele veriyordu. Bir defa, yüzünden kolaylıkla okunan derin bir sevinçle karşılıyordu kocasını; bakışlarını ondan ayırmıyor, daima onun hoşuna gidecek şekilde davranmaya çalışıyordu. Suzanne'a içini açabileceğini düşündü.

Bir gün öğle yemeğinden sonra, taraçada, Suzanne, bir yabani yulaf filizini yengesinin boynunda hafifçe gezdirerek eğlendiği sırada genç kadın onu omzundan tuttu ve kendisine doğru çekti. Philippe ilgisiz bir tavırla kahvesini yudumluyor, bir yandan da, göğün maviliğinde keskin çığlıklar atarak uçuşan dağ kırlangıçlarını izliyordu.

Claire, genç kızın başını elleri arasına aldı ve onu içli bir bakışla süzdü. Sonra içini çekerek dudaklarını Suzanne'ın, alnına sarkan ince buklelerine hafifçe dokundurdu ve:

— Sevgili çocuk, diye mırıldandı, ne kadar da ağabeyine benziyorsun!

Philippe bunu duymuştu. Heyecandan titredi. Claire'in kalbinden doğrudan doğruya Philippe'in gönlüne sıçrayan ilk kıvılcımdı bu. Genç adam bir an donakaldı, sonra, tek sözcük söylemeden oradan uzaklaştı. Mme Derblay, gözlerinde inci taneleri gibi parlayan yaş damlalarını sildi. Suzanne coşkun bir sevgiyle atıldı:

— Ağlıyorsunuz, dedi, ağlıyorsunuz! Neyiniz var? Oh! Söyleyin! Sizi ne kadar sevdiğimi biliyorsunuz... Philippe sizi üzüyor mu yoksa? Bunu istemeyerek yapıyordur, emin olun, ona bir tek sözcük söylemek yeter... Söyleyeyim isterseniz?..

Mme Derblay, gülümsemeye çalışarak karşılık verdi:

— Hayır! Biraz halsizim, dedi...

Ve ciddiyetle ekledi: Philippe bana karşı kusursuz davranıyor, çok mutluyum. Claire, bunu söylerken, genç kızı iyice inandırmak istercesine onun yüzüne bakıyordu. Sonra doğrularak neşeli bir tavırla:

— Haydi gezinelim biraz, dedi.

İki genç kadın, çılgınlar gibi koşarak ve hiçbir şey geçmemiş gibi, kahkahalar atarak parka indiler.

Aşağı yukarı Claire'in son mutlu günlerinden biri olmuştu bu. Ertesi günü dükle "düşes de Bligny" Varenne'e geldiler.

Bu habere genç kadının adamakıllı canı sıkıldı. Onları artık görmeyeceğini umuyordu. Bu arada Philippe'in kendisini büyük bir dikkatle gözlediğini fark etti. Yüzünü değişmez bir dinginlik içinde göstermeye çalıştı. Aynı günün akşamı, Suzanne odasına çekildikten sonra, Philippe, sözü Varenne sakinleriyle ilişkiler konusuna getirdi ve durgun bir sesle:

— Dük de Bligny, kardeşinizden sonra sizin en yakın hısımınızdır, dedi. Onunla aileniz arasında dikkati çeken bir dargınlık olmadı. Hatta düğünümüz sırasında bile iyi ilişkilerinizi devam ettirmeye çalıştınız. Bundan sonra bu tavrı değiştirmeniz doğru olmaz kanısındayım. Dükle düşes buraya gelirlerse, onları hısımlarınız olarak, yani en iyi şekilde karşılamak gerekir. Kabul etmemeye kalkarsak hakkımızda bir sürü dedikoduya yol açmış oluruz. Bundan sakınmak istiyorum. Bununla birlikte görüşümü size zorla kabul ettirmek istemem. Bu konu herkesten çok sizi ilgilendirir. Nasıl istiyorsanız öyle yapalım.

Claire bir an sessizce düşündü. Dükle Athénaïs'in yeniden yaşamına karışmaları büyük bir tehlikenin işareti olabilirdi. İçinden bir ses, onlarla birlikte eve büyük ve çaresiz bir felaketin gireceğini söylüyordu. Nerdeyse Philippe'e içini açacaktı; yalvararak af dileyecekti belki de. Fakat buna cesaret edemedi. Philippe'in kararını körükörüne kabul etti.

— Haklısınız, onları iyi karşılamak gerekiyor, dedi. Bu zahmete katlanacağımız için size teşekkür ederim. Dükü karşımda görmek sizin kadar benim de canımı sıkacak; bundan kuşku duymamanızı rica ediyorum.

Philippe başıyla, hem evet hem de hayır anlamına bir işaret yaptı ve bu konu burada kapandı...

XIII

Dük istemeyerek gelmişti Varenne'e. Kır yaşamına katlanamıyordu. Paris ruhuna işlemişti onun. Bulvarlardaki çınarların ve Champ-Elysées'deki kestane ağaçlarının yeşilliği ona yetiyordu. Öğleden sonralarını ve çoğu akşamlarını kulüpte geçiriyordu. Düşünmeyi seven bir insan değildi, okumaktan ise nefret ediyordu.

Kaynatası, koltukları kabararak onu, güzel orkide koleksiyonunu görmek üzere Varenne'in camlı bahçesine götürdü. Moulinet, büyük harcamalara katlanarak pek saydığı bahçıvanın böyle bir koleksiyona başlamasına olanak vermişti. Dük, karşılıklı dizilmiş saksılara dikkatsiz bir göz atarak ilgisiz bir tavırla: "Çok güzel" diye mırıldandı. Sonra, parmaklarının ucuyla güzel bir çiçeği sapından koparark düğme iliğine taktı.

Bahçıvan, bunca harcama ve emeğe mal olan bir çiçeğin böylesine vurdumduymazlıkla koparılmasına adamakıllı içerledi. Göstermeye hazırlandığı bir begonya saksısını dükün gözünden gizlemeye çalıştı. Sonra, Moulinet'ye sert sert bakarak sessizce oradan ayrıldı.

Ticaret mahkemesinin eski yargıcı gülümseyerek:

— Kopardığınız çiçeğin on beş Lui değerinde olduğunu biliyor muydunuz? dedi.

Dük istifini bozmadan:

— Ya! dedi. Oysa bana göre pek değerli sayılmaz.

Moulinet damadına yan yan baktı, fakat bir şey söylemeye cesaret edemedi. Bu genç adam karşısında bir korku giriyordu içine. Dükün Moulinet'yi yukardan aşağıya şöyle bir süzmesi onun elini ayağını bağlamaya yetiyordu. Eski yargıç bunu bir akşam pek sevdiğini Bay Escande'a söylemiş: "Ne yapsak bu adamlarla bir olamayacağız" demişti. Milletvekili olmayı kafasına koyduğu günden beri eşitlik eğilimi göstermişse de kendini bir türlü dükle aynı düzeyde duyumsamıyordu.

Damadının camlı bahçeye değer vermediğini gören Moulinet, beğeneceğini umarak onu atlarını görmeye götürdü. Ahırlarda binek ve araba atı olmak üzere on iki hayvan vardı. Eski yargıcın arabacısı bunları çok övüyordu. Sonra, oldukça önemli bir para ödemişti Moulinet bunlar için.

Varenne'in eklentileri büyük büyük binalardı. Tuğla ile batı tarzında yapılmış olmaları ticaret mahkemesi eski yargıcının çok hoşuna gitmişti. Bu binaların sözünü ederken Moulinet derin bir hazla: "Alhambra'ya ve yeni Chaptal kolejine çok benziyor bunlar" diyordu.

İki yüz metre genişliğindeki avlu dört yandan yapılarla çevriliydi. Bunlar sırasıyla ahırlar, arabalıklar, eyerlikler ve samanlıklardı. Tunçtan at başlarıyla süslü iki sütunun üstünde yükselen büyük kapıdan avluya giriliyordu. Yapılar boyunca uzanan kemerler, üç metre eninde kapak taşı döşeli bir geçidi örtüyordu. Kemerler birbirinden beyaza boyanmış tahta perdelerle ayrılmıştı.

Ahırlara kocası ve babasıyla birlikte düşes de geldi. Üzerinde fulardan bir elbise vardı. Kestane rengi güzel saçlarını Venedik kurdelasıyla sıkmıştı. Kolları bileziklerle doluydu. Elinde kırmızı renkte geniş bir şemsiye tutuyordu. Minnacık ayakkabılarıyla, hayvanların altına özenle serilmiş olan samanın kenarına basarak bölmelerinde rahatça hareket eden atları ayrı ayrı seyretti. Her bölmenin üstünde atın adını taşıyan bir plaka asılıydı. Dük, ahırların düzenini beğendi, fakat atlar hiç de hoşuna gitmedi. Arabacıbaşı boş yere övgü bekledi. Dük, bir bakışta her hayvanın kusurunu açığa vurdu ve Moulinet'yi iyiden iyiye düşündürdü.

O akşam Gaston arabacıyı karşısına çağırarak hilesini sert bir şekilde yüzüne vurdu. Arabacı, Moulinet'nin damadının, bundan böyle bin sekiz yüz Franklık bir ata, altı bin Frank ödetmeyecek kadar bu işten anladığını bilmeliydi. Dük düşüncesini arabacıyı darıltmamaya çalışarak özetledi:

— Efendinizi uğurlayabilirsiniz arslanım, pek olağan şeydir bu; fakat onu soyup soğana çevirecek kadar yapmayın!

Ticaret mahkemesinin eski yargıcı düke camlı bahçesini ve ahırlarını gezdirerek onu memnun etmeye çalışmış, fakat edememişti. Damadını eğlendirecek başka bir şeyi de yoktu. Dük, karısıyla M. Moulinet'nin arasında adamakıllı sıkıldı. Yalnızlığı yeğlemeye başladı. Her gün öğle yemeğinden sonra tek başına dinlenmeye çekilmeyi alışkanlık edindi. Orada, açık kahverengi deriden, geniş divanın üzerine uzanıyor, yumruklarını sıkarak uyuyordu. Bu şekilde geçen bir haftanın sonunda, dük daha fazla da-

yanamaz duruma geldi. Yanındakileri gücendirecek ağır sözlerin dudaklarının ucuna gelmekte olduğunu duyumsayınca karısına, acele bir iş için Trouville'e çağrıldığını söylemeye niyetlendi. Tam bu sırada Athénaïs, Pont-Avesnes'i ziyaret etmeyi önerdi.

Dük bu öneri karşısında şaşırdı ve ilk anda bundan hiç de hoşlanmadı. Claire'in anısı yavaş yavaş kalbinden silinmişti, fakat demirhane müdürü hâlâ bütün canlılığıyla belleğindeydi. Kadına karşı ilgisizdi artık, fakat kocası derin bir kin bırakmıştı içinde. Neden? Bunu söylemek çok güçtü. Belki Claire'in kendisine açıktan açığa yaptığı hakarete suç ortağı olduğu için... Belki de kendisine zıt yaratılışta bir insan olduğu için... Sözün kısası, "demirci" dediği bu adama içgüdüsünün etkisi altında, bir düşman gözüyle bakıyordu.

Bununla birlikte bu garip evliliğin ne durumda olduğunu merak ediyordu. Böylece kaynatası ve karısıyla birlikte M. Derblaylere gitmeye kolayca kandı. Ama içinden: "Yolculuğumu bir günden fazla geciktirmeyeceğim, dedi. Claire'e biraz ilgi göstermeliyim. Bu, ona karşı benim borcumdur."

Bligny, Claire'e acıyordu; genç kadının yaşayışı hakkında garip şeyler düşünüyordu. Düke göre, eski nişanlısı bayağı ve sıkıntılı bir yaşam sürüyordu, günlük işleri başından aşkındı. Kibirli kuzeninin, kollarında mermer bezinden siyah kolluklar, kocasının defterlerini tuttuğu bile aklına geliyordu.

Pont-Avesnes'i düğün gecesi, karanlıkta görmüştü. Gündüz gözüyle, güzel çiçeklerle süslü ön bahçeden geçip ko-

nağın ağır ve yüce görünüşüyle karşılaşınca şaşkınlıktan donakaldı. Büyük bir incelikle yetiştirilmiş uşaklarda hiç de taşra kokusu sezilmiyordu. Salonların görkemine diyecek yoktu. Bu manzara karşısında dük, M. Derblay'in evinin gerçekten gıptaya layık bir düzende olduğunu kendi kendine itiraf etmek zorunda kalmıştı. Claire'in görünüşü Bligny'yi şaşırttı.

O eski Claire değildi bu. Karşısındaki kadın anılarındaki genç kızdan daha güzel değildi. Ama bu Claire bambaşkaydı. Doğal, ağırbaşlı bir tavır almıştı. Bligny'yi ezen bir güç vardı bakışlarında. Sonra M. Derblay de çok daha cana yakın görünüyordu. Dük, demirhane müdürünün göğsünde nişanı olduğunu ilk kez fark etti. Düşünceye daldı birden ve yeri gelmedikçe konuşmadı. Böylece daha ilk günden Philippe'in kuşkusunu üzerine çekmekten de kurtulmuş oldu.

Pont-Avesnes'den Varenne'e dönüşte dükün tutuk bir durumu vardı. Fakat yemekte neşesi yerine gelmişti; bol bol ve heyecanla konuştu. M. Moulinet ile şakalaştı ve dünyanın en iyi damadı olarak göründü. Üzerinde ağırlık birdenbire kalkmıştı. Trouville'deki işin öneminden söz etmeyi aklından geçirmiyordu artık.

Uyumadı, sigarasını tellendirerek divana uzandı ve günün büyük bir bölümünü düşler içinde geçirdi. Ağzından kıvrılarak yükselen dumanın mavimtırak halkaları arasından, belli-belirsiz bir aydınlık içinde, yeni haliyle Claire'in yüzü bir görünüp bir yitiyordu. Gözlerini kapayınca onu devamlı olarak görüyordu.

Dük, kendisini rahat bırakmayan bu düşten kurtulmak için bir şeyler yapmak istedi. M. Moulinet'ye dünyanın parasına mal olan o değersiz atlardan birine eyer vurdurdu. Ve hayvanın dizginlerini salarak, dünyasından geçmiş bir durumda koruya girdi.

Saat dörttü. Korudan karışık birtakım sesler gelmeye başlamıştı. Yabani ada tavşanlarının, çalıların yapraklarını hışırdatarak koşuşmaları ve arasıra, bir saksağanın ürküp büyük bir meşe ağacının tepesinden keskin çığlıklarla kanatlarını çırparak uçması garip bir gürültü oluşturuyordu. Günün bunaltıcı sıcağından sonra, tatlı bir serinlik iniyordu ortalığa akşamla birlikte... Topraktan cana can katan bir koku yükseliyordu. Alçalan güneşin altın renkli ışıkları büyük ağaçların yaprakları arasından güçlükle sızıyordu.

Dük, uyuşukluk içinde ağır ağır ilerleyen atını mahmuzlayarak dört nala sürdü. Bir anda korudan çıkıp ormanın derinliklerine daldığını fark etmemişti. Belleğinden bir türlü silinmeyen sevimli düş durmadan önünden kaçıyor ve onu peşinden sürüklüyordu. Atı onu ovanın yamacına kadar götürdü. Üstünden ağır dallar sarkan büyük ve basık bir duvar dikkatini çekti. Sık ağaç yığınının önünde derin bir hendekle çevrili geniş bir yar vardı. Dük, iradesizce oraya doğru yürüdü. Gözleri önüne çimenden yemyeşil bir halı serildi. İlerde bembeyaz, büyük bir bina yükseliyordu. Dük heyecandan titredi. Pont-Avesnes'i tanımıştı.

Demek rastlantı, gözlerinden kaybolmaya çalışan kadına doğru yaklaştırıyordu onu. Kader, ayırdığı iki gönlü yeniden birleştirmek mi istiyordu yoksa?

Bligny gülümsedi. Düğün akşamı barona söylediklerini anımsadı: "Vülken'den bu yana demircinin talihlisine rastlanmamıştır." Muhatabının gözdağı vererek anımsattığı korkunç çekici unutmuştu. İsteğini gerçekleştirmeye çalışmaması korkusundan mı ileri geliyordu yoksa? Atını tırısla sürdü. Kararını vermişti artık, gönül rahatlığıyla Varenne'e dönebilirdi.

Dükün yeni düşünceleri M. Derblay'in huzuru için büyük bir tehlikeydi. Genç kadın da, Philippe'in soğuk ağırbaşlılığı ile Gaston'un gönül okşayıcı ilgisi arasında kalacak, ciddi bir tehlikeye değilse bile büyük bir sıkıntıya düşecekti.

Demirhane müdürünün düke karşı bu derece durgun bir yakınlık göstermesi arka-düşüncesi olduğunu belli ediyordu. Philippe, karısının akrabalarını yavaş yavaş uzaklaştırarak, ilk günden beri kurulan içten ilişkileri azaltmaya ve bunları pek basit komşuluk ilişkilerine çevirmeye çalışıyordu. Ancak bu şekilde rahata kavuşabilirdi. Kolay kolay yıkılacak bir insan değildi M. Derblay; bir işe karar verince onu en ince noktasına varıncaya dek uygulamasını bilirdi. Aile ocağını, bu şekilde dükle düşesin istilacı samimiyetine terk ederse sonunda onların sinsi düşüncelerine kapısını ardına kadar açılmış bulacaktı.

Claire'in ölümle pençeleştiği günlerde Philippe, yatağın başucunda geçirdiği uzun saatler sırasında, düğünden önceki olayları bir bir gözünün önüne getirmişti. Athénaïs'in rakibini ne büyük bir hırsla izlediğini düşünmüştü. Onu suçlu buluyor, Claire'i hoş görüyordu. Bununla birlikte karısına karşı o güne kadar olduğu gibi sert davranmaktan vazgeçmemesi gerektiği kanısına varmıştı.

Giriştiği savaşımdan yengin çıkmalıydı Philippe. Büyük burunlu Claire'e kesin bir ders ve onun tarafından uğradığı haksız hakarete müthiş bir karşılık vermeliydi. Bu tehlikeli çatışmaya Athénaïs'in parmağının da ister istemez gireceğini duyumsuyordu. Claire, düşesle, Philippe ise dükle çarpışacaktı. Philippe bu şiddetli savaşımın haince birtakım tuzaklarla ve beklenmedik korkunç olaylarla dolu olduğunu seziyordu. Bu sorunun, birinin ölümüyle sonuçlanması bile olasıydı.

Philippe kuşku duymadı. Ne kaybederdi sanki? Yaşamı mahvolmuş, mutuluğu elden gitmişti zaten. Bir serüven kazanmış olurdu bu işten. Ne var ki, Philippe kararlı olduğu kadar ihtiyatlı bir insandı da. Başarıdan emin olmak için ne gerekiyorsa yapmak, bütün önlemleri almak istiyordu. Açık açığa Claire'i savunamayacağını gözönüne getirerek, ona güvenilir bir yandaş bulmayı düşündü. Sophie'yi kocasıyla birlikte bir kaç haftalığına Pont-Avesnes'e davet etti. Böylece iki tarafın da kuvvetleri, dengeli ve savaşa hazır duruma gelmişti. Çarpışmayı beklemek gerekiyordu şimdi.

Daha ilk günden beri "düşes de Bligny"nin, taşranın bu sakin köşeciğini altüst etmeyi tasarladığı gözden kaçmıyordu. Athénaïs, kendini göstermek hırsıyla Varenne'e bir bayram havası yaşatmaya başlamıştı. Genç kadın, gösterişi, neşesi ve acayip davranışları sayesinde kısa zamanda bu çevrede tartışma götürmez bir üstünlük sağlamak savındaydı.

Paris'teki hayranlarından ikisini, şişko "la Brède" ile sıska Tremblays'i getirtmişti. Aynı arabaya koşulmuş ünlü

altı atın tırısta en çok dikkati çeken çiftiydi bunlar. "La Brède ile Tremblays'i, diyordu gülerek Athénaïs, güvenerek yola sürebilirim. İkisini bir arabaya koştum mu, çıngıraklarının gürültüsü bile çevrenin gözünü bağlamaya yeter!.."

Gerçekten, La Brède ile Tremblays birbirinden ayrılmaz iki varlıktı. Biri olmayınca öteki tutuk bir durum alıyordu. Bir araya geldiler mi, ikisinin hiçliği, iki eksinin artıya eşit oluşu gibi bir değer oluşturuyordu. Onlarla birlikte Varenne'e kotiyon, polo ve tenis oyunları da gelmişti. Paris'in şeytanı çıkmıştı sanki valizlerinden. Şatoya, onların ayak basmalarıyla çılgınca bir neşe girmişti.

Besançon'dan sağlanan on kişilik bir orkestrayla şatoda her Cumartesi danslı partiler düzenleniyordu. Juralı gençler Mme de Bligny'nin bütün çevreyi eğlendirmek isteğini sevinç ile öğrenmişlerdi. Civardaki bütün konaklardan berlinler, briçkolar ve ayrı ayrı tiplerde birçok acayip arabalar, büyük bir demir gürültüsüyle Varenne'e doğru yola düzülüyordu her cumartesi. Kanlı-canlı taşra soyluları kaya gibi sertleşmiş adaleleriyle tenis toplarını yorulmak nedir bilmeden uçuruyorlardı. Bazıları da çimenlik üzerinde atlarını dörtnala sürürek polo oynuyorlardı. Geceleri geç zamanlara değin durup dinlenmeden dans ediliyordu. Şişko La Brède daha ilk cumartesi gençlere hayran kalmıştı:

— Sizin taşralılar ne kadar da dinç ve çevik kişilermiş, düşes, dedi: Dans eşlerini tüy gibi uçuruyorlar, hem dinlendiklerini de görmedim! Kısa bunlardan bir kaçını benim konuğum olarak Paris'e getirtmek niyetine düşeceğim ner-

deyse... Kotiyon dansına canlılık katmakta birebir bu delikanlılar... Paris'teki havamıza tazelik getirecekleri kanısındayım...

Sıska Tremblays ise:

— Evet, ama, azizim, bu işin bir sakat tarafı var, dedi. Taşranın pazılı delikanlısı bizim orada çoğu zaman başarısızlığa uğruyor. Altı ay geçmeden benzi soluyor ve Parisliden bile daha gevşek bir hale düşüyor... Bizim iklime kolay kolay alışamıyor!

Parisliler, bu derin (!) konuyu tartışırken çalgıcılar Varenne salonlarına neşe saçıyorlardı. Bu sırada Besançon'un ve civarın gençleri, kendilerinin övülüp yerildiklerinden habersiz, coşkunluk içinde danslarına devam ediyorlardı. Bu manzara karşısında Moulinet'in göğsü kabarıyordu.

Ticaret mahkemesinin eski yargıcı, kızının çevrenin yüksek sosyetesini harekete getirdiğini görmekten kıvanç duyuyordu. Milletvekili adayı kendi kendine: "Davetlilerin oyları torbada keklik" diyordu. Kızının, eğlenceleri devam ettirmesi için eski yargıç kesenin ağzını alabildiğine açtı. Kızlar ve kadınlar gençlerle dans ederken Moulinet babalarla kocaları ağırlıyordu. Bütün bunlara karşın bir kaygısı vardı Moulinet'nin: Varenne'de düzenlenen bu toplantılara ne vali, ne de komutan katılıyordu. Belki de idare amiri soyluların çevresine pek sokulmak istemiyordu. Komutan ise ruhanilerin askere alınmasına göz yumduğu için daha yeni azar işitmişti. Yıldızlarını düşesin salonlarında göstermekten her olasılığa karşı kaçınmayı düşünmüş olabilirdi. Athénaïs babasının bu duruma pek üzüldüğünü görünce:

— Valinin gelmemesinden ne çıkar, dedi, memurlarının oyu senin olduktan sonra? Hem, Le Courrier'de onu biraz iğneleyiverirsin olur biter. Hakkında uydurma bir yazı, tamam! Ha, La Brède'e yazdırayım istersen. Eğlenceli olur. Generale gelince, onun zaten değeri yok: Askerleri oy kullanmıyor!

Athénaïs'in babasından daha büyük bir üzüntüsü vardı. Mme Derblay, özür dileyerek cumartesi toplantılarına gelemeyeceğini bildirmişti. Uykusuzluğa dayanamadığını ileri sürmüştü. Oysa düşes, özellikle Claire'i Varenne'e gelmek zorunda bırakmak için düzenliyordu bu şenlikleri. Rakibinin diretmesi onu kudurtmuştu. Öfkesini zorla gizliyordu. Bu arada, çevrenin neşesini bozacak bazı davranışları da oluyordu. Düşmanına ne görkemli bir yaşam sürdüğünü göstememek, bir zamanlar onun nişanlısı olan erkeğin kolları arasında görünüp yüreğine binlerce hançeri birden saplayamamak, bayan düşes diye çağrıldığının her seferinde onun nasıl titrediğini fark edememek Athénaïs için ne büyük bir kayıptı. Bu büyük zevkinin tadına varmayı çoktan beri bekliyordu. Claire'in hastalıktan sonraki ezgin hali karşısında genç kadının kini biraz hafiflemişti. Fakat onun üstten bir tavır alarak sessizce ayak diremesi, şimdi Athénaïs'i büsbütün çileden çıkarmıştı.

Claire, Varenne'e bir kez yemeğe gelmiş ve son derece ustalıkla hareket etmişti. Taşkın yapılı düşes ise bu soylu ve zarif kadının karşısında içyüzünü açığa vurmuştu: Sonradan görme zenginlere özgü bir atılganlıkla aklından geçen her şeyi söyleyen ve yapan terbiyesiz bir kadın izlenimini bırakmıştı. İki genç kadının arasındaki ayrılık Claire'in lehine olarak iyiden iyiye ortaya çıkmıştı.

Athénaïs bunu duyumsadı ve müthiş bir karşılıkla rakibinin üstesinden gelmeyi kararlaştırdı. Bu güzel yüzlü, ateşli bakışlı, sevimli gülüşlü esmer, dünyanın en tehlikeli varlığıydı. Kendisinin hor görüldüğünü Claire'in bakışlarından okuduğu için o temiz, durgun ve güzel gözlerin ferini kılı kıpırdamadan zaçyağı fırlatarak söndürecek yapıda bir kadındı.

Düşesi en çok çileden çıkaran şey, Bay ve Bayan Derblay'in aralarından su sızmadığını görmek oldu. Philippe karısına karşı yürekten bağlılık gösteriyor, onun üzerine titriyordu. Kadın da kocasına karşı saygı ve sevgide asla kusur etmiyordu. Claire'in, Philippe'in kanatları altında gösterdiği güleryüzün neyin işareti olduğu belliydi: Mme Derblay erkeğini seviyordu. Ve doğal olarak seviliyordu da. Demirhane müdürü, ruh ve yüz güzelliğini üzerinde toplayan böylesine kusursuz bir varlığı nasıl sevmezdi? Zaten onunla evlenmesi de aşkının sonucu değil miydi? Durumun, bir erkek olarak kendisini küçük düşüren bütün acayipliğini sineye çekerek, dük tarafından terk edilmiş ve servetinden olmuş bir kadını kabul etmişti. Sadece Claire'e sahip olmak onun mutluluğa ermesine yetiyordu demek. Sanki Claire bulunmaz bir hazineydi!

Özetle Claire'in kaderinde daima sevilmek vardı. Athénaïs'in alnında ise erkekleri bir türlü kendine bağlayamamak yazılıydı. Erkeklerin Athénaïs'e kur yapmadıkları söylenemezdi tabii. Fakat bu yılışık davranışların, bu salon çapkınlıklarının, bu geçici heveslerin, Claire'in aşıladığı o derin o yürekten ve katıksız aşk karşısında ne değeri vardı?

Athénaïs, kıskançlığının taşkınlığı içinde M. Derblay'e özel bir ilgi gösterdi. Kendini ona beğendirmek için büyük bir çaba harcadı ve bir süre onu kendi yanına çekti. Demirhane müdürünü gerçekten çok hoş bulmuştu. Açık havada tunç rengini almış benzi, alnı üstüne sarkan kısa siyah saçları ve kestane rengi iri gözleriyle bir arabı andırıyordu. Athénaïs bu yüz karşısında beklenmedik bir heyecan duydu. Şimdiye dek hiçbir erkeğin önünde böylesine duygulanmamıştı. Günün birinde bir erkeğe gönül verecek olursa bunun Philippe'ten başkası olamayacağını düşündü. Ve Claire'in böyle bir durum karşısında çekeceği acıyı hırsla sezerek, kendisini bile hayrete düşüren bir cerbeze ile, doğal bir şuhluğa büründü.

Claire'in somuttuğunu, heyecanlandığını ve başında dönen dolabı kaygıyla izlediğini gören Athénaïs, şeytanca bir sevinç duydu içinde. Nefret ettiği yüzde üzüntü okuduğu an, zırhın zayıf tarafını bulmuştu. Artık buradan düşmanına ölüm darbesini indirebilirdi.

Aslında, Philippe kendisine büyük bir itibar gösteren ev sahibine karşı iyi terbiye görmüş bir konuğun alması gereken tavrı almıştı. Düşesin anlamlı girişimini kendinden emin bir tavırla karşılamıştı. Salonları gezerken genç kadının koluna girmesine olanak vermiş ve onunla ilgi ile konuşmuştu. Yeteri kadar hoş görünmüştü. Fakat düşese bütün diğer kadınlardan farklı bir yakınlık gösterdiği ileri sürülemezdi.

Şu da var ki, demirhane müdürünün kendine adamakıllı egemen olmasına karşın dikkatli bir göz onun derin bir kaygıya düştüğünü fark edebilirdi. Düşes genç bir tavus kuşu gibi kuyruğunu açarak Philippe'i meşgul ettiği, ona

salonu, serleri gösterdiği sırada Bligny yavaş yavaş Claire'e yaklaşmış, koltuğunun arkasından eğilerek güler yüzle konuşmuştu. M. Derblay'in gözünden kaçmamıştı bu. Gaston'la Claire'i ilk kez olarak başkalarından ayrı bir halde konuşurken görüyordu. Ürperdi, şakaklarının şiddetle yandığını duyumsadı. Bir an öylesine acı duydu ki, kolu iradesizce kasıldı ve düşesin elini şiddetle sıktı. Düşes şaşkınlık içinde baktı. Moulinet'nin "gündüz sefası" diye adlandırdığı küçük bir serde bulunuyorlardı. Burada Hindistan'ın ve Afrika'nın rutubetli ısıya elverişli olan zehirli bitkileri yetiştiriliyordu. Genç kadın kavalyesinin kolunu hafifçe sıkarak:

— Ne oldunuz kuzum? dedi. Ve gülümsedi.

Demirhane müdürü kendini toparlayarak karşılık verdi:

— Bu fidelerin keskin kokusu ve serdeki sıcaklık beni rahatsız etti. Salona dönsek nasıl olur?

Ve düşesi ağır adımlarla salona doğru götürdü. Bir yandan da gözünü, konuşmaya devam eden dükle, Claire'den ayırmıyordu.

Dük yemekten sonra ortalıkta görünmedi. Bazı davetlilerine puro ve sigara koleksiyonunu sunmuştu. Yarım saat sonra evsahipliği görevlerini bahane ederek, tiryakileri yoğun bir sigara dumanı içinde bırakıp oradan ayrılmıştı. Claire'e sokulmak istiyordu. Fakat genç kadının çabuk alevlenen yapısını bildiği için doğrudan doğruya karşısına dikilmeyi gözüne alamadı. Zaten onun karşısında sıkılıyordu ve cüretini ne kadar toplarsa toplasın dili tutulmadan konuşabileceğinden emin değildi. Böyle bir durumun ise bundan sonraki ilişkilerine çok büyük bir etkisi olacaktı.

Şimdilik çekinmek ve zamanın bu serüven için elverişli ortamı hazırlamasını beklemek daha iyi olurdu belki. Fakat Bligny arsızca bencilliğin o derecesine gelmişti ki, hevesini gerçekleştirmeden daha fazla duramazdı. Böylece, dostlarına söz atarak, kadınların yanında duraklayarak Claire'in çevresinde çizdiği çemberi gittikçe daralttı ve sonunda onun arkasına sokuldu. Bir adım daha atıp genç kadına doğru eğildi ve ılık, güzel kokusunu içine çekti. Sonra okşayıcı bir sesle:

— Bu akşam kendinizi iyi duyumsuyorsunuz umarım? dedi. Hatırınızı sormaya nerdeyse titreyerek geliyorum. Beni yanınızda görmekten canınızın sıkılacağı korkusu içindeyim. Büyük bir talihsizlik olur bu benim için.

Claire, çevik bir hareketle döndü ve dükün gözünün içine bakarak cesaretle karşılık verdi:

— Neden canım sıkılsın? Sizin hakkınızda, savladığınız şekilde düşünseydim evinize gelir miydim?

Dük hüzünle başını salladı:

— Düğününüzden beri ilk kez olarak rahatça konuşmak olanağı buluyoruz, dedi, ama görüyorum ki, gene de gerçeği bir türlü söylemeyeceğiz. Size karşı yaptığım densizliğin nedenlerini anlatabilseydim kendimi affettirirdim belki. Bunun acısını ömrüm boyunca çekeceğim.

Claire sakin bir tavırla:

— Fakat af dilemeye gereksiniminiz yok ki, dedi... Size serzenişte bulundum mu? Gerçekten bunu hak ettiğinizi mi sanıyorsunuz? Kusura bakmayın, ama böylesine bir kanı, garip bir şekilde ve budalacasına kendini beğenmişlik olur.

— Beni çok ağır bir yükten kurtarıyorsunuz, dedi dük. Evlenmem, Paris yaşamının kaçınılmaz zorunluluklarından birinin sonucu olmuştur. Bir gün öyle bir duruma düştüm ki ya şerefimi ya da mutluluğumu feda etmekten başka çarem kalmamıştı. İki ödevle karşı karşıya idim. Ne var ki, ancak ikisinden birini yerine getirebilirdim. Şerefimi kurtarmak için aşkımı feda ettim. İşte size söylemek istediğim buydu, Claire...

— Başka bir deyişle, M. Moulinet sizi bir çıkmazdan kurtardı, siz de, minnet borcunuzu ödemek için onun kızını aldınız... Tabii milyonlar değerindeki çeyiziyle! Haydi canım, dük, şarkının dediği gibi, çile tatlı şeydir... Hem sonra, anladığıma göre, bu davranışınızda dayanacağınız taraf da var. Bir görevi yerine getirmişsiniz... Mutluluk duymanız gerekir... Görüyorsunuz ya bundan ben de memnunum...

Bu iğneli sözlerin etkisiyle dük titredi:

— Ya siz, dedi birden, mutlu musunuz?

Buna Claire kibirli ve sert bir tavırla yanıt verdi:

— Bunu bana sormaya hakkı olmayan bir insan varsa o da sizsiniz!

Bu sırada Derblay'la, Athénaïs dönüyorlardı. Dük, başıyla genç kadına, Athénaïs'le kolkola gelen kocasını gösterdi. Ve Claire'in heyecanlandığını ve sarardığını fark edince ona son derece alaylı bir göz atarak:

— Daha çok sevilmeye layıktınız, dedi.

Sonra eğilerek yavaş yavaş oradan uzaklaştı.

Claire sırrını düke belli ettiğini düşünerek ürperdi. Böylece, gerçeği saklayarak savladığı mutluluğu hakkında kuşku uyandırmıştı. Bu durum karşısında dük, onunla ilgilenmeyi kafasına koyduysa işler arap saçına dönecekti. Claire büyük bir tehlikeyle karşılaşacağını duyumsuyordu. Bu durumda kocasının gönlünü kazanmaya nasıl devam edebilirdi? Kocasının, dükün izlemesinden telaşa düşmesini nasıl önleyebilirdi? Ve sonra kendisi de, bu tehlikeli sataşkana yakalanınca, cüretli bir şuhlukla Philippe'i ağına düşürmeye çalışan düşesin hakkından gelmek olanağını nasıl bulacaktı?

Kaçmaya karar verdi. Kocasını bir işaretle yanına çağırarak arabayı hazırlatmasını rica etti. Sonra, Athénaïs'in gönül okşayıcı itirazlarının uzamasına meydan vermeden dükü soğuk bir tavırla selamladı ve kocasını, şatoda yangın varmış gibi, büyük bir telaşla çekerek oradan uzaklaştı.

Arabaya binip de gecenin sakin aydınlığında tekerlek ve nal gürültüleriyle yola koyuldukları zaman Claire kurtulduğunu duyumsadı. Soru sormaktan sakınmadan Philippe'e döndü ve:

— Düşesi nasıl buldunuz? dedi.

Philippe dalgın bir tavırla karşılık verdi:

— Çok hoş...

Genç kadın, karanlıkta Philippe'in gözünden kaçan küskün bir hareketle köşeye büzüldü. Bu söz onu yaralamaya yetmişti: Çok hoş. Claire, bu sözün ne büyük bir kayıtsızlık içinde söylendiğine dikkat etmemişti.

— Artık Varenne'e hiçbir zaman ayak basmayacağız, diye söylendi. Oraya bir daha gitmek benim için büyük bir üzüntü olur.

O anda Philippe derin bir düşe dalmıştı. Claire'e eğilip haince bir gülümseyişle kulağına tatlı sözler fısıldayan dükün ince yüzünü getiriyordu gözünün önüne. Gırtlağı kurumuş, bakışları tehlikeli bir görünüm almıştı. Güçlü yumruklarını hırsla sıktı.

Derblayler bir daha Varenne'e ayak basmadılar. On beş gün içinde M. Moulinet'yi, dükü ve düşesi iade yemeğine davet ettiler ve ondan sonra komşularının istilacı nezaketini reddettiler.

Bu durum karşısında Athénaïs küplere binmişti. La Brède ile Tremblays de eğlendiremiyorlardı artık düşesin gönlünü. Civarın çiftlik sahibi soylularıyla zevkle vals edemiyordu. Bahçıvanlar birliğine kendini başkan seçtirmeyi başaran babasının, dinleyicilerin bazılarını esneten, bazılarını eğlendiren nutku bile açmamıştı genç kadını.

Havaî fişekler, Avesnes üzerinde düzenlenen kayıktan suya düşürme oyunları; genç kızlara verilen namus ve arılık armağanları için Besancon Şehir Bandosu'nun eşliğinde yapılan törenler günlük yaşamı neşeli, hareketli, yorucu bir hale getiriyordu. Athénaïs bu gibi eğlencelere bayılırdı. Fakat artık bunlar da gönlünü kandıramaz olmuştu. Mme Derblay'in içini eritemiyordu ki...

Beaulieu sırtlarında kimsesiz ve bezgin bir kumru gibi günlerini yalnız başına geçiren ana markize gelince, yeğeni sayılan düşesin evine bir defa olsun ayak basmamıştı. Bay ve Bayan Derblay'in Varenne'e gitmemeleri

de iyiden iyiye dikkati çekmeye başlamıştı. Yorumlar alıp yürümüştü. Athénaïs, çaçaron Sophie'nin Claire'e geldiğini duyunca Varenne ile Pont-Avesnes arasındaki soğukluğun ortalığa yayılacağını anladı. İki genç aile arasında gittikçe yoğunlaşan ve tehlikeli bankizler şekline giren buz yığınlarını her ne pahasına olursa olsun kırmak gerekiyordu. Buna ise ancak çevrenin bütün soylularının katılacağı toplu bir eğlence neden olabilirdi.

Bu olanağı La Brède, içinde ilham izleri bulunan her insan gibi, aklından en ufak bir şeytanlık geçirmeden düşese gösterdi. Varenne'le Pont-Avesnes korularında bir rali-pepör(*) düzenlenmesini önerdi. Buna sivil ve askeri büyüklerin de katılması sağlanmalıydı. Garnizonun bütün subayları davet edilmeli ve herkes alayı gerek atla, gerekse arabayla izlemeliydi. Göllü Alan dedikleri değirmi meydanda büyük bir kır yemeği verilmeliydi. Kısacası, Paris gazetelerine bile geçecek gibi bir spor bayramı düzenlenmeliydi.

Athénaïs, bu dahice buluşundan ötürü La Brède'i sarılıp öpecekti nerdeyse. Hemen babasına konuk davet etme işini yükledi ve küçük küçük kağıtlar kesmek üzere bütün ev halkını seferber etti. Kendisi ise Pont-Avesnes'e koştu. Dönüşte yüzü gülüyordu, aldığı karşılık memnunluk vericiydi.

(*) Rali-pepör : Bir atlı ya da koşucunun çevresine kağıtlar atarak kovalayacak kimselere iz göstermesi şeklinde bir spor.

XIV

Göllü Alan, Pont-Avesnes ile Varenne korularının birleştiği yerde bulunuyordu. Hasır otlarıyla ve parlak filizleri uyuyan yılanlar gibi sulara uzanmış geniş yapraklı bitkilerle örtülü, dört beş yüz metre boyunca sıralanan su birikintileri, bu yere "Göllü Alan" adını verdirmişti. Meşe ağaçlarının alt dalları, serinliğe açgözle sarkıyordu. Güzleri düşen yaprakların çürümesiyle yamaç boyunca yoğun bir balçık oluşmuştu. Sabahları buralarda yaban domuzları büyük bir zevkle yuvarlanıyordu. Beyaza boyanmış tahtaperdelerle çevrili yollar ağzında, iki yüz metre eninde, kalın ve kadife gibi yumuşak bir çimenlik meydana gelmişti.

Alanı, çevredeki kıranta gövdeli, kalın yapraklı iri kayın ağaçlarının serin gölgesi kaplamıştı. Bu alanda birleşen, yirmişer metre genişliğinde sekiz yol, çevreleri fundalıklı kırmızımtırak ve düz birer çizgi halinde koruların derinliklerinde kayboluyordu. Issız ve gizemli bir yerdi burası. Meltemle titreşen sularda güneşin parlaklığı, gökyüzünün durgun maviliği yankılanıyordu. Avlanmak için bundan elverişli yer olamazdı. Köpeklerin şiddetli takibinden bitkin hale düşen karacalar, titreyen bileklerini sularda serinletmeye ve susuzluklarını gidererek kuvvetlerini tazelemeye geliyorlardı buralara. Yamaçta büyük meşe ağaçlarından birinin arkasına yerleşen bir avcı, tutkulu narasını atmaya sık sık olanak bulabilirdi.

Doğa güzelliğine tutkun bir insan olan M. Moulinet bu güzel manzaraya vurulmuş ve Çin üslubunda bir köşk yaptırarak burayı berbat etmişti.

Alanın ortasına, bayramlıklarını giymiş uşaklar tarafından büyük bir sofra kurulmuştu. Davetlilere, uzun bir at gezintisinden önce akla gelen kuvvet verici yiyecek ve içkilerin hepsi sunuluyordu bu sofrada. La Brède, yanında sadık yoldaşı du Tremblays olduğu halde, bir saatten beri ormanda yol gösterecek kağıt parçalarını seriyordu; aralıklar bırakıyor, yolları kesiştiriyor, ters izleri çoğaltıyor, hileleri büyük bir titizlikle hazırlıyordu.

Alanda birleşen bütün yollardan atlılar, amazonlar, brikler ve kaleşler gelmeye başlamıştı. Kadınların renk renk şemsiyeler altında parlayan elbiseleri, atlıların mavi dolamalarıyla kırmızı pantolonları ağaçların koyu yeşili üstünde eğlenceli benekler oluşturuyordu. Yeşil giyinmiş seyislerin tuttuğu atlar, açgözle ağızlarını taze çimene uzatıyordu; bir yandan çarpışan üzengilerin çınlaması duyuluyordu; keskin at kişnemeleri arasında şampanya şişelerinin mantarları neşeyle patlıyor ve bardaklara köpükler dökülüyordu.

Athénaïs kısa etekli amazonuna bürünmüştü. Eldivenli elinde, düğmesi iri bir kedi gözüyle süslü kırbacını sallıyordu. Şaşırtacak kadar neşeli, serbest ve sevimli bir tutum almıştı. Gelenleri büyük bir nezaketle karşılıyordu.

Dükün büyük landonunun yastıkları çimenli meyile dizilmiş ve üzerlerine kadınlar oturmuşlardı. Moulinet bugün için lacivert bir elbise ve gri eldivenler giymişti. Sabahın saat onundan beri barona yapışkan bir yakınlık göstermiş ve onu hep kendi yanına çekmişti. Dük İngilizvari giyinmişti; kırmızı bir frak, beyaz deriden külot ve arkası yeşil bir boğumla süslü siyah kadifeden pelerin vardı üzerinde. Boğum ailenin armasını canlandırıyordu. Philippe,

adeti olduğu üzere siyah giyinmişti. Yalnız dizlerine kadar tozluklarla sarılı gri bir külot vardı ayağında.

Claire'le baronun karısı mavi kumaştan at etekliklerini giymişlerdi. Başlarında siyah birer tüyle süslü yuvarlak şapkalar vardı. Üniforma taşıyorlardı sanki. Bu halleriyle pek sevimliydiler. Mme de Préfont minnacık boyu bosuyla pek zarifti; Claire ise ince yapılı ve muhteşemdi. Güzel omuzları ve sade kumaştan, işlemesiz korsajını kabartan kusursuz göğüsleriyle son derece çekiciydi.

Suzanne, Octave'ın kendisine sunduğu Malaga Şarabı'na bisküitini batırıyordu. Bir yandan da midillisini gözden kaçırmıyordu. Bu sırada ağabeyi bir baba özeniyle kardeşinin hayvanını hazırlıyordu. Kolanını sıkıyor, gem suluğunu deniyordu. Diğer taraftan Bachelin, hayvanını koşumdan yavaş yavaş çıkarmış, şimdi, iki tekerlekli arabasının peykesinde getirdiği eyeri vurmakta olan seyise yardım ediyordu. Güneş parlak ışıklarını koruların üstüne sermiş, bu muhteşem manzarayı bir kat daha güzelleştirmişti. Hava hafif ve serindi. Tam gezinti havasıydı. Athénaïs, herkesin büyük bir ilgi gösterdiği valiyle konuşmasını kısa kesti ve birdenbire:

— Bay Derblay!.. diye seslendi.

Philippe ağır ağır genç kadının yanına yaklaştı. Düşes devam etti:

— Ne dersiniz, yürüyüşe çıkmanın zamanı daha gelmedi mi acaba? Baylar kağıtlarını sermeye gideli en az bir saat oldu. Herhangi bir aksilikle karşılaşmadılarsa onlara yetişmek için hemen dörtnala yola koyulmak gerekiyor.

— Vallahi, efendim, dedi Philippe, itiraf etmek zorundayım ki, bu oyundan pek anlamıyorum. Herhangi bir düşünce belirtemeyeceğim. Bunu özellikle Pontac'a sormalısınız. İyi bir kurt avcısı olduğuna göre onun bu konuda adamakıllı bilgisi vardır...

Ve bir el hareketiyle Philippe, gümüşi şeritlerle süslü ve en iyi biçimde bir avcı elbisesi giymiş, başında üç köşeli bir şapka, böğründe av bıçağı ve omzunda avcı borusu taşıyan gençten, uzun boylu birini gösterdi. Vicomte de Pontac, bu olanağı bekliyormuş gibi ortaya doğru ilerledi ve Mme Bligny'nin önünde İngilizlere özgü bir dikkatle eğilerek:

— Emrinizdeyim, düşes, dedi. Lütfedip bana yönü gösterirseniz iki saate varmaz Bay La Brède ile B. Tremblays'i yakalarım. İsterseniz hareket borusunu çalalım? Pikörüm yanımda... Hey! Hey! Bistocq!

Toplu halde bekleyen uşaklar arasından boylu-boslu babayani bir adam Pontac'a doğru yöneldi. Sırtında şeritli bir ceket vardı, ayaklarına deriden tozluklar geçirmişti. Sarımor benizli yüzünün ortasında parlayan kırmızı burnu, fışkılı toprak üstündeki çileği andırıyordu. Ayaklarını sürüyerek yaklaştı. Tımarı yapılmamış ve keçi görünüşlü atının dizginlerini bırakmamıştı elinden. Bay de Pontac'ın altı adım karşısında donanımlı bir asker gibi durdu. Elini yağmurluğunun kenarına koydu ve bekledi.

Vikont düşese sordu:

— Onu sorguya çekmemi istiyor musunuz?

— Kuşkusuz, dedi Athénaïs, bu merasimli başlangıçtan çok memnun oldum.

Baron'un karısı ne hafif, ne yüksek bir sesle söylendi:

— Şuna baksana şekerim! Yükseklik taslıyor! Pontac da onun çalımını ciddiye alıyorl Bütün bunlar ormana serpilen kağıt parçalarını izlemek için! Eğlenceli mi bari?

— Kağıtlar Héronnière bölgesinden itibaren serpilmeye başlandı, diyordu Bistocq; koşuya başlama noktası orası. El kadar bir kağıt yığını var orada. İşaret dalları filan aramayın! Bu efendiler kolayca bulunacaklarından korkmuşlar!.. Bir gazete koymalıydılar hiç olmazsa... Hayvan herifler... Affedersiniz... Bu efendiler şaşırtmaca yapmışlar. Pavé-Neuf'ü atlayıp, Vente-au-Sergent Ovası'nı tutmuşlar, sonra Belle-Emplense bölgesinde gene ormana glrmişler. Haie sırtlarının eteklerinden geçip Boulottière'e doğru aşağı gitmişler...

— Bu kadarı yeter! dedi gülerek Pontac, olanak versek izlenecek bütün yolu ortaya dökeceksin anlaşılan...

Pikör göz kırparak:

— Olasılıkları hesaba katmalı! Bunu herkes yapar sanmayın... Biraz da kafa işi tabii.

Düşes gülerek Pontac'a döndü:

— Adamınız çok hoş, dedi. Baba, bu adama bir Lui versene... La Brède ile du Tremblays'in bunun yanında yetişmeye gereksinimleri var. Bu durumda ele geçmeleri işten bile değil.

— Düşes, dedi Pontac, hareket borusu çalınsın mı?

— Çalınız, Vikont.

Pontac, sol eliyle borusunu çevirerek alanın ortasına çıktı ve yanaklarını, ağaçları soluğuyla sarsmak istercesine şişirip ortalığı fanfarın nağmeleriyle çınlattı.

— Tebrik ederim, Vikont, dedi düşes, dikkate değer bir kabiliyetiniz var...

Pontac dalgın ve ağırbaşlı bir tavırla karşılık verdi:

— Bu bizim soyumuzdan geliyor, efendim. Ailemiz üç yüz yıldan beri nefir çalmaktadır!

Sonra çalımla başını sallayarak atına doğru yöneldi.

Bir anda bütün topluluk harekete geçti, atlıların ayakları üzengilerde, gelen meraklılar çeşit çeşit arabalarındaydı şimdi. Kalabalık çarçabuk Héronnière'e doğru uzandı. Yosunlu yol üstünde dörtnala sürülen atların boğuk nal sesleri hızla uzaklaşıyordu. Avcılara Bistocq kılavuzluk ediyordu.

— Bay Derblay, dedi düşes gülümseyerek, buraları sizin karış karış bildiğiniz yerler. Bana kılavuzluk etmek lütfunda bulunur musunuz? Kafile gidedursun. Atınız kuvvetli, benimki de; ormandan kestirme çıkar, öne geçeriz...

— Fakat, düşes, Pontac size benden daha iyi yol gösterebilirdi? dedi Philippe.

Düşes neşeli bir tavırla:

— Hayır, dedi, ben sizi istiyorum, önerimi reddetmeseniz iyi olur? Fakat bunun elinizde olduğunu sanmıyorum...

Demirhane müdürü karşılık vermeden eğildi. Claire, bir kaç adım ötede ayaktaydı. Athénaïs'in küstahça girişimini öfkesinden titreyerek izlemişti: Gözleri yaşarmıştı. Yanında hayretten donakalmış olan Sophie'nin kolunu, düşünmeden ve irkilerek sıktı.

O sırada düşes Claire'e dönerek:

— Sen de geliyorsun değil mi? dedi.

Genç kadın endişeli bir görünüm alan güzel yüzünü hafifçe önüne eğdi ve durgun bir sesle:

— Hayır! dedi, av alayını atla izleyebileceğimi düşünmekle kuvvetime fazlaca güvenmişim... Arabayla gideceğim...

Sonra kendisini terk etmemesi için kocasına yalvarırcasına ve hüzünle baktı.

Düşes sahte bir yakınlıkla:

— Kocanı alırsam üzülür müsün? diye sordu. Sonra gülerek ekledi: Kıskanır mısın birazcık?

Claire zayıf tarafını ve içindeki acıyı bu derece açık bir şekilde itiraf etmek istemiyordu.

— Hayır! diye karşılık verdi.

Bunun üzerine Athénaïs, zaferinin tadını çıkarmaya sabırsızlanarak, sevinçle:

— O halde, atlara! dedi.

Claire, kocasının arkasından içi burkularak bakıyordu; bir anda onu çağırıp durdurmak geldi aklına ve olanca sesiyle bağırdı:

— Philippe!

— Neyiniz var? dedi Philippe. Üzülecek misiniz? Arzuladığınız bir şey mi var?

Kuşkusuz, genç kadının bir tek sözcüğü kocasının yanında kalmasına yetecekti. Böylece belki bir yığın acının da önüne geçilmiş olacaktı. Ne var ki, aşkını yenen gururu Claire'in dudaklarındaki yalvarışın dile gelmesine engel oldu. Genç kadın başını salladı; sonra sert bir tavır takınarak dudaklarını büzdü ve üstten bir hareketle:

— Hayır, dedi, bir şeyim yok, hiçbir şey istemiyorum! Gidin!

Philippe uzaklaştı. O anda Claire, Athénaïs'e karşı içinde biriken ve durmadan büyüyen kinin kocasını da çektiğini duyumsadı. Katil olacak derecede büyük bir öfke sarmıştı benliğini.

Düşes eteğini kaldırarak ayağını hendeğin eğimine dayadı. Alageyik derisinden gri çizmesinin üstünde nefis ve zarif bacağı göze çarpıyordu. Eliyle, mahmuzunun çözülmüş olan bağını M. Derblay'e gösterdi. Demirhane müdürü eğildi ve tek sözcük söylemeden, çelik halkalı kayışı kıvrık topuğa tutturdu. Düşesin pervasız ve tahrik edici bir tavrı vardı. Kırbaçlı elini genç adamın omzuna dayanmıştı. Hükmünü alabildiğine yürütmek istiyordu sanki.

— Şuna bak! Bu da ne demek? diye söylendi baronun karısı.

Sonra gözlerini arkadaşına dikti. Claire'in benzi sapsarı kesilmişti, titriyordu. Sophie daha fazla bir şey sormaya cesaret edemedi.

Düşes, Philippe'in güçlü, kuvvetli kolları arasında eyere atladı. Dizginleri toplayarak yengin hasmına çalımla elini salladı. Sonra atını dörtnala sürerek, yollarla koruyu ayıran arkı bir sıçrayışta aştı. Arkadan Philippe de sürdü atını. Çok geçmeden, belli-belirsiz silûetleri ormanın derinliklerinde yitip gitti.

Claire, gözden kaybolan ve sanki terkilerinde mutluluğunu götüren iki atlıya hareketsiz, bitkin bir durumda bakakalmıştı. Birden yanında yumuşak bir ses:

— Yanınızda bulunmamı arzular mısınız? diye mırıldandı. Claire döndü. Dük iyice yanına sokulmuştu. Genç kadın öfkeyle bağırmaktan kendini tuttu. Alnı ağırlaşmıştı. Başını önüne eğerek eldivenlerini çıkardı ve:

— Rahat bırakın beni, dedi, yalnız kalmak istiyorum.

Sonra Sophie'nin koluna girerek gölcüklere doğru yürüdü. Bu sırada dük de atıyla davetli kalabalığına doğru ilerledi. Uzaklarda kafile kılavuzunun çaldığı boru ortalığı çınlatıyordu.

Octave ile Suzanne, av alayına katılmak kaygısından uzak, yeşil yamaçta konuşarak ağır ağır dolaşıyorlardı. Atlarını aynı ağaca bağlamışlardı. İki hayvan, delişmen hareketlerle boyunlarını ağaca sürtüyor, ağızlarındaki çelik gemlere karşın dalların körpe filizlerini koparmaya çalışıyorlardı. Yalnız kalan baron, bir kenara çekilmiş, elinde küçük bir çekiç, yol boyunca topladığı madenleri kırıyordu.

İki genç kadın birbirlerine hiçbir şey söylemeden köşke geldiler. Etraf kanapelerle çevriliydi. Oturdular. Kalabalığın hareket ve gürültüsünden sonra ormana derin bir sessizlik yayılıyordu. Meltemle sallanan kamışlar arasında parlak kızböceklerinin kararsızca uçuştukları görülüyordu. Sophie arkadaşına dikkatle baktı. Claire kendine gelmişti. Yalnız sinirlerinin henüz gergin olduğu dudaklarının hafifçe titremesinden anlaşılıyordu. Heyecanını Sophie'nin bile fark etmesini istemiyordu. Bu endişe içinde başını eğiyor, kayıtsız bir tavırla ayağıyla kumları karıştırarak bakışlarını saklamaya çalışıyordu.

Baron'un karısı daha fazla dayanamadı:

— Ne demek oluyor bütün bunlar, Allahaşkına? dedi.

Evinizi derin bir huzur içinde bulacağımı umuyordum gelirken. Oysa düşe düşe tartışmalı, çekişmeli bir çevrenin içine düştüm. Kocan, Athénaïs'le at koşturur, dük gelip alçakgönüllü bir tavırla arkadaşlık teklif eder...

Claire sinirli sinirli gülerek:

— Kadril oyununda olduğu gibi, dedi, damlar değiştiriliyor...

Sophie ciddileşti ve kuzeninin elini tutarak:

— Neden beni aldatmaya çalışıyorsun? Neler düşündüğünü anlamayacak kadar aptal mı sanıyorsun beni? Claire, sen mutlu değilsin!

— Ben mi! Nasıl mutlu olmam! Rahatım, eğlenceli, hareketli bir yaşam sürüyorum. Beni taparcasına seven bir ailem, yalnız bırakmayan dostlarım, bana özgürlük veren bir kocam var... Benim eskiden beri bunu istediğimi bilirsin. Neden mutlu olmayayım?

— Pek öyle değil! Zavallı çocuk, eskiden düşlediklerin şimdi seni umutsuzluğa düşürüyor. Kocan sana özgürlük veriyor, ama kendisi de alabildiğine özgür. Ve onu başka bir kadının yanında gördükçe yüreğin parçalanıyor... Kibrin yüzünden bunu inkar etmek isteyebilirsin, fakat çektiğin acı düşündüklerini kolayca açığa vuruyor. Hayır, sen mutlu değilsin! Olamazsın, çünkü kıskanıyorsun!

Claire hırsla bağırdı:

— Ben...

Hıçkırıkla biten dokunaklı bir kahkaha attı. Gözyaşlarını tutamayarak kendini arkadaşının kollarına bıraktı ve yüzü utançtan kıpkırmızı bir halde, acı acı ağladı.

Sophie, Claire'in üzünçle dolu kalbinin hafiflemesini bekledi. Sonra, onu sakin görünce, Philippe'le aralarındaki dargınlıkla ilgili üzünç verici sırrı bütün çıplaklığıyla söyletti.

Genç kadın şaşıp kalmıştı. Claire'in çektiği acıyı şimdi anlıyordu. Demirhane müdürü de aynı durumdaydı belki. Bu iki varlığın dış görünüşleriyle iç dünyaları arasındaki korkunç karşıtlık gözlerinin önüne serilmişti. Elaleme karşı göz alıcı davranışlar, neşe ve sevgi gösterileri. Yüreklerinde ise sessizlik, soğukluk ve yalnızlık. Bu iki talihsiz, dışarıya karşı rol yapıyorlardı. Ve bunu beceriyorlardı da. O andan başlayarak Sophie'nin biricik düşüncesi, acıklı bir çılgınlık içinde, ayrı yaşayan bu karı-kocanın arasını bulmaya çalışmak oldu. Bunun üzerine Claire'in derinine inmek istedi.

— Fakat madem ki kocan sana candan bağlılık gösteriyor, dedi, onun ayağına gidip ilişkilerinizi düzeltmeye çalışmayı bir an düşünmedin mi?

Claire, yüzü kızararak karşılık verdi:

— Evet. Anlayamadığım bir şeyler oluyor içimde. Değişmiş duyumsuyorum kendimi. Bu, onun bana gösterdiği özene duyduğum minnettarlıktan mı ileri geliyor, yoksa iyice değerlendirdiğim karakteri mi çekiyor beni kendine, bilemiyorum. Fakat yanımdan ayrıldığı zamanlar elimde olmayarak arıyorum onu. Karşımdayken bakmıyorum yüzüne, ama gene de onu görüyorum. O kadar ağırbaşlı, o kadar durgun bir görünüm alıyor ki, bir şey söylemeye cesaret edemiyorum... Ah! Beni birazcık yüreklendirse!

— Bunu yapmadı mı?

— Hayır! O da benim kadar kibirli ve benden daha kararlı... Özetle, hiçbir umut ışığı kalmadı, birbirimizden ayrı yaşamaya mahkûmuz.

— Yalnız, görüyorum ki, Philippe bu duruma sevinçle boyun eğiyor. Ve bizim minnacık düşes dilberi...

Claire genç kadının sözünü sertçe kesti:

— Philippe'i suçlama! O kadın ona edepsizce musallat oluyor... Benim peşimi bırakmıyor... Nişanlımdan sonra, kocamı doladı parmağına! Ne zafer değil mi? Onu nasıl çekip almalı elinden? Kendimi nasıl savunsam acaba? Fakat, buna hakkım var mı? O erkek benim mi ki?..

— Ne tuhafsın doğrusu, senin değil de onun mu?

Claire sinirlice:

— Ooo! Fakat daha fazla üstüme varmasın. O küstah kadından çok çektim. Dayanmanın da bir sınırı var. Sabrımı tüketirse, ne yapacağımı kestiremem, ama ikimizi de mahvedecek bir çılgınlık yapabilirim.

— Haydi! Sakin ol canım. Arkanda ben varım şimdi. Ve emin ol, o dilber Athénaïs'in hakkından geleceğiz... Vurguncunun biri, görüyorsun! Her şey kendinin olsun istiyor. Aile ocağında öyle görmüş. Babası bir zamanlar şeker stoku yapıyordu. Onun çalışma alanı ise koca toplamak. Bütün kocalara gereksinimi var! Aman yarabbi! Baronu baştan çıkarmayı kafasına koymasını ne kadar isterdim! Ne güzel bir eğlence çıkardı bana!

Genç kadın arkadaşına başıyla sevgili Préfont'unu gösterdi. Baron hâlâ aynı yerdeydi. Ufak çakıl taşlarını ceplerine dolduruyor, zamanını hoşça geçiriyordu. Claire gülümsemekten kendini alamadı. Philippe'in hayalini getirdi gözünün önüne. O uysal ve sabırlı bir uşak değil, gururlu ve çatık kaşlı bir efendiydi.

— Açık konuşalım, durum oldukça ağır, dedi Sophie. Birbirinize düşüncelerinizi söyleyebilseniz uzlaşmanız kolay olacak. Fakat sert sözlerle reddedilmek de var ve o zaman, her şey suya düşebilir!.. Şu halde siyasi davranmak gerekiyor. Kocan seni çılgınca seviyor, buna kesin olarak inanıyorum, fakat bunu sana belli etmek istemiyor. Bu yapıdaki erkekler yaşamlarında sadece bir kez severler. M. Derblay'e dikkat ettin mi? İnatçı bir insan. Duvarı delecek gibi bir kafası var... Bu karakterde bir kişiyi ancak karşısında boyun eğerek yola getirebilirsin.

— Ah! Bunu yapmakta bir an bile kuşku duymam... Onun kalbini kazanmak için yapmayacağım şey yoktur. Fakat benim girişimimde yeni bir kapris gizlendiği kanısına varırsa?

— Böyle önemli bir girişim için elverişli olanağı beklemek gerek tabii. O olanağı ele geçiremezsek kendimiz yaratacağız. Fakat, Allahını seversen, bu tasalı ve umutsuz halinden vazgeç. Sevgili düşesimizi sevindirip durma. Unutma ki, herkes seni mutlu biliyor ve gerçekten mutluluğa ereceğin günü öyle görünerek beklemelisin.

Claire içini çekti. Eskiden düşündüğünü gerçekleştiren bir kadındı; karşısına çıkacak bütün engelleri yenebileceğini savlıyordu. Şimdi ise kuvvetine bir türlü güvenemiyor, iradesinden kuşku duyuyordu.

— Biliyor musun, yarım saatten beri çok ağır bir konuya daldık. Bu evlilik psikolojisi kafamı adamakıllı şişirdi. Beni dinlersen, biraz at gezintisine çıkalım. Hem sonra, şu bizim dilber bacaksızın kocanla ne yaptığını da görmek istiyorum... Geliyor musun?

Claire tasalıydı hâlâ.

— Hayır, dedi, yorgunum. Burada kalıyorum. Kardeşimle Suzanne da alaya katılmaya istekli görünmüyorlar. Bana arkadaşlık ederler.

Octave'la genç kız ağır adımlarla dönüyorlardı. Susmuştular: Marki her zamankinden biraz daha ciddiydi. Suzanne, başını eğmiş, mutlu düşüncelerle gülümsüyordu. Böylece atlarının bulunduğu yere geldiler. Genç adam dizginleri çözdü ve Suzanne'a dönerek:

— Ablama söylememe izin verir misiniz?

Suzanne kabul anlamına başını eğdi ve:

— Onunla konuşmanızı ben de istiyorum, dedi. Bizi ne kadar sevdiğini biliyorsunuz: Çok sevinecektir!

— Öyleyse! Siz baronla karısına arkadaşlık edin. Ben Claire'le kalıp ona sırrımızı açayım.

Octave ellerini çaprazlayarak Suzanne'a uzattı ve genç kızı, minnacık ayağından çevik bir hareketle kaldırıp eyerin üstüne bıraktı. Suzanne, gözlerini Octave'a dikerek, onu belki gereğinden fazlaca bir süre süzdü. Sonra el sıkıştılar. Genç kız, söylemeye cesaret edemediğini eliyle ifade etti. Ve kırbacıyla atının boynuna dokunarak onu alanın ortasına doğru sürdü.

Ormandan boru sesi geliyordu.

— Haydi baron, atına! dedi Mme de Préfont kocasına.

Sevimli bilgin topladığı taşları gözlemekten ister istemez vazgeçerek karşılık verdi:

— Başüstüne, sevgili dostum... Son derece ilgi çekici: Bu dağların kayalarında şap bulunduğunu görüp de şaş-

mayacağımı düşünebilir misiniz? Bunu M. Derblay'e söylemeliyim. İtalya'nın şap fabrikalarıyla rekabete bile girişilebilir belki... Biliyorsunuz?.. Civita-Vecchia yakınlarında... Balayı seyahatimiz sırasında orayı size gezdirmiştim... İyi bir iş bu. Kağıt üretimi için bunca alüminyum sülfata gereksinim var...

Genç kadın birden gelen bir yürek yumuşaklığıyla:

— Evet, evet, dedi, siz bir meleksiniz, dostum. Hem üstelik, bilgin bir melek! Haydi elimi öpünüz!

Baron sakin tutumunu bozmadan:

— Memnunlukla, dedi.

Ve karısının zarif eldivenli elini dudaklarına götürdü. Mme de Préfont etrafına bir göz gezdirdi, atının ön ayakları ile gürültülü bir şekilde eşelenmesini sağladı ve Claire ile Octave'ı selamladıktan sonra Suzanne'a dönerek:

— Hazır mısınız, Suzanne?.. Evet... O halde marş marş!..

Genç kadın, peşinde kocasıyla genç kız olduğu halde hızla yola koyuldu.

Octave ile Claire, üç atlının uzaklaşmalarını hareketsizce izliyorlardı. Bir an sessizlik oldu. Octave, açacağı sırrın heyecanı ile dalgın ve biraz da endişeliydi. Genç kadın, hâlâ Sophie'nin söylediklerini düşünüyor ve belli belirsiz bir kaygıyla zorlu girişiminin başarı şansını ölçmeye çalışıyordu. Kardeşinin sesi onu düşüncelerinden aldı.

Claire, dedi Octave, sana çok önemli bir haberim var.

Ve ablasının hayret ifade eden tutumuyla sorgulu bakışları karşısında yavaşça ekledi:

— Suzanne'la ben birbirimizi seviyoruz.

Claire'in üzgün yüzünde, fırtınadan sonra güneşin birdenbire açması gibi, sevinç belirdi. İki elini kardeşine uzatarak onu çevik bir hareketle yanına çekti. Tatlı bir heyecan duydu içinde. Bu olay, Philippe ile arasının düzelmesini kolaylaştırabilirdi belki. İşin içyüzünü öğrenmek istiyordu. Octave, birbirine yavaş yavaş tutulan iki kalbin sade, fakat oldukça uzun öyküsünü olduğu gibi anlattı. Güzelliğine doyum olmayan kır çiçekleri gibi zahmetsizce ve sarsıntısızca, ağır ağır meydana gelen temiz ve derin bir aşkın öyküsüydü bu.

— Philippe'e senin sözün geçer, dedi marki: Onunla benim hakkımda konuş. Suzanne'ı bana vermesini sağlayabilirsin. Bunca zamandır huyumu-suyumu öğrendi. Doğuştan birtakım üstünlüklere önem vermediğimi, bulunduğum konumu kendi elimle hazırlamayı daima yeğlediğimi biliyor. Sözün kısası, ona dokunaklı sözler söyle, ne yap yap onu inandır, unutma ki mutluluğum senin elinde.

Claire birdenbire ciddileşti. Kardeşinin sandığı gibi kocası üzerinde etkisi yoktu. Çektiği bunca acının başlangıcı olan o uğursuz geceden bu yana Philippe'le önemli bir konu üzerinde bir tek sözcük konuşmamıştı. Birbirlerine söyledikleri, yemek saatlerinden oluşuyordu. Ve yanlarında hizmetçi bulunduğu zaman, kısaca olağan birtakım şeylerden söz ediyorlardı. Şimdi durup dururken, hazırlıksız ve teşvik görmeden böylesine ciddi bir konuya girmek gerekiyordu! Bununla birlikte genç kadın kuşku duymadı. Kendine iyiden iyiye güveniyordu. Üstün çıkacağını haber veren bir duygu vardı içinde.

Claire'in susması markiyi kaygılandırmıştı. Seven kişilere özgü bir telaş içinde:

— Ne olur, dedi bunu üzerine almayı reddetme!

Genç kadın cesaret veren bir gülümseyişle karşılık verdi:

— Hiç merak etme, buna kendi işim gibi, dört elle sarılacağım.

— Oh! Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum! dedi Octave.

Ve kız kardeşini, omuzlarından tutarak sevgiyle öptü. Claire bir seneden beri ilk kez neşeli bir tavır alıyordu.

— Göreceğim işin ücreti mi bu öpücükler? dedi. Anlaşılan, sonuçtan eminsin. Ücreti peşin ödüyorsun. Haydi bakalım, şimdi gidip Suzanne'ı bul ve sırrınızı bana itiraf ettiğini anlat. Yalnız kalmaktan çekinmediğimi bilirsin. Hem sonra bana söylediklerin üstünde biraz düşünmem gerek.

Genç adam bu sözlerin sonunu beklemeden atına doğru koştu. Bir sıçrayışta kendini eyerin üstünde buldu. Eliyle ablasına öpücüğünü gönderdikten sonra, sevgilisine kavuşacağını bilmenin ateşiyle yola koyuldu. Claire gülümseyerek seyrediyordu kardeşini.

XV

Claire, yalnız kalınca düşünceye dalmış, nerede olduğunu unutarak çevresinde olup bitenlerden habersiz bir hale gelmişti. Uzaklardan bir uğultu yayılıyordu ortama. Taş döşeli geniş yollarda arabalar gürültüyle ilerliyordu.

Genç kadın şimdi yalnız Philippe'i düşünüyordu. Bir anda yüreği yaşamını yeniden kurmak arzusuyla doldu. Geçmişi gözünün önüne getirdi. Mutluluktan kendi isteğiyle uzaklaştığı günlerin hesabını bir bir yaptı. O uğursuz günlerde hangi akla hizmet ettiğini bir türlü anlayamıyordu şimdi. İçini kemirmiş olan o taşkın kibir gerçekten acayipti. Ne bahasına olursa olsun dükten önce evlenmek için gösterdiği telaşı bayağı buluyor, bunu düşündükçe yüzü kızarıyordu. Bütün varlığını tehlikeye atan bunun gibi saçma davranışlar değil miydi?

Genç kadın Philippe'in bunca hakarete uğramış olmasına karşın, katı yürekli bir insan haline gelemeyeceğini düşündü. Ama gene de o sert ve gururlu profilini silemiyordu gözünden. Söyledikleri hâlâ kulaklarında yankılanıyordu: "Günün birinde gerçeği öğrenecek, gaddarlığın da ötesinde bir haksızlık yaptığınızı anlayacaksınız. Ve o zaman ayaklarıma kapanarak özür dileyeceksiniz belki: Fakat benden acıma taşıyan sözler duyamayacaksınız."

Bu gaddarca sözleri söyleten öfke değil miydi? Bunları diki dikine ve insafsızca uygulayacak bir insan mıydı o? Claire, genç adamın, alnını derin bir acıyla elleri arasına aldığı, sonra, başını kaldırınca, yüzünün gözyaşlarıyla ıslandığı anı getirdi gözünün önüne. Philippe'in Claire'i çılgınca sevdiği kuşkusuzdu, umut verici bir tek sözcük, sevgi taşıyan bir bakış için o akşam yaşamını seve seve feda edebilirdi. Aradan sadece sekiz ay geçmişti. Genç kadının acımasızca açtığı yara Philippe'in aşkını büsbütün yok etmiş olabilir miydi?

Claire, iradesiz bir hareketle, kumun üstüne ayağının ucu ile birkaç çizgi çizdi. Ve yüksek sesle:

— Öylesine derin bir aşk silinebilir mi? dedi. Bunu ormana, rüzgara, enginlere, kendisine çevreleyen dalgın ve gizemli doğaya sormak istemişti sanki. Üstüne doğru inen alaylı bir ses karşılık verdi:

— Öylesine derin bir aşk asla silinmez.

Claire birden doğruldu ve karşısında dükü gördü. Genç adam bir süredir dirseğini trabzana dayamış gülümseyerek kendini izliyordu. Neşeli bir tavırla:

— Yanıtınızı tam zamanında yetiştirdiğimi kabul edersiniz tabii? dedi. Beni mi düşünüyordunuz bari?

Claire dükü yarı açık gözlerle ve kibirli bir tavırla küçümseyerek süzdü.

— Hiç de sizi düşünmüyordum doğrusu, dedi.

— Ya! Çok yazık!

— Ya siz, diye sordu genç kadın, siz burada ne arıyorsunuz?

Dük altı basamaklı merdiveni indi, Claire'e yaklaştı ve eğilerek:

— Sizi arıyorum, dedi.

— Ne istiyorsunuz benden?

— Açık yürekle konuşmak istiyorum sizinle. Bir saat önce size yaptığım arkadaşlık önerimi oldukça kötü karşıladınız. Şimdi biraz yumuşamış olabileceğinizi düşünerek yeniden karşınıza çıkıyorum. Neşeniz yerine geldi mi bari? Konuşabilir miyiz?

— Allah Allah! Kuzum, birbirimize söyleyecek hiçbir şeyimiz yok bence.

— Emin misiniz? Üzülerek görüyorum ki, içinden pazarlıklı bir kadın olmuşsunuz. Acı çekiyorsunuz, fakat bunu itiraf etmek istemiyorsunuz.

Claire kurumlu bir tavırla omuz silkti:

— Ben ise görüyorum ki, dedi, dikkati çekecek derecede küçülüyorsunuz. Dönüp-dolaşıp, nerdeyse ağlamaklı bir tavırla aynı konuya saplanıyorsunuz. Duygulu yüreğiniz rahat etsin. Acı çekmiyorum ve sizin arzunuz yerine gelsin diye çekmeye de hiç niyetim yok.

Dük saf bir tavırla:

— Öyle olsun! dedi. Tanrı vere de yanılmış olayım. Hakkınızdaki düşüncelerimin doğruluğuna inanıyordum. Fakat, dediğiniz gibi, belleğim iyi kavrayamaz hale geldi anlaşılan. Bu sabah sinirli, heyecanlı gibi göründünüz bana. Oldukça çekici bir av partisiydi bu. Öyle olduğu halde katılmak istemediniz. Kocanızı gözden kaçırmadığınız da dikkati iyiden iyiye çekiyordu.

Claire heyecanının önünü alarak:

— Vay! Vay! dedi.

— Ya! diye devam etti dük, acayip şey; M. Derblay sizinle hiç de ilgili görünmüyordu. Düşesin kavalyelik isteğini derin bir ilgiyle kabul etti. Siz ise, kocanızın büyük bir nezaketle ödevini yerine getirmesi karşısında memnun olacağınıza, onu sert bakışlarla süzüyordunuz.

Claire soğuk bir tavırla sordu:

— Bunları da nereden çıkardınız?

— Aranızdaki ilişkilerin iyi olduğu hakkındaki savlarınızın gerçeğe uymaşından. Philippe, rastlantının, daha

doğrusu benim talihsizliğimin kendisine bıraktığı hazineyi değerlendiremiyor. Nasıl söyleyeyim? Dikkatinizden kurtulan birtakım ufak-tefek olaylar daha önceden belleğimde birikti durdu. Düğün günü aldığınız acayip tavrı unutmadım. Üzüntülü anlarınızı sürekli yorumladım. Öfkeli tavırlarınızı çözümlemeyi ihmal etmedim. Ve sorunu her yönden inceledikten sonra, savınıza karşın, layık olduğunuz mutluluğu bulamadığınız kanısına vardım.

Saldırış ansızın ve doğrudan doğruya oldu. Dük, Claire'in sabırla hazırladığı savunma gücünü bir anda kuşatmıştı. Genç kadın bir adım bile geri çekilmek istemedi; tersine savaş meydanına doğru atıldı ve artık kederini saklamadan:

— Yani siz, dedi, acıyan ve mert bir yüreğin sahibi, bana birazcık teselli sunmak için elverişli bir an seçtiğinizi mi sanıyorsunuz?

Dük, bu küçük çarpışmadan büyük bir deneyim edindi; Claire'in onu cüretle çekmek istediği alana yanaşmadı. Düzenini çarçabuk açığa vurursa davayı sonsuza kadar yitirebilirdi. Derin ve ciddi bir duygunun peşinden sürüklenmiş gibi görünmek istedi. Ve o ana kadarki alaylı tavrını bırakarak hüzünle:

— Beni yanlış anlıyorsunuz, Claire, dedi; emin olun, sizi unutmak için elimden geleni yaptım. Buraya geldiğim zaman sizi artık sevmediğimi sanıyordum. Sizi görmekte benim için hiçbir sakınca olamayacağını umuyordum. Mutlu olduğunuz söyleniyordu. Buna sevinmiştim. Ah! Ne kadar da zavallı bir akılsızmışım! Bunca deneyim ve düş kırıklığından sonra, kalbimin yıprandığını, ölgün bir hale geldiğini sanıyordum. Oysa, derin bir acıyla, onun yeniden

canlandığını duyumsadım. Bir anda bütün anılarımı yeniden buldum. Ne yazık! Sizi düğününüzden sonra ilk kez gördüğümde, kaygınızı ve üzüntünüzü dağıtmak için gösterdiğiniz bütün çabanıza karşın, pek tasalıydınız! Benden başkası bu halinize aldanabilirdi. Fakat benim gözlerim çok eskiden beri yüzünüzün hiçbir ifadesini kaçırmaz. Mutluluğunuz bu muydu? Bir tek sözcüğümün rahatınızı bozmasına gönlüm razı değildi... Ne var ki, acı çekiyordunuz! Bu durum karşısında irademe daha fazla egemen olamadım. Önüne durulmaz bir kuvvet beni size doğru sürükledi. Böylece anladım ki, benim için dünyada sizden başka kadın yoktur.

Claire, bu tutkulu sözleri şaşkınlık içinde dinledi. Yüreğinde en ufak bir kıpırtı duymadı. Eskiden kendisini heyecandan titreten bu erkeği şimdi soğukkanlılıkla ve biraz da içerleyerek dinliyordu. Dengesiz kadınların aklını çelen ve onları baştan çıkaran düzenbaz çapkınlar gibi görüyordu onu. Onun açık yürekli olabileceğini bir an bile düşünmedi. Geçici bir hevesi tatmin etmek için aşağılık bir istekle peşine düştüğünü seziyordu. Yüzünü ekşiterek:

— Küstahlık ettiğinizin ayırdında mısınız? dedi. Vaktiyle aklınızı çelen bir servetle, sevdiğinizi söylediğiniz bir kadın arasında tercih yapmak durumuna düşünce kuşku duymadınız. Kalbinizi kapayıp kesenizi açtınız. Bugün artık paranız olduğuna göre, o kadını elde etmenin yolunu arıyorsunuz. Girişiminiz bu! Ah! Dük, siz çok hırslı bir insansınız, kuzum!

Dük üzünçle başını salladı:

— Ne kadar da sert konuşuyorsunuz, dedi. Beni sürekli aradığınızı biliyordum.

Claire ani bir hareket yaptı, gözleri öfkeyle ışıldadı. Sert bir sesle çıkıştı:

— Sizi aramak! Düşe kapılıyorsunuz, kuzum! M. Derblay'ın karısı olmama olanak hazırladığınız için size karşı ancak minnettarlık duyabilirim. Siz ne kadar kabiliyetsizseniz o, aksine, o denli yararlı bir insan. Sizin bencilliğiniz ölçüsünde onun yüce gönüllü bir erkek olduğunu anladım. Kısacası, onda, sizde olmayan özelliklerinin hepsi var ve sizdeki kusurların hiçbiri yok. Böyle bir erkeğin eşi olmayı, size borçlu değil miyim?

Dük dudaklarını ısırdı; bu şiddetli sözcüklerin her biri yüzüne inen birer şamardı. Claire'e bakışlarıyla egemen olmağa çalışarak:

— M. Derblay kuşkusuz kusursuz bir insan, dedi. Ancak yeteneklerini yararsız kılan küçücük bir eksiği var... Hiç değilse sizin için: Sizi sevmiyor! Sizinle evleneli sadece birkaç ay oldu. Size, layık olduğunuz değeri verseydi yanıbaşınızda bulunması, ilgi ve sevgi göstermesi gerekirdi! Hani, nerede? Düşesin yanında!

Claire sinirlice haykırdı:

— Düşes karınız!

Sonra, kendini toparlayarak durgun bir tavırla:

— Bu durum size dokunmadığına göre beni niye üzsün?

— Oh! Ben kıskanç değilim, dedi dük kaygısız bir tavırla. Hem sonra düşesi çok iyi tanıyorum. Dantellerle ve mücevherlerle süslü güzel bir taşbebekten ayırtsızdır o. Bu göz alıcı görünüşün altında ne kalbi, ne de kafası vardır. Herhangi bir tutkunun onda yer etmesi olası mı? Oysa kocanız...

Dük genç kadına biraz daha yaklaştı. Sözlerindeki zehirin hainee etkisi havada kaybolur kaygısıyla yakından konuşmak istiyordu sanki:

— Onu Athénaïs'in yanında gördüğünüzün üstünden ne kadar da az bir zaman geçti... Oh! Mutluluğunun değerini bilmeyen nankör! Onu kaybetmeyi göze alan dikkatsiz adam! Haydi! Düşesle bırakın Philippe'i: Onlar birbirine layık. Ve benim yanınızda kalmama izin verin. Sizin değerinizi bilen, sizi anlayan, sizi seven benim...

Claire, dükten uzaklaşmak istercesine, bir adım geri çekildi. Büyük bir sıkıntı içindeydi. Sakin görünmeye çalışıyordu, fakat elinde değildi bu.

— Bütün bu söylediklerinize dedi, gülmek geliyor içimden.

— Evet, dedi Bligny, Figaro'nun dediği gibi ağlamak zorunda kalmamak için, çünkü, aslında son derece üzgünsünüz. Sizin için manen bir yabancı kalmaktan öteye asla geçemeyecek olan bir erkeğe bağladınız yaşamınızı. Onun özellikleriyle sizinkiler boğuşmakta ve birbirlerini püskürtmektedir. O halktan bir adamdır, siz ise soylu bir kadınsınız. Onun eşitlik prensiplerini savunduğundan eminim, oysa siz iliklerinize kadar aristokratsınız. Soyu halktan olan her kişi gibi, o da sert ve kaba bir insandır; bu ise sizi üzmektedir. Siz de her soylu gibi gururlusunuz; bu davranışınız onun kalbini kırmaktadır. Sülaleriniz birbirinin ezeli düşmanı. Bu efendinin soydaşları güle oynaya dedelerinizin kafalarını kesmişlerdi, sevgili Claire. Özetle, sizi birbirinize sevdirecek hiçbir olay göze çarpmıyor, her şey sizi nefrete sürüklüyor.

Claire görkemle başını kaldırdı ve düke meydan okuyarak:

— Bununla birlikte onu seviyorum, dedi, bunu çok iyi biliyorsunuz.

Dük, yumuşak bir tavırla ve bir çocuğa, öğüt dinletmeye çalışırcasına:

— Onu sevdiğinizi düşlüyorsunuz! dedi. Kıskançsınız çünkü! Fakat kıskançlığın birkaç türlüsü var. Aşktan doğan kıskançlık başka, kibirden doğan başkadır... Yemin ederim ki, siz gururunuz yüzünden kıskanıyorsunuz. Kocanız sizi ihmal ediyor, siz de, ona pek değer vermediğiniz halde, bu duruma içerliyorsunuz. Bu pek doğal bir şey! Böylece ona itiraz merakıyla bağlanıyorsunuz. Bütün kadınlar böyledir. Geçirdiğiniz buhranın, Tanrı bilir ya, en ince ayrıntısına kadar ayırdındayım.

Claire, dükün küstahça yorumunu şaşkınlık ve nefret içinde, sessizce dinliyordu. Genç kadının şaşakalmasını, Bligny, kendi sözlerinin ilgi gördüğü şeklinde anladı. Ve iyi bir başlangıçla giriştiğini sandığı göz yıldırma düzenine büyük bir hırsla devam etti:

— Bakın, dedi gülerek, size her şeyi açıkça anlatayım! Bunalımınız dört aşamadan oluşuyor. Tıpkı ayın hareketi gibi. Şu anda ilk aşamada bulunuyorsunuz. Direniş aşaması da diyebiliriz buna. Kocanız sizden kaçıyor, siz de onu büyük bir hırsla yeniden elde etmeye çalışıyorsunuz. Bu sizde bir saplantı halini almış. O adamakıllı direniyor ve yakında göreceksiniz, bütün çabalarınız boşuna. Şimdilik kadınlara ince ve şakacı şekilde iltifat göstermekle yetinen o mert dediğiniz adam çok geçmeden sadakatsızlıkta karar kılacaktır. Böylece bunalımın ikinci aşamasına

girmiş olacaksınız; yani düş kırıklığı aşamasına. Bu aşamada her şeyin çöktüğünü, umutlarınızın suya düştüğünü, huzurunuzun bozulduğunu göreceksiniz. Derin bir bezginliğe düşecek ve ilkönce büyük üzüntülerinin biricik teselli kaynağı olan Tanrı'ya sığınacaksınız. Fakat kocanızın bildiği yolda başarıyla yürüdüğünü gördükçe bağlılık duygunuz zayıflamaya başlayacak. O mutlu ve neşeli bir yaşam sürerken siz sürekli bir üzüncün pençesinde kalamazsınız. Nihayet, henüz yirmi iki yaşındasınız ve aşk sizin de hakkınız. Ömür boyunca yalnız yaşanmaz... Bu sırada kendinizi amansız bir sinire kaptıracak ve böylece üçüncü aşamaya geçmiş olacaksınız, buna öfke aşaması diyebiliriz. Gözünüzü bürüyen perde düşmüştür şimdi, kocanızı gerçekte olduğu gibi görmektesiniz, yani beceriksiz, bayağı ve gülünç! İşte o zaman onu aradığınız dakikaları şaşarak anımsayacaksınız. Ve o anda, geçmişin onarımı için belli-belirsiz bazı yollar çıkacak karşınıza. Ah! İşte o zaman kararsız gönüllü kocaya destur, çünkü bunalımın sonu yaklaşmıştır! Bu arada gene birazcık yüzünüz kızaracak, fakat kararlı bir tutumla o güzel adımınızı teselli aşamasına atmış olacaksınız. O anda önünüze bir bakın: Her şey pembe, her şey çiçeklenmiş, her şey neşeye bürünmüş. İnsanın zevkle kendinden geçebileceği bir dünya! Haydi, bir adım daha atınız, kendinizi orada bulacaksınız. Kuşku mu duyuyorsunuz? Sizi bu dünyada ağırlamak üzere elimi sunmama izin veriniz, efendim. Küçücük bir umutla ama büyük bir aşkla orada sizi bekliyorum.

Dük, Claire'in elini tutmak istedi. Genç kadın sert bir hareketle onu geri itti. Sonra meydan okurcasına kaşlarını çatarak:

— Ustaca hesaplarınız var, dedi. Bunların, kadınlar üzerinde uzun bir incelemenin ürünü olduğu anlaşılıyor. Ancak, üzülerek görüyorum ki, çılgınlarla ahlaksızları dikkatle gözlediğiniz halde, namuslu kadınları hesaba katmayı savsaklamışsınız. Size şunu kıvançla söyleyeyim ki, talihsiz kadınlar arasında doğru yoldan şaşmayanlar, öç almayı kabul etmeyenler de var. Bunlar için, namus ve şereften bir şey yitirmemek ve başkalarının saygısını kazanmak yeterli bir tesellidir.

— Güzel, çok güzel! dedi dük, direnme aşamasını geçiriyorsunuz şimdi.

— Israr ederseniz nefretimden başka bir şey kazanamazsınız!

— Israr ediyorum, sizi sevmemek elimde değil çünkü!

— Siz aşkı iğrenç bir sataşma şeklinde anlıyorsunuz! Ne biçim erkeksiniz siz? Nefretimin üstüne kinimi de kazanmak istiyorsunuz anlaşılan?

Dük bir süre karşısında ayakta duran Claire'i sessizce süzdü. Genç kadın haşin bir tavır takınmış, heyecandan titriyordu. Sarı saçlarının bir örgüsü çözülmüş, omzunun üstünde görkemle dalgalanıyordu. Göğüsleri, lacivert yünlüden amazonunu, yırtarcasına kabartmıştı. Bir eliyle, deriden örme kırbacını sallıyordu. Pek görkemliydi bu haliyle.

Bligny şiddetli bir arzunun benliğini adamakıllı sardığını duyumsadı. Yüzü birden sapsarı kesildi, gözleri kararı ve kollarını açarak genç kadına doğru yürüdü.

— Size sahip olmak için her şeyimi feda edebilirim, diye kekeledi.

O anda Claire'i kolları arasına almıştı. Genç kadın yüzünde ılık bir nefesin dolaştığını duyumsadı. Sert bir hareketle geriye çekildi; kaşlarını çattı, ağzını gerdi ve:

— Kendinize gelin! diye bağırdı: Bir adım daha yaklaşırsanız size, alçakların en adisine yapılması gerekeni yaparım, yüzünüzü paramparça ederim!

Bligny, genç kadını dehşet içinde kolunu kaldırmış vurmaya hazır bir halde görünce bir adım geri çekildi.

Bunun üzerine Claire üstün çıkmanın gururu içinde, ince-uzun görüntüsünü meydan okurcasına dikti. Fakat aldığı kararın heyecanıyla hâlâ titriyordu.

— Bana bu şekilde saldırmak cesaretini nereden buldunuz? diye bağırdı. Bu derece alçaldım mı ben? Herkesin çekinmeden sarkıntılık edebileceği orta malı mı sandınız beni? Yanımda beni savunacak bir erkek olsaydı böylesine iğrenç bir şekilde sataşmaya cesaret edebilir miydiniz? Beni yalnız buldunuz diye her şeyi yapabileceğinizi mi sandınız yani? Görüyorsunuz ya! Kendimi savunmaya pekala gücüm yetiyor!

Dük sakin bir tavırla genç kadının önünde eğildi.

— Değişeceksiniz, dedi, gelecek beni haklı çıkaracaktır. Sabırla bekleyeceğim...

Bu soğuk ve küstahça karşılık Claire'i çileden çıkardı. Genç kadın dükü şaşkın bakışlarla süzdü. Sonra şiddetli heyecanı yüzünden yer yer kesilen bir sesle haykırdı:

— Şunu bilmenizi isterim, kadınların en talihsizi olsam; olanaksız ama, yolumu şaşırıp çirkin bir duruma düşsem bile, bende o derece kin ve tiksinti uyandırdınız ki, her-

hangi bir erkeği, bir yabancıyı, yoldan geçen birini size tercih ederim.

— Görürüz elbet!

Genç kadın daha fazla karşılık vermek zahmetine katlanmayı gereksiz saydı. Dükü öylece bırakarak akçaağaç ve akça kavakla karışık bir perdenin ayırdığı yol ağzına doğru çıktı. Moulinet'nin uşaklarının, avcılara nefis bir kahvaltı hazırlamakta oldukları yere yaklaştı.

Dükün beklenmedik saldırışından Claire'in içine korku girdi. Kendisini kollarında alıkoymak hırsıyla genç adamın gözlerinin kıvılcımlandığını, ellerinin titrediğini, yüzünün sapsarı kesildiğini görmüştü. İlk kez karşılaştığı ve kuvveti sayesinde kurtulabildiği bu savaş Claire'i tiksindirmişti. Uzun zaman taparcasına sevdiği bu soylunun şeref ve namusuna güveni kalmamıştı artık. Derin bir üzüntü içinde uşakların himayesine sığınıyordu.

— Elimizi çabuk tutalım, dedi başsofracı yardımcılarına; bizimkiler geliyor işte.

Ormana uzanan bütün yollardan arabalar bir çığ gürültüsüyle geliyor ve boğuk bir hışırtıyla çimenliğin üstüne yayılıyordu. Arabaları iki yandan atlılar izliyordu. Gençler, çılgınca bir koşunun heyecanı içinde neşeli çığlıklar atıyorlardı. Henüz beş yüz metreden fazla bir uzaklıkta bulundukları halde sesleri olanca canlılığıyla duyuluyordu. Bütün tasalardan uzak, çılgınca bir sevinç içinde bu güzel günün tadını çıkarıyorlardı. Claire etrafındaki neşeyle kendi hüznünü karşılaştırdı. Bütün varlığıyla bu şenliğe katılmak istedi. Fakat içini kemiren derin üzüntüyü bir türlü atamıyordu. Çektiği acıyı kendi eliyle yarattığını ne yazık ki düşünmüyordu.

Alana giren bir arabanın gürültüsü Claire'i acı düşüncelerden ayırdı. Markiz, geniş koltuğuna gömülür gibi oturmuştu arabaya. Omuzlarında dantelli bir atkı vardı. Claire kurtarıcıya koşarcasına koştu annesine. Bu temiz yürekli kadının gelmesiyle havanın durulduğunu duyumsadı. Onun yanında içi bir anda rahata kavuştu. Mme de Beaulieu her zamanki gibi durgundu. Arabadan inmekte acele etmedi. Tatlı bir uyuşukluk içinde kızını süzüyordu.

— Bu da ne? dedi, sen burada yalnız mısın? Kocan nerede? Sophie nereye gitti?

Claire heyecanlanmadan karşılık verdi:

— Sophie biraz önce ayrıldı. Philippe'in ise alaya katılmasını ben istedim. Bir kocanın ele-güne karşı karısıyla gösteriş yapması doğru değil; dedikodu konusu olur bu...

Genç kadının yüzü gülüyordu. Sakindi. Annesi onu derin bir memnunlukla seyretti. Oldukça sığ düşünen bir kadındı markiz. Şimdiye dek en ufak bir kuşku girmemişti içine.

— Mutluluğunuzu saklamak gibi bir gösterişe başvuracak derecede mutlusunuz demek, dedi Mme de Beaulieu. Ah! Şu Philippe, damatların pırlantası!..

Bu sırada atlı kafilesinin tırısla alana girmesi üzerine markizin sözü yarım kaldı. Böylece Claire, annesinin övgüsü karşısında duyduğu heyecanı saklamak olanağını buldu. La Brède ile Tremblays, köpük köpüğe kalmış atları üstünde çıkageldiler. Birisi kıpkırmızıydı ve nerdeyse çatlayacak gibi bir hali vardı, öteki ise sapsarı kesilmişti ve düşüp bayılacakmış gibi görünüyordu. Neşeli kafile birden iki atlının çevresini aldı. İkisi de, izlenmeye adamakıllı da-

yandıkları için bol bol övüldüler. Pontac, ağzında borusu, olanca nefesiyle işaretini veriyordu. Bu sırada Bistocq'in al atını yederek kollarını sallaya sallaya geldiği göze ilişti. Belini bükmüş, yüzünü iyiden iyiye ekşitmişti. Ağzının içinden, avcılık oynayan bu heveslilere olanca şiddetiyle çatıyordu. Birtakım kağıt parçalarını, affedersiniz, paçavracı gibi kovalamak, bu vefalı hayvanları bu derece güçten düşürmeye değer miydi yani?!

Claire, Philippe'in, yanında Suzanne'la baronun karısı olduğu halde yaklaştığını gördü. Sophie, ilerleyerek Claire'in yanına geldi ve kulağına eğilip, genç kadının yanaklarını pembeleştiren şu sözleri fısıldadı:

— Gittiğimiz zaman Athénaïs yanında değildi. Onu şu, av borusuyla kafa şişirmekten başka bir şey bilmeyen ahmak Pontac'a bırakıp ekmesini bilmiş. Güzel bir becerisi var salak Pontac'ın değil mi? Hünerini herkes de beğeniyor doğrusu!

İlerden Athénaïs'in geldiğini gördü. Rahat bir kahkaha atarak, miyopların istemeksizin yaptıkları gibi, yarı açık gözlerle meydan okurcasına onu süzdü. Düşes atlatılmış olmanın sersemliği içindeydi. Fakat zayıf görünmek korkusuyla bir tek sözcük söylemeye dili varmıyordu.

Bununla birlikte Athénaïs, Claire'i görünce atını dörtnala sürdü ve Mme de Beaulieu'nün arabasının birkaç adım ötesinde hareketsiz ve tasasız duran düke alaylı bir el hareketi ile:

— Nihayet, size kavuştum işte! Aynı zamanda Mme Derblay'e de değil mi? Kuzeninize arkadaşlık ettiğiniz için memnunsunuz tabii!

Athénaïs şeytanca bir bakışla Philippe'i süzdü. Genç adamın içine kuşku sokmak istiyordu. Kendisini küçük düşürürcesine terk ettiği için ondan böylece öç alabileceğini düşünmüştü. Demirhane müdürü düke doğru meydan okurcasına yürüdü. Kararlı ve sert bir tutum almıştı. Claire sapsarı kesildi. Düşesin amansız kini yüzünden iki erkek kapışacak mıydılar yoksa!

Dük, Mme Derblay'in önünde saygıyla eğilerek karşılık verdi:

— Yanılıyorsunuz düşes, kuzenime arkadaşlık etmek mutluluğuna erişemedim. Halam benden önce gelmişti.

— Öyleyse, şekerim, atınız pek kötü, dedi düşes. Onu değiştirmeniz gerekiyor.

Sonra, düzeninin suya düştüğünü görmekten köpürerek dişlerini sıktı ve atının kulaklarına şiddetli bir kırbaç darbesi indirdi. Hayvan yana doğru atıldı ve bembeyaz bir hal almış olan gemini hiddetle sarsarak şaha kalktı.

Dük soğukkanlılıkla sokuldu, hayvanı dizgininden tutarak durdurdu ve Athénaïs'in inmesine yardım etti. Sonra o küstahça tavrıyla karısına iyice yaklaşarak:

— Atı şaha kaldırmak hiç de iyi bir alışkanlık değildir, sevgilim. Hele sizin alelade bir binici olduğunuzu ve at üstünde pek fazla tutunamayacağınızı hesaba katarsak... Düşmeniz pek üzücü bir şey olur! Sözümü yabana atmayın, bu yöntemlere başvurmaktan vazgeçseniz çok iyi olur: Yoksa bir çuval inciri berbat edersiniz!

Bligny, öfkesinden sapsarı kesilmiş olan düşesi bıraktı ve günün başarısı şerefine kadeh kaldırmak üzere arkadaşlarının yanına gitti.

Claire heyecandan titriyordu, her yanı buz kesilmişti. Annesinin arabasına binerek Pont-Avesnes'e hareket ettirmesini rica etti. Yüreğine büyük bir ağırlık çökmüştü sanki. Dük, Athénaïs'e verdiği yerinde bir karşılıkla Philippe'in tehlikeli müdahalesini önlemişti. Claire, bu karşılığın arkasında gizlenen suça bir bakıma ortaklık ettiğini duyumsuyordu şimdi. Bir aralık kocasına her şeyi olduğu gibi anlatmak, kendisine sataşan bir erkekle çirkin bir şekilde suç ortaklığı etmektense kocasının sinirine katlanmak geçti içinden. Fakat söylemeye cesaret edemedi. İçini çekti ve kendini ömür boyunca bu iğrenç yalana mahkum duyumsadı. Daima ve her yerde aldatmak, yüreği umutsuzlukla dolu olduğu halde güleryüz göstermek zorunda kalıyordu.

Philippe atını Bachelin'in tek atlı arabasının yanından sürüyordu. Claire kocasını çekingen bir bakışla süzdü. Demirhane müdürü sakin görünüyordu. İhtiyar noterle tatlı bir konuşmaya dalmıştı. Sesinde en ufak bir heyecan belirtisi yoktu. Claire, onun biraz önceki hali karşısında aldanmış olabileceğini düşündü. Anlaşılan, Philippe dükün üstüne yürürken, kendisinin sandığı gibi, gözleri öfkeyle kıvılcımlanmamıştı. Fakat Claire, kocasının kendine ne derece egemen olduğunu bildirdi. Belki de şu anda kaygısız görünmeye zorluyordu kendini.

Claire, kocasının kıskançlık duyacağını umdu. Onun sinirlice kendisinin üstüne yürüdüğünü, o korkunç gecede yaptığı gibi, yumruğunu kaldırdığını, yaşamı pahasına da olsa görmek arzusu uyandı genç kadının içinde. Kararsızlıktan kurtulmayı düşündü. Ertesi gün kardeşinin işini konuşacak ve sonunda kocasının gizemli düşüncelerini an-

layacaktı. Böylece kararını verdikten sonra neşeli bir tavır takınmak istedi. Alnını bürüyen bulutları dağıtmaya çalışarak, rolünü oynamak üzere sahneye çıkan bir komedi oyuncusu gibi güleç bir durum aldı.

Uzaklardan, neşeli topluluğun gittikçe zayıflayan uğultusu duyuluyordu. Bu arada Pontac'ın borusu ormanı çınlatıyor ve iki zıt kişinin, şişko La Brède ile sıska du Tremblays'in temsil ettikleri geyiğin vuruluşunu haber veriyordu.

XVI

Philippe, sade döşenmiş çalışma odasında işleriyle uğraşmaktaydı. Yazı masasının üstü birtakım kağıtlarla doluydu. Genç adam her kağıda aceleyle göz gezdiriyor, sonra, bir çırpıda imzasını kondurarak, oyalanmadan ve büyük bir dikkatle yeni bir kağıda geçiyordu. Saat on olmuştu. Güneş yakıcı ışığını konağın cephesine yöneltmişti. Saygısız bir gün ışığı demirhane müdürünün alnına vurarak onu işinden alıkoydu. Genç adam kalktı, pencereye gidip bahçeye bir göz attı.

Suzanne, beyazlar giymiş, havuzun kenarında, çizgili ketenden bir çadırın altında balık avlıyordu. Oltasının mantarı, bir balığın iğneye tutulup çırpınmasıyla sallanıyor ve suyun yüzünde pırıltılı halkalar oluşturuyordu. Genç kızın gözleri uzaklara dalmıştı. Derin bir hızla mutlu düşüncelere bırakmıştı kendini galiba. Hareketsizdi. Yüzünde tatlı düşlerin pırıltısı vardı.

Philippe gülümsedi. Yavaşça penceresini açtı ve genç kıza seslenerek:

— Suzanne, dedi, oltanda balık var!

Mlle Derblay ürperdi. Ağabeyine doğru döndü ve yüzünü sevimli bir şekilde ekşiterek:

— Oh! Philippe, dedi, beni korkuttun.

— Haydi çeksene oltanı, dedi demirhane müdürü; sazan iğneye tutulalı on dakikadan fazla oldu. Hayvanlara bu şekilde işkence yapmak doğru değil!..

Suzanne iradesiz bir hareketle ince kamışı çeker çekmez balık, suyun yüzünde bir gümüş parçası gibi parladı. Genç kız, eldivenli eliyle sazanı iğneden kurtarıp kıyıda otların altında suya sarkıtılmış olan küçük bir ağa attı. Sonra Philippe'e ağı göstererek gururla:

— On iki tane oldu, dedi.

Demirhane müdürü sevinçle karşılık verdi:

— Nefis bir balık kızartması yiyeceğiz desene. Ne yapalım, kendileri yakalanmış!

Philippe, iğneye kırmızı bir solucanı ciddiyetle geçirmekte olan kız kardeşini bir süre daha seyretti. Genç kızın benzi, çadırın hafif gölgesi altında o derece pembe, o kadar körpe görünüyordu ki, ağabeyi içlenmekten kendini alamadı. İçini çekerek çocuğa sevimli bir öpücük gönderdi. Sonra, yaylı perdeyi indirip pencereyi kapadı. Çalışma odası serin bir loşluğa bürünmüştü. Derblay, masanın başına dönüp oturacağı sırada kapısının çekingence vurulduğunu duydu. Kapıya doğru dönerek kayıtsız bir tavırla:

— Giriniz, dedi.

Kapı açıldı ve Claire, yüzü kızarmış bir halde eşikte göründü. Çok heyecanlıydı. Fakat kararlı bir tavrı vardı. İlerleyerek sordu:

— Sizi rahatsız etmiyor muyum?

Bu sırada Philippe, beklenmedik bir soru karşısında kalmanın şaşkınlığı içinde, genç kadının önüne nezaketle koltuk sürüyordu.

— Rahatsızlık da ne demekmiş? diyebildi. Sonra sırtını şömineye dayayarak bekledi.

Claire oturdu. Başını koltuğun arkalığına doğru hafifçe dikerek bir süre çevresine bakındı. Philippe'in şahsına ayrılmış olan bu odaya hiç girmemişti. Odanın, soğukluğa kaçan ağır görünüşü, sahibinin karakterini yankılıyordu sanki. Genç kadın hoşlandı buradan. Bütün eşyaya memnunluk içinde, dikkatle göz gezdirdi. Konuşmanın gecikmesine gerçekten kızmamıştı. Yüreği olanca hızıyla atıyordu, şakakları iyiden iyiye gerilmişti.

Philippe ayakta, çekingen bir tavırla Claire'i gözlüyordu. Daha fazla dayanamayarak sessizliği bozdu:

— Benden bir isteğiniz mi vardı? dedi.

Claire kocasına doğru döndü ve dokunaklı bir sesle:

— Birbirimizden o derece uzak yaşıyoruz ki... Sizi rahatsız etmeyi göze aldığıma göre bir isteğim olacak elbet!

Philippe, rahatsız olmadığını belirten nazik bir el hareketi yaptıktan sonra, karısını yüreklendirmek istercesine eğildi ve:

— Sizi dinliyorum, dedi.

Genç kadın başını önüne eğdi; belleğine çeki düzen vermek istiyordu sanki. Titriyordu. Ağzı kupkuru kesilmişti. Derin bir sıkıntı içindeydi.

— Sizinle çok önemli bir sorun hakkında konuşacağım, dedi. Benim kadar sizi de ilgilendiren bir sorun...

— Sizi dinliyorum.

Claire, kocasını o derece yalvarırcasına süzdü ki, genç adam diz çökmek zorunda kalacaktı nerdeyse. Bir tek sözcük söylemeden karısının konuşmasını bekledi.

— İlkönce, dedi genç kadın, söyleyin bana Octave'a karşı bir yakınlık duyuyor musunuz?

Demirhane müdürü biraz hayretle:

— Fakat şu ana kadar bundan kardeşinizin kuşku duymaya hakkı olmasa gerek.

Örtülü bir karşılıktı bu. Claire hafifçe kaşlarını çattı.

— Bu yakınlığı kanıtlamak olanağını bulsanız?..

— Öyle bir olanağı kaçırmam herhalde.

Claire hileli sorularıyla kocasını bu belirli noktaya ulaştırmak istemişti. Konuşmanın amacını gösterebilirdi artık. Genç kadın giriştiği savaşın heyecanı içinde kuşkusuzca:

— Şu halde, dedi, o olanak elinizde: Öğrenmek ister misiniz? Şunu da söylemeliyim ki, çok ciddi bir sorun karşısındayız ve bu durumda, kardeşimin...

Demirhane müdürü Claire'in sözünü kesti:

— Ne kadar da kapalı konuşuyorsunuz! İsteğinizin gerçekleşmesini pek mi zor görüyorsunuz?

Claire kocasına dikkatle baktı. En ufak bir yüz hareketini kaçırmak istemiyordu sanki. Sonra, cesaretle:

— Karar verin, dedi. Octave kız kardeşinizi seviyor, onu sizden istemek üzere beni görevlendirdi.

Philippe, afalladığını boğuk bir sesle açığa vurmaktan kendini alamadı. Yüzü bir anda üzgün bir hal aldı. Heyecanını dağıtmak için pencereye doğru yürüdü. Yaylı perdeyi hafifçe kaldırarak dışarıyı sessizce gözledi. Suzanne, olup bitenlerden habersiz, havuz kenarında düşleriyle başbaşaydı hâlâ. Oltası parıltılı sulara gömülmüştü. Demirhane müdürü bu temiz yürekli, sevimli çocuğu uzun uzun süzdü. Mutluluğa layık bir varlıktı o.

Claire'in içini endişe sarmıştı. Kocasına doğru yürüdü. Onu dalgın ve tasalı görünce:

— Yanıt vermeyecek misiniz? diye sordu.

Philippe döndü ve söylediklerine büyük bir önem verircesine ağır ağır konuştu:

— Kardeşiniz hesabına çok üzgünüm, ama bu evlenme olanaksız.

Claire müthiş bir heyecanla haykırdı:

— Reddediyorsunuz, öyle mi?

Demirhane müdürü soğuk bir tavırla yineledi:

— Evet, reddediyorum!

— Neden?

Philippe gözlerini karısına dikti. Vereceği karşılığın Claire'in yüreğine işlemesini istiyordu sanki:

— Çünkü ailelerimizde talihsiz birer insan var zaten, dedi. Bu yeter bence!

— Dikkat edin, dedi Claire sert bir tavırla, kardeşimden esirgemekle Suzanne'ı büsbütün talihsizliğe sürükleyebilirsiniz.

Demirhane müdürü birden alevlendi:

— Nasıl olur?

— Suzanne kardeşimi seviyor.

Bahçeden, Brigitte'in yardımıyla balık avı takımını toplamakta olan Suzanne'ın neşeli sesi geliyordu.

Philippe bir an durup ona kulak verdi. Sonra yineledi:

— Seviyor demek. Gerçekten büyük bir talihsizlik bu. Fakat her ne olursa olsun kararımı değiştirmeyeceğim. Eğer evlenme törenimden bir gün önce biri benim karşıma çıkıp da kalbimi kırmak pahasına da olsa, yaşamımı sizinle birleştirmeme engel olsaydı bana büyük bir iyilik yapmış olurdu. Başımdan geçen korkunç deneyim bir işe yarayacak hiç olmazsa. Kız kardeşim ağlasa bile, özgürce ağlayacak ve benim gibi, önüne çaresiz, karanlık bir geleceğin serildiğini görmeyecek.

Claire vurulmuşa döndü. Soğukkanlılığını daha fazla koruyamadı. Sinirlice:

— Öç almak istiyorsunuz! dedi.

— Demirhane müdürü kibirle karşılık verdi:

— Öç almak mı? Bunu yapacak kadar küçüldüğümü mü sanıyorsunuz? Hayır! Sadece bir önleme başvuruyorum ve buna mecburum.

Claire koltuğuna yığıldı. Kocasının sözleri ona o denli kibirli ve kararlı görünmüştü ki, içinde çarpışmaya güç bulamadı. Yalvarmaktan başka bir şey düşünmüyordu artık.

— Ne olursunuz, dedi, bu çocukların talihsizliği gibi ağır bir sorumluluk altında bırakmayın beni... Çektiğim üzüntü yeter bana! Sizi acındırmak için ne yapmalıyım! Size karşı çok büyük haksızlık ettim, bunu biliyorum...

Philippe acı acı güldü:

— Bana karşı haksızlık mı ettiniz? dedi; sahi mi? Ve bunu itiraf etmek inceliğinde bulunuyorsunuz? Benim için ne büyük bir ihsan bu!

Claire kocasının alaylı sözlerine aldırmadı; hiç bir şeyden usanmadan başarıya ulaşmak kararındaydı o:

— Evet, size çok kötülük ettim, dedi, ama bunun cezasını bana şiddetle çektirdiniz...

Philippe genç kadının sözünü kesti:

— Ben mi? Bu da ne demek? Size bir defa olsun yakınışta bulundum mu? Yüreğinizi yaralayarak bir tek sözcük çıktı mı ağzımdan? Size karşı saygıda kusur ettim mi?

— Hayır! Fakat bana karşı aldığınız kibirli ve kayıtsız tutumun yanında öfke hiç kalır. Böyle davranacağınıza keşke kızsaydınız. Mutluluğumu herkesin övdüğünü işitiyorum. Her gittiğim yerde beni gıpta ile ağırlıyorlar. Ama evimize dönünce... Hani mutluluğum? Onu arıyorum, ne yazık ki, yalnızlıktan, hüzünden başka bir şey bulamıyorum.

Philippe, çaresiz kadının, iyiden iyiye kendi iradesi altına girdiğini duyumsadı. Üstten bir tavırla doğrularak:

— Başka türlü davranmak elimde değildi, dedi. Kendi yaşayışınızı kendiniz kararlaştırdınız. İstediğiniz oldu.

Claire kesik bir sesle:

— Doğru, dedi, ama hiç olmazsa aradığım huzura kavuşmalıydım. Oysa onu da bulamadım...

Ayağa kalktı. Ellerini sıkmıştı. Şaşkın ve sıkıntılı bir hali vardı.

— Bana karşı kin besleyen o uğursuz kadın burada da peşimi bırakmadı ve siz de onun düzenlerine pekala boyun eğiyor ve katlanıyorsunuz!.. Elalemin dikkatini sizin üzerinize çekiyor, lekeliyor sizi! Ya siz? Böylesine bir kadının onur kırıcı meydan okumasından beni koruyacak kadar bile merhamet göstermiyorsunuz!.. Oh! Fakat artık sabrım tükenmek üzere, bu böyle daha fazla süremez. İstemiyorum!

— İstemiyor musunuz? dedi Philippe.

Claire sinirli bir ısrarla yineliyordu:

— Hayır! Hayır! Bunun böyle sürmesini istemiyorum!

Demirhane müdürü ciddi bir tavırla:

— Bu konuda benim "istiyorum" demeye hakkım olduğunu unutuyorsunuz! dedi.

Kurumlu genç kadının kan beynine sıçramıştı. İsyan etmekten kendini alamadı. Ve kıskançlık içinde sürüklendiği amansız öfkeyle:

— Dikkat edin! diye bağırdı. Sabrımı tüketmeyin! İlgisizliğinize katlanabilirim, fakat bu denli onur kırıcı bir küçümsenmeye, herkesin gözü önünde yüzüstü bırakılmaya asla... Bunu asla sineye çekemem!

Philippe, Claire'in önünde durarak onu alaylı bir merakla süzdü.

— Ne kadar da kendinizsiniz! dedi; hiç değişmemişsiniz! Daima kibirli! Çevrenizdekilerin ne diyeceğini düşünüyorsunuz. Başkalarının düşünce ve görüşü! İşte sizin, her şeyin üstünde tuttuğunuz bu. Elalemin gözünden düşmemek için bu evlenme serüvenine çılgın gibi atıldığınız da bir gerçek. Ve, bugün hâlâ, eleştiriye uğrayacağınızı, si-

zinle alay edileceğini düşünerek küplere biniyorsunuz. Ölçünün dışına çıktınız gene ve bana meydan okuyacak kadar unuttunuz kendinizi.

Claire gözyaşlarını daha fazla tutamayarak:

— Oh! Hayır! dedi, meydan okumuyorum, yalvarıyorum size. Acıyın bana, Philippe. Yüce gönüllü olduğunuzu gösterin... Yüreğimi bu derece insafsızca yaralamaktan hiç usanmayacak mısınız? Hıncınızı adamakıllı çıkardınız, ne olur, artık yeter! Hoşgörürlük gösterebilirsiniz... Yaşayışımızın değişmemesinde ısrar ediyorsanız, hiç olmazsa bana birazcık huzur bağışlayın, beni düşesten kurtarın... Dükü uzaklaştırın benden...

Son sözcükleri sesini alçaltarak söylemişti; bunları ağzına almaktan utanıyordu sanki.

— Neden sızlanıyorsunuz? dedi demirhane müdürü. Ben onlara pekala katlanıyorum... Sizin akrabalarınız! Durup dururken kapımızı onlara kaparsak sizin, düşünce ve görüşünü her şeyin üstünde tuttuğunuz elalem ne der? Sabırla beklemek ve içinde bulunduğumuz üzücü durumun gereklerine boyun eğmek zorundayız. Yaşam şımarık bir çocuğun heves ve isteklerine göre değişmez. Yaşamın ağırbaşlı ve önüne geçilmez bir akışı vardır. Ve sonra felaket umulmadık bir anda kolayca başa geliverir. Onun üstüne yürümeye gerek yok. Anlıyorsunuz şimdi. İşlek yolun üzerine hiçbir engel çıkarmamak gerek. Geriye dönmeye hakkımız olmadığına göre, ileriye doğru yürümek zorundayız.

— Demek ki, dedi Claire, sizden hiçbir şey beklemeyeceğim, hiçbir şey ummayacağım artık!

Philippe soğuk bir tutumla karşılık verdi:

— Asla! Hem bunun böyle olmasını kendiniz istemiştiniz. Anımsayacaksınız...

Claire kocasına baktı. Demirhane müdürünün yüz çizgileri değişmişti. Gözleri kaşlarının altında kaybolmuştu. Benzi sapsarı kesilmişti. Fakat sesi kararlıydı.

Genç kadın, bir an erkeğinin ayaklarına kapanmayı, ona içini dökmeyi, onu sevdiğini itiraf etmeyi düşündü. Ona doğru yürüdü, ellerini uzatır gibi oldu, nefesi boğulacakmışcasına sıklaştı... Fakat küçücük bir gurur kırıntısı Claire'i durdurmaya yetti. Derin derin içini çekerek hareketsizce bekledi.

Philippe karısına yaklaştı. Çılgınca sevdiği bu kadınla arasında hiçbir şey geçmemiş gibi, sakin bir tavırla:

— Fabrikaya gitmem gerek, dedi. Sizi terk etmek zorunda olduğum için özür dilerim.

Claire sıkılganlıkla sordu:

— Kardeşime ne yanıt vereyim?

— Ona, reddettiğimi, Suzanne'ı açmayacak kadar dürüst bir delikanlı olduğuna inandığımı söyleyin. Çocuğu bir süre için buradan uzaklaştırmayı önümüzdeki sekiz gün içinde ayarlayacağım.

Sonra, Claire'i kayıtsız bir tavırla başıyla selamlayarak loş odayı bir gölge gibi aştı ve çıktı.

Genç kadın bu geniş odanın içinde birkaç dakika yalnız kaldı. Tükenmek nedir bilmeyen acılarıyla başbaşaydı şimdi. Divanın üzerine yığılarak talihsizliğini enine-boyuna düşündü. Her şey çığırından çıkmıştı artık. Philippe'e ya-

ralı kalbini boşuna göstermişti: Genç adam, bu kalbin acıklı durumuna dikkatsiz bir göz atmaktan öteye gitmemişti. Onun için Claire yoktu artık. Bunu bir kez söylemişti ve şimdi sözünü tutuyordu. Umarsız bir hal almıştı. Claire'in geçici kızgınlığını affetmek istemiyordu. Onun gösterdiği yakınlığı kabul etmiyordu. Genç kadın, kardeşinin geleceğini mahvetmekle suçlandırdı kendini. Gösterdiği uğursuz şiddet, demirhane müdüründe Beaulieulerin kanına karşı güvensizlik uyandırmıştı. İşte bu yüzden Philippe, Suzanne'ı Octave'a vermeyi reddediyordu. Bu üzücü haberi nasıl duyuracaktı kardeşine!

Suzanne'ın bitişik odayı çınlatan ince sesini duyar duymaz Claire, av köpeklerinin havlamalarını işiten bir karaca telaşıyla ayağa fırladı; kocasının odasında yalnız başına ağlarken yakalanmak korkusuyla koşup kendi odasına kapandı. Öğle yemeğinde, rahatsız olduğu için inemeyeceği haberini gönderdi. Sonra, saat ikiye doğru, penceresinden Suzanne'ın, parkın koyu gölgeli ağaçları arasında kaybolduğunu görünce, merdivenleri gizlice indi ve bahçenin küçük kapısından çıkarak Beaulieu'nün yolunu tuttu.

Marki, kız kardeşinin getireceği sonucu büyük bir sabırsızlıkla bekliyordu. Claire'in kendisini uzun zaman kuşku içinde bırakıp bırakmayacağını düşünerek taraçayı bir baştan bir başa durmadan adımlıyordu. Uzaktan genç kadının yokuşu tırmanmakta olduğunu gördü. Onun bu hali karşısında Octave'ın yüreği burkuldu. Mme Derblay ağır ağır yolun çimenli eğimini izliyordu. Başını öne eğmişti. Arada bir bulutlara girmekle birlikte, son derece yakıcı

olan güneşten korunmayı unutmuştu. Yenilgiye uğramış gibi, dermansız bir hali vardı. Zafer haberi getiren bir habercinin uyanıklığı yoktu üstünde.

Marki bir solukta Claire'in yanına koştu. İki kardeş bir süre bakıştılar. Delikanlının gözlerinde heyecan ve endişe okunuyordu. Ablasının bakışları, düşünceli ve umutsuzdu.

Octave çırpınırcasına Claire'i kolundan tuttu ve:

— Allahaşkına, ne oldu, söylesene? diye mırıldanarak onu peykelerle çevrili bir değirmi meydana sürükledi. Buranın güzel bir görünümü vardı. Çiçek açmış ıhlamur ağaçlarının nefis kokusu Claire'i büsbütün bitkin bir hale düşürdü. Genç kadın titriyordu şimdi. Gözleri yaşla dolmuş, tek sözcük söylemeden kardeşinin karşısında duruyordu.

— Ne olursun Claire, dedi marki, anlat, ne var? Susman hepsinden kötü.

Mme Derblay kardeşinin üzgün haline acıyarak büyük bir çabayla:

— Sana kötü bir haber getirdim zavallı dostum, bana yüklediğin görevi başaramadım. Suzanne'la evlenmen olanaksız.

Octave, ayaklarının ucunda bir uçurum açılmış gibi birden geri çekildi. Ablasına şaşkın şaşkın baktı ve ne dediğini anlamamışçasına yineledi.

— Olanaksız mı dedin?.. Nasıl olur?

Claire umutsuzca başını salladı:

— Philippe reddetti, dedi.

Marki sordu:

— Kocanın ileri sürdüğü neden neymiş?

Claire sustu. Büyük bir ikircik içindeydi. Kardeşine ne yanıt verecekti? Yürekler acısı yaşayışını ona açıklayabilir miydi? Philippe'in reddetmesini neden göstermek için nasıl bir şey bulmalıydı? Hem sonra ikirciksiz karşılık vermek gerekiyordu. Octave, gerçeği öğrenmek isteğiyle en ufak bir hareketi gözden kaçırmadan ablasının yüzüne bakıyordu.

Claire, utançtan yüzü kızararak kekeledi:

— Hiçbir neden göstermedi. Açıklamada bulunmayı reddetti.

Marki şaşkınlık içinde:

— Ne bir neden, ne bir açıklama demek? dedi. Philippe, bu denli sevdiğim bir insan! Beni böylesine bir acıya sürüklemekte kuşku göstermedi desene?

Octave derin bir heyecan içindeydi. Telaşlı bir hareketle gözlerini kuruladı. Belleği Philippe'in göstermek istemediği nedeni araştırıyordu. Ne olabilirdi bu? Genç adam düşünceli ve umutsuz bir halde sessizce tahta kanepeye oturdu. Birden bir çığlık attı: Belleğinde bir ışık belirmişti. Para!.. Paradan başka bir neden olamazdı. Servetsiz ve mevkisiz bir insandı Octave. Philippe'in bu yüzden ona Suzanne'ı vermediği kuşku götürmezdi. Genç adam birden ayağa kalktı.

Claire endişe içinde ona bakıyordu. Marki birkaç adım attı. Sonra, ayırdına varmadan yüksek sesle konuşarak, düşündüklerine büyük bir güven ve heyecanla karşılık verdi:

— Mevki sahibi değilim; doğru, fakat mutlaka bir mevki alacağım. Servetim yok... Eh! Philippe zengin olmanın yolunu biliyor... Ben de onun gibi yapacağım...

Genç adam dehşete yakın bir şaşkınlığa düşmüştü. Claire kardeşinin yanına sokularak elini sıkıca tuttu. Onun söyledikleri içinde bir tek söz genç kadının dikkatini çekmişti: Servetim yok! Bu söz Claire'i tanımsız bir heyecana sürüklemeye yetiyordu. Bir anda bütün kaygılarını, üzüntülerini, acılarını unutarak olanca gücüyle Octave'dan bu sözün taşıdığı anlamı öğrenmeye çalıştı:

— Sen servetsiz misin yani? dedi.

Zorba bir tavır alarak adeta meydan okurcasına karşılık istiyordu. Octave ne yapacağını şaşırmıştı. Sözlerini çevirmeye çalıştı. Fakat Claire, bu işte bir esrar perdesi olduğunu sezmiş ve bunun ne pahasına olursa olsun aydınlanması gerektiğine karar vermişti. Kardeşini omzundan şiddetle yakalayarak gözleriyle yiyecekmiş gibi süzdü:

— Ne demek istedin? Söyle! diye bağırdı.

— Senin asla öğrenmemen gereken şeyleri küstahça söyledim, dedi Octave... Davayı kaybettiğimizi bilmiyordun. Ömrünün sonuna kadar da bilmemeliydin... Ne ahmağım ben, saklayacağıma söz verdiğim sırrı bir anda açığa vurdum!

Fakat Claire, markiyi dinlemiyordu artık. Düşünceye dalmıştı. Davayı kaybetmek, iflas demekti. Böylece kardeşi servetsiz, kendisi de çeyizsiz kalıyordu. İçine korkunç bir kuşku düştü. Ürperdi. Gözleri irileşti. Octave'a dönerek sadece:

— Ben ne zaman evlendim? diye sordu. Sözünü bir el hareketiyle tamamlamıştı.

— Dava kaybedildikten sonra.

— Ya kocam... Philippe... Biliyor muydu bunu?

— Evet, biliyordu. Bunun sana söylenmesine engel olan da o idi. Senin alnında en ufak bir gölge görmek istemiyordu. Bu olay karşısında övülmeye değer bir incelik ve büyük bir mertlik göstermişti...

Claire, çılgın gibi dövünerek, kesik kesik haykırdı:

— Onun yaptığı bu! Bense!.. Ben! Ooo! Ne kadar da kötü bir insanım ben!

Birden, üzerlerinde savaşçıların sessizce gülümsedikleri büyük halılarla süslü odayı, zifaf gecesindeki şekliyle gözünün önüne getirdi. Ateş bütün canlılığıyla yanıyordu. Claire dirseğini şöminenin üstüne dayamış, dehşet içinde titriyordu. Philippe'in solgun yüzünü, heyecanlı halini anımsadı. Claire'in ayaklarına kapanacaktı nerdeyse. Sonra, Claire, servetim sizin olsun! diye bağırınca genç adam, gururla başını kaldırmıştı. Serveti! Philippe nasıl da küçümseyerek gülümsemişti! Bunun anlamını şimdi anlıyordu. Ve düştüğü derin umutsuzluk içinde, o acı ve onur kırıcı gerçek iki dudağının arasına gelmişti. Konuşmalıydı artık. Ruhunu cezalandırmak olanağından yoksun bulunduğu için bedenine acı çektirmek arzusuyla yanıyordu içi. Kendinden geçmiş bir haldeydi.

— Ooo! Yalan söyledim! diye kekeledi, biraz önce, Suzanne'ı neden sana vermediğini bilmiyorum demiştim. Yalan söyledim! Benim yüzümden vermiyor! Ne uğursuz bir yaratığım ben! Bana yaklaşan herkese şanssızlık getiriyorum.

Ve acıklı itirafını, kardeşinden hiçbir şeyi saklamadan, kusurları üzerinde durarak ve davranışını bütün çirkinliğiyle açığa vurarak yaptı. Sonra:

— O ise, dedi, öfkeli anlarında bile son derece mert, yüce gönüllü, iyi kalbli olduğunu gösteriyor! Çünkü beni daima sıkıntıdan korudu! Tek sözcükle isteseydi beni mahvedebilirdi! Yapmadı bunu! Ya ben, ben ne yaptım? Şu kulaklarım onun yalvardığını işitti. Gözlerim, onun ağladığını gördü. Ve bütün bunlar karşısında duygusuz kaldım. O kalbin taşıdığı temiz ve derin aşkı anlamadım.

Istıraptan yüzünün şekli değişmişti. Gözleri tutkuyla ışıldıyordu.

— Fakat konuşmasaydın yaşamım mahvolmuştu, talihsiz kardeşim! Ne olurdum ben? Bir rastlantı konuşturdu seni. Oh! Tanrı senden razı olsun!

Kardeşini kucaklayarak derin bir içyükümlülüğüyle gözlerinden öptü. Sözcükler, uzun zamandan beri birikmiş bir suyun coşkunluğuyla taşıyordu dudaklarından. Octave, Claire'in bu halinden korktu.

— Claire, yalvarırım sana, sakin ol! dedi.

— Haydi korkma, artık her şey yolunda, dedi Claire heyecanla. Yaptığım kötülüğü onaracağım, senin mutluluğunu mutlaka sağlayacağım... Philippe! Oh! Onun dizlerine kapanacağım. Başarımız için her şeyi kolayca, seve seve yapacağım... Bugün de ona karşı oldukça kaba davrandım. Fakat kendime hakim değildim. Görüyorsun, onu çok seviyorum!

Bir an kara bir bulut bürüdü alnını. Düşesin uğursuz hayali geldi gözünün önüne. Genç kadın kaşlarını çattı ve boğuk bir sesle:

— Ooo! Onun elimden alınmasını istemiyorum. Bana dönmeli o! Yoksa ölürüm!

Marki haykırdı:

— Claire!..

Claire şaşırtıcı bir çabuklukla hüzünlü halini bırakıp sevinçli bir tavır aldı. Ve rahatlamış bir yüzle:

— Korkma, dedi gülerek, yarın isim günüm, evimiz konuklarla dolup taşacak... Bütün dostlarımız gelecekler... Güzel görünmek, ona kendimi beğendirmek istiyorum... Zafer benimdir, bundan eminim! Onu yeniden yanıbaşımda, yüreği güven ve sevgiyle dolu olarak göreceğim...

Genç kadın, sinirlerinin gerginliği sayesinde ayakta durabiliyordu. Daha fazla dayanamadı. Sinirleri birden gevşeyiverdi. Sendeleyerek kardeşine doğru yürüdü ve kendisini onun kollarına bıraktı. Octave ablasını çimenliğe oturttu. Claire'in göğsü acı hıçkırıklarla inip kalkıyordu. Genç kadın, bitkin bir durumda, dakikalarca, tek sözcük söylemeden kardeşinin sevgiyle dolu teselli sözlerini dinledi.

Kendine geldikten sonra, Octave'ın yanında uzun uzun oturup, gözleri önüne alabildiğine serilen yeşil ve durgun vadiyi sessizce seyretti. Avesnes Irmağı, çayırların üstünde gümüşten bir kurdela gibi uzanıyordu. Korunun sık ve büyük ağaçları sırtların eteklerine kadar yayılmıştı. Fabrikanın yüksek bacalarından yoğun bir duman yükseliyordu gökyüzüne. Diğer tarafta küçük kilisenin çan kulesi göze çarpıyordu.

Claire bu sakin doğa köşesinde yaşamayı düşlüyordu. Eskiden Pont-Avesnes'e kibir ve öfkeyle baktığını anımsadı. Şimdi ise cennet gibi görüyordu buraları. Philippe bu küçücük kasabada oturuyordu çünkü...

XVII

Mukaddes-Claire tam bu yıl bir Pazar günü dünyaya gelmişti. Mukaddes Suzanne ise, mutlu bir rastlantıyla, ondan bir gün önce... Talihsizliğe uğradıktan sonra bütün çalışmasını işinin gereklerine uyduran Philippe, bu çifte yıldönümünü kutlamaktan yan çizmeyi aklından geçirmedi. Evlendiği günden beri konuk kabul etmemişti. Claire'in hastalığı bütün kış sürmüştü. Nekahat devresi de ilkbaharın bir kısmını almıştı. Bu bakımdan demirhane müdürü, evinin kapısını kapalı tuttuğu için en kuşkucu kimselerin bile gözünde özürlü sayılırdı.

Philippe, Claire'in manevi bir acı içinde kıvrandığını iyice anlıyordu. Bu yüzden, herkesin gözü önünde karısına karşı bir sevgi gösterisi olmak üzere, şerefine bir şenlik düzenlemeyi çok önce kararlaştırmıştı. Athénaïs'in, Philippe'e yaklaşma girişimi, karı-kocanın yürekler acısı durumunu büsbütün tehlikeli bir çığıra soktu. Öte yandan davetiyeler on gün öncesinden dağıtılmaya başlanmıştı.

Bu durum karşısında cesareti kırılan Philippe, bir aralık daveti iptal etmeyi bile düşündü. Fakat bir gün kalmıştı. Claire'in kuvvetine güvenmekten başka çare yoktu. Karısı gururlu bir kadındı. Philippe, onun, misafirlere güleryüz göstermekten kaçınmayı gururuna yediremeyeceğini biliyordu. Beri yandan kendisi de, kalbi yaralı olduğu ve dünyasından büsbütün soğumuş bulunduğu halde misafirlerini ağırlamakta kusur etmemeye hazırlandı.

Claire, sabahtan beri, baronun karısıyla birlikte odasına kapanıp savaşa hazırlanmıştı. Beğenilmek istiyordu. Yü-

züne renk gelmesi için, yarım gün sırtüstü uzanıp adamakıllı dinlendi. Bir zenginin gönlünü kazanmak isteyen kibar ve zarif bir fahişe gibi tuvaletin en küçük hilesini bile ihmal etmeksizin kendine çeki-düzen verdi. Böylece, o eşsiz güzelliğini süsün sihriyle parlattı.

Valansiyen danteliyle süslü beyaz bir elbise giyerek, doğal güllerle donandı. Korsajı dekolteydi. Omuz başları olanca güzelliğiyle ortadaydı. Önden yarı çıplak, beyaz göğsü bütün görkemiyle göze çarpıyordu. Teninin beyazlığı, kolunun üstünden eteklerinin ucuna kadar sarkan gül çelenginin göz alıcı tonu yanında, bir kat daha artmıştı. Çevresine güllerin güzel kokusunu saçıyordu. Güzel sarı saçlarını, kar beyazı ensesini cesaretle gösterecek şekilde başının üstüne topladı. Topuzuna süs olarak sadece şahane bir roza taktı. Bu haliyle o derece güzel oldu ki, giyinmesine yardım eden Brigitte ile Suzanne onu hayranlıkla alkışlamaktan kendilerini alamadılar. Claire aynada kendini şöyle bir süzüp yardımcılarına içyükümlülüğünü belirttikten sonra, kendini göstereceği anın heyecanı içinde, titreyerek aşağıya indi.

XIV. Lui üslubundaki büyük salonda Philippe ile baron, parıldayan avizelerin ışığı altında konuşuyorlardı. Demirhane müdürünün üzerinde siyah bir elbise vardı, kravatı beyazdı. Baronun ceketinin yenleri kalkıktı ve sarıya boyanmış elleri göze çarpıyordu. Claire ile birlikte salona giren Sophie dertli bir haykırışla:

— Ah! Dostum, dedi, bu halinizle nereden çıktınız bu saatte? Bu eller ne böyle?

Baron, kusuru meydana çıkan bir öğrenci gibi kızarak:

— Özür dilerim, sevgilim, dedi, laboratuarda biraz geciktim... Dikkatsizlik yüzünden bir iyot kabını devirdim, parmaklarım biraz boyandı.

Genç kadın bağırdı:

— Biraz! Fakat son derece çirkin! Bu şekilde insan yüzüne çıkamazsınız... Fotoğrafçıyı andırıyorsunuz bu halinizle!..

Baron güldü:

— Halimde hiçbir olağanüstülük yok, emin olabilirsiniz.

Ve karısına doğru yürüdü.

Sophie dehşet içinde geriye çekilerek:

— Yaklaşmayın bana dedi; elbisem yeni! Çabuk gidip giyinin. Zamanında yetişebilirsiniz.

Baron, karısıyla bu şekilde uzlaşabilmenin memnunluğu içinde, bir peri gibi ortadan kayboldu.

Philippe, Claire'e bakıyordu. Genç kadın güzelliğinin olanca görkemiyle kocasına doğru ilerledi. Yüzünde en ufak bir hüzün belirtisi kalmamıştı. Demirhane müdürü genç kadının metaneti karşısında hayranlık duydu. Gerçekten yiğit bir kadın olduğunu, ödevini parlak bir şekilde yapmaktan geri durmadığını sevinerek düşündü. Kocasının gülümseyerek yanına yaklaşması üzerine Claire sevinçten sarardı. Philippe'in elinde, üstünde "C.D." harfleri işlenmiş deriden bir mücevher kutusu vardı.

Genç adam karısının önünde eğilerek:

— Ziynet bakımından yoksul sayılırsınız, dedi. Düğünümüz sırasında size gönlümden geçenlerin hepsini sağ-

lamayı ihmal etmiştim. İzin verirseniz o günkü kayıtsızlığımı onarayım.

Ve kutuyu uzattı. Claire şaşırmıştı, armağanı almakta kuşku duyuyordu. Baronun karısı, hızla kutuyu kaparak açtı ve içinden çıkardığı eşsiz elmas gerdanlığı sevinç çığlıklarıyla ışığa doğru kaldırdı.

— Oh! Sevgili Claire, dedi, baksana, olağanüstü bir armağan bu!

Claire'in içi bir anda hüzünle doldu. Gerçekten olağanüstü bir armağandı bu. Genç kadın, çeyizinin geliri diye, abanoz dolabının bir çekmecesinde yatan kırk bin Franklık altını düşündü. Buna kolyenin büyük değerini de ekledikten sonra kendini son derece küçülmüş duyumsadı. Kocası ona ne büyük bir mertlik dersi veriyordu. Para, Claire'in en üstün savıydı. Oysa Philippe, alınteriyle kazandığını, bir kral kayıtsızlığıyla, en ufak bir kaygıya kapılmadan harcıyordu.

Baronun karısı şeytanca bir tavırla:

— Haydi Philippe, dedi; şu kulluk belirtisini Claire'in boynuna kendi elinizle takın. Bunu yapabilirsiniz hiç olmazsa.

Sonra, bu sırada kusursuz bir kılıkla içeriye giren kocasına dönerek:

— Durmadan aradığınız çakıl taşları içinde zaman zaman böylelerine rastlamaya çalışın, sevgili dostum!

Demirhane müdürü, parıltılı taşlarla süslü gümüşten kurdelayı elleri titreyerek karısının boynuna götürdü. Par-

maklarını karısının atlası andıran teninde gezdirirken genç kadının heyecandan ürperdiğini ayırt etti.

— Haydi! Haydi! dedi Sophie, böyle bir günde öpüşmek adettir...

Ve Claire'i, benzi bir ölü gibi sapsarı kesilen Philippe'in kollarına itti. Demirhane müdürü dudaklarını karısının alnına götürdü. Heyecandan boğulacaktı nerdeyse. Gözleri kararıyor, kendini oracıkta yere yığılmaktan güçlükle alıyordu. Böylece, karısına öpücüklerin en soğuğunu, fakat en çok arzu edilenini kondurdu.

Sonra, ansızın oradan ayrılarak bitişik salona geçti. Bu yaklaşmanın büyüleyici tatlılığından kurtulmak istiyordu.

Claire, bugüne kadar kocasının bulunduğu konumun önemini iyice kavrayamamıştı. Her gittikleri yerde Philippe'in saygı ve itibarla karşılandığını görüyordu. Fakat ancak bugün, vilayetin önemli kişilerini ağarlamak olanağını bulunca, demirhane müdürünün bu civarda ne büyük bir etkisi olduğunu anlamıştı.

Şölen sofrasında, en başta cumhuriyet valisi vardı. Gününe ve yerine göre düşünce değiştiren bir insandı vali. Onun yanında ağırbaşlı ve son derece düzenli bir insan olan başsavcı oturuyordu. Defterdar oldukça sevimli bir kişiydi. Eskiden zevkine pek düşkün olduğu söyleniyordu. Tümen komutanı defterdarın yanındaydı. Bütün sivil ve asker büyükler davete uymuşlardı. Besançon Başpiskoposu Mgr Fargis, hiç kimseye göstermediği ilgiyi Derblaylere göstermiş ve yerini değiştirmeyi kabul ederek Claire'in yanına oturmuştu. Philippe'in katedrale armağan ettiği demir parmaklığı unutamıyordu. Güleryüzlü bir ihtiyardı baş-

piskopos. Fakat bugün, emirleri amansızca uygulayan vali "du Doubs"u karşısında görünce biraz canı sıkıldı. Bu arada valiye nezaketle taş atmaktan kendini alamadı.

Athénaïs, rakibinin zaferini kıskançlıktan perişan bir halde izledi. Kocasının bakışlarında ilk kez olarak destek bulan Claire, büyük bir güvenle hareket etti. Şakacı sözleriyle her misafirin ayrı ayrı gönlünü aldı. Philippe'in kendisini hayranlıkla gözlediğini duyumsadı. Kocasına kendini beğendirmek tutkusuyla üstün zekasının bütün olanaklarından yararlandı.

Dük, Claire'in bu neşeli hali karşısında vurulmuşa dönmüştü. Genç kadın iradesi sayesinde gerçekten gözkamaştırıcı bir görünüm almıştı. Bligny, büyülenmiş gibi, gözünü ondan ayırmıyor ve hayranlığını bir türlü saklayamıyordu. Genç adam çevresindekileri unutmuştu. Derin tutkusu, ölçünün dışına sürüklemişti onu. Philippe'in kendisini korkunç bir dikkatle gözetlediğini fark etmiyordu. Zaten ona her şey vız gelirdi! Şerefi elden gitmişti bir kez... Bunu herkes biliyordu. Canını alsalar ne çıkardı?

Moulinet, sefaletle dolu yaşamı konusunda valiyi lafa tuttuğu halde Bligny'nin acayip tutumunu hayretle fark etti. Dükün, Varenne'e geleli beri Claire'le pek fazla meşgul göründüğü eski yargıcın gözünden kaçmıyordu. Genç kadına ince ve şakacı şekilde iltifat etmesine genel olarak bir diyeceği yoktu. Fakat, özellikle, bu defa dükün tutumu Moulinet'yi kaygılandırmıştı. Demirhane müdürü ne de olsa bir kuvvet sayılırdı, seçimler arifesinde onu iyi idare etmek gerekiyordu. Ticaret mahkemesinin eski yargıcı damadıyla bu konuda konuşmayı kararlaştırdı.

Düşes, Philippe'in yanındaydı. Gevezelik ederek onun dikkatini çekmeye çalışıyordu. Fakat Philippe soğuk ve dalgın bir tavır almıştı; belleği bir şeyle meşgul görünüyordu. Beaulieu markizi demirhane müdürünün sağına oturmuştu. Şamdanların sıcaklığından pek rahatsız olduğu için alnını yelpazesiyle örtmeye çalışıyordu. Sağa sola dönüp herkesin gönlünü almak zorunda kalan Philippe, dükün Claire'e dikkatle bakmasına fena halde üzülüyordu. Bligny, bakışlarını genç kadının çıplak omuzlarında dolaştırırken onu düşsel bir okşayışla kirletiyordu sanki. Philippe'in içini korkunç bir öfke kapladı. Kıskançlığın acısı bir anda ilik-lerine işledi. Kendisine bunca kötülüğü dokunmuş olan ve yaşamını zehir etmeye hâlâ devam eden bu aşağılık adamı öldürmeyi derin bir hazla düşündü.

Öte yandan Athénaïs'in herkesin gözü önünde yakınlık kurmayı hedef tutan saçma sözleri de Philippe'i adamakıllı sıkmıştı. Bu iki çirkeften bir an önce kurtulmayı candan, gönülden diledi. Karısı, dükle düşesin Derblay ailesinden uzak bırakılmaları için boşuna yalvarmamıştı. Claire'in, bu karı-kocanın kin ve aşkından niçin yıldığını şimdi anlıyordu. Philippe, karısını bu iki felaketten kurtarmaya karar verdi. Fakat dükü sadece uzaklaştırmaya yeter görmedi. Ona karşı müthiş bir kin besliyordu.

Yemeğin sona ermesi, genç adamın içini yatıştırdı biraz. Taraçada tatlı bir rüzgar esiyordu. Claire'i güzel bir sürpriz bekliyordu orada. Parkın bütün ağaçları aydınlanmıştı. Konağın önü baştanbaşa çiçeklerle donanmıştı.

Üç metre eninde, sarı kamıştan örme bir sepet, en güzel orkide çeşitleriyle doluydu. Ticaret mahkemesi eski yargıcı iltifat yağdıranlara tasasız bir tavırla:

— Bahçıvanım bunların koparıldığını görünce saçını-başını yoldu, diyordu.

Bir yandan da, Claire'i ustalıkla genç kadınlar arasından ayırarak bir köşeye kıstırmayı başaran damadını gözden kaçırmamaya çalışıyordu.

Orada, bir zamanlar birbirlerine gönül bağlamış olan iki varlık, gülümseyerek tehlikeli bir şekilde atışıyorlardı. Dük, genç kadının gönlünü almak hırsıyla onun güzelliğini övüyor ve aşkını açıklıyordu: Claire, sinirinden titriyordu. Kendisini başbaşa görüşmeye zorlayan bu arsız adamdan kurtulmak istiyordu. Perişan bir haldeydi. Philippe'in dikkatini çekmeyi göze alarak sesini yavaş yavaş yükseltmeye başladı.

Bunun üzerine Bligny, taktiğini değiştirdi: Yumuşak ve uysal bir tavır takındı, sadece arkadaşlıktan söz etmeye koyuldu. Özür dileyerek, Claire'in elini istedi. Kendisini daha fazla rahatsız etmeyeceğini söylüyordu. Fakat bakışları sözlerini yalanlıyordu. Bir aralık, boşluktan cesaret alarak Claire'e öylesine sokuldu ki, genç kadın sesini adamakıllı yükseltmek zorunda kaldı:

— Dikkat edin! Uzaklaşmazsanız, bütün rezaleti göze alarak kocamı çağırırım!

Dük, genç kadının sabrını iyiden iyiye tüketmişti. Moulinet'nin zamanında yetişmesi, bu defalık durumu kurtardı. İhtiyar, Bligny ile Claire'in arasına girerek ikide bir kullanmayı adet edindiği ve damadını çileden çıkaran bir tümceyle söze başladı:

— Gökyüzü pırıl pırıl! Ay yirmi iki günlük! Havalar güzel

geçecek bu hafta! Ticaret mahkemesinin eski yargıcı bunları şairane bir tavır ile söylemişti.

Dük, Moulinet'ye dik dik baktı. Claire, olanaktan yararlanarak sessizce oradan uzaklaştı. Bligny onu izlemek üzere bir adım attı. Fakat kaynata, ağır bir hareketle damadını durdurdu ve onu kolundan tutarak havuz kenarına götürdü:

— Üzülerek görüyorum ki, bay dük, dedi Moulinet, benim M. Derblay ile şey... için devam ettirmeye çalıştığım iyi ilişkileri siz garip bir davranışla bozmaya uğraşıyorsunuz.

Dük, Moulinet'yi yukardan aşağıya şöyle bir süzerek sordu:

— Ne için?

Damadının tavrı karşısında ilk kez olarak sabrı tükenen eski yargıç çıkışmaktan kendini alamadı:

— İlkönce, çok rica ederim, sevgili damadım, –Bligny'nin sinirine dokunan bu sözcüğü hecelerin üzerine basa basa söyledi– bana karşı takındığınız şu alaycı tavırdan vazgeçin! Buna dayanmam olası değil artık.

Dük bir kahkaha atarak:

— Bay Moulinet isyan bayrağını çekti demek? dedi.

Moulinet bu defa, daha yüksek bir sesle:

— Bay Moulinet sizi, gerek kendi bakımından gerekse, karısına kepazece kur yaptığınız ev sahibi bakımından son derece münasebetsiz bulmaktadır.

Dük, ihtiyarı tefe alınmaktan daha fazla kızdıran aşırı bir nezaket gösterisiyle sordu:

— Sevgili kızınız bu duruma ne buyururlardı acaba? Şikayet etmek inceliğinde bulunurlar mıydı?

— Hiç zannetmem, doğrusu, dedi Moulinet; o, hatta sizin sadakat gösterip göstermediğinizin bile tasasını çekmiyor... Bunun pekala anlıyorum!

— Peki, o halde dedi dük alay ederek.

Moulinet küplere bindi ve damadına sert sert bakarak:

— Ya ahlak, efendim? dedi.

Dük tasasız bir el hareketiyle karşılık verdi:

— Ooo! Lombardiyalılar Sokağı'nın ahlakı!

Moulinet kurumlu bir tavırla:

— Lombardiyalılar Sokağı'nın da kendine göre değeri var dedi; bunu siz de pekala biliyorsunuz!

— Öf! Mangırlarınızı oynatmayı bırakın, Bay Moulinet! Zengin olduğunuzu herkes biliyor, dedi dük. Sonra, ticaret mahkemesi eski yargıcını yukardan aşağı kibirle süzerek ekledi: Bu biricik özelliğinizi kötüye kullanmayın!

Moulinet'nin sabrı büsbütün tükendi:

— Benim, sizin üstünüzde bir özelliğim olacak ki, saygınlığım her gün biraz daha artıyor! Hem, ne diye size bu derece yürekten ilgi gösteriyorum sanki? Bildiğiniz yoldan şaşmayın! Elde edeceğiniz tek sonuç kadının kocasıyla adamakıllı kapışmak olacaktır ve şunu size önceden söyleyeyim ki, onu haklı bulacağım...

— Olağanüstü! dedi dük.

Moulinet devam etti:

— Sizi öldürürse, sadece hak ettiğinizi bulmuş olacaksınız! Bunu unutmayın!

— Tanrı bilir!

— Kızımla, servetinize yakışır şekilde bir cenaze töreni düzenleyeceğiz size. Sonra Monako'da, deniz banyolarında yasınızı tutmaya gideceğiz.

— Pek neşeli bir yas olacak bu desenize!

— Hırsınızın aşırılığı ölçüsünde...

Dük gururla atıldı:

— Öf! Bay Moulinet! Keselim! Öğüt istemiyorum; derse gereksinimim yok. Bayağı ukalalığınız bir süredir beni yeteri kadar eğlendirdi, bırakın artık!

Moulinet damadının davranışını saygısızlığına vererek:

— Pekala efendim, dedi, dilediğinizi yapın, ben bu işten elimi çekiyorum.

Ve başını ciddi bir tavırla sallayarak salona doğru çıktı.

Taraçada bir kaynaşma oldu. Suzanne koşarak, vali ve başsavcıyla konuşmakta olan ağabeyinin yanına geldi. Soluk soluğa kalmıştı. Heyecanla:

— İşçi temsilcileri geldi, dedi. On kişiler; sizi görmek istiyorlar.

Valinin demokrat yönü birden kendini gösterdi:

— Ya! Çok güzel! İşçi temsilcileri harekete geçtiler demek. Halkın küçük bir gösterisi bu... Olağanüstü!

Defterdar gülümseyerek mırıldandı:

— Marseillaise'in çalınmasını isteyecek nerdeyse!

Bu sırada Philippe işçilere doğru yaklaştı:

— Vay! Siz ha, Gobert! dedi. En eski işçibaşısını tanımıştı. Gobert yeni siyah elbisesini giymişti. Şapkası elindeydi. Kucağında iri bir buket vardı. Çekingen bir tavırla gülümsüyordu...

— Buyurun şöyle dostum, siz de buyurun dostlarım.

— Beyaz saçlı, iri-yarı bir ihtiyar olan Gobert, taraçaya birtakım kibar insanların sıralanıp kendilerini merakla izlediklerini görünce afallamış, yerinde çakılıp kalmıştı. Arkasında bekleyen arkadaşları:

— Haydi, yahu! Senin konuşman gerek, diye mırıldanıyorlardı.

Fakat Gobert heyecanını bir türlü yenemiyordu, gözlerini faltaşı gibi açmıştı. Taş kesilmiş gibi hareketsizdi.

Suzanne bu ihtiyar işçiyi çocukluğundan beri tanıyordu. Onu büyülenmiş halinden kurtarmak üzere nezaketle koluna girdi ve Claire'in karşısına götürdü. İşçibaşı genç kadının önünde eğildi ve önceden ezberlediği konuşmasını heyecandan dili dolaşarak yineledi:

— Patronumuz izin verirlerse, Bayan Derblay, isim gününüzü kutlamak üzere arkadaşlar adına size sunmakla görevli bulunduğum bu buketi lütfen kabul buyurunuz... Şunu belirtmek isterim ki, bizler, Pont-Avesnes'in bin sekiz yüz işçisi, her şeyimizi kocanıza borçluyuz. Evlerimizi, okullarımızı, hastanemizi o yaptırdı. Bize evlatları gibi bakmaktadır... Ve işte, ona mutluluk getirdiğiniz için size minnettarlığımızı sunuyoruz.

Son sözcükleri söylerken ihtiyarın nefesi heyecandan iyice tükenmişti. Çevreyi birden çığlık ve alkışlar sardı. Vali, genç karı-kocaya doğru dönmüş, beğeni ifade eden bir gülümseyişle başını sallıyordu. İşçibaşının, Philippe'in mutluluğundan söz etmesi Claire'i ürpertmişti. Bu alaylı övgü her yerde genç kadının karşısına çıkıyordu.

Gürültü kesildi. Buketinden kurtulan Gobert, Bay ve Bayan Derblay'in karşısında istifini bozmadan duruyordu.

— Fakat, dedi, size söyleyecek bir şeyim daha var... Memleketimizden bir milletvekili seçmek gerekecek...

Bu sözleri duyar duymaz Moulinet, kendisinden söz ediliyormuş gibi, bir adım öne atıldı. Vali doğrularak çevresine çalımla bir göz attı.

Gobert devam etti:

— Patronumuzu Pont-Avesnes seçim bölgesinin adayı olarak görmek istiyoruz. Bunu kabul etmenizi rica ediyoruz.

Moulinet rahat bir nefes alarak:

— Benim seçim bölgeme komşusunuz dedi; bravo!

İşçibaşının sözleri üzerine parmaklıkların gerisinden ön bahçeye birdenbire alkışlar ve yaşa sesleri yayıldı. Fabrikanın işçileri, çoluk-çocuklarıyla birlikte bayramlıklarını giymişler, patronları için hazırladıkları gösteriye katılıyorlardı.

— Açın bahçe kapısını, dedi Philippe, bütün millet girsin!

Venedik fenerlerinin renk renk ışıklar saçarak aydınlattığı bahçe yolları ve heykellerle süslü esrarengiz alan bir anda coşkun halk topluluğuyla dolup taştı.

— Bu temiz yürekli insanlar çok güzel düşünmüşler, dedi vali nazik bir tavırla. Bay Derblay bizdendir. Sözcüğün en geniş anlamında bir liberaldir. Onun kişiliğinde bilgi, doğruluk, çalışkanlık ve özgürlük kavramlarının bir araya toplandığını bilmeyen yoktur!

— Bay Derblay'ın adaylığını ben de bütün varlığımla destekleyeceğim, dedi Moulinet. Kazayı baştanbaşa elde edeceğiz. Ben çiftçilerimin üzerinde duracağım. Komiteler, toplantılar, demeçler, işim-gücüm bu olacak. Seçimi kolaylıkla kazanacağız!

Çalımlı valinin arkasında askerce bir ses:

— Bana öyle geliyor ki, sevgili valimiz, adaylığı biraz resmileştiriyoruz dedi. Vali arkasına dönünce, kendisine alaylı bir tavırla dik dik bakmakta olan generalle burun buruna geldi. Sivil idare amiri, asker idare amirine gülümseyerek:

— Eh! Sevgili generalim, insan şölenine konduğu kimseye karşı yemek sonunda savaş mı açmalı yani! Sindirim nezaketinden şaşmamalı!

Sonra, ökçeleri üzerinde dönerek ağzının içinden mırıldandı: "Asker adam ne anlar bu işten!"

— Bana vermek istediğiniz şerefli görevi kabul ediyorum, dostlarım, dedi Philippe. Herhangi bir hırs güttüğüm için değil, –öne atılmaya pek düşkün olmadığımı bilirsiniz– size daha fazla yararlı olabileceğimi umarak kabul ediyorum bunu.

Büyük bir gürültü koptu. Kalabalıktan sevinç çığlıkları yükseliyordu. Ve iki dakika şapka ve kasketlerini hararetle

sallayan ellerden başka bir şey görünmedi. Sonra gürültü yavaş yavaş kesildi. Claire konuşmak üzere öne çıkmıştı:

— İyi niyetinizden ötürü ben de hepinize bütün kalbimle teşekkür ederim dostlarım, dedi. Gobert, siz fabrikanın en eski işçisi olduğunuza göre, bütün arkadaşlarınız adına beni öpebilirsiniz.

Ve sevimli bir tavırla, gülümseyerek yanağını ihtiyar işçibaşıya uzattı. Gobert'in heyecanı bir kat daha artmıştı. Bedenine biraz dar gelen redingotun da verdiği sıkıntıyla, ak saçlı ihtiyar kıpkırmızı kesildi. Mme Derblay'e büyük bir sakınganlıkla yaklaştı. Bu sevimli yüzün, demirhanede dövülen kızgın demir gibi kendisini yakacağından korkuyordu sanki. Temiz yürekli ihtiyar, genç kadını öptükten sonra gözyaşlarını tutamayarak:

— Oh! Bayan, Derblay sülalesi daima mert ve iyi kalbli insanlar yetiştirmiştir, siz de bu aileye layık bir kadınsınız.

Claire, zafer kazanmışçasına bir göz attı Philippe'e. İşçinin sözleri, kendisini kocasına yeniden bağlıyordu sanki.

Athénaïs, alaylı bir tavırla gülümseyerek La Brède ile Tremblays'in kulağına şunları fısıldıyordu:

— Bu işin güzelliğine diyecek yok, doğrusu. Sosyalizm içinde yüzüyoruz.

Çılgınca bir alkış tufanı düşesin sözlerini yarıda kesti. Philippe, bahçenin uygun bir alanına birkaç fıçı şarap yuvarlanmasını emretti ve kasaba bandosunu getirtmek üzere adam yolladı. Kısa bir süre içinde tahtalarla bir kerevet kuruldu. Ve çok geçmeden gelen bandocular bu

setin üstünde kurularak aletlerinin keskin sesini duyurmaya başladılar. Gürültüyü duyan çevredeki bağcılar da gelip fabrikanın işçilerine karışmışlar ve memleketi ikiye ayıran eski düşmanlık böylece ortadan kalkma yoluna girmişti. Bahçenin geniş yollarını donatan renk renk fenerler, ağaçların yeşil karanlığını acayip çiçekler gibi aydınlatıyordu. Hareketli kalabalık, bu renkli aydınlığın altında siyah bir karınca sürüsünü andırıyordu.

Birdenbire gecenin karanlığı yerini göz kamaştırıcı bir aydınlığa bıraktı. Baronun, büyük bir gizlilik içinde hazırlayıp idare ettiği suni ışık bombalarının ilki havada gürültüyle patlamış ve şaşkınlığa düşen kalabalığın üstüne altın yıldızlardan meydana gelen parıltılı bir yağmur yağdırmıştı. Çok geçmeden, yeşil ve kırmızı çizgiler halinde havai fişeklerinin aydınlığı kapladı gökyüzünü.

Müzisyenler çalmayı bırakıp aletlerini dizlerinin üstüne koymuşlar ve havai fişeklerinin ilgi çekici sıçrayışlarını seyre dalmışlardı.

Bir şeyler yapmadıkça asla canı rahat etmeyen sevimli Tremblays, kekre sesiyle pek ünlü bir şarkının ilk beytini mırıldanıyordu:

Küçük Pierre, uçur beni
Göreyim havai fişeğini...

Vali Moulinet'ye dönerek hayranlıkla:

— Havai fişeğinin kırmızısı ne hoş oluyor görüyor musunuz! Ne güzel renktir şu kırmızı!

Eski yargıç takılmayı sezmemişti.

— Ben yeşili de çok severim, dedi.

Defterdar Moulinet'yi selamlayarak sevimli bir tavırla ekledi:

— Yeşil umut rengidir.

Düşesin babası anladı. Kendi çıkarını ilgilendiren her şeyi çabucak kavrardı. Eski zevk düşkününe güleryüzle baktı. Onu tam gönlüne göre buldu. Üstelik, defterdar bu çevrenin güzel bir çift atına sahipti.

Baron yaklaşarak hatır sordu:

— Vay! Nasılsınız bakalım Bay Moulinet? Çok memnun görünüyorsunuz!

Eski yargıç babacan bir tavırla karşılık verdi:

— Tabii, baron. Bu görkem, bu canlılık beni büyülüyor adeta. Yüksek bir yaşamın insanıyım ben. Zevklerim haksız yere ait olduğum soya karşı başkaldırıyor...

Préfont o şarsılmaz soğukkanlılığıyla:

— İçinden çıktığınız soyu belleğinizden pekala silebilirsiniz!

Gökyüzü birden alev alev yandı. Topların en önemlileri atılıyordu. Parlayan bir kemer altında pembe ışıklarla çizilmiş küçük bir çocuk beyaz ışıkların silüet halinde meydana getirdiği uzun boylu bir kadına taç giydiriyor.

Baron bu gösterinin taşıdığı anlamı açıklamayı gerekli buldu:

— Aşk sanayiye taç giydiriyor.

Muhteşem Monicaud, başsavcının kulağına eğilerek fısıldadı:

— Görmüştüm bunu! Geçen yıl Neufchatel'de vali muavini bulunduğum sırada, cumhuriyet bayramı akşamı bize bu pembe çocukla beyaz kadını, geleceğin Fransa'ya taç giydirdiği şeklinde tanıtmışlardı.

— Ben de, dedi gülerek bunu duyan defterdar; çok eskiden bunu Ville-d'Avray'de, ünlü kadın doktoru Thomson'un isim gününde görmüştüm. Çocuk tıbba taç giydiriyor, demişlerdi.

Korkunç bir gürültüyle gözkamaştırıcı bir aydınlık misafirlerin sözünü kesti. Işıklı bir ekin demeti gökyüzüne yükseldi, sonra seyircilerin üstüne ateşten bir kubbe gibi yayıldı. Çok geçmeden kararmış çubuklar, bir dolu halinde, ön tarafta bulunanların üstüne düşerek kalabalığın gülüşmeler ve çığlıklarla kaynaşmasına yol açtı. Sonra gökyüzü yeniden karardı ve bahçe Venedik fenerlerinin titrek ve tatlı ışığı altında eski haline döndü. Sihirli bir el işaret vermiş gibi bando, canlı kadril havasının ilk nağmelerini, akşamın rüzgarıyla çevreye yaydı ve sustu. Bu sırada çapkın ve şakacı bir ses avazı çıktığı kadar bağırıyordu: "Kadril oynamak üzere, cümle alem meydane!"

Athénaïs'in içi bir anda bir işçi kızın özlemi ile tutuştu: Köylülerin arasında dansetmeyi çılgınca arzuluyordu. Bu arzu o derece şiddetliydi ki, bir aralık pembeleşmiş yanaklar ve ışıl ışıl yanan gözlerle Philippe'e dönüp eğilerek:

— Oh! Bay Derblay, şu kır balosunu sizinle açalım!.. Ne hoş olur... Haydi, gelin, benimle dans edeceksiniz!

Philippe bu öneriyi reddetmek arzusuyla nezaketsiz görünmek korkusu arasında bir an bocaladı. Claire'le göz göze geldiler.

Genç kadın düşesin bu yeni kışkırtma girişimi karşısında sararmıştı. Bunun bardağı taşıran son damla olduğu kanısına vardı. Hem sonra, artık Philippe'i Athénaïs'e kaptırmayacağına and içmemiş miydi? Bununla birlikte kocasını darıltmak korkusuyla kararsız ve endişeli tutumundan kurtulamadı. Bu sırada alaylı bir ses çınladı kulağında. Dükün iğrenç sesiydi bu:

— Görüyorsunuz ya, diyordu.

Ve bir el hareketiyle, Philippe'e doğru eğilmiş ve onu baygın bakışlarla süzmekte olan Athénaïs'i gösteriyordu.

Claire hüzün ve utançla ürperdi. Dükün, işe küstahça burnunu sokması karşısında genç kadının acısı on katına çıkmıştı. Tam bu sırada, Philippe'le Claire, sonunda kaderin dönüm noktasında bulunuyorlarmış gibi bakıştılar. Genç kadın, kocasının büyük bir sıkıntı ve bezginlik içinde bulunduğunu bakışlarından açıkça anladı. Önünde durulmaz bir kuvvet Claire'i kocasına doğru sürükledi. Üç adım attı ve "Baloyu birlikte açıyoruz değil mi?" diye yinelemekte olan Athénaïs'in kolunu yavaşça tutarak soğuk bir tavırla:

— Özür dilerim, dedi, tasavvurlarına engel oluyorum belki. Ama seninle biraz konuşmak istiyorum.

Düşes, cansıkıntısıyla karışık bir şaşkınlık içinde:

— Konuşmak mı? Hemen mi?

Mme Derblay ısrar etti:

— Hemen!

— Bu kadar acele mi?

— Evet, çok acele!

Athénaïs düşmanının yüzüne dik dik baktı. Claire o denli kararlı görünüyordu ki, düşes, çok tehlikeli bir olayın meydana gelebileceğini duyumsayarak heyecan içinde başını öne eğdi ve zoraki bir tatlılıkla sordu:

— Ne var, Allahaşkına, şekerim?

Bir yandan Claire'in elini tutmaya çalışıyordu.

Mme Derblay sert bir tavırla karşılık verdi:

— Peşimden gel, öğrenirsin.

Başka tek sözcük eklemedi; Philippe'e dönüp bakmadı. Kararlı bir tavırla, fakat yüreği çarparak Athénaïs'i kimsenin bulunmadığı küçük salona götürdü.

İki genç kadın, sille-tokat birbirine girmeye hazır iki düşman gibi, bir saniye karşı karşıya ayakta durdular. Dışarda orkestra uzun boylu hazırlık yapmaksızın çalmaya başlamıştı. Coşkun kalabalığın boğuk gürültüsü dalgalı bir uğultu halinde içeriye kadar geliyordu. Bütün davetliler bahçeye inmişlerdi. Athénaïs'le Claire, kendi kuvvetlerine terk edilmiş bir halde, bir kez daha karşı karşıya idiler.

Mme Derblay kararlı bir sesle sordu:

— Oturalım istersen?

Düşes münasebetsiz bir yarı-esnemeyle:

— Uzun sürecek mi yani? dedi.

— Umarım ki hayır, dedi Claire.

Athénaïs bir koltuğa yayıldı. Bir bacağını uzatarak gözlerini ayakkabısının kara kehribarla süslü burnuna dikti. Ayağını oynatarak avizelerin ışığında kehribarı yavaş yavaş parlatıyor ve Claire'in söyleyeceklerine hiç de önem vermiyormuş gibi görünüyordu.

— Senden bir ricam var, dedi Mme Derblay.

Athénaïs rahat bir tavırla sordu:

— Sana bir iyilikte bulunmak mutluluğuna erişebilecek miyim?

— Evet! Geçen gün ormanda kocamı beraberinde götürürken bana, gücenip gücenmediğimi ve onu birazcık kıskanıp kıskanmadığımı sormuştun...

Düşes topuğuyla döşemeye sertçe vurarak:

— Şaka etmiştim, dedi.

Mme Derblay açıkladı:

— O halde yanılıyorsun! Gerçeği söylemiştin çünkü.

Athénaïs koltuğunda toplanarak sakıngan bir tutum aldı.

— Sen, kocanı kıskanıyorsun ha? dedi.

— Evet!

Düşes ısrarla sordu:

— Benden mi?

— Senden! dedi Claire. Ve utangaç bir gülümsemeyle ekledi: Görüyorsun, açık yürekle konuşuyorum. Bana öyle geliyor ki, kocam seninle gerektiğinden fazla uğraşıyor. Doğrudan sana başvuruyorum. Bu ilgiye ancak sen bir son verebilirsin. Böyle bir yakınlığa senin hiç de önem vermediğini biliyorum. Fakat bu beni çok üzüyor.

Athénaïs, sevgi ve acıma ifade eden bir ilgiyle Claire'e dönerek:

— Vah! Sevgili yavrucak, dedi, demek acı çekiyordun! Ve bunu bana söylemiyordun! Fakat bu işi biraz büyütüyorsun galiba? Seni üzebilecek bir olayın geçtiğini asla

anımsamıyorum. Bay Derblay son derece nazik bir insan, benimle konuşmaktan hoşlanıyor anlaşılan. Sonunda aynı ailenin kişileri arasında bu kadarcık bir yakınlığın şaşılacak yanı olmasa gerek; bu bir suç sayılmaz.

— Ben üzülüyorum buna! dedi Claire ısrarla.

Ufak-tefek düşes doğruldu ve burgu gibi işleyen bir ses ile:

— Sevgili dostum, senin hastalığına ancak kocan çare bulabilir. Benim elimden hiçbir şey gelmez!

— Pekala gelir, bu yakınlığa bir son verebilirsin.

Athénaïs gücü tükenmiş bir halde kendini koltuğuna bıraktı. Claire'in sözü nereye getirmek istediğini şimdi anlıyordu. Amacı silahını elinden almaktı. Genç kadın sesini bütün kekreliğinden sıyırarak adamakıllı yumuşattı ve biraz önceki sert tavrından çok daha kızdırıcı bir tatlılıkla:

— Bunu nasıl yapabilirim? Kocana kötü davranarak mı? Bir kez, bu beni, pek tatsız bir şekilde rol yapmaya zorlamak olur. Hem sonra, bunun etkili bir yol olduğuna inanıyor musun?

Bunları söylerken Athénaïs, kendinden emin bir tavırla meydan okurcasına gülümsüyordu.

Claire durgun ve açık bir tavırla:

— Şu var ki, dedi benim sana önermek istediğim bu değil.

— Nedir peki?

Mme Derblay bir an durakladı, sonra cesaretle:

— Evimizden uzak kalmalısın bir süre.

Athénaïs yerinden sıçradı ve daha fazla kendini tutamayarak bağırdı:

— Bunu düşünebiliyorsun demek?

Rakibinin sert tavrına karşılık Claire son derece yumuşaktı.

— Evet, dedi. Ve bunu senden yalvarırcasına istiyorum. Bana deli de; fakat bu isteğimi yerine getir. Mutluluğum tehlikede çünkü...

— Peki, nasıl bir nedenle sizden uzak kalmamı istiyorsun? dedi Athénaïs. Dargınlığı andıracak böyle apansız bir ayrılığa başkaları ne demez?

— Bunu, herkesi tatmin edecek şekilde göstermeyi hep birlikte üzerimize alacağız tabii.

Claire'in ayak diremesi Athénaïs'i iyiden iyiye sıktı. Mme Derblay'in, kendisinin sandığından çok daha çetin olduğunu ve ipin ucunu kaptırırsa her şeyin mahvolacağını düşündü. Kırıcı sözler söylemeye karar verdi.

— Başaramayız, dedi. Bu benim için bir felaket olur sonra. Sen açıkça konuştun. Ben de aynı şekilde davranacağım. "Dük de Bligny" sayesinde girdiğim çevrenin yenisiyim. Beğeniliyorum bu çevrede. Kazanmasını bildiğim yeri kaybetmek istemem. Unutmamalı ki, bu çevrenin insanları ahlak kurallarına çok bağlı. Anlıyorsun tabii, kocamın ailesi bana karşı soğuk davranırsa hakkımda dedikodu yapılmasına fırsat verilmiş olur. Beni çekemeyenler pek çok! Sonra bütün düşlerime veda etmek durumuna düşerim! Senin aşkın varsa, unutma ki, benim de tutkularım var. Aşkına verdiğin önemi anlıyorum; izin ver, ben de tutkularımı savunayım.

Claire titriyordu. Kendini güçlükle tutuyordu artık. Bu aşağılık kadını ayaklarının altında ezmek geliyordu içinden. Boğuk bir sesle:

— Kabul etmiyorsun demek? dedi.

— Yazık ki, öyle. Fakat anlayış gösterip kendini benim yerime koy.

Athénaïs bu alaylı sözü söylerken gülümsemekten kendini alamamıştı.

Claire ilerledi. Sabrı tükenmişti artık. Sinirlice:

— Kendimi senin yerine koymak mı? dedi. Sen kendini benim yerime koydun ve hâlâ da koymak istiyorsun! Tanıştığımız gündenberi hasetle, kinle düştün peşime. Genç kız olarak nişanlımı aldın elimden; evli bir kadın olarak da benden kocamı koparmaya çalışıyorsun. Birini elde tutmayı bilemedim, ama ikincisini senden kurtarmayı bileceğim!

Athénaïs öfkesinden sapsarı kesilmişti.

— Ya! Öyle mi! dedi. Pekala, öyle ise! Maskeler düşsün! Zaten ikiyüzlülük pek ağır geliyor bana! Evet, sen ve benzerlerin çocukluğumdan beri beni hor görmektesiniz. Bu yüzden hepinize karşı derin bir kin var içimde. Soyadınla, servetinle ve karakterinle beni tam on sene ezdin! Fakat görüyorsun ya, çilem doldu artık! Bugün milyonlarım var. Düşesim! Ve dahası, sen benden iyilik dilenecek duruma düştün.

— Dikkat et! dedi Claire, kendime küstahça sataşanı uzun zaman hoşgörecek yapıda bir insan değilim.

— Bense, dedi düşes, kendimi senin gösterdiğin kızgınlığın çok üstünde tutan bir ada sahibim.

— Bana karşı aldığın tavra yaraşan adla çağıracağım seni! Bunu duyuracağım.

Düşes, kurnazlık belirten anlamlı bir şekilde gülerek sordu:

— Kime?

— Elaleme.

— Hangi aleme? Seninkine, yani benim yükseldiğim soylular dünyasına mı? Yoksa benimkine mi? Yani senin düştüğün aleme mi?

— Başkalarına saygı göstermeyi bir ödev, kendini saydırmayı ise hak olarak kabul eden namuslu insanların bulunduğu her topluluğa. Duyuyor musun? Onur sahibi herkese, sana söylediklerimi yineleyeceğim? Olduğun gibi tanıtacağım seni. İşte o zaman, bakalım taşıdığın o adın büyüklüğü gerçek bayağılığını ve sahteliğini örtebilecek mi?

Düşes karşılık vermek istedi, fakat kinle dolu kalbini boşuna yokladı. Bir ıslık boşandı dudaklarından. Susturulunca, birtakım hareketler yaparak harekete yeltendi. Fakat Claire'in meydan okurcasına açılan alevli gözlerini ve hareket halindeki ellerini görünce ürktü. Geriye çekildi ve sesini alçaltarak:

— Bir rezalet çıkarmak istiyorsun? dedi.

— Bir şeyler yapacağım elbet! Son bir kez soruyorum: Söylediğime razı mısın?

Athénaïs dişlerini gıcırdatarak yineledi:

— Hayır! Yüz kere hayır!

— O halde, görürsün!

Taraçadan kum gıcırtıları geliyordu. Açık pencerelerden dışardakilerin neşeli gürültüleri doluyordu salona. Philippe, kolunda baronun karısı olduğu halde merdivende göründü. Moulinet baronu kolundan tutmuştu, dükle, La Brède gülüşerek onları izliyorlardı.

Salona girenler, Athénaïs'le Claire'i benizleri soluk ve öfkeden titrer bir durumda karşı karşıya buldular. Bu iki genç kadının duruşları o derece anlamlıydı ki, gelenler şaşkınlık içinde donakaldılar. Bu sırada Claire, vicdanından emin, çektiği açılarla kuvvetli, salonun ortasına doğru yürüdü ve ezici bir el hareketiyle Athénaïs'i göstererek:

— Dük, dedi, karınızı herkesin gözü önünde kovmamı istemiyorsanız onu alıp götürün!

Bligny soğukkanlı davrandı. Solgun bir gülümseme belirdi dudaklarında. Fakat Moulinet kulaklarına inanamıyordu. Kaba bir hareketle, kollarını kaldırarak atıldı. Tumturaklı bir tavır ile:

— Benim kızımı kovmak, kızım düşesi ha! dedi, onun kişiliğinde, Fransa'nın bütün armalılarına hakarettir bu!

Athénaïs, düke dönerek keskin bir sesle haykırdı:

— Bay dük, beni böyle bir hakaret karşısında savunmayacak mısınız?

Bligny, Philippe'e doğru iki adım ilerledi. Son derece sakindi.

— Mme Derblay'in düşese söylediğini uygun buluyor musunuz, efendim? dedi. Özür dilemeye hazır mısınız, yoksa sorumluluğu üzerinize mi alıyorsunuz?

Açık, nazik ve kılıç gibi keskin bir soruydu bu.

Claire endişe içinde gözlerini kocasına dikti. Philippe onun söylediklerini reddedecek miydi, yoksa açıktan açığa boyun mu eğecekti? Genç kadın bir an korkunç bir kuşku geçirdi. O anda çektiği acıyı ömründe çekmemişti.

Bligny'nin sözleri üzerine demirhane müdürü yaklaştı. Uzun boyu, erkekçe kuvveti içinde bir kat daha büyümüştü. Başı dükü aşıyordu. Dinleyenleri ürperten sert bir tavırla konuştu:

— Bay dük, Mme Derblay ne yaparsa yapsın ve bunun nedeni ne olursa olsun, onun yerinde bir tavır aldığına ve haklı olduğu sonucuna varırım.

Dük eşsiz bir zarafetle selam verdi; La Brède'e dönerek bir işaret yaptı ve:

— Anlaşıldı! dedi.

Sonra, perişan bir halde bekleyen Athénaïs'e kolunu uzattı ve salondan ayrıldılar. Heyecandan çılgına dönen Moulinet arkalarından yürüdü. Sadık "La Brède"de mırıldanarak onları izliyordu:

— Vay kör şeytan vay! diyordu, iki kuzen bunlar? Hakarete uğrayan Bligny tabancaya sarılacak. Demirhane müdürü çok kuvvetli!

Rakibinin utandırılmış ve yenilmiş bir halde uzaklaştığını gören Claire, sakınmaksızın indirdiği darbenin doğuracağı korkunç sonuçları düşünmedi. Bir zafer çığlığı atarak kocasına yaklaştı.

— Oh! Teşekkür ederim Philippe! dedi. Ve belli-belirsiz bir şekilde kollarını uzattı.

Fakat bir anda cesareti kırıldı. Kocasının yeniden duygusuz bir tavır takındığını görmüştü.

— Bana teşekkür borçlu değilsiniz, dedi Philippe. Sizi savunmakla şerefimi savundum.

Claire sesini çıkarmadı. Düşünceliydi. Philippe devam etti:

— Unutmayın ki, evimizde konuk var ve bütün bu olup bitenlerden kimsenin kuşkulanmaması gerek.

Sonra kolunu baronun karısına uzattı. Sophie'nin sinirleri o denli sarsılmıştı ki, hem gülmek, hem ağlamak geliyordu içinden. Claire, yanağına süzülen bir damla gözyaşını sildi ve yanında duran barona hüzünle gülümseyerek:

— Gelin dedi, madem ki öyle gerekiyor, dans edelim!

XVIII

Gece, Claire'e korkunç şekilde uzun göründü. Odasına çekilince, durumu bütün ağırlığıyla kavramış ve dehşete düşmüştü. Kuşkusuz, davranışında yerden göğe kadar haklıydı. Kendi evinde amansız bir düşmanının küstahça hakaretlerine uğramış ve isyan ederek onu evinden kovmuştu. Ne var ki, bu özel kavga büyümüş, genel bir durum almıştı. Kocası ondan yana olduğunu açıkça ilan etmek zorunda kalmıştı. Genç kadın şimdi Philippe'in, dükün üstüne yürüdüğünü görüyordu. Bligny'nin "Anlaşıldı!" dediği zamanki gizemli gülümseyişini getiriyordu gözünün önüne. Claire'i ürpertiyordu bu gülümseme. Bligny'nin ne tehlikeli

bir düşman olduğunu bilirdi o. Bir vuruşma olursa Philippe'in yaşamı korkunç bir tehlikeye girmez miydi? Suvarenin sonunda Octave ile baronun La Brède ve Moulinet ile ağız ağıza verdiklerini görmüştü. Bunun üzerine kardeşiyle baronun ağzını aramıştı. Fakat ikisi de, çekingen bir tavırla, baştan savarcasına karşılık vermişler, görüşmelerin sonunda elbet bir uyuşmaya varılacağını söylemişlerdi.

Claire, birbirine karşı kin besleyen bu iki erkek arasında nasıl bir uyuşmaya varılabileceğini düşündü. Dük meseleyi açıkça ortaya koymuştu: Ya özür dilenmeliydi ya da sorumluluk kabul edilmeliydi. Yani düello söz konusuydu. Genç kadın, kocasının özür dileyebileceği düşüncesi üzerinde bir saniye bile durmadı. Şu halde mutlaka bir vuruşma olacaktı.

Claire, silahlı çarpışmalardan kadınlarının benzi solmayan yiğit bir soydandı. Zamanında Blignylerden bir ninesi, Vendée geçidinde Stoffler çetesiyle mavilere karşı karabina kullanmıştı. Beaulieu Markisi olan babası, on altı yaşındayken Penissière'de hapsedilmiş ve üç gün sonra kolu bir mermiyle yaralanmış olduğu halde, yıkıntılar altında bulunmuştu. Özetle, benzediği yer vardı. Fakat, kendi ölümü gözüne hiç görünmekle birlikte, Philippe'in ölmesinden korkuyordu. Sonra işin içine hurafe de karıştı. Claire, bu evlenmenin daha ilk günden şanssızlıkla başladığını düşünerek kara bir alınyazısıyla biteceği kanısına vardı. İçinden bir ses, eğer vuruşma olursa kocasının öleceğini söylüyordu. Korkunç şeyler getirdi gözünün önüne.

Çimenler üstünde kan lekelerini görüyor gibiydi. Bir

yanda Philippe, cansız yere uzanmıştı. Dük ise ayaktaydı; elinde, namlusundan hâlâ duman çıkan tabancası, o hain ince kahkahasını atıyordu. Neden tabanca? Neden ille bu tehlikeli silah geliyordu aklına? Belki kılıçla dövüşürler diye düşündü, ama boşuna! Daima eli tabancalı iki adam görüyordu; iki silah sesi geliyordu kulağına, mavimtırak, ince bir duman yükseliyordu gökyüzüne ve Philippe, ölümle bir an pençeleşerek, cansız yere seriliyordu.

Claire'in gözüne uyku girmiyordu. Yakasını bir türlü bırakmayan kabustan kurtulmak istedi. Pencereye koştu. Tatlı bir rüzgar esiyordu dışarda. Berrak bir geceydi bu. Gökyüzü yıldızlarla doluydu. Ağaçlarda Venedik fenerlerinin, karanlıkta kırmızı birer nokta halinde parıldayan ışıkları rüzgarla bir an canlanıyor, sonra kayboluyordu. Claire birden dehşetle irkildi, bu kırmızı benekler ona birer kan lekesi gibi göründü. Ürpererek penceresini kapadı ve bu uğursuz parıltıları bir daha görmemek için perdeleri çekti.

Odasını bir baştan bir başa dolaşmaya başladı. Dalgın ve hüzünlüydü. Philippe'in ölümle karşı karşıya bulunduğu korkusu benliğini adamakıllı sarmıştı. Birdenbire yüksek sesle konuştu: "Bana yaklaşana felaket getiriyorum!" Gecenin ıssızlığı içinde sesinden ürktü. Şezlonga uzanarak kitap okumaya çalıştı. Fakat kulaklarında kilisenin çanı başladı çınlamaya. Matem çanıydı sanki bu!

Philippe'in şu anda ne yaptığını merak etti. Onun yanına gitmek geldi içinden. Ayaklarının ucuna basarak küçük salondan geçti. Kocasının kapısı önünde durdu. Philippe'in odası karanlık ve sessizdi; ne bir gürültü, ne en ufak bir ışık. Kocasının uyuduğu kanısına vardı. İçi biraz rahatladı

bu düşünceyle. Odasına dönerek yatağına girdi. Ve geceyi yarı uyanık bir halde, yatışması olanaksız bir heyecan içinde geçirdi.

Philippe odasında değildi ve uyumuyordu. Zemin katında, Claire'in odasının altında bulunan yazıhanesine kapanmıştı. Dükle kendisi arasında hazırlanan düellonun tehlikeli olacağını biliyordu. Görüşmeler aynı akşam dört şahit arasında başlamış ve sorun, büyük tehlikesine karşın hiç de karışık olmadığı için, çabucak bir karara varılmıştı.

Moulinet'nin, her ne pahasına olursa olsun vuruşmayı önlemek için gözyaşlarıyla yalvarması kâr etmemişti. Her şey tamamlanmış ve sabahın saat sekizi için randevu verilmişti. Bu saatte Pont-Avesnes ile Varenne korularının birleştiği yerde, Göllü Alan'da bulunmak gerekiyordu. Birkaç gün önce avcıların neşeli çığlıkları ve kahkahalarıyla dolup taşarak şatafatlı bir bayram havası yaşayan bir yollarağzı, işte böyle hazin bir serüvene hazırlanıyordu şimdi.

Dük silah olarak tabancayı seçmişti. Otuz adım uzaklıktan ateş serbest olacaktı. Philippe bu koşulları itirazsız kabul etmişti. Tabanca, uzun boylu kullandığı bir silah değildi ama, tüfekte üstüne bir kişi daha çıkamazdı. Nişan almakta kendinden emindi. Gerçi kendisi için ölüm tehlikesi yok değildi, fakat karşısındakini öldüreceğine olan inancı hemen hemen tamdı. Bunu düşünürken vahşi bir zevk duyuyordu içinde. Cesaret ve soğukkanlılık bakımından birbirine eşit iki insan çarpışacaktı. Vuruşmadan hangisinin üstün çıkacağını kestirmek olanaksızdı. Şu var ki, ikisinden birinin, ölümün kucağına düşeceği kuşku götürmezdi.

Philippe kendi iç dünyasıyla başbaşaydı şimdi. Belki sadece birkaç saatlik ömrü vardı daha. Derin bir düşünceye daldı. Tuttuğu yolu açık yürekle gözden geçirdi. Bir tek düşünce rahatsız ediyordu belleğini. Claire'e karşı pek sert davranmış olmaktan korkuyordu. Artık kendi gözyaşlarıyla iyiden iyiye yıkanmış olan o heyecanlı kalbe karşı, bu ölüm saatinde derin bir acıma duydu. Onu kendisiyle dolu olarak görüyordu şimdi. Eskiden kendisini sertlikle reddetmiş olan o kibirli kadının yerini alçakgönüllü, yumuşak kalbli, vefalı bir kadın almıştı. Philippe'in verdiği ders etkisini göstermişti. Genç adam artık karısına inanabilirdi: Bu ölümlü serüveni atlatabilirse Claire'in derin sevgisi onu bekliyordu. Kaderde birkaç saat sonra ölmek varsa, genç karısı onun anılarıyla dolu olarak yaşayacaktı.

Philippe'in ulaşmak istediği amaç da buydu işte. Davranışıyla bu amaca varmış, daha öteye asla geçmemişti. Bu düşünceler karşısında genç adamın içi rahata kavuştu. Tunçtan bir karakteri önünde durmadan döverek şekillendirdiği için vicdanında pişmanlık duymadı. Elde ettiği sonucu Claire'in mutluluğu için bir teminat olarak görüyordu. Yeter ki, karısının talihine, sağ dönebilsin. Claire, kendi iç dünyasının karmakarışıklığı içinde daha fazla yalnız bırakılırsa kuşkusuz mutsuz olurdu. Yaşamını yanlış yola yönelttiğini anlayacak kadar zeki bir kadındı Claire. Ama kusurun sadece kendinde olduğunu itiraf etmeyecek kadar da kibirliydi. Bu yüzden, yaşadığı sürece yüreğini acı bir kin kemirir, kısır bir pişmanlık içinde sinir ve üzünce yönelebilirdi. Oysa Philippe'in verdiği ders kurtarıcı etkisini aşmamalıydı. Claire artık izleyeceği yolu bulmuş, kendine

güvenen ve düşünen bir kadındı. Mutluluğu hak edecek kadar olgundu şimdi.

Yepyeni bir yaşama kavuşan Claire, önünde mutlu bir geleceğin açıldığını göreceği anda acımasız kader onu umutsuzluğa mı sürükleyecekti yoksa?

Philippe, gecenin sessizliği içinde üstten gelen ayak sesleriyle irkildi. Bir an kulak verdi. Korkunç bir acı içinde kıvranan zavallı Claire'in düzenli, aralıksız, iradesiz adımlarıydı bunlar. Genç kadın, hakarete uğrayan kocanın amansız iradesi yüzünden ondan ayrıydı.

Claire'in her adımının döşeme üstünde çıkardığı ses, Philippe'e genç kadının ne korkunç bir heyecan içinde kıvrandığını anlatıyordu. Demirhane müdürü, karısını, gözyaşları kurumuş, yüz hatları gerilmiş bir durumda odada dolaşırken görüyor gibiydi. Onun üzünçlü ya da korkulu anlarındaki telaşını Philippe çok iyi bilirdi. Şimdi ne kadar dalgın olduğunu, ellerinin nasıl titrediğini düşündü. Yüreği karardı birden. İlk kez aşkı karşısında zayıf düştüğünü duyumsadı. Boğulacak gibi oldu. Şakakları şiddetle atıyordu. Çılgınca sevdiği ve hâlâ onun olmayan genç kadına kavuşmak isteğiyle tutuştu. Kararını haklı gösterecek nedenleri bir çocuk gibi sıraladı kendi kendine. Onu kollarına almadan, onun güzel kokulu sarı saçları arasında dudaklarını gezdirmeden ölüme atılmak delilik olmaz mıydı? Onun gönlünü almak için bir tek sözcük söylemesi yeterdi. Sabaha daha çok vardı. Belki de gündüzü hiç gelmeyecek olan bu aşk gecesinin umutsuz zevkini tatmak elindeydi. Bu ateşli düşünce genç adamın başını döndürdü; tüylerinin diken diken olduğunu duyumsadı birdenbire. Birkaç

adım attı. Ve kapıya dokunacağı sırada içinden yükselen bir ses onu yolundan alıkoydu.

Kendisi bu derece bayağı bir meziyetsizliğe boyun eğecek insan mıydı? Çektiği bunca acıdan sonra, her şeyin bitmek üzere olduğu bir anda, yiğitliği nasıl elden bırakırdı? Yenilgiye uğrattığı, egemen olduğu bu kadının ayağına gidip bayağı birkaç cinsellik dolu saat geçirmeyi dilenir gibi isteyecek kadar küçülecek miydi? Gerek maddi, gerekse manevi bakımdan bütün bir yaşamın dönüm noktasıydı bu. Yaşamda kalırsa Claire bütün varlığıyla onun olacaktı. Eskiye dönüş olmayacak, gelecek endişesi kalmayacaktı. Ölürse, karısının gönlünde daima yüce gönüllü, mert ve boyun eğmeyen bir insan olarak yaşayacaktı. Gözü pek bir oyuncu gibi, baştan başa riskle dolu bir parti çıkarmak istedi. Ya tam, ya hiç! Ya lekesiz bir mutluluk içinde yaşayacak ya da soğuk ve sessiz ölümün kucağında yitip gidecekti. Kararını vermişti. Yazı masasının başına geçip oturdu.

Başının üstünde, Claire, heyecanlı yürüyüşünü sürdürüyordu. Philippe genç kadının kapıyı açtığını, ürkek adımlarla salondan geçerek bekar odasına kadar gittiğini duydu. Gülümsedi. Dikkatle dinledi. Çok geçmeden, Claire, yeniden salondan geçerek odasına döndü. Böylece ikisinin de ayak sesleri kesilmişti. Philippe, karısının ayağına gitmekle ne kadar küçülmüş olacağını şimdi daha iyi anlıyordu. Arzusuna boyun eğmiş olsaydı, iradesi sayesinde elde ettiği üstünlüğü yitirecek, duygularının esiri olan bayağı bir yaratık durumuna indirgenecekti.

Şafak söküyordu... Pencerelerden sızan belli-belirsiz bir aydınlık, Philippe'e bu ölüm yolculuğunun son maddi

kaygılarını anımsattı. Ölürse, kız kardeşine sağlam bir destek bırakmak istiyordu. "Markiz de Beaulieu" yeteneklerinin sağlamlığının güvendiği bir insandı. Philippe, bu delikanlının ağırbaşlı bir karaktere ve tertemiz bir yüreğe sahip bulunduğunu anlamıştı.

Gerçi Claire'e Suzanne konusunda red yanıtı vermişti. Fakat bu, yalnızca karısıyla olan ilişkilerinde aldığı tavra sadık kalmak ve genç kadının kalbine en ağır darbeyi indirmek içindi. Şu anda, kaderin kesin kararını bildireceği saatin yaklaşmakta olduğunu duyumsuyordu. Octave'a yaptığı haksızlığı zaman geçirmeden onarmaya karar verdi. Suzanne da onu seviyordu zaten. Bu yavrucak, Philippe'in yaşamının tadı-tuzu olmuştu. Onun üzüldüğünü düşündükçe yüreği parçalanıyordu.

İki genci evlendirmeyi kararlaştırdı. Ve kararını resmilik vermek için, işi vasiyetname şekline döktü. Sakin ve dalgındı. Düşündüklerini sıraladı. Servetinin yarısını Suzanne'a, diğer yarısını da Claire'e bırakıyordu. Ayrıca "Sevgili karısından, kendisine karşı beslediği derin sevgiyi bir anı olarak lütfen kabul etmesini" rica ediyordu. Mühendislerinden, kendi yerini dolduracak yeterlikte birini fabrikanın müdürü olarak seçti. Böylece, her şeyi yoluna koyduktan sonra, biraz uyumayı düşündü. Geniş, divanın üstüne uzandı ve içini çekerek gözlerini yumdu.

Varenne Şatosu'nda büyük bir heyecan egemendi. Athénaïs, Pont-Avesnes'den tanımsız bir sinirle dönmüştü evine. Nefret ettiği kadını kesin olarak yere serdiği bir anda her şey altüst olmuş, kuvvetli bir el, onu o kibirli ve üstten tavrıyla yeniden ayağa kaldırmıştı. Ve kendisi,

"düşes de Bligny" hakarete uğramış, kovulmuş, yenilmişti! Bu büyük dargınlığın kendisine onarımı olanaksız zararlar açacağını bilmemezlikten gelemezdi.

Dükün bütün ailesi Claire'i tutuyordu. Düello'nun nedenleri herkesçe öğrenilecek ve düşesin yüz kızartıcı kovuluşu, kendisinden nefret eden o soylu dünya tarafından büyütülerek ağızlarda sakız edilecekti. Bu düşünce üzerine Athénaïs dişlerini gıcırdatmaktan kendini alamadı. Kin beslediklerinin hepsini kılıçtan geçirmek isteğiyle tutuştu yüreği. Kanlı vuruşmayı kesin bir sonuca ulaştırmak için dükün yerinde olmak geçti içinden. Claire'in dul kaldığını getirdi gözünün önüne. Siyahlara bürünmüş, benzi uçuk, rakibini evinden kovduğu anı, gözyaşları içinde lanet okurken görür gibi oluyordu onu. Çok sevdiği kocasını vurmanın Claire'in canına okumaya yeteceğini düşündü. İğrenç bir kahkaha attı. Eldivenleriyle yelpazesini sinirlice masanın üzerine fırlattı. Kendisini, salona girdikleri andan beri sessizce izleyen babasıyla kocasına dönerek, öfkesinden çılgına dönmüş bir halde:

— Bana hakaret eden o kadını savunmaya kalkışan herifin canına kıymak gerek!

Şaşkınlık oldu bir süre. Kızının kanlı isteği Moulinet'yi perişan etmişti. Dük ise, Athénaïs'te kendisininki kadar şiddetli bir kin görmenin hayreti içindeydi. Bununla birlikte, her ikisini de küçük düşüren ve Pont-Avesnes'den süklüm püklüm çekilip gelmeleriyle sonuçlanan bir rezalete neden olduğu için düşese içerliyordu. Kendisine egemen olamadığı için onu ayıplıyordu. Bligny, ait olduğu soylular dünyasında hainlikİerin iyi davranışlarla örtüldüğünü ve

kinlerin sırıtmalarla gizlendiğini görmeye alışmıştı. Bu bakımdan Athénaïs'i son derece bayağı ve münasebetsiz buldu. Hele, sonunda genç kadının aldığı burjuvari tutum onu adamakıllı sinirlendirdi. Karısına durgun bir tavırla baktı ve yavaş bir sesle:

— Adamın canına kıyıvermek! dedi; bunu pek rahat söylüyorsunuz yavrum. Bir melodramı andırıyor bu tümceler: Günlük yaşamda herkes güler bunlara. Büyük söz etmekten ve elinizin hamuruyla boyunuzdan büyük işlere girişmekten vazgeçin!

Sonra soğuk bir sırıtmayla devam etti:

— Şu da var ki, sizi memnun etmek için elimden geleni yapacağıma emin olabilirsiniz.

Moulinet kendini toparlayarak:

— İzninizle bay dük, dedi. Görüyorum ki, işleri çığırından çıkarmaya hazır.

— Kızınızı işitmediniz mi azizim? dedi Bligny soğukçasına. Karısını savunmayacak kadar ödevinden uzak bir insan mı sanıyorsunuz beni?

— Böyle bir şey aklımdan geçmez dedi Moulinet. İtiraf etmek zorundayım ki, davranışınız kusursuzdu. Yalnız kızım sizi şiddete kışkırtmakla çılgınlık ediyor. Uzlaşmaya teşvik etmesi gerekirdi sizi. Gene de işlerin yoluna girmesi olası. İki candan dostun arasında geçici bir anlaşmazlık bu; iki kuzenin hiç de önemli sayılamayacak bir çekişmesi. Sarmaş-dolaş olurlar, her şey yoluna girer. Bir düelloya girişmek, rezalet çıkarmak, iyice bozuşmak da ne oluyor? Bunun nereye varacağını düşünmüyor musunuz? Sizin

için kötü olur! Ya benim için?.. Benim için felakettir bu... Adaylığımı mahvedersiniz.

Durumun bütün ağırlığına karşın, dük bir kahkaha atmaktan kendini alamadı. Athénaïs bir koltuğa engerek yılanı gibi çöreklenmişti. Kibirle ıslık çaldı.

Moulinet üstten bir tavırla devam etti:

— Özür dilerim, bay dük, size oldukça iyiliklerim var. Bunlara karşılık bazı isteklerde bulunabileceğimi sanıyorum. Bu üzücü sorunun halledilmesi gerek. Her gün buna benzer birçok olay uzlaşmayla sonuçlanıyor. Gayet kolay. Kaleme alınacak bir tutanakla, Mme Derblay'in söylediklerini geri aldığı belirtilir. Kızım da verdiği yanıtı geri alır. Ve siz, damadım, meydan okumaktan vazgeçersiniz. Böylece, her biriniz bir şeyler geri aldıktan sonra...

— Kendinizin süklüm-püklüm çekilip gitmesine sıra gelir, dedi dük.

— Öyle oluyor bu genellikle.

— Fakat M. Derblay'le benim gibi kimseler söz konusu olduğu zaman değil. O kusursuz yüreğinizi rahat tutun Allahaşkına Bay Moulinet. Telaş içinde dövünüp duran adaylık yönünüzün serzenişlerine kulak asmayın. İş olacağına varır... Size iyi geceler: Yatmadan önce La Brède ile konuşmam gerek.

Dük, karısıyla kaynatasını rahat bir tavırla selamlayarak salondan ayrıldı.

Moulinet Athénaïs'e doğru ilerledi. Kekeleyerek:

— Bütün umudum sende yavrucuğum! dedi.

Düşes soğuk bir tavır almıştı, benzi sapsarı kesilmişti. Babasının yüzüne bakmadan yerinden fırlayarak sinirlice odasının kapısını açtı ve kayboldu. Moulinet hüzünle başını salladı. Paranın da yenemediği güçlükler bulunduğunu, ömründe ilk defa olarak, kendi kendine itiraf etti.

— Gün doğmadan neler doğar dedi; yarın, gündüz gözü ile sorunu daha iyi görürüz.

Ve belirsiz bir umutla odasına çıkarak İmparator Charles-Quint'in yatağına uzandı.

Demirhane müdürü aşağı yukarı iki saatten beri rahat bir uykuya dalmıştı. Bir elin, hafifçe omzuna dokunması üzerine uyandı. Octave'ı karşısında görür görmez ayağa fırladı. Ortalık adamakıllı ağarmıştı. Saat altı buçuğu gösteriyordu.

— Daha zamanımız var, diye mırıldandı.

Philippe hiçbir zaman kendisini ruhça bu kadar özgür, bedence bu kadar kuvvetli duyumsamamıştı. Bu halinden gurur duydu. Kuvvetli bir iradenin sahibi olan bu genç adamın yüreği, manevi gücünü ortaya koyan her olay karşısında gizli bir sevinçle doluyordu. Gidip pencereyi açtı. Çiğden ıslanmış çiçeklerin güzel kokusunu getiren temiz ve canlı hava tatlı bir okşayışla sardı benliğini. Bahçeye bir göz attı. İnce, şeffaf ve mavimtırak bir sis, tül gibi dalgalanıyordu ağaçların üstünde. Epey yol almış olan güneş, havuzun durgun yüzünü parlatıyordu. Doğa, Philippe için bayram yapmak üzere süslenmişti sanki.

Genç adam, ava çıkmak üzereymiş gibi:

— Güzel bir gün! dedi.

Marki ile gözgöze geldiler. Delikanlının hüzünlü bakışlarında sessiz bir sitem okunuyordu. Demirhane müdürü kaynına sokuldu ve elini derin bir sevgiyle sıkarak:

— Beni bu sabah tasasız ve nerdeyse sevinçli bulduğunuz için şaşmayınız, dedi. Her şeyin iyi olacağını haber veren bir duygu var içimde.

Yüzü birden ciddileşti.

— Bununla birlikte, hazırlığımı kötü sona uğrayacakmış gibi yapmayı ihmal etmedim. Hepsini şu mektupta bulacaksınız.

Yazı masasının üstünde, Mme Bachelin'in adı yazılı bir zarf gösterdi.

— Eski dostum Bachelin ile siz, vasiyetnamemi uygulayacaksınız. Size, sevgili Octave, en kıymetli varlığımı bırakıyorum...

Markinin yüzünde sevinç parıltısı belirdi. Konuşmak geldi içinden; fakat sesi boğazına takılıp kaldı ve kollarına Philippe'in yapıştığını duyumsayınca, başını onun omuzlarına dayayarak ağlamaya koyuldu.

— Haydi, Octave, biraz metin ol, dedi Philippe. Kız kardeşimi kendi elimle size vereceğimi umuyorum. Ama kaderde düğününüzde bulunamamak da var. Onu seviniz, derin bir sevgiye layıktır o. Onun hassas yüreği en ufak bir üzüntüyle perişan olur.

Gerçek bir baba gibi üstüne titrediği bu yavrunun sözünü ederken Philippe'in sesi alabildiğine yumuşamış, içli bir durum almıştı. Genç adam elini alnında gezdirdi ve sakin bir tavırla gülümseyerek:

— Giyinmem gerek, dedi. Benimle yukarı çıkmak ister misin? Bana arkadaşlık etmiş olursun. Oradan baronu almaya gideriz. Dikkati çekmeden uzaklaşmak istiyorum.

Octave yanıt vermeden başını eğdi, sonra büyük bir çabayla:

— Philippe, diyebildi, size gelmeden önce kız kardeşimi gördüm... Ona uğramadan evden ayrılmayacağınıza söz verin?

Philippe sorgular bir bakışla markiyi süzdü.

Octave sürdürdü:

— Eğer Claire'in sizin gözünüzde temize çıkması olasıyla, bunu yapmasına olanak vermeden onu terk etmeniz asla yerinde bir davranış olmaz...

Ve demirhane müdürünün şaşkınlık ifade eden ani bir hareketi üzerine marki ciddilikle:

— Üç gündenberi Claire ile aranızda neler olup bittiğini öğrendim, dedi. Bana her şeyi itiraf etti. Claire'in ne derece haksız olduğunu biliyorum Philippe ve inanın, bu kadar şiddetli acılara uğradığınız için size acıyorum. Aynı zamanda, tasanızı saklamayı bildiğiniz için hayranlık duyuyorum size karşı. Fakat gönlünüzün yüceliğini gösterin, hoş görün onu artık. Umutsuzluk içinde kıvranan bu zavallı kadını perişan bir halde bırakmak sizin yapacağınız şey değildir. Yiğit ve mert bir insansınız siz. Lehinizde ne söylense azdır. Unutmayın ki, sizi bir daha görmeyebilir. İki türlü vicdan azabı çekmesine; hem yaşamınızı zehir ettiği, hem de sizi ölüme sürüklediği için ömrü boyunca amansız bir acının pençesinde kıvranmasına gönlünüz razı olmamalı...

Demirhane müdürü sararan yüzünü çevirdi. Birkaç adım attı, sonra Octave'ın yanına dönerek:

— İsteğini yerine getireceğim, dedi. Fakat bu görüşme hem kız kardeşiniz, hem benim için müthiş üzücü olacak. Bunun kısa sürmesine yardım etmelisiniz. Beni çağırmaya gelerek onun yanından ayrılmamı kolaylaştırabilirsiniz.

Marki kabul anlamına gelen bir işaret yaptı. Ve Philippe'in elini sevgi ile sıkarak, onunla birlikte yürüdü...

XIX

Baronun karısı sabah erkenden can dostunun yanına geldi. Claire, bütün gece geçirdiği korkunç heyecandan sonra, uyuşukluğa düşmekten kurtulamamıştı. Mme de Préfont onu bitkin bir halde buldu. Genç kadın, Sophie'nin söylediklerine karşılık vermedi. Şezlonguna dizüstü çökmüştü. Gözlerini sabit bir noktaya dikmiş, ağzını büzmüştü. Vücudu uykusuzluktan yıpranmıştı. Korkunç bir düş mıhlanıp kalmış olan üzgün ve düşünceli bakışlarında bütün yaşamı toplanmıştı sanki.

Uzun bir süre böyle geçti. Duvar saatinin, zamanın ilerlediğini bildiren sesi her kezinde Claire'i ürpertiyordu. Saatin çınlaması karşısındaki hareketiyle gözlerinin vahşice ışıldaması olmasaydı genç kadının uyukladığı sanılırdı.

Kardeşinin odaya girmesi üzerine kendine geldi. Yüreği Philippe'i, hareketinden önce görmek umuduyla tutuştu. Heyecandan yanaklarında kırmızı benekler belirdi.

Tekdüze ve güçsüz bir sesle Octave'ı kocasından bu büyük iyiliği koparmakla görevlendirdi.

Ve o andan itibaren çılgınca bir heyecan içinde bekledi. Durmadan pencereye gidiyor ve kendisini atlatıp atlatmadıklarını, Philippe'in gidip gitmediğini görmek üzere perdeyi aralıyordu. Sonra kapıya dönüyor, kocasının ayak seslerini bekliyordu. Endişeli ve sinirli bir hal almıştı. Baronun karısı, Claire'in delirmek üzere olduğu kanısına vararak dehşete kapıldı.

Dışardan gelen ayak sesleri üzerine, Claire ansızın geri çekildi. Bütün kalbiyle beklediği adamla yüz yüze gelmekten korkuyordu sanki. Sapsarı kesildi. Gözleri siyah birer halka halini aldı. Eliyle, baronun karısına uzaklaşmasını işaret etti. Ve ayakta, titreyerek, sessizce bekledi. Philippe girdi.

İkisi de tek sözcük söylemeden durdular. Philippe, genç kadının bunca korkunç üzüntünün izlerini taşıyan yüzüne yüreği sızlayarak bakıyordu. Biraz önce kalbinden o kadar çok şey söylemeyi geçiren Claire ise, düşüncelerini bir araya getirmeye çalışıyor, fakat ağrıyan beynini bomboş duyumsuyordu.

Claire sessizliğin ağırlığına daha fazla dayanamadı. Philippe'in yanına sokuldu. Genç adamın elini elleri arasına aldı ve onu, müthiş bir iniltiyle, gözyaşları içinde öpmeye koyuldu.

Demirhane müdürü karısının konuşacağını ummuş; onun yalvarışını dinlemeye hazırlanmıştı. İçten geldiğini çok iyi bildiği bu acının hıçkırıklar ve gözyaşlarıyla bomba gibi patlaması genç adamı altüst etti. Sevdiği kadının sıcak

gözyaşlarıyla ıslanan elini çekmek istedi. Fakat buna gücü yetmedi. Bunca hüzün karşısında kendini güçsüz duyumsayarak ürperdi... Yumuşak bir sesle:

— Claire, dedi, ne olur!.. Beni çok üzüyorsunuz. Soğukkanlılığımı korumam gerek... Yalvarırım size, sakin olun... Bütün gücünüzü toplayın, yaşamıma değer veriyorsanız güzel şeyler söyleyin bana!..

Bu sözler üzerine Claire başını kaldırdı. Yüzündeki ifade değişmişti.

Ani bir karara varmış gibi görünüyordu.

— Yaşamınız! dedi. Ah! Sizin yaşamanız için yüz kez canımı vermeye hazırım! Ne uğursuz bir yaratığım ben! Taşkınlığımla sizi tehlikeye sürükledim. Her şeye katlanmak boynumun borcu değil miydi? Acı çekmekle size karşı yaptığım haksızlığı ödüyordum... Oysa, sinirli bir anımda her şeyi unuttum. Ama ne olursa olsun bu düello bir çılgınlık... Yapamayacaksınız bunu, engel olmasını bilirim ben...

Philippe'in kaşları çatılmıştı.

— Peki nasıl? diye sordu.

— Gururumu sizin güvenliğinize feda edeceğim! dedi Claire. Oh! Hiçbir şey çeviremez beni yolumdan; bu işin içinde siz varsınız çünkü... Düşese boyun eğeceğim, gerekirse, gidip dükü bulacağım... Daha vakit var.

Demirhane müdürünün yüz hatları gerildi. Sert bir tavırla:

— Size bunu menederim! dedi. Unutmayın ki, benim adımı taşıyorsunuz! Sizin boyun eğmeniz benim küçüldüğüm anlamına gelecektir. Hem sonra, benim felaketime yol

açan bu adamdan nefret ettiğimi anlamalısınız artık!.. Bir seneden beri yüreğim onun karşısına dikilmek özlemiyle yanıyor!.. Ah! İnanın, bugünü bekliyordum!

Claire başını eğdi. Genç adam, bu sert çıkıştan sonra yatıştı. Sakin bir tavırla sözlerine devam etti:

— Arzularınızı takdir ediyorum ve bunun için size minnettarım! Ortak yaşamınızın başlangıcında, her ikimize de pek pahalıya mal olan bir anlaşmazlık oldu aramızda. Bunun sorumlusu sadece siz değilsiniz. Benim de kusurlarım oldu... Sizi anlayamadım... Fedakarlık göstermeyi bilemedim... Sizi çok seviyordum!.. Artık içinizde, size karşı kin beslediğim kanısını bırakarak ayrılmak istemem. Gönlünüz huzur içinde olsun, Claire. Siz de, çektirdiğim acılardan ötürü beni affedin ve beni Tanrı'ya emanet edin...

Bu sözler karşısında Claire'in yüzü ışıldadı. Genç kadın ellerini tutkulu bir minnettarlık içinde, hızla havaya uzatarak haykırdı:

— Affetmek de ne sözcük! Sizi taparcasına sevdiğimi görmüyor musunuz yoksa? Bunca zamandan beri, sesimin heyecanından, bakışlarımın dalgınlığından anlamadınız mı bunu?

Genç kadın kocasına sokularak güzel kollarını boynuna dolamıştı. Sarı saçlı başını onun omzunda yuvarlıyor, güzel kokusuyla onu sarhoş ediyor, bakışlarıyla yakıyordu.

Rüya görüyormuş gibi konuşuyordu şimdi.

— Ah! Gitme! Seni ne kadar sevdiğimi bilsen! Yanımdan ayrılma, daima benimle, benim olarak kalmanı istiyorum. Daha çok genciz, mutluluk içinde geçecek zamanımız çok!

Bize karşı kin besleyen o karı-kocanın ne önemi var senin için! Unuturuz onları. İstersen onlardan çok uzaklara gidelim? Mutluluğu, yaşamı ve aşkı birlikte tadabileceğimiz bir yere...

Philippe, boynunu sıkıca sarmış olan bu ince kolları yavaşça çözdü ve Claire'i uzaklaştırarak:

— Bu bir ödev ve şeref sorunu dedi.

Genç kadın iniltiyle içini çekti. Korkunç gerçek gene yakasına yapışmıştı. Bir anda dük geldi gözünün önüne yeniden. Elinde tabancası, o uğursuz tavrıyla sırıtıyordu. Claire, Philippe'in kararlı tavrına karşın, onu yolundan alıkoymak için son bir çabayla atılmak istedi.

— Hayır!.. Hayır!.. diye bağırdı.

Tam bu sırada kapı açıldı ve eşikte Octave göründü. Başıyla Philippe'e bir işaret yaparak çekildi. Claire hareket saatinin geldiğini anladı. O anda zihnini örten perde yırtılmıştı sanki. Her şeyin bittiğini görüyordu. Kocasının bağrına atıldı; onu son bir kez daha çırpınarak kucakladı.

— Allahaısmarladık! diye mırıldandı demirhane müdürü.

— Oh! Beni bu şekilde terk etmeyin! Bu soğuk sözcükle ayrılmayın... Beni sevdiğinizi söyleyin! Ne olur, bunu söylemeden gitmeyin!

— Philippe sarsılmadı. Affettiğini itiraf etmişti; ama sevdiğini söylemek istemiyordu. Claire'i kendinden ayırdı, kapıya doğru yürüdü ve çıkarken:

— Sağ-salim dönmem için Tanrı'ya dua et! dedi. Bu sözlerle karısına en son umudu veriyordu sanki.

Başka bir şey söylemeden ayrıldı. Genç kadının çığlığı üzerine baronun karısı koşarak içeri girdi. Demirhane müdürünü götüren araba, bahçenin çevresi ağaçlı yolu üzerinde boğuk bir gıcırtıyla hareket etti:

Claire, Sophie'ye dikkatini çevirmeden kendini şezlonga bıraktı ve başını yastıklar arasına gömdü. Ne görmek, ne işitmek istiyordu. Geçireceği korkunç dakikalar süresince yaşamına ara vermek arzusuyla yanıyordu. Bir süre öylece kaldı.

Tatlı bir ses Claire'in birden yerinden fırlamasına neden oldu: Suzanne, kapıya vurarak: "Girebilir miyim?" diyordu.

Claire'le Sophie hüzünle bakıştılar. Olup bitenlerden habersiz olan bu yavrucaktan acı gerçeği saklamak, onu oyalamaya çalışmak gerekiyordu. Aralanan kapıdan Suzanne'ın taze ve güleç yüzü görüldü.

— Gel, yavrum, dedi Claire.

Ve olağanüstü bir iradeyle, güleryüzlü bir tavır takındı.

Genç kız yengesini sabahlıkla görünce şaşırdı.

— Olur şey değil! Siz daha giyinmediniz mi? diye sordu. Bense, küçük arabayla parkı dolaştım da geldim.

Suzanne, bir kedi yavrusu çevikliğiyle ortalığı karıştırarak odayı gözden geçirdi.

— Tuhaf şey! dedi, bahçede Philippe'e, barona ve M. Octave'a rastladım. Kapalı bir araba içindeydiler... Tavırlarında bir acayiplik vardı... Üçü birlikte nereye gidebilirler böyle?

Claire renkten renge giriyordu. Sıkıntıdan inci gibi ter damlacıkları pırıldadı alnında. Suzanne'ın her sorusu onu azap içinde kıvrandırıyordu.

— Aaa! dedi baronun karısı, kocam orada olduğuna göre. Bir deneme... Taş ocaklarını ziyaret gibi bir amaçları var demektir.

Claire titrek bir sesle:

— Ne tarafa doğru yöneldiler? diye sordu.

— Göllü Alan'a doğru, dedi genç kız. Varenne'e gidiyorlar belki?

— Yooo! Hayır, dedi baronun karısı, "dük de Bligny" saat ondan önce kalkmaz...

Claire hiçbir şey duymuyordu artık. Göllü Alan'a doğru, demişti Suzanne. Bir anda orman içindeki meydancık, çimen halısıyla, beyaza boyanmış tahta perdeleriyle ve en geride, ağaçların sarkmış dalları altındaki durgun sularıyla gözünün önüne geldi. Bu ıssız ve hüzünlü yer vuruşmaya elverişliydi. Kötü bir olayı bekliyormuş gibi, umutsuz bir görünüşü vardı buranın. Dükle Philippe burada çarpışacaklardı işte. Claire bundan emindi, onları görüyor gibiydi.

Korkunç bir heyecan içindeydi. Haber almak gereksinimiyle kıvranıyordu. Yerinde daha fazla duramadı; çabucak bir elbise geçirdi sırtına. Bir anda kesinleşen bilinçli bir tasavvur, iradesini bütün gücüyle harekete geçirdi... Suzanne'a dönerek:

— Küçük arabayı kullandın mı? dedi. Nerede bıraktın onu?

— Ahırların önünde, diye yanıt verdi genç kız. Şu anda hayvanı koşumdan çıkarıyorlar herhalde.

Claire telaş içinde:

— Onu alacağım, dedi. Kasabada bir yere gitmem gerek bu sabah.

Ve başını dantelli bir eşarpla örtüp oyalanmadan dışarı fırladı.

Arabayı yalnız başına cesaretle sürerek hızla yol aldı. Hareket halinde oluşu, heyecanını yatıştırmak şöyle dursun, daha da artırdı. Sürat hırsıyla kavruluyordu yüreği. Atını dörtnala koşturuyordu. Orman yolunun tekerlek izleri arabayı şiddetle sarsıyordu. Devrilme tehlikesi her an Claire'in başında dolaşıyordu.

Genç kadının hiçbir şeye aldırdığı yoktu. Hızını gittikçe artırıyordu. Sinirleri adamakıllı gerilmişti. Dudaklarını ısırıyordu. Kuşların kanatlarına imreniyordu şimdi. Ormanın sessizliği içinde o uğursuz silah sesini duyabilmek için yüreğinin çarpıntısıyla kesilen nefesini dinliyordu.

Orman durgun ve sessizdi hâlâ. Uzaklarda büyük yoldan geçen arabaların çıngırakları neşe ile çınlıyordu. Yolun ortasında atın ayakları altına halı gibi serilen yosunlar, nal seslerini boğuk bir hale getiriyordu. Hayvanın iki yanından kesif bir buhar çıkıyor ve onu bulut halinde sarıyordu. Hırsla koşturulan hayvan, yorgunluktan ayağı sürçerek yıkıldı. Claire yere atladı ve ağaçların arasından koşarak yoluna devam etti. İçgüdüsü, hedefe yaklaştığını haber vermişti ona. Çevreye kulak verdi, birtakım konuşmalar duydu.

Çevresine telaşla bir göz attı: Yirmi adım ötede, gölcüklerin kenarında Moulinet'nin Çin tarzındaki köşkü yükseliyordu. Porselen levhalar sulara yankılanmıştı. Buradan Claire, görünmeden olup bitenleri seyredebilirdi. Avcının sıkıştırdığı dişi bir geyik çevikliğiyle dalların arasından süzüldü ve değirmi balkona götüren basamakları çıkarak ıstırap ve dehşet içinde durdu.

Alanın ortasında baron, geniş adımlarla uzaklığı ölçüyordu. Brède silahları dolduruyordu. Benzi sapsarı kesilen Moulinet, şaşkın bir halde ona yardım ediyordu. Philippe alanın öbür başındaydı; Octave ve doktorla konuşarak ağır ağır yürüyordu. Dük köşkün üç adım ötesindeydi. Ağzında bir yaprak sigarası vardı. Elindeki küçük hezaren bastonla yüksük otlarının ince saplarını düşürüyordu.

Claire, bu alanı erkeklerin ve zarafetle süslenmiş genç kadınların doldurduğu günü, Varenne'in ağırbaşlı uşaklarının hizmet ettiği sofrayı içi burkularak anımsadı. O gün her yandan sevinç fışkırıyordu; herkes gülüyor, eğleniyordu. Gerçi o sırada Claire kıskançlık içindeydi, ama şu anda çektiği azabın yanında hiç kalırdı o kıskançlık. Gözünün önünde iki insan vardı. Onun yüzünden birbirini öldürmeye hazırlanan iki erkek... Biraz sonra ikisinden biri yemyeşil otların üzerine serilecekti.

Bir bulut geçti genç kadının gözü önünden. Düşmemek için parmaklığa tutundu. Başının dönmesi uzun sürmedi. Yeniden, korkunç bir merakla, soluk soluğa seyre koyuldu.

İki rakip yerlerini almışlardı artık. M. Moulinet yalvaran bir sesle:

— Baylar, Allahaşkına, baylar!.. diye bağırdı.

La Brède onu bir kenara çekerek şiddetle azarladı. Octave, Philippe'e silahını vererek hızla geri çekildi. La Brède durgun bir sesle sordu:

— Baylar, hazır mısınız?

Dük ile Philippe birlikte karşılık verdiler: "Evet."

Genç adam ağır ağır saydı: "Bir, iki, üç, ateş!"

Claire, iki tabancanın korkunç şekilde inmekte olduğunu gördü. Genç kadın bu ölüm dakikasında belleğini yitirdi. Önüne geçilmez, ani bir duygu onu ileri itti. Korkunç bir çığlıkla, köşkün basamaklarını bir sıçrayışta aştı. Philippe'in yaşamını tehdit eden darbenin önüne atılarak, Bligny'nin elindeki tabancanın namlusunu beyaz eliyle tıkadı.

Bir silah sesi duyuldu. Claire ölü gibi sapsarı kesilmişti. Kanlar içinde kalan elini sarhoşlukla sallayarak dükün yüzüne kan lekeleri sıçrattı. Sonra, derinden içini çekti ve baygın bir halde yere yığıldı.

Tanımı olanaksız bir şaşkınlık oldu o anda. Dük, yüzünde ılık ve kırmızı bir yağmur duyumsayınca dehşetle irkilerek geri çekildi. Philippe bir hamlede Claire'i kaptı ve onu bir çocuk gibi kaldırarak yolun dönemecinde bekleyen arabaya götürdü.

Genç kadının gözleri kapalıydı. Demirhane müdürü, doktorun yardımıyla karısının parçalanmış olan talihsiz elini endişe ve acıyla kaldırdı. Kendisi için acı çeken bu eli taparcasına bir sevgiyle öptü.

Doktor, üzüntü içinde Claire'in kolunu yokladıktan sonra rahat bir nefes alarak:

— Kırık alan yok, dedi. Hiç umulmayacak şekilde atlattık bu felaketi. Gerçi, elinde oldukça göze çarpan bir iz kalacak... Ama Mme Derblay, eldiven giyerek bu kusuru önleyebilir.

Doktor gülmeye başladı. Operatörce soğukkanlılığına kavuşmuştu. Sonra, genç kadının rahat etmesi için arabanın yastıklarını düzeltti.

Philippe heyecan içindeydi hâlâ. Gözlerini Claire'den ayırmıyordu. Baygınlığın uzaması demirhane müdürünü iyiden iyiye kaygılandırmıştı. Baronun seslenmesi üzerine kendini toparladı. M. de Préfont'un yanında La Brède vardı. Büyük bir üzüntü içindeydi.

— "Dük de Bligny", istemeyerek neden olduğu felaket yüzünden duyduğu derin üzüntüyü size iletmekle görevlendirdi beni efendim. Mme Derblay'in uğradığı kaza dükü perişan etti. Düşüncesini baştan başa değiştirdi. Girişilen vuruşmayı sonuçlandırmanın kendisi için artık olanaksız olduğu kanısında. Arkadaşımın yürekliliği her türlü tartışmanın üstündedir. Siz de ondan farksızsınız, efendim. Hepimiz yüce duygulu kişileriz... Olup bitenler bir sır olarak sadakatla saklanacaktır.

Demirhane müdürü düke baktı. Bligny mosmor kesilmiş, titriyordu. Sırtını bir ağaca dayamıştı. İradesizce yüzünü siliyordu. Mendilini yüzünden her çekişinde yeni bir kan lekesini içi burkularak fark ediyordu. Tabancasından çıkan kurşunun Claire'i öldürücü şekilde vurmuş, alnını ya da beyaz göğsünü parçalamış olabileceğini düşündü. O anda kendi kendini amansızca yargıladı, yaptığından dehşet ve tiksinti duydu ve kendisi yüzünden bu kadar acı çeken kadının yolundan ebediyen uzaklaşmaya karar verdi.

La Brède, adeti olmayan bir heyecan içinde Philippe ile konuşmaya devam ediyordu. Demirhane müdürü, genç adamın üzüntüsünü ifade etmekte olduğunu belli-belirsiz bir şekilde işitti. Elini La Brède'in şiddetle sıkmasına olanak verdi. Ve Moulinet tarafından sürüklenen dükün uzaklaştığını gördükten sonra, doktoru arabaya iterek, arabacı yerine çıktı. Dizginleri aldı ve arabayı hızla sürdü.

Üzerlerinde genç tanrıçaların, savaşçıların kupala·· na şarap doldurdukları duvar halılarıyla kaplı odada, Philippe, Claire'in uzun hastalığı sırasında yaptığı gibi, yatağın ayak ucuna oturmuştu.

Genç kadın, uğradığı şiddetli heyecanın etkisinden bir saatten beri kurtulamamış, bilinçsiz bir şekilde baş yastığının üstünde çırpınmıştı. Gözlerini açtı. Dalgın bakışları Philippe'i aradı. Demirhane müdürü yerinden fırlayarak karısına doğru eğildi. Bir gülümseme belirdi Claire'in dudaklarında. Çıplak kolunu kocasının boynuna doladı ve onu sevgiyle kendine doğru çekti. Bulanık belleğinde olayların kesin kavramı henüz yerine gelmemişti. Maddi bir alemin ötesinde, gökyüzünün erişilmez yükseğinde uçuyordu sanki. Acı çekmiyordu. Tatlı bir yorgunluk sarmıştı benliğini. Philippe'in güçlükle işitebileceği bir sesle mırıldandı:

— Öldüm ben, değil mi, sevgilim, hem de senin için öldüm? Ne kadar mutluyum! Bana gülümsüyorsun. Seviyorsun beni. Kollarındayım artık! Ölüm ne tatlı! Ve ne kadar güzel sonsuzluk!

Genç kadın, kendi sesiyle birdenbire uyandı. Elinin şiddetli ağrısı içine işledi. Her şeyi anımsadı: Umutsuzluğunu, üzüntüsünü, özverisini!

— Hayır! Yaşıyorum ben! diye bağırdı.

Philippe'i geri itti ve yaşaması ya da ölmesi bir tek sözcüğe bağlıymış gibi ona çılgınca bakarak:

— Sadece bir sözcük dedi, yanıt ver! Beni seviyor musun?

Philippe sevinç sarhoşluğu içinde ışıldayan bir yüzle:

— Evet, seni seviyorum, diye yanıt verdi. Senin içinde iki kadın vardı. Bana bunca acı çektiren Claire yok artık. Sen, taparcasına sevmekten hiçbir zaman usanmadığım Claire'sin.

Claire, bir çığlık koparmaktan kendini alamadı. Gözleri doldu. Hüzünle Philippe'e sarıldı. Dudaklar birbirine dokundu ve karı-koca, tanımsız bir hazla kendilerinden geçerek birbirlerine ilk aşk öpücüğünü verdiler.

— BİTTİ —

Yazı yaşamına gazetecilikle başlayan Georges Ohnet, Demirhane Müdürü romanıyla adını dünyaya duyurmuştur. Olayları sunuş ve işleyişindeki açıklık, olaylar arasında kurduğu mantıksal bağ en önemli özelliğidir. Plütokrat ve aristokrat sınıflar arasındaki soyluluk çatışmaları onun ustalıkla işlediği konulardır.

Demirhane Müdürü romanını okurken, paranın açamayacağı kapı bulunmadığına inanan zavallı bir zenginin gülünç davranışlarına gülecek, aşkı yüzünden çekmediği acı kalmayan bir genç kızın başından geçenlere üzüleceksiniz.

Demirhane Müdürü, yayımlandığı 1882 yılından sonra hemen hemen tüm dünya dillerine çevrilmiş ve Muammer Tuncer tarafından da Türkçeleştirilmiştir. Muammer Tuncer'in açık, duru ve eşsiz çevirisiyle, Yalçın Yayınları olarak Demirhane Müdürü'nü diğer yapıtlarımızın arasına katıp, okurlarımıza sunmak bizi mutlu kılmıştır.

Romanın çeşitli dillerde çıkan çevirileri ve konusunu Demirhane Müdürü'nden alan tiyatrolar, sessiz ve sesli filmler, yapıtın ününü bütün dünyaya duyurmuştur. En son olarak da, Antonio Vilar - Virna Lisi'nin çevirdiği renkli ve başarılı film, Demirhane Müdürü'nün klasikleştiğinin, unutulmazlaştığının kanıtlarından biridir.

Muammer Tuncer tarafından, Fransızca aslından tam metin olarak çevrilen Demirhane Müdürü'nü beğeniyle karşılayacağınızı umuyoruz.

Kapaktaki resim: Claude Monet

ISBN 975 - 488 - 067 - 0

9 789754 880670